

大般若波罗蜜多经

(六百卷：第一百七十一卷至第一百八十卷)

唐三藏法师玄奘奉 诏译

南無本師釋迦牟尼佛

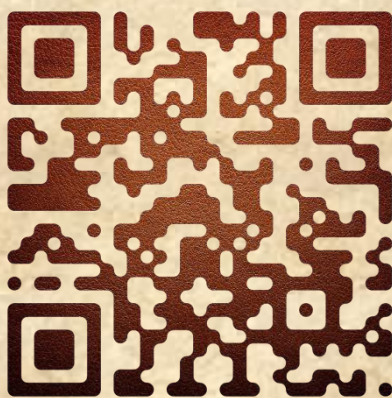
说明

本简体注音版《大般若波罗蜜多经》电子书，根据《乾隆大藏经》大乘般若部，第 0001 部，唐三藏法师玄奘奉诏译《大般若波罗蜜多经》原藏影印本校正注音，句读及注音仅供参考。

本电子书是免费结缘品。特此说明。

仁慧草堂

二〇一九年九月

扫码关注仁慧草堂微信公众号

目 录

起诵仪	- 1 -
香赞	- 1 -
净口业真言	- 1 -
净三业真言	- 1 -
安土地真言	- 1 -
普供养真言	- 2 -
开经偈	- 2 -
大般若波罗蜜多经卷第一百七十一	- 3 -
初分随喜回向品第三十一之四	- 3 -
大般若波罗蜜多经卷第一百七十二	- 29 -
初分随喜回向品第三十一之五	- 29 -
初分赞般若品第三十二之一	- 36 -
大般若波罗蜜多经卷第一百七十三	- 56 -
初分赞般若品第三十二之二	- 56 -
大般若波罗蜜多经卷第一百七十四	- 83 -
初分赞般若品第三十二之三	- 83 -
大般若波罗蜜多经卷第一百七十五	- 107 -
初分赞般若品第三十二之四	- 107 -
大般若波罗蜜多经卷第一百七十六	- 132 -
初分赞般若品第三十二之五	- 132 -
大般若波罗蜜多经卷第一百七十七	- 156 -
初分赞般若品第三十二之六	- 156 -
大般若波罗蜜多经卷第一百七十八	- 183 -
初分赞般若品第三十二之七	- 183 -
大般若波罗蜜多经卷第一百七十九	- 209 -
初分赞般若品第三十二之八	- 209 -
大般若波罗蜜多经卷第一百八十	- 237 -
初分赞般若品第三十二之九	- 237 -
补阙真言	- 262 -
回向偈	- 262 -

●起诵仪

xiāngzàn

香赞

(一遍)

lú xiāngzhà ruò fǎ jiè méngxūn zhū fó hǎi huì xī yáowén suí chù jié
炉香乍爇.法界蒙薰.诸佛海会悉遥闻.随处结

xiángyún chéng yì fāng yīn zhū fó xiànuánshēn
祥云.诚意方殷.诸佛现全身.

ná mó xiāngyún gài pú sà mó hē sà
南无香云盖菩萨摩诃萨 (合掌三称)

jìngkǒu yè zhēnyán

净口业真言

(三遍)

ōng xiū lì xiū lì mó hē xiū lì xiū xiū lì sà pó hē
唵.修唎修唎.摩诃修唎.修修唎.萨婆诃.

jìngsān yè zhēnyán

净三业真言

(三遍)

ōng suō wǎ pó wǎ shú tuó suō wǎ dá mó suō wǎ pó wǎ shú dù hàn
唵.娑嚩.婆嚩秫驮.娑嚩达摩娑嚩.婆嚩秫度憾

ān tǔ dì zhēnyán

安土地真言

(三遍)

ná mó sān mǎnduō mǔ tuó nán ōng dù lū dù lū dì wěi suō pó hē
南無三满哆.母驮喃.唵度噜度噜.地尾.娑婆诃

pǔ gòngyǎngzhēnyán
普 供 养 真 言

(三遍)

ōng yé yé nǎng sān pó wǎ wà zǐ là hòng
唵.誝誝曩.三婆嚩.鞞日啰斛.

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南 无 本 师 释 迦 牟 尼 佛 (合掌三称)

kāi jīng jì
开 经 偈

(一遍)

wú shàng shēn shēn wēi miào fǎ bǎi qiān wàn jié nán zāo yù
无 上 甚 深 微 妙 法 百 千 万 劫 难 遭 遇
wǒ jīn jiàn wén dé shòu chí yuàn jiě rú lái zhēn shí yì
我 今 见 闻 得 受 持 愿 解 如 来 真 实 义

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì yī bǎi qī shí yī
大般若波罗蜜多经卷第一百七十一

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn suí xǐ huí xiàng pǐn dì sān shí yī zhī sì
初分随喜回向品第三十一之四

ruò pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō rú shí zhī
“若菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多，如实知

dì jiè bú duò yù jiè sè jiè wú sè jiè rú shí zhī shuǐ huǒ
地界不堕欲界、色界、无色界，如实知水、火、

fēng kōng shí jiè bú duò yù jiè sè jiè wú sè jiè ruò jù bú
风、空、识界不堕欲界、色界、无色界，若俱不

duò sān jiè zé fēi guò qù wèi lái xiàn zài ruò fēi sān shì zé bù kě yǐ
堕三界则非过去未来现在，若非三世则不可以

bǐ yǒu xiàng wéi fāng biàn yǒu suǒ dé wéi fāng biàn fā shēng suí xǐ huí xiàng
彼有相为方便、有所得为方便发生随喜回向

wú shàng zhèng děng pú tí hé yǐ gù yǐ dì jiè děng fǎ zì xìng bù
无上正等菩提。何以故？以地界等法自性不

shēng ruò fǎ bù shēng zé wú suǒ yǒu bù kě yǐ bǐ wú suǒ yǒu fǎ suí
生，若法不生则无所有，不可以彼无所有法随

xǐ huí xiàng wú suǒ yǒu gù
喜回向无所有故。

ruò pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō rú shí zhī
“若菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多，如实知

wú míng bú duò yù jiè sè jiè wú sè jiè rú shí zhī xíng shí
无明不堕欲界、色界、无色界，如实知行、识、

míng sè liù chù chù shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ
名色、六处、触、受、爱、取、有、生、老死

chóu tàn kǔ yōu nǎo bú duò yù jiè sè jiè wú sè jiè ruò jù bú duò
愁叹苦忧恼不堕欲界、色界、无色界，若俱不堕

sān jiè zé fēi guò qù wèi lái xiàn zài ruò fēi sān shì zé bù kě yǐ bǐ yǒu
三界则非过去未来现在，若非三世则不可以彼有

xiàng wéi fāng biàn yǒu suǒ dé wéi fāng biàn fā shēng suí xǐ huí xiàng wú
相为方便、有所得为方便发生随喜回向无

shàngzhèngděng pú tí hé yǐ gù yǐ wú míngděng fǎ zì xìng bù
上 正 等 菩 提 。 何 以 故 ？ 以 无 明 等 法 自 性 不
shēng ruò fǎ bù shēng zé wú suǒ yǒu bù kě yǐ bǐ wú suǒ yǒu fǎ suí
生 ， 若 法 不 生 则 无 所 有 ， 不 可 以 彼 无 所 有 法 随
xǐ huí xiàng wú suǒ yǒu gù
喜 回 向 无 所 有 故 。

ruò pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō rú shí zhī
“ 若 菩 萨 摩 诃 萨 修 行 般 若 波 罗 蜜 多 ， 如 实 知

bù shī bō luó mì duō bú duò yù jiè sè jiè wú sè jiè rú shí zhī
布 施 波 罗 蜜 多 不 堕 欲 界 、 色 界 、 无 色 界 ， 如 实 知

jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō bú duò yù
净 戒 、 安 忍 、 精 进 、 静 虑 、 般 若 波 罗 蜜 多 不 堕 欲

jiè sè jiè wú sè jiè ruò jù bú duò sān jiè zé fēi guò qù wèi lái
界 、 色 界 、 无 色 界 ， 若 俱 不 堕 三 界 则 非 过 去 未 来

xiàn zài ruò fēi sān shì zé bù kě yǐ bǐ yǒu xiàng wéi fāng biàn yǒu suǒ
现 在 ， 若 非 三 世 则 不 可 以 彼 有 相 为 方 便 、 有 所

dé wéi fāng biàn fā shēng suí xǐ huí xiàng wú shàng zhèng děng pú tí hé
得 为 方 便 发 生 随 喜 回 向 无 上 正 等 菩 提 。 何

yǐ gù yǐ bù shī bō luó mì duō děng fǎ zì xìng bù shēng ruò fǎ bù
以 故 ？ 以 布 施 波 罗 蜜 多 等 法 自 性 不 生 ， 若 法 不

shēng zé wú suǒ yǒu bù kě yǐ bǐ wú suǒ yǒu fǎ suí xǐ huí xiàng wú suǒ
生 则 无 所 有 ， 不 可 以 彼 无 所 有 法 随 喜 回 向 无 所

yǒu gù
有 故 。

ruò pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō rú shí zhī
“ 若 菩 萨 摩 诃 萨 修 行 般 若 波 罗 蜜 多 ， 如 实 知

nèi kōng bú duò yù jiè sè jiè wú sè jiè rú shí zhī wài kōng nèi
内 空 不 堕 欲 界 、 色 界 、 无 色 界 ， 如 实 知 外 空 、 内

wài kōng kōng kōng dà kōng shèng yì kōng yǒu wéi kōng wú wéi
外 空 、 空 空 、 大 空 、 胜 义 空 、 有 为 空 、 无 为

kōng bì jìng kōng wú jì kōng sàn kōng wú biàn yì kōng běn xìng
空 、 毕 竟 空 、 无 际 空 、 散 空 、 无 变 异 空 、 本 性

kōng zì xiàng kōng gòng xiàng kōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng
空 、 自 相 空 、 共 相 空 、 一 切 法 空 、 不 可 得 空 、

wú xìng kōng zì xìng kōng wú xìng zì xìng kōng bú duò yù jiè sè jiè
无 性 空 、 自 性 空 、 无 性 自 性 空 不 堕 欲 界 、 色 界 、

wú sè jiè ruò jù bú duò sān jiè zé fēi guò qù wèi lái xiàn zài ruò fēi
无 色 界 ， 若 俱 不 堕 三 界 则 非 过 去 未 来 现 在 ， 若 非

sān shì zé bù kě yǐ bǐ yǒuxiàng wéifāngbiàn yǒusuǒ dé wéifāngbiàn fā
三世则不可以彼有相为方便、有所得为方便发
shēng suí xǐ huí xiàng wú shàngzhèngděng pú tí hé yǐ gù yǐ nèi
生随喜回向无上正等菩提。何以故？以内
kōngděng fǎ zì xìng bù shēng ruò fǎ bù shēng zé wú suǒyǒu bù kě
空等法自性不生，若法不生则无所有，不可
yǐ bǐ wú suǒyǒu fǎ suí xǐ huí xiàng wú suǒyǒu gù
以彼无所有法随喜回向无所有故。

ruò pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō rú shí zhī
“若菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多，如实知

zhēn rú bú duò yù jiè sè jiè wú sè jiè rú shí zhī fǎ jiè fǎ
真如不堕欲界、色界、无色界，如实知法界、法
xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng
性、不虚妄性、不变异性、平等性、离生性、
fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè bú duò yù jiè
法定、法住、实际、虚空界、不思議界不堕欲界、
sè jiè wú sè jiè ruò jù bú duò sān jiè zé fēi guò qù wèi lái xiàn zài
色界、无色界，若俱不堕三界则非过去未来现在，
ruò fēi sān shì zé bù kě yǐ bǐ yǒuxiàng wéifāngbiàn yǒusuǒ dé wéifāng
若非三世则不可以彼有相为方便、有所得为方
biàn fā shēng suí xǐ huí xiàng wú shàngzhèngděng pú tí hé yǐ gù
便发生随喜回向无上正等菩提。何以故？
yǐ zhēn rú děng fǎ zì xìng bù shēng ruò fǎ bù shēng zé wú suǒyǒu
以真如等法自性不生，若法不生则无所有，
bù kě yǐ bǐ wú suǒyǒu fǎ suí xǐ huí xiàng wú suǒyǒu gù
不可以彼无所有法随喜回向无所有故。

ruò pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō rú shí zhī
“若菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多，如实知

kǔ shèng dì bú duò yù jiè sè jiè wú sè jiè rú shí zhī jí miè
苦圣谛不堕欲界、色界、无色界，如实知集、灭、
dào shèng dì bú duò yù jiè sè jiè wú sè jiè ruò jù bú duò sān
道圣谛不堕欲界、色界、无色界，若俱不堕三
jiè zé fēi guò qù wèi lái xiàn zài ruò fēi sān shì zé bù kě yǐ bǐ yǒu
界则非过去未来现在，若非三世则不可以彼有
xiàng wéifāngbiàn yǒusuǒ dé wéifāngbiàn fā shēng suí xǐ huí xiàng wú
相为方便、有所得为方便发生随喜回向无
shàngzhèngděng pú tí hé yǐ gù yǐ kǔ shèng dì děng fǎ zì xìng
上正等菩提。何以故？以苦圣谛等法自性

bù shēng ruò fǎ bù shēng zé wú suǒ yǒu bù kě yǐ bǐ wú suǒ yǒu fǎ
不生，若法不生则无所有，不可以彼无所有法
suí xǐ huí xiàng wú suǒ yǒu gù
随喜回向无所有故。

ruò pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō rú shí zhī
“若菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多，如实知

sì jìng lǜ bú duò yù jiè sè jiè wú sè jiè rú shí zhī sì wú liàng
四静虑不堕欲界、色界、无色界，如实知四无量、
sì wú sè dìng bú duò yù jiè sè jiè wú sè jiè ruò jù bú duò sān
四无色定不堕欲界、色界、无色界，若俱不堕三
jiè zé fēi guò qù wèi lái xiàn zài ruò fēi sān shì zé bù kě yǐ bǐ yǒu
界则非过去未来现在，若非三世则不可以彼有
xiàng wéi fāng biàn yǒu suǒ dé wéi fāng biàn fā shēng suí xǐ huí xiàng wú
相为方便、有所得为方便发生随喜回向无
shàng zhèng děng pú tí hé yǐ gù yǐ sì jìng lǜ děng fǎ zì xìng bù
上正等菩提。何以故？以四静虑等法自性不
shēng ruò fǎ bù shēng zé wú suǒ yǒu bù kě yǐ bǐ wú suǒ yǒu fǎ suí
生，若法不生则无所有，不可以彼无所有法随
xǐ huí xiàng wú suǒ yǒu gù
喜回向无所有故。

ruò pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō rú shí zhī
“若菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多，如实知

bā jiě tuō bú duò yù jiè sè jiè wú sè jiè rú shí zhī bā shèng chù
八解脱不堕欲界、色界、无色界，如实知八胜处、
jiǔ cì dì dìng shí biàn chù bú duò yù jiè sè jiè wú sè jiè ruò
九次第定、十遍处不堕欲界、色界、无色界，若
jù bú duò sān jiè zé fēi guò qù wèi lái xiàn zài ruò fēi sān shì zé bù
俱不堕三界则非过去未来现在，若非三世则不
kě yǐ bǐ yǒu xiàng wéi fāng biàn yǒu suǒ dé wéi fāng biàn fā shēng suí xǐ
可以彼有相为方便、有所得为方便发生随喜
huí xiàng wú shàng zhèng děng pú tí hé yǐ gù yǐ bā jiě tuō děng
回向无上正等菩提。何以故？以八解脱等
fǎ zì xìng bù shēng ruò fǎ bù shēng zé wú suǒ yǒu bù kě yǐ bǐ wú
法自性不生，若法不生则无所有，不可以彼无
suǒ yǒu fǎ suí xǐ huí xiàng wú suǒ yǒu gù
所有法随喜回向无所有故。

ruò pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō rú shí zhī
“若菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多，如实知

sì niànzhù bú duò yù jiè sè jiè wú sè jiè rú shí zhī sì zhèng
四念住不堕欲界、色界、无色界，如实知四正
duàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děngjué zhī bā shèngdào
断、四神足、五根、五力、七等觉支、八圣道
zhī bú duò yù jiè sè jiè wú sè jiè ruò jù bú duòsān jiè zé fēi
支不堕欲界、色界、无色界，若俱不堕三界则非
guò qù wèi lái xiàn zài ruò fēi sān shì zé bù kě yǐ bǐ yǒuxiàngwéifāng
过去未来现在，若非三世则不可以彼有相为方
biàn yǒusuǒ dé wéifāngbiàn fā shēng suí xǐ huíxiàng wú shàngzhèngděng
便、有所得为方便发生随喜回向无上正等
pú tí hé yǐ gù yǐ sì niànzhùděng fǎ zì xìng bù shēng ruò fǎ
菩提。何以故？以四念住等法自性不生，若法
bù shēng zé wú suǒyǒu bù kě yǐ bǐ wú suǒyǒu fǎ suí xǐ huíxiàng wú
不生则无所有，不可以彼无所有法随喜回向无
suǒyǒu gù
所有故。

ruò pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō rú shí zhī
“若菩萨摩訶萨修行般若波罗蜜多，如实知

kōng jiě tuō mén bú duò yù jiè sè jiè wú sè jiè rú shí zhī wú xiàng
空解脱门不堕欲界、色界、无色界，如实知无相、
wú yuàn jiě tuō mén bú duò yù jiè sè jiè wú sè jiè ruò jù bú duò
无愿解脱门不堕欲界、色界、无色界，若俱不堕
sān jiè zé fēi guò qù wèi lái xiàn zài ruò fēi sān shì zé bù kě yǐ bǐ yǒu
三界则非过去未来现在，若非三世则不可以彼有
xiàngwéifāngbiàn yǒusuǒ dé wéifāngbiàn fā shēng suí xǐ huíxiàng wú
相为方便、有所得为方便发生随喜回向无
shàngzhèngděng pú tí hé yǐ gù yǐ kōng jiě tuō mén děng fǎ zì
上正等菩提。何以故？以空解脱门等法自
xìng bù shēng ruò fǎ bù shēng zé wú suǒyǒu bù kě yǐ bǐ wú suǒyǒu
性不生，若法不生则无所有，不可以彼无所有
fǎ suí xǐ huíxiàng wú suǒyǒu gù
法随喜回向无所有故。

ruò pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō rú shí zhī
“若菩萨摩訶萨修行般若波罗蜜多，如实知

wǔ yǎn bú duò yù jiè sè jiè wú sè jiè rú shí zhī liù shéntōng bú
五眼不堕欲界、色界、无色界，如实知六神通不
duò yù jiè sè jiè wú sè jiè ruò jù bú duòsān jiè zé fēi guò qù
堕欲界、色界、无色界，若俱不堕三界则非过去

wèi lái xiàn zài ruò fēi sān shì zé bù kě yǐ bǐ yǒu xiàng wéi fāng biàn
未来现在，若非三世则不可以彼有相为方便、
yǒu suǒ dé wéi fāng biàn fā shēng suí xǐ huí xiàng wú shàng zhèng děng pú
有所得为方便发生随喜回向无上正等菩
tí hé yǐ gù yǐ wǔ yǎn děng fǎ zì xìng bù shēng ruò fǎ bù shēng
提。何以故？以五眼等法自性不生，若法不生
zé wú suǒ yǒu bù kě yǐ bǐ wú suǒ yǒu fǎ suí xǐ huí xiàng wú suǒ yǒu
则无所有，不可以彼无所有法随喜回向无所有
gù
故。

ruò pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō rú shí zhī
“若菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多，如实知

fó shí lì bú duò yù jiè sè jiè wú sè jiè rú shí zhī sì wú suǒ
佛十力不堕欲界、色界、无色界，如实知四无所
wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā
畏、四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、十八
fó bú gòng fǎ bú duò yù jiè sè jiè wú sè jiè ruò jù bú duò sān
佛不共法不堕欲界、色界、无色界，若俱不堕三
jiè zé fēi guò qù wèi lái xiàn zài ruò fēi sān shì zé bù kě yǐ bǐ yǒu
界则非过去未来现在，若非三世则不可以彼有
xiàng wéi fāng biàn yǒu suǒ dé wéi fāng biàn fā shēng suí xǐ huí xiàng wú
相为方便、有所得为方便发生随喜回向无
shàng zhèng děng pú tí hé yǐ gù yǐ fó shí lì děng fǎ zì xìng bù
上正等菩提。何以故？以佛十力等法自性不
shēng ruò fǎ bù shēng zé wú suǒ yǒu bù kě yǐ bǐ wú suǒ yǒu fǎ suí
生，若法不生则无所有，不可以彼无所有法随
xǐ huí xiàng wú suǒ yǒu gù
喜回向无所有故。

ruò pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō rú shí zhī
“若菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多，如实知

wú wàng shī fǎ bú duò yù jiè sè jiè wú sè jiè rú shí zhī héng
无忘失法不堕欲界、色界、无色界，如实知恒
zhù shě xìng bú duò yù jiè sè jiè wú sè jiè ruò jù bú duò sān jiè
住舍性不堕欲界、色界、无色界，若俱不堕三界
zé fēi guò qù wèi lái xiàn zài ruò fēi sān shì zé bù kě yǐ bǐ yǒu xiàng
则非过去未来现在，若非三世则不可以彼有相
wéi fāng biàn yǒu suǒ dé wéi fāng biàn fā shēng suí xǐ huí xiàng wú shàng
为方便、有所得为方便发生随喜回向无上

zhèngděng pú tí hé yǐ gù yǐ wú wàng shī fǎ děng fǎ zì xìng bù
正等菩提。何以故？以无忘失法等法自性不
shēng ruò fǎ bù shēng zé wú suǒ yǒu bù kě yǐ bǐ wú suǒ yǒu fǎ suí
生，若法不生则无所有，不可以彼无所有法随
xǐ huí xiàng wú suǒ yǒu gù
喜回向无所有故。

ruò pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō rú shí zhī
“若菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多，如实知

yī qiè zhì bú duò yù jiè sè jiè wú sè jiè rú shí zhī dào xiàng zhì
一切智不堕欲界、色界、无色界，如实知道相智、
yī qiè xiàng zhì bú duò yù jiè sè jiè wú sè jiè ruò jù bú duò sān
一切相智不堕欲界、色界、无色界，若俱不堕三
jiè zé fēi guò qù wèi lái xiàn zài ruò fēi sān shì zé bù kě yǐ bǐ yǒu
界则非过去未来现在，若非三世则不可以彼有
xiàng wéi fāng biàn yǒu suǒ dé wéi fāng biàn fā shēng suí xǐ huí xiàng wú
相为方便、有所得为方便发生随喜回向无
shàng zhèngděng pú tí hé yǐ gù yǐ yī qiè zhì děng fǎ zì xìng bù
上正等菩提。何以故？以一切智等法自性不
shēng ruò fǎ bù shēng zé wú suǒ yǒu bù kě yǐ bǐ wú suǒ yǒu fǎ suí
生，若法不生则无所有，不可以彼无所有法随
xǐ huí xiàng wú suǒ yǒu gù
喜回向无所有故。

ruò pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō rú shí zhī
“若菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多，如实知

yī qiè tuó luó ní mén bú duò yù jiè sè jiè wú sè jiè rú shí zhī
一切陀罗尼门不堕欲界、色界、无色界，如实知
yī qiè sān mó dì mén bú duò yù jiè sè jiè wú sè jiè ruò jù bú
一切三摩地门不堕欲界、色界、无色界，若俱不
duò sān jiè zé fēi guò qù wèi lái xiàn zài ruò fēi sān shì zé bù kě yǐ
堕三界则非过去未来现在，若非三世则不可以
bǐ yǒu xiàng wéi fāng biàn yǒu suǒ dé wéi fāng biàn fā shēng suí xǐ huí xiàng
彼有相为方便、有所得为方便发生随喜回向
wú shàng zhèngděng pú tí hé yǐ gù yǐ yī qiè tuó luó ní mén děng
无上正等菩提。何以故？以一切陀罗尼门等
fǎ zì xìng bù shēng ruò fǎ bù shēng zé wú suǒ yǒu bù kě yǐ bǐ wú
法自性不生，若法不生则无所有，不可以彼无
suǒ yǒu fǎ suí xǐ huí xiàng wú suǒ yǒu gù
所有法随喜回向无所有故。

ruò pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō rú shí zhī
“若菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多，如实知

jiè yùn bú duò yù jiè sè jiè wú sè jiè rú shí zhī dìng yùn huì
戒蕴不堕欲界、色界、无色界，如实知定蕴、慧

yùn jiě tuō yùn jiě tuō zhī jiàn yùn bú duò yù jiè sè jiè wú sè
蕴、解脱蕴、解脱知见蕴不堕欲界、色界、无色

jiè ruò jù bú duò sān jiè zé fēi guò qù wèi lái xiàn zài ruò fēi sān shì
界，若俱不堕三界则非过去未来现在，若非三世

zé bù kě yǐ bǐ yǒu xiàng wéi fāng biàn yǒu suǒ dé wéi fāng biàn fā shēng
则不可以彼有相为方便、有所得为方便发生

suí xǐ huí xiàng wú shàng zhèng děng pú tí hé yǐ gù yǐ jiè yùn
随喜回向无上正等菩提。何以故？以戒蕴

děng fǎ zì xìng bù shēng ruò fǎ bù shēng zé wú suǒ yǒu bù kě yǐ bǐ
等法自性不生，若法不生则无所有，不可以彼

wú suǒ yǒu fǎ suí xǐ huí xiàng wú suǒ yǒu gù
无所有法随喜回向无所有故。

ruò pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō rú shí zhī
“若菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多，如实知

yù liú guǒ bú duò yù jiè sè jiè wú sè jiè rú shí zhī yī lái guǒ
预流果不堕欲界、色界、无色界，如实知一来果、

bù huán guǒ ā luó hàn guǒ bú duò yù jiè sè jiè wú sè jiè ruò
不还果、阿罗汉果不堕欲界、色界、无色界，若

jù bú duò sān jiè zé fēi guò qù wèi lái xiàn zài ruò fēi sān shì zé bù
俱不堕三界则非过去未来现在，若非三世则不

kě yǐ bǐ yǒu xiàng wéi fāng biàn yǒu suǒ dé wéi fāng biàn fā shēng suí xǐ
可以彼有相为方便、有所得为方便发生随喜

huí xiàng wú shàng zhèng děng pú tí hé yǐ gù yǐ yù liú guǒ děng
回向无上正等菩提。何以故？以预流果等

fǎ zì xìng bù shēng ruò fǎ bù shēng zé wú suǒ yǒu bù kě yǐ bǐ wú
法自性不生，若法不生则无所有，不可以彼无

suǒ yǒu fǎ suí xǐ huí xiàng wú suǒ yǒu gù
所有法随喜回向无所有故。

ruò pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō rú shí zhī
“若菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多，如实知

zhū dú jué pú tí bú duò yù jiè sè jiè wú sè jiè ruò bú duò sān
诸独觉菩提不堕欲界、色界、无色界，若不堕三

jiè zé fēi guò qù wèi lái xiàn zài ruò fēi sān shì zé bù kě yǐ bǐ yǒu
界则非过去未来现在，若非三世则不可以彼有

xiàng wéi fāng biàn yǒu suǒ dé wéi fāng biàn fā shēng suí xǐ huí xiàng wú
相为方便、有所得为方便发生随喜回向无
shàng zhèng děng pú tí hé yǐ gù yǐ zhū dú jué pú tí fǎ zì xìng
上正等菩提。何以故？以诸独觉菩提法自性
bù shēng ruò fǎ bù shēng zé wú suǒ yǒu bù kě yǐ bǐ wú suǒ yǒu fǎ
不生，若法不生则无所有，不可以彼无所有法
suí xǐ huí xiàng wú suǒ yǒu gù
随喜回向无所有故。

ruò pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō rú shí zhī
“若菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多，如实知

zhū pú sà mó hē sà xíng bú duò yù jiè sè jiè wú sè jiè ruò bú
诸菩萨摩诃萨行不堕欲界、色界、无色界，若不
duò sān jiè zé fēi guò qù wèi lái xiàn zài ruò fēi sān shì zé bù kě yǐ
堕三界则非过去未来现在，若非三世则不可以
bǐ yǒu xiàng wéi fāng biàn yǒu suǒ dé wéi fāng biàn fā shēng suí xǐ huí xiàng
彼有相为方便、有所得为方便发生随喜回向
wú shàng zhèng děng pú tí hé yǐ gù yǐ zhū pú sà mó hē sà xíng
无上正等菩提。何以故？以诸菩萨摩诃萨行
fǎ zì xìng bù shēng ruò fǎ bù shēng zé wú suǒ yǒu bù kě yǐ bǐ wú
法自性不生，若法不生则无所有，不可以彼无
suǒ yǒu fǎ suí xǐ huí xiàng wú suǒ yǒu gù
所有法随喜回向无所有故。

ruò pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō rú shí zhī
“若菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多，如实知

zhū fó wú shàng zhèng děng pú tí bú duò yù jiè sè jiè wú sè jiè
诸佛无上正等菩提不堕欲界、色界、无色界，
ruò bú duò sān jiè zé fēi guò qù wèi lái xiàn zài ruò fēi sān shì zé bù
若不堕三界则非过去未来现在，若非三世则不
kě yǐ bǐ yǒu xiàng wéi fāng biàn yǒu suǒ dé wéi fāng biàn fā shēng suí xǐ
可以彼有相为方便、有所得为方便发生随喜
huí xiàng wú shàng zhèng děng pú tí hé yǐ gù yǐ zhū fó wú shàng
回向无上正等菩提。何以故？以诸佛无上
zhèng děng pú tí fǎ zì xìng bù shēng ruò fǎ bù shēng zé wú suǒ yǒu
正等菩提法自性不生，若法不生则无所有，
bù kě yǐ bǐ wú suǒ yǒu fǎ suí xǐ huí xiàng wú suǒ yǒu gù
不可以彼无所有法随喜回向无所有故。

shì pú sà mó hē sà rú shì suí xǐ huí xiàng bù zá zhòng dú
“是菩萨摩诃萨如是随喜回向，不杂众毒，

zhōng zhì gān lù wú shàng pú tí

终至甘露无上菩提。

fù cì dà shì zhù pú sà shèngzhūshànnán zǐ shàn nǚ
“复次，大士！住菩萨乘诸善男子、善女

rén děng ruò yǐ yǒu xiàng wéi fāng biàn huò yǒu suǒ dé wéi fāng biàn yú zhū
人等若以有相为方便，或有所得为方便，于诸

rú lái yīng zhèngděng jué jí dì zǐ děng gōng dé shàngēn fā shēng suí
如来、应、正等觉及弟子等功德善根发生随

xǐ huí xiàng wú shàng zhèngděng pú tí rú shì wéi xié suí xǐ huí xiàng
喜回向无上正等菩提，如是邪随喜回向。

cǐ xié suí xǐ huí xiàng zhī xīn zhū fó shì zūn suǒ bù chēng zàn rú shì
此邪随喜回向之心，诸佛世尊所不称赞。如是

suí xǐ huí xiàng zhī xīn fēi fó shì zūn suǒ chēng zàn gù bù néng yuán
随喜回向之心，非佛世尊所称赞故，不能圆

mǎn bù shī jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì
满布施、净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜

duō yì bù néng yuán mǎn sì jìng lù sì wú liàng sì wú sè dìng
多，亦不能圆满四静虑、四无量、四无色定，

yì bù néng yuán mǎn bā jiě tuō bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn
亦不能圆满八解脱、八胜处、九次第定、十遍

chù yì bù néng yuán mǎn sì niàn zhù sì zhèng duàn sì shén zú
处，亦不能圆满四念住、四正断、四神足、

wǔ gēn wǔ lì qī děng jué zhī bā shèng dào zhī yì bù néng yuán
五根、五力、七等觉支、八圣道支，亦不能圆

mǎn kōng jiě tuō mén wú xiàng jiě tuō mén wú yuàn jiě tuō mén yóu
满空解脱门、无相解脱门、无愿解脱门。由

bù néng yuán mǎn bù shī jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō
不能圆满布施、净戒、安忍、精进、静虑、般

rě bō luó mì duō gù bù néng yuán mǎn sì jìng lù sì wú liàng sì
若波罗蜜多故，不能圆满四静虑、四无量、四

wú sè dìng gù bù néng yuán mǎn bā jiě tuō bā shèng chù jiǔ cì dì
无色定故，不能圆满八解脱、八胜处、九次第

dìng shí biàn chù gù bù néng yuán mǎn sì niàn zhù sì zhèng duàn
定、十遍处故，不能圆满四念住、四正断、

sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng jué zhī bā shèng dào zhī gù
四神足、五根、五力、七等觉支、八圣道支故，

bù néng yuán mǎn kōng jiě tuō mén wú xiàng jiě tuō mén wú yuàn jiě tuō
不能圆满空解脱门、无相解脱门、无愿解脱

mén gù zé bù néngyuánzhèng nèi kōng wàikōng nèi wàikōng kōng
门故，则不能圆证¹内空、外空、内外空、空
kōng dà kōng shèng yì kōng yǒuwéikōng wú wéikōng bì jìng
空、大空、胜义空、有为空、无为空、毕竟
kōng wú jì kōng sànkōng wú biàn yì kōng běnxìngkōng zì xiàng
空、无际空、散空、无变异空、本性空、自相
kōng gòngxiàngkōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú xìngkōng
空、共相空、一切法空、不可得空、无性空、
zì xìngkōng wú xìng zì xìngkōng yì bù néngyuánzhèng zhēn rú fǎ
自性空、无性自性空，亦不能圆证²真如、法
jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí
界、法性、不虚妄性、不变异性、平等性、离
shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè
生性、法定、法住、实际、虚空界、不思議界，
yì bù néngyuánzhèng kǔ shèng dì jí shèng dì mièshèng dì dào
亦不能圆证³苦圣谛、集圣谛、灭圣谛、道
shèng dì yóu bù néngyuánzhèng nèi kōng wàikōng nèi wàikōng
圣谛。由不能圆证⁴内空、外空、内外空、
kōng kōng dà kōng shèng yì kōng yǒuwéikōng wú wéikōng bì
空空、大空、胜义空、有为空、无为空、毕
jìng kōng wú jì kōng sànkōng wú biàn yì kōng běnxìngkōng zì
竟空、无际空、散空、无变异空、本性空、自
xiàng kōng gòngxiàng kōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú xìng
相空、共相空、一切法空、不可得空、无性
kōng zì xìngkōng wú xìng zì xìngkōng gù bù néngyuánzhèng zhēn rú
空、自性空、无性自性空故，不能圆证⁵真如、
fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng
法界、法性、不虚妄性、不变异性、平等性、
lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì
离生性、法定、法住、实际、虚空界、不思議
jiè gù bù néngyuánzhèng kǔ shèng dì jí shèng dì mièshèng dì
界故，不能圆证⁶苦圣谛、集圣谛、灭圣谛、

¹ 大正藏：满；永乐北藏及龙藏：证

² 大正藏：满；永乐北藏及龙藏：证

³ 大正藏：满；永乐北藏及龙藏：证

⁴ 大正藏：满；永乐北藏及龙藏：证

⁵ 大正藏：满；永乐北藏及龙藏：证

⁶ 大正藏：满；永乐北藏及龙藏：证

dàoshèng dì gù zé bù néngyuánmǎn wǔ yǎn liù shéntōng yì bù
道 圣 谛 故， 则 不 能 圆 满 五 眼、 六 神 通， 亦 不
néngyuánmǎn fó shí lì sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí
能 圆 满 佛 十 力、 四 无 所 畏、 四 无 碍 解、 大 慈、
dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ yì bù néngyuán
大 悲、 大 喜、 大 舍、 十 八 佛 不 共 法， 亦 不 能 圆
mǎn wú wàng shī fǎ héngzhù shěxìng yì bù néngyuánmǎn yī qiè zhì
满 无 忘 失 法、 恒 住 舍 性， 亦 不 能 圆 满 一 切 智、
dàoxiàng zhì yī qiè xiàng zhì yì bù néngyuánmǎn yī qiè tuó luó ní
道 相 智、 一 切 相 智， 亦 不 能 圆 满 一 切 陀 罗 尼
mén yī qiè sān mó dì mén yóu bù néngyuánmǎn wǔ yǎn liù shéntōng
门、 一 切 三 摩 地 门。 由 不 能 圆 满 五 眼、 六 神 通
gù bù néngyuánmǎn fó shí lì sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě
故， 不 能 圆 满 佛 十 力、 四 无 所 畏、 四 无 碍 解、
dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ gù bù
大 慈、 大 悲、 大 喜、 大 舍、 十 八 佛 不 共 法 故， 不
néngyuánmǎn wú wàng shī fǎ héngzhù shěxìng gù bù néngyuánmǎn yī
能 圆 满 无 忘 失 法、 恒 住 舍 性 故， 不 能 圆 满 一
qiè zhì dàoxiàng zhì yī qiè xiàng zhì gù bù néngyuánmǎn yī qiè
切 智、 道 相 智、 一 切 相 智 故， 不 能 圆 满 一 切
tuó luó ní mén yī qiè sān mó dì mén gù zé bù néngyuánmǎn yán jìng
陀 罗 尼 门、 一 切 三 摩 地 门 故， 则 不 能 圆 满 严 净
fó tǔ yì bù néngyuánmǎn chéng shú yǒu qíng yóu bù néngyuánmǎn yán
佛 土， 亦 不 能 圆 满 成 熟 有 情。 由 不 能 圆 满 严
jìng fó tǔ gù bù néngyuánmǎn chéng shú yǒu qíng gù zé bù néngzhèng
净 佛 土 故， 不 能 圆 满 成 熟 有 情 故， 则 不 能 证
dé ā nòuduō luó sān miǎo sān pú tí hé yǐ gù yóu bǐ suǒ qǐ suí
得 阿 耨 多 罗 三 藐 三 菩 提。 何 以 故？ 由 彼 所 起 随
xǐ huí xiàng zá zhòng dú gù
喜 回 向 杂 众 毒 故。

fù cì dà shì zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó
“复次， 大士！ 诸菩萨摩诃萨修行般若波罗
mì duō yīngzuò shì niàn rú shí fāng jiè yī qiè rú lái yīng zhèng
蜜多， 应作是念： ‘如十方界一切如来、 应、 正
děng jué rú shí zhào liǎo gōng dé shàn gēn yǒu rú shì fǎ kě yī shì fǎ
等觉如实照了功德善根有如是法， 可依是法
fā shēng wú dào suí xǐ huí xiàng wǒ jīn yì yīng yī rú shì fǎ fā shēng
发生无倒随喜回向， 我今亦应依如是法发生

suí xǐ huí xiàng wú shàng zhèng děng pú tí shì wéi zhèng qǐ suí xǐ huí
随喜回向无上正等菩提，是为正起随喜回
xiàng
向。”

ěr shí shì zūn zàn jù shòu shàn xiàn yán shàn zāi shàn zāi
尔时，世尊赞具寿善现言：“善哉！善哉！

shàn xiàn rǔ jīn yǐ wèi fó suǒ zuò shì wèi wéi pú sà mó hē sà děng
善现，汝今已为佛所作事，谓为菩萨摩诃萨等

shàn shuō wú dào suí xǐ huí xiàng rú shì suǒ shuō suí xǐ huí xiàng yǐ wú
善说无倒随喜回向，如是所说随喜回向，以无

xiàng wéi fāng biàn wú suǒ dé wéi fāng biàn wú shēng wéi fāng biàn wú
相为方便、无所得为方便、无生为方便、无

miè wéi fāng biàn wú rǎn wéi fāng biàn wú jìng wéi fāng biàn wú xìng zì
灭为方便、无染为方便、无净为方便、无性自

xìng wéi fāng biàn zì xiàng kōng wéi fāng biàn zì xìng kōng wéi fāng biàn
性为方便、自相空为方便、自性空为方便、

zhēn rú wéi fāng biàn fǎ jiè wéi fāng biàn fǎ xìng wéi fāng biàn bù xū
真如为方便、法界为方便、法性为方便、不虚

wàng xìng wéi fāng biàn shí jì wéi fāng biàn gù shàn xiàn jiǎ shǐ sān qiān
妄性为方便、实际为方便故。善现，假使三千

dà qiān shì jiè yī qiè yǒu qíng jiē dé chéng jiù shí shàn yè dào sì jìng
大千世界一切有情皆得成就十善业道、四静

lù sì wú liàng sì wú sè dìng wǔ shén tōng yú rǔ yì yún hé
虑、四无量、四无色定、五神通，于汝意云何？

shì zhū yǒu qíng gōng dé duō fǒu
是诸有情功德多不？”

shàn xiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

fó yán shàn xiàn ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng yú
佛言：“善现，若善男子、善女人等，于

zhū rú lái yīng zhèng děng jué jí dì zǐ děng gōng dé shàn gēn qǐ wú
诸如来、应、正等觉及弟子等功德善根起无

rǎn zhuó suí xǐ huí xiàng suǒ huò gōng dé shènduō yú qián shàn xiàn
染著随喜回向，所获功德甚多于前。善现，

shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng suǒ qǐ rú shì suí xǐ huí xiàng wéi zuì
是善男子、善女人等所起如是随喜回向，为最

wéi shèng wéi zūn wéi gāo wéi miào wéi wēi miào wéi shàng wéi wú shàng
为胜、为尊为高、为妙为微妙、为上为无上、

wú děng wú děngděng
无等无等等。

fù cì shànxiàn jiǎ shǐ sānqiān dà qiān shì jiè yī qiè yǒu
“复次，善现，假使三千大千世界一切有
qíng jiē dé yù liú yī lái bù huán ā luó hàn guǒ yǒu shàn nán
情皆得预流、一来、不还、阿罗汉果，有善男
zǐ shàn nǚ rén děng yú bǐ yù liú yī lái bù huán ā luó hàn
子、善女人等于彼预流、一来、不还、阿罗汉
guǒ jìn qí xíngshòu gòngyǎng gōngjìng zūnzhòng zàn tàn yǐ wú liàng
果，尽其形寿供养恭敬、尊重赞叹，以无量
zhǒng yī fú yǐn shí wò jù yī yào jí yú zī jù ér fèng shī zhī
种衣服、饮食、卧具、医药及余资具而奉施之，
yú rǔ yì yún hé shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng yóu cǐ yīn yuán
于汝意云何？是善男子、善女人等由此因缘
dé fú duō fǒu
得福多不？”

shànxiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng yú
佛言：“善现，若善男子、善女人等，于
zhū rú lái yīng zhèngděng jué jí dì zǐ děng gōng dé shàn gēn qǐ wú
诸如来、应、正等觉及弟子等功德善根起无
rǎn zhuó suí xǐ huí xiàng suǒ huò fú jù shènduō yú qián shànxiàn shì
染著随喜回向，所获福聚甚多于前。善现，是
shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng suǒ qǐ rú shì suí xǐ huí xiàng wéi zuì wéi
善男子、善女人等所起如是随喜回向，为最为
shèng wéi zūn wéi gāo wéi miào wéi wēi miào wéi shàng wéi wú shàng
胜、为尊为高、为妙为微妙、为上为无上、
wú děng wú děngděng
无等无等等。

fù cì shànxiàn jiǎ shǐ sānqiān dà qiān shì jiè yī qiè yǒu
“复次，善现，假使三千大千世界一切有
qíng jiē chéng dú jué yǒu shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng yú bǐ dú jué
情皆成独觉，有善男子、善女人等于彼独觉
jìn qí xíngshòu gòngyǎng gōngjìng zūnzhòng zàn tàn yǐ wú liàng zhǒng
尽其形寿，供养恭敬、尊重赞叹，以无量种
yī fú yǐn shí wò jù yī yào jí yú zī jù ér fèng shī zhī yú
衣服、饮食、卧具、医药及余资具而奉施之，于

rǔ yì yún hé shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děngyóu cǐ yīn yuán dé
汝意云何？是善男子、善女人等由此因缘得
fú duō fǒu
福多不？”

shànxiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò shànnán zǐ shàn nǚ rén děng yú
佛言：“善现，若善男子、善女人等，于
zhū rú lái yīng zhèngděngjué jí dì zǐ děnggōng dé shàngēn qǐ wú
诸如来、应、正等觉及弟子等功德善根起无
rǎnzhuó suí xǐ huíxiàng suǒ huò fú jù shènduō yú qián shànxiàn shì
染著随喜回向，所获福聚甚多于前。善现，是
shànnán zǐ shàn nǚ rén děngsuǒ qǐ rú shì suí xǐ huíxiàng wéi zuì wéi
善男子、善女人等所起如是随喜回向，为最为
shèng wéi zūn wéi gāo wéi miào wéi wēi miào wéi shàng wéi wú shàng
胜、为尊为高、为妙为微妙、为上为无上、
wú děng wú děng děng
无等无等等。

fù cì shànxiàn jiǎ shǐ sānqiān dà qiān shì jiè yī qiè yǒu
“复次，善现，假使三千大千世界一切有
qíng jiē qù wú shàngzhèngděng pú tí shè fù shí fāng gè rú jīng qié shā
情皆趣无上正等菩提，设复十方各如殒伽沙
děng shì jiè yī qiè yǒuqíng yī yī gè yú bǐ qù wú shàngzhèngděng pú
等世界一切有情，一一各于彼趣无上正等菩
tí yī yī pú sà mó hē sà suǒ gòngyǎnggōngjìng zūnzhòngzàn tàn
提一一菩萨摩诃萨所，供养恭敬、尊重赞叹，
yǐ wú liàngzhǒng yī fú yǐn shí wò jù yī yào jí yú zī shēngshàng
以无量种衣服、饮食、卧具、医药及余资生上
miào lè jù ér fèng shī zhī jīng rú jīng qié shāděng dà jié yú rǔ yì
妙乐具而奉施之，经如殒伽沙等大劫，于汝意
yún hé shì zhū yǒuqíngyóu cǐ yīn yuán dé fú duō fǒu
云何？是诸有情由此因缘得福多不？”

shànxiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

rú shì fú jù wú shù wú liàng wú biān wú xiàn suànshù pì yù nán kě cè
如是福聚无数无量无边无限，算数譬喻难可测
liáng shì zūn ruò shì fú jù yǒuxíng sè zhě shí fāng gè rú jīng qié shā
量。世尊！若是福聚有形色者，十方各如殒伽沙

jiè suǒ bù róngshòu
界所不容受。”

fó yán shàn zāi shàn zāi shàn xiàn bǐ fú jù liàng rú rǔ
佛言：“善哉！善哉！善现，彼福聚量如汝
suǒ shuō ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng yú zhū rú lái yīng
所说。若善男子、善女人等，于诸如来、应、
zhèng děng jué jí dì zǐ děng gōng dé shàn gēn qǐ wú rǎn zhuó suí xǐ huí
正等觉及弟子等功德善根起无染著随喜回
xiàng suǒ huò fú jù shènduō yú qián shàn xiàn shì shàn nán zǐ shàn
向，所获福聚甚多于前。善现，是善男子、善
nǚ rén děng suǒ qǐ rú shì suí xǐ huí xiàng wéi zuì wéi shèng wéi zūn wéi
女人等所起如是随喜回向，为最为胜、为尊为
gāo wéi miào wéi wēi miào wéi shàng wéi wú shàng wú děng wú děng děng
高、为妙为微妙、为上为无上、无等无等等。
shàn xiàn ruò yǐ qián fú bǐ cǐ fú jù bǎi fēn bù jí yī qiān fēn
善现，若以前福比此福聚，百分不及一，千分
bù jí yī bǎi qiān fēn bù jí yī jù zhī fēn bù jí yī bǎi jù zhī
不及一，百千分不及一，俱胝分不及一，百俱胝
fēn bù jí yī qiān jù zhī fēn bù jí yī bǎi qiān jù zhī fēn bù jí yī
分不及一，千俱胝分不及一，百千俱胝分不及一，
bǎi qiān jù zhī nà yǔ duō fēn bù jí yī shù fēn suàn fēn jì fēn
百千俱胝那庾多分不及一，数分、算分、计分、
yù fēn nǎi zhì wū bō ní shā tán fēn yì bù jí yī hé yǐ gù shàn
喻分乃至邬波尼杀昙分亦不及一。何以故？善
xiàn bǐ zhū yǒu qíng suǒ chéng jiù shí shàn yè dào sì jìng lǜ sì wú
现，彼诸有情所成就十善业道、四静虑、四无
liàng sì wú sè dìng wǔ shén tōng jiē yǐ yǒu xiàng jí yǒu suǒ dé wéi
量、四无色定、五神通，皆以有相及有所得为
fāng biàn gù bǐ shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng gòng yǎng gōng jìng zūn
方便故。彼善男子、善女人等供养恭敬、尊
zhòng zàn tàn yǐ wú liàng zhǒng yī fú yǐn shí wò jù yī yào jí
重赞叹，以无量种衣服、饮食、卧具、医药及
yú zī jù fèng shī yù liú yī lái bù huán ā luó hàn guǒ jí zhū dú
余资具奉施预流、一来、不还、阿罗汉果及诸独
jué suǒ huò fú jù jiē yǐ yǒu xiàng jí yǒu suǒ dé wéi fāng biàn gù bǐ
觉，所获福聚皆以有相及有所得为方便故。彼
zhū yǒu qíng gòng yǎng gōng jìng zūn zhòng zàn tàn yǐ wú liàng zhǒng yī fú
诸有情供养恭敬、尊重赞叹，以无量种衣服、

yǐn shí wò jù yī yào jí yú zī shēngshàngmiào lè jù fèng shī bǐ qù
饮食、卧具、医药及余资生 上 妙乐具奉施彼趣
wú shàng pú tí zhū pú sà zhòng suǒ huò fú jù jiē yǐ yǒu xiàng jí yǒu
无上 菩提诸菩萨 众， 所获福聚皆以有相及有
suǒ dé wéifāngbiàn gù
所得为方便故。”

ěr shí sì dà tiān wáng yǔ qí juàn shǔ èr wàn tiān zǐ jù yǒng
尔时，四大天王 与其眷属二万天子俱，踊
yuè huān xǐ biàn qǐ hé zhǎng dǐng lǐ fó zú bái yán shì zūn rú
跃欢喜便起合掌，顶礼佛足白言：“世尊！如
shì pú sà mó hē sà nǎi néng fā qǐ rú shì guǎng dà suí xǐ huí xiàng
是菩萨摩诃萨乃能发起如是 广大随喜回向，
wèi bǐ pú sà mó hē sà fāng biàn shàn qiǎo yǐ wú xiàng wéifāng biàn wú
谓彼菩萨摩诃萨方便善巧，以无相为方便、无
suǒ dé wéifāng biàn wú rǎn zhuó wéifāng biàn wú sī zuò wéifāng biàn
所得为方便、不染著为方便、无思作为方便，
yú zhū rú lái yīng zhèng děng jué jí dì zǐ děng gōng dé shàn gēn fā
于诸如来、应、正 等觉及弟子等 功德善根发
shēng suí xǐ huí xiàng wú shàng zhèng děng pú tí rú shì suǒ qǐ suí xǐ
生随喜回向无上 正 等菩提，如是所起随喜
huí xiàng bú duò èr fǎ bú èr fǎ zhōng
回向不堕二法、不二法中。”

shí tiān dì shì yǔ qí juàn shǔ wú liàng bǎi qiān tiān zǐ jù gè chí
时，天帝释与其眷属无量百千天子俱，各持
zhǒng zhǒng tiān miào huā mǎn shāo xiāng tú xiāng sǎn xiāng yī fú
种种天妙花鬘、烧香、涂香、散香、衣服、
yīng luò bǎo chuáng fān gài zhòng miào zhēn qí zòu zhū tiān yuè
璎珞、宝幢、幡盖、众妙、珍奇，奏诸天乐，
yǐ gòng yǎng fó bó yán shì zūn rú shì pú sà mó hē sà nǎi néng
以供养佛，白言：“世尊！如是菩萨摩诃萨乃能
fā qǐ rú shì guǎng dà suí xǐ huí xiàng wèi bǐ pú sà mó hē sà fāng
发起如是 广大随喜回向，谓彼菩萨摩诃萨方
biàn shàn qiǎo yǐ wú xiàng wéifāng biàn wú suǒ dé wéifāng biàn wú
便善巧，以无相为方便、无所得为方便、无
rǎn zhuó wéifāng biàn wú sī zuò wéifāng biàn yú zhū rú lái yīng
染著为方便、无思作为方便，于诸如来、应、
zhèng děng jué jí dì zǐ děng gōng dé shàn gēn fā shēng suí xǐ huí xiàng
正 等觉及弟子等 功德善根发生随喜回向

wú shàngzhèngděng pú tí rú shì suǒ qǐ suí xǐ huí xiàng bú duò èr fǎ
无上正等菩提，如是所起随喜回向不堕二法、
bú èr fǎ zhōng
不二法中。”

shí sū yè mótiānwáng yǔ qí juànshǔ wú liàngbǎiqiāntiān zǐ jù
时，苏夜摩天王与其眷属无量百千天子俱，
gè chízhǒngzhǒngtiānmiào huāmán shāoxiāng tú xiāng sànxiāng
各持种种天妙花鬘、烧香、涂香、散香、
yī fú yīngluò bǎochuáng fān gài zhòngmiào zhēn qí zòu
衣服、瓔珞、宝幢、幡盖、众妙、珍奇，奏
zhūtiānyuè yǐ gòngyǎng fó bó yán shì zūn rú shì pú sà mó
诸天乐，以供养佛，白言：“世尊！如是菩萨摩
hē sà nǎinéng fā qǐ rú shì guǎng dà suí xǐ huí xiàng wèi bǐ pú sà
诃萨乃能发起如是广大随喜回向，谓彼菩萨
mó hē sà fāngbiànshànqiǎo yǐ wú xiàngwéifāngbiàn wú suǒ dé wéi
摩诃萨方便善巧，以无相为方便、无所得为
fāngbiàn wú rǎnzhuówéifāngbiàn wú sī zuòwéifāngbiàn yú zhū rú
方便、无染著为方便、无思作为方便，于诸如
lái yīng zhèngděngjué jí dì zǐ děnggōng dé shàngēn fā shēng suí xǐ
来、应、正等觉及弟子等功德善根发生随喜
huí xiàng wú shàngzhèngděng pú tí rú shì suǒ qǐ suí xǐ huí xiàng bú
回向无上正等菩提，如是所起随喜回向不
duò èr fǎ bú èr fǎ zhōng
堕二法、不二法中。”

shí shān dǔ shǐ duōtiānwáng yǔ qí juànshǔ wú liàngbǎiqiāntiān
时，珊睹史多天王与其眷属无量百千天
zǐ jù gè chízhǒngzhǒngtiānmiào huāmán shāoxiāng tú xiāng
子俱，各持种种天妙花鬘、烧香、涂香、
sànxiāng yī fú yīngluò bǎochuáng fān gài zhòngmiào zhēn
散香、衣服、瓔珞、宝幢、幡盖、众妙、珍
qí zòu zhūtiānyuè yǐ gòngyǎng fó bó yán shì zūn rú shì
奇，奏诸天乐，以供养佛，白言：“世尊！如是
pú sà mó hē sà nǎinéng fā qǐ rú shì guǎng dà suí xǐ huí xiàng wèi
菩萨摩诃萨乃能发起如是广大随喜回向，谓
bǐ pú sà mó hē sà fāngbiànshànqiǎo yǐ wú xiàngwéifāngbiàn wú suǒ
彼菩萨摩诃萨方便善巧，以无相为方便、无所
dé wéifāngbiàn wú rǎnzhuówéifāngbiàn wú sī zuòwéifāngbiàn yú
得为方便、无染著为方便、无思作为方便，于

zhū rú lái yīng zhèngděngjué jí dì zǐ děnggōng dé shàngēn fā shēng
诸如来、应、正等觉及弟子等功德善根发生
suí xǐ huí xiàng wú shàngzhèngděng pú tí rú shì suǒ qǐ suí xǐ huí
随喜回向无上正等菩提，如是所起随喜回
xiàng bú duò èr fǎ bú èr fǎ zhōng
向不堕二法、不二法中。”

shí shànbiànhuàtiānwáng yǔ qí juànshǔ wú liàngbǎiqiāntiān zǐ
时，善变化天王与其眷属无量百千天子
jù gè chízhǒngzhǒngtiānmiào huāmán shāoxiāng tú xiāng sǎn
俱，各持种种天妙花鬘、烧香、涂香、散
xiāng yī fú yīng luò bǎochuáng fān gài zhòngmiào zhēn
香、衣服、璎珞、宝幢、幡盖、众妙、珍
qí zòuzhūtiānyuè yǐ gòngyǎng fó bó yán shì zūn rú shì
奇，奏诸天乐，以供养佛，白言：“世尊！如是
pú sà mó hē sà nǎinéng fā qǐ rú shì guǎng dà suí xǐ huí xiàng wèi
菩萨摩诃萨乃能发起如是广大随喜回向，谓
bǐ pú sà mó hē sà fāngbiànshànqiǎo yǐ wú xiàngwéifāngbiàn wú suǒ
彼菩萨摩诃萨方便善巧，以无相为方便、无所
dé wéifāngbiàn wú rǎnzhuówéifāngbiàn wú sī zuòwéifāngbiàn yú
得为方便、不染著为方便、无思作为方便，于
zhū rú lái yīng zhèngděngjué jí dì zǐ děnggōng dé shàngēn fā shēng
诸如来、应、正等觉及弟子等功德善根发生
suí xǐ huí xiàng wú shàngzhèngděng pú tí rú shì suǒ qǐ suí xǐ huí
随喜回向无上正等菩提，如是所起随喜回
xiàng bú duò èr fǎ bú èr fǎ zhōng
向不堕二法、不二法中。”

shí zuì zì zài tiānwáng yǔ qí juànshǔ wú liàngbǎiqiāntiān zǐ jù
时，最自在天王与其眷属无量百千天子俱，
gè chízhǒngzhǒngtiānmiào huāmán shāoxiāng tú xiāng sǎnxiāng
各持种种天妙花鬘、烧香、涂香、散香、
yī fú yīng luò bǎochuáng fān gài zhòngmiào zhēn qí zòu
衣服、璎珞、宝幢、幡盖、众妙、珍奇，奏
zhūtiānyuè yǐ gòngyǎng fó bó yán shì zūn rú shì pú sà mó
诸天乐，以供养佛，白言：“世尊！如是菩萨摩
hē sà nǎinéng fā qǐ rú shì guǎng dà suí xǐ huí xiàng wèi bǐ pú sà
诃萨乃能发起如是广大随喜回向，谓彼菩萨
mó hē sà fāngbiànshànqiǎo yǐ wú xiàngwéifāngbiàn wú suǒ dé wéi
摩诃萨方便善巧，以无相为方便、无所得为

fāngbiàn wú rǎn zhuó wéi fāngbiàn wú sī zuò wéi fāngbiàn yú zhū rú
方便、无染著为方便、无思作为方便，于诸如
lái yīng zhèngděng jué jí dì zǐ děnggōng dé shàngēn fā shēng suí xǐ
来、应、正等觉及弟子等功德善根发生随喜
huí xiàng wú shàng zhèngděng pú tí rú shì suǒ qǐ suí xǐ huí xiàng bú
回向无上正等菩提，如是所起随喜回向不
duò èr fǎ bú èr fǎ zhōng
堕二法、不二法中。”

ěr shí dà fàn tiān wáng yǔ wú liàng bǎi qiān jù zhī nà yǔ duō fàn
尔时，大梵天王与无量百千俱胝那庾多梵

tiānzhòng jù qián yì fó suǒ dǐng lǐ shuāng zú jù fā shēng yán xī
天众俱，前诣佛所顶礼双足，俱发声言：“希
yǒu shì zūn rú shì pú sà mó hē sà wéi bō rě bō luó mì duō jí fāng
有！世尊！如是菩萨摩訶萨为般若波罗蜜多及方
biànshànqiǎosuǒ shèshòu gù chāoshèng yú qián wú fāngbiànshànqiǎo
便善巧所摄受故，超胜于前无方便善巧、
yǒuxiàng yǒusuǒ dé zhūshànnán zǐ shàn nǚ rén děngsuǒ xiū shàngēn
有相、有所得诸善男子、善女人等所修善根。”

shí jí guāng jìng tiān yǔ wú liàng bǎi qiān jù zhī nà yǔ duō guāng
时，极光净天与无量百千俱胝那庾多光

tiānzhòng jù qián yì fó suǒ dǐng lǐ shuāng zú jù fā shēng yán xī
天众俱，前诣佛所顶礼双足，俱发声言：“希
yǒu shì zūn rú shì pú sà mó hē sà wéi bō rě bō luó mì duō jí fāng
有！世尊！如是菩萨摩訶萨为般若波罗蜜多及方
biànshànqiǎosuǒ shèshòu gù chāoshèng yú qián wú fāngbiànshànqiǎo
便善巧所摄受故，超胜于前无方便善巧、
yǒuxiàng yǒusuǒ dé zhūshànnán zǐ shàn nǚ rén děngsuǒ xiū shàngēn
有相、有所得诸善男子、善女人等所修善根。”

shí biàn jìng tiān yǔ wú liàng bǎi qiān jù zhī nà yǔ duō jìng tiān
时，遍净天与无量百千俱胝那庾多净天

zhòng jù qián yì fó suǒ dǐng lǐ shuāng zú jù fā shēng yán xī
众俱，前诣佛所顶礼双足，俱发声言：“希
yǒu shì zūn rú shì pú sà mó hē sà wéi bō rě bō luó mì duō jí fāng
有！世尊！如是菩萨摩訶萨为般若波罗蜜多及方
biànshànqiǎosuǒ shèshòu gù chāoshèng yú qián wú fāngbiànshànqiǎo
便善巧所摄受故，超胜于前无方便善巧、
yǒuxiàng yǒusuǒ dé zhūshànnán zǐ shàn nǚ rén děngsuǒ xiū shàngēn
有相、有所得诸善男子、善女人等所修善根。”

shí guǎngguǒtiān yǔ wúliàngbǎiqiān jù zhī nà yǔ duōguǎngtiān
时，广果天与无量百千俱胝那庾多广天

zhòng jù qián yì fó suǒdǐng lǐ shuāng zú jù fā shēngyán xī
众俱，前诣佛所顶礼双足，俱发声言：“希

yǒu shì zūn rú shì pú sà mó hē sà wéi bō rě bō luó mì duō jí fāng
有！世尊！如是菩萨摩诃萨为般若波罗蜜多及方

biànshànqiǎosuǒshèshòu gù chāoshèng yú qián wú fāngbiànshànqiǎo
便善巧所摄受故，超胜于前无方便善巧、

yǒuxiàng yǒusuǒ dé zhūshànnán zǐ shàn nǚ rén dēngsuǒ xiū shàngēn
有相、有所得诸善男子、善女人等所修善根。”

shí sè jiū jìngtiān yǔ wúliàngbǎiqiān jù zhī nà yǔ duō jìng jū
时，色究竟天与无量百千俱胝那庾多净居

tiānzhòng jù qián yì fó suǒdǐng lǐ shuāng zú jù fā shēngyán xī
天众俱，前诣佛所顶礼双足，俱发声言：“希

yǒu shì zūn rú shì pú sà mó hē sà wéi bō rě bō luó mì duō jí fāng
有！世尊！如是菩萨摩诃萨为般若波罗蜜多及方

biànshànqiǎosuǒshèshòu gù chāoshèng yú qián wú fāngbiànshànqiǎo
便善巧所摄受故，超胜于前无方便善巧、

yǒuxiàng yǒusuǒ dé zhūshànnán zǐ shàn nǚ rén dēngsuǒ xiū shàngēn
有相、有所得诸善男子、善女人等所修善根。”

ěr shí fó gào sì dà wángzhòngtiān sān shí sāntiān yè mó
尔时，佛告四大王众天、三十三天、夜摩

tiān dǔ shǐ duōtiān lè biàn huà tiān tā huà zì zài tiān fàn zhòng
天、睹史多天、乐变化天、他化自在天、梵众

tiān fàn fǔ tiān fàn huì tiān dà fàn tiān guāng tiān shǎo guāng tiān
天、梵辅天、梵会天、大梵天、光天、少光天、

wú liàng guāng tiān jí guāng jìng tiān jìng tiān shǎo jìng tiān wú liàng
无量光天、极光净天、净天、少净天、无量

jìng tiān biàn jìng tiān guǎng tiān shǎo guǎng tiān wú liàng guǎng tiān
净天、遍净天、广天、少广天、无量广天、

guǎngguǒtiān wú fán tiān wú rè tiān shàn xiàn tiān shàn jiàn tiān
广果天、无烦⁷天、无热天、善现天、善见天、

sè jiū jìng tiān dēng yán jiǎ shǐ sān qiān dà qiān shì jiè yī qiè yǒu qíng
色究竟天等言：“假使三千大千世界一切有情

jiē fā ā nòu duō luó sān miǎo sān pú tí xīn pǔ yú guò qù wèi lái xiàn
皆发阿耨多罗三藐三菩提心，普于过去未来现

⁷ 大正藏：繁；永乐北藏及龙藏：烦

zài shí fāng shì jiè yī qiè rú lái yīng zhèngděng jué cóngchū fā xīn zhì
在十方世界一切如来、应、正等觉从初发心至
dé wú shàngzhèngděng pú tí zhuànmiào fǎ lún rù wú yú yī bō niè
得无上正等菩提、转妙法轮、入无余依般涅槃
pánhòu nǎi zhì fǎ miè yú qí zhōngjiān suǒ yǒu xiū xí bù shī jìng jiè
槃后乃至法灭，于其中间所有修习布施、净戒、
ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duōxiāngyìngshàngēn
安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多相应善根，
ruò ān zhù nèi kōng wàikōng nèi wàikōng kōngkōng dà kōng shèng
若安住内空、外空、内外空、空空、大空、胜
yì kōng yǒuwéikōng wúwéikōng bì jìngkōng wú jì kōng sàn
义空、有为空、无为空、毕竟空、无际空、散
kōng wú biàn yì kōng běnxìngkōng zì xiàngkōng gòngxiàngkōng
空、无变异空、本性空、自相空、共相空、
yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú xìngkōng zì xìngkōng wú xìng
一切法空、不可得空、无性空、自性空、无性
zì xìngkōngxiāngyìngshàngēn ruò ān zhù zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng
自性空相应善根，若安住真如、法界、法性、
bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ
不虚妄性、不变异性、平等性、离生性、法
dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè xiāngyìngshàngēn
定、法住、实际、虚空界、不思議界相应善根，
ruò ān zhù kǔ shèng dì jí shèng dì mièshèng dì dào shèng dì xiāng
若安住苦圣谛、集圣谛、灭圣谛、道圣谛相
yìngshàngēn ruò xiū xí sì jìng lù sì wú liàng sì wú sè dìngxiāng
应善根，若修习四静虑、四无量、四无色定相
yìngshàngēn ruò xiū xí bā jiě tuō bā shèng chù jiǔ cì dì dìng
应善根，若修习八解脱、八胜处、九次第定、
shí biàn chù xiāngyìngshàngēn ruò xiū xí sì niàn zhù sì zhèng duàn
十遍处相应善根，若修习四念住、四正断、
sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng jué zhī bā shèng dào zhī xiāng
四神足、五根、五力、七等觉支、八圣道支相
yìngshàngēn ruò xiū xí kōng jiě tuō mén wú xiàng jiě tuō mén wú yuàn
应善根，若修习空解脱门、无相解脱门、无愿
jiě tuō mén xiāngyìngshàngēn ruò xiū xí wǔ yǎn liù shén tōng xiāngyìng
解脱门相应善根，若修习五眼、六神通相应
shàngēn ruò xiū xí fó shí lì sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà
善根，若修习佛十力、四无所畏、四无碍解、大

cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ xiāngyìngshàn
慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不共法相应善
gēn ruò xiū xí wú wàng shī fǎ héngzhù shě xìngxiāngyìngshàngēn ruò
根，若修习无忘失法、恒住舍性相应善根，若
xiū xí yī qiè zhì dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì xiāngyìngshàngēn ruò
修习一切智、道相智、一切相智相应善根，若
xiū xí yī qiè tuó luó ní mén yī qiè sān mó dì mén xiāngyìngshàngēn
修习一切陀罗尼门、一切三摩地门相应善根，
ruò xiū xí zhū pú sà mó hē sà xíngxiāngyìngshàngēn ruò xiū xí zhū fó
若修习诸菩萨摩诃萨行相应善根，若修习诸佛
wú shàngzhèngděng pú tí xiāngyìngshàngēn ruò zhū dì zǐ suǒ yǒushàn
无上正等菩提相应善根，若诸弟子所有善
gēn ruò zhū rú lái yīng zhèngděngjué jiè yùn dìngyùn huì yùn
根，若诸如来、应、正等觉戒蕴、定蕴、慧蕴、
jiě tuō yùn jiě tuō zhī jiàn yùn jí yú wú liàng wú biān fó fǎ ruò zhū
解脱蕴、解脱知⁸见蕴及余无量无边佛法，若诸
rú lái suǒ shuō zhèng fǎ ruò yī bǐ fǎ xiū xí shī xìng jiè xìng xiū
如来所说正法，若依彼法修习施性、戒性、修
xìng sān fú yè shì ruò yī bǐ fǎ jīng qín xiū xué dé yù liú guǒ dé yī
性三福业事，若依彼法精勤修学得预流果、得一
lái guǒ dé bù huánguǒ dé ā luó hàn guǒ dé dú jué pú tí dé
来果、得不还果、得阿罗汉果、得独觉菩提、得
rù pú sà zhèng xìng lí shēng ruò zhū yǒu qíng xiū bù shī jìng jiè ān
入菩萨正性离生，若诸有情修布施、净戒、安
rěn jīng jìn jìng lù bō rě děngsuǒ yǐn shàngēn rú shì yī qiè hé
忍、精进、静虑、般若等所引善根，如是一切合
jí chēng liáng yǐ yǒu xiàng wéi fāng biàn yǒu suǒ dé wéi fāng biàn yǒu
集称量，以有相为方便、有所得为方便、有
rǎn zhuó wéi fāng biàn yǒu sī zuò wéi fāng biàn yǒu èr bú èr wéi fāng biàn
染著为方便、有思作为方便、有二不二为方便
xiàn qián suí xǐ jì suí xǐ yǐ huí xiàng wú shàng zhèng děng pú tí
现前随喜，既随喜已，回向无上正等菩提。

yǒushànnán zǐ shàn nǚ rén děng fā qù wú shàngzhèngděng
“有善男子、善女人等发趣无上正等

pú tí pǔ yú guò qù wèi lái xiàn zài shí fāng shì jiè yī qiè rú lái yīng
菩提，普于过去未来现在十方世界一切如来、应、

⁸ 大正藏：知；永乐北藏：智；龙藏：知

zhèngděng jué cóngchū fā xīn zhì dé wú shàngzhèngděng pú tí zhuàn
正等觉从初发心至得无上正等菩提、转
miào fǎ lún rù wú yú yī bō niè pán hòu nǎi zhì fǎ miè yú qí zhōng
妙法轮、入无余依般涅槃后乃至法灭，于其中
jiānsuǒ yǒu xiū xí bù shī jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō
间所有修习布施、净戒、安忍、精进、静虑、般
rě bō luó mì duō xiāng yìng shàngēn ruò ān zhù nèi kōng wài kōng nèi
若波罗蜜多相应善根，若安住内空、外空、内
wài kōng kōng kōng dà kōng shèng yì kōng yǒu wéi kōng wú wéi
外空、空空、大空、胜义空、有为空、无为
kōng bì jìng kōng wú jì kōng sàn kōng wú biàn yì kōng běn xìng
空、毕竟空、无际空、散空、无变异空、本性
kōng zì xiàng kōng gòng xiàng kōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng
空、自相空、共相空、一切法空、不可得空、
wú xìng kōng zì xìng kōng wú xìng zì xìng kōng xiāng yìng shàngēn ruò ān
无性空、自性空、无性自性空相应善根，若安
zhù zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng
住真如、法界、法性、不虚妄性、不变异性、
píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè
平等性、离生性、法定、法住、实际、虚空界、
bù sī yì jiè xiāng yìng shàngēn ruò ān zhù kǔ shèng dì jí shèng dì
不思議界相应善根，若安住苦圣谛、集圣谛、
miè shèng dì dào shèng dì xiāng yìng shàngēn ruò xiū xí sì jìng lù
灭圣谛、道圣谛相应善根，若修习四静虑、
sì wú liàng sì wú sè dìng xiāng yìng shàngēn ruò xiū xí bā jiě tuō
四无量、四无色定相应善根，若修习八解脱、
bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù xiāng yìng shàngēn ruò xiū xí
八胜处、九次第定、十遍处相应善根，若修习
sì niàn zhù sì zhèng duàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng
四念住、四正断、四神足、五根、五力、七等
jué zhī bā shèng dào zhī xiāng yìng shàngēn ruò xiū xí kōng jiě tuō mén
觉支、八圣道支相应善根，若修习空解脱门、
wú xiàng jiě tuō mén wú yuàn jiě tuō mén xiāng yìng shàngēn ruò xiū xí
无相解脱门、无愿解脱门相应善根，若修习
wǔ yǎn liù shén tōng xiāng yìng shàngēn ruò xiū xí fó shí lì sì wú
五眼、六神通相应善根，若修习佛十力、四无
suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí
所畏、四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、十

bā fó bú gòng fǎ xiāngyìngshàngēn ruò xiū xí wú wàng shī fǎ héng
八佛不共法相应善根，若修习无忘失法、恒
zhù shě xìng xiāngyìngshàngēn ruò xiū xí yī qiè zhì dào xiàng zhì yī
住舍性相应善根，若修习一切智、道相智、一
qiè xiàng zhì xiāngyìngshàngēn ruò xiū xí yī qiè tuó luó ní mén yī qiè
切相智相应善根，若修习一切陀罗尼门、一切
sān mó dì mén xiāngyìngshàngēn ruò xiū xí zhū pú sà mó hē sà xíng
三摩地门相应善根，若修习诸菩萨摩诃萨行
xiāngyìngshàngēn ruò xiū xí zhū fó wú shàng zhèng děng pú tí xiāngyìng
相应善根，若修习诸佛无上正等菩提相应
shàngēn ruò zhū dì zǐ suǒ yǒu shàngēn ruò zhū rú lái yīng zhèng
善根，若诸弟子所有善根，若诸如来、应、正
děng jué jiè yùn dìng yùn huì yùn jiě tuō yùn jiě tuō zhī jiàn yùn
等觉戒蕴、定蕴、慧蕴、解脱蕴、解脱知⁹见蕴
jí yú wú liàng wú biān fó fǎ ruò zhū rú lái suǒ shuō zhèng fǎ ruò yī
及余无量无边佛法，若诸如来所说正法，若依
bǐ fǎ xiū xí shī xìng jiè xìng xiū xìng sān fú yè shì ruò yī bǐ fǎ
彼法修习施性、戒性、修性三福业事，若依彼法
jīng qín xiū xué dé yù liú guǒ dé yī lái guǒ dé bù huán guǒ dé ā
精勤修学得预流果、得一来果、得不还果、得阿
luó hàn guǒ dé dú jué pú tí dé rù pú sà zhèng xìng lí shēng ruò
罗汉果、得独觉菩提、得入菩萨正性离生，若
zhū yǒu qíng xiū bù shī jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě
诸有情修布施、净戒、安忍、精进、静虑、般若
děng suǒ yǐn shàngēn rú shì yī qiè hé jí chēng liáng yǐ wú xiàng wéi
等所引善根，如是一切合集称量，以无相为
fāng biàn wú suǒ dé wéi fāng biàn wú rǎn zhuó wéi fāng biàn wú sī zuò
方便、无所得为方便、无染著为方便、无思作
wéi fāng biàn wú èr bú èr wéi fāng biàn xiàn qián suí xǐ jì suí xǐ yǐ
为方便、无二不二为方便现前随喜，既随喜已，
huí xiàng wú shàng zhèng děng pú tí shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng
回向无上正等菩提。是善男子、善女人等
suí xǐ huí xiàng wéi zuì wéi shèng wéi zūn wéi gāo wéi miào wéi wēi miào
随喜回向为最为胜、为尊为高、为妙为微妙、
wéi shàng wéi wú shàng wú děng wú děng děng yú qián yǒu qíng suí xǐ huí
为上为无上、无等无等等，于前有情随喜回

⁹ 大正藏：知；永乐北藏：智；龙藏：知

xiàng bǎi bèi wéi shèng qiān bèi wéi shèng bǎi qiān bèi wéi shèng jù zhī
向百倍为胜，千倍为胜，百千倍为胜，俱胝
bèi wéi shèng bǎi jù zhī bèi wéi shèng qiān jù zhī bèi wéi shèng bǎi
倍为胜，百俱胝倍为胜，千俱胝倍为胜，百
qiān jù zhī bèi wéi shèng bǎi qiān jù zhī nà yǔ duō bèi wéi shèng shù bèi
千俱胝倍为胜，百千俱胝那庾多倍为胜，数倍、
suàn bèi jì bèi yù bèi nǎi zhì wū bō ní shā tán bèi yì zuì wéi shèng
算倍、计倍、喻倍乃至邬波尼杀昙倍亦最为胜。”

大般若波罗蜜多经卷第一百七十一

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì yī bǎi qī shí èr
大般若波罗蜜多经卷第一百七十二

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn suí xǐ huí xiàng pǐn dì sān shí yī zhī wǔ
初分随喜回向品第三十一之五

ěr shí jù shòu shàn xiàn bó fó yán shì zūn rú shì zūn shuō
尔时，具寿善现白佛言：“世尊！如世尊说：

shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng suí xǐ huí xiàng wéi zuì wéi shèng
‘是善男子、善女人等随喜回向，为最为胜、

wéi zūn wéi gāo wéi miào wéi wēi miào wéi shàng wéi wú shàng wú děng
为尊为高、为妙为微妙、为上为无上、无等

wú děng děng shì zūn qí hé shuō shì suí xǐ huí xiàng wéi zuì wéi shèng
无等等。’世尊齐何说是随喜回向，为最为胜、

wéi zūn wéi gāo wéi miào wéi wēi miào wéi shàng wéi wú shàng wú děng
为尊为高、为妙为微妙、为上为无上、无等

wú děng děng
无等等？”

fó yán shàn xiàn shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng pǔ
佛言：“善现，是善男子、善女人等，普

yú guò qù wèi lái xiàn zài shí fāng shì jiè yī qiè rú lái yīng zhèng děng jué
于过去未来现在十方世界一切如来应正等觉、

shēng wén dú jué pú sà jí yú yī qiè yǒu qíng zhū shàn gēng děng bù
声闻、独觉、菩萨及余一切有情诸善根等，不

qǔ bù shě bù jīn bú miè fēi yǒu suǒ dé fēi wú suǒ dé
取、不舍、不矜、不蔑，非有所得、非无所得，

yòu zhī zhū fǎ wú shēng wú miè wú rǎn wú jìng wú zēng wú jiǎn wú
又知诸法无生无灭、无染无净、无增无减、无

qù wú lái wú jù wú sǎn wú rù wú chū zuò rú shì niàn rú
去无来、无聚无散、无入无出，作如是念：‘如

bǐ guò qù wèi lái xiàn zài zhū fǎ zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng
彼过去未来现在诸法真如、法界、法性、不虚妄

xìng bú biàn yì xìng píng děng xìng lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù
性、不变异性、平等性、离生性、法定、法住、

shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè wǒ yì rú shì suí xǐ huí xiàng
实际、虚空界、不思議界，我亦如是随喜回向。’

shàn xiàn qí shì pú sà mó hē sà suǒ qǐ suí xǐ huí xiàng wǒ shuō wéi
善现，齐是菩萨摩诃萨所起随喜回向，我说为

zuì wéi shèng wéi zūn wéi gāo wéi miào wéi wēi miào wéi shàng wéi wú
最为胜、为尊为高、为妙为微妙、为上为无

shàng wú děng wú děng děng shàn xiàn rú shì suí xǐ huí xiàng shèng
上、无等无等等。善现，如是随喜回向胜

yú suí xǐ huí xiàng bǎi bèi qiān bèi bǎi qiān bèi jù zhī bèi bǎi
余随喜回向百倍、千倍、百千倍、俱胝倍、百

jù zhī bèi qiān jù zhī bèi bǎi qiān jù zhī bèi bǎi qiān jù zhī nà yǔ
俱胝倍、千俱胝倍、百千俱胝倍、百千俱胝那庾

duō bèi shù bèi suàn bèi jì bèi yù bèi nǎi zhì wū bō ní shā tán
多倍、数倍、算倍、计倍、喻倍乃至邬波尼杀昙

bèi shì gù wǒ shuō rú shì suǒ qǐ suí xǐ huí xiàng wéi zuì wéi shèng
倍，是故我说如是所起随喜回向，为最为胜、

wéi zūn wéi gāo wéi miào wéi wēi miào wéi shàng wéi wú shàng wú děng
为尊为高、为妙为微妙、为上为无上、无等

wú děng děng
无等等。

fù cì shàn xiàn zhù pú sà shèng zhū shàn nán zǐ shàn nǚ
“复次，善现，住菩萨乘诸善男子、善女

rén děng yù yú guò qù wèi lái xiàn zài shí fāng shì jiè yī qiè rú lái
人等，欲于过去未来现在十方世界一切如来、

yīng zhèng děng jué cóng chū fā xīn zhì dé wú shàng zhèng děng pú tí
应、正等觉从初发心至得无上正等菩提、

zhuàn miào fǎ lún rù wú yú yī bō niè pán hòu nǎi zhì fǎ miè yú qí
转妙法轮、入无余依般涅槃后乃至法灭，于其

zhōng jiān suǒ yǒu yī qiè bù shī jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lǜ
中间所有一切布施、净戒、安忍、精进、静虑、

bō rě bō luó mì duō xiāng yìng shàng gēn ruò jiè yùn dìng yùn huì yùn
般若波罗蜜多相应善根，若戒蕴、定蕴、慧蕴、

jiě tuō yùn jiě tuō zhī¹⁰ jiàn yùn ruò yú wú liàng wú biān fó fǎ ruò
解脱蕴、解脱知¹⁰见蕴，若余无量无边佛法，若

zhū shēng wén dú jué pú sà gōng dé shàng gēn ruò yú yǒu qíng suǒ yǒu
诸声闻、独觉、菩萨功德善根，若余有情所有

¹⁰ 大正藏：知；永乐北藏：智；龙藏：知

shī xìng jiè xìng xiū xìng sān fú yè shì jí yú shàn fǎ hé jí chēng
施性、戒性、修性三福业事及余善法，合集称

liáng xiàn qián fā qǐ wú dào suí xǐ huí xiàng xīn zhě yīng zuò shì niàn
量现前发起无倒随喜回向心者，应作是念：

rú jiě tuō sè yì rú shì rú jiě tuō shòu xiǎng xíng shí
‘如解脱，色亦如是；如解脱，受、想、行、识

yì rú shì rú jiě tuō yǎn chù yì rú shì rú jiě tuō ěr bí
亦如是。如解脱，眼处亦如是；如解脱，耳、鼻、

shé shēn yì chù yì rú shì rú jiě tuō sè chù yì rú shì rú
舌、身、意处亦如是。如解脱，色处亦如是；如

jiě tuō shēng xiāng wèi chù fǎ chù yì rú shì rú jiě tuō
解脱，声、香、味、触、法处亦如是。如解脱，

yǎn jiè yì rú shì rú jiě tuō sè jiè yǎn shí jiè jí yǎn chù yǎn
眼界亦如是；如解脱，色界、眼识界及眼触、眼

chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì rú shì rú jiě tuō ěr jiè yì rú shì
触为缘所生诸受亦如是。如解脱，耳界亦如是；

rú jiě tuō shēng jiè ěr shí jiè jí ěr chù ěr chù wéi yuán suǒ shēng
如解脱，声界、耳识界及耳触、耳触为缘所生

zhū shòu yì rú shì rú jiě tuō bí jiè yì rú shì rú jiě tuō xiāng
诸受亦如是。如解脱，鼻界亦如是；如解脱，香

jiè bí shí jiè jí bí chù bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì rú shì
界、鼻识界及鼻触、鼻触为缘所生诸受亦如是。

rú jiě tuō shé jiè yì rú shì rú jiě tuō wèi jiè shé shí jiè jí
如解脱，舌界亦如是；如解脱，味界、舌识界及

shé chù shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì rú shì rú jiě tuō shēn
舌触、舌触为缘所生诸受亦如是。如解脱，身

jiè yì rú shì rú jiě tuō chù jiè shēn shí jiè jí shēn chù shēn
界亦如是；如解脱，触界、身识界及身触、身

chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì rú shì rú jiě tuō yì jiè yì rú shì
触为缘所生诸受亦如是。如解脱，意界亦如是；

rú jiě tuō fǎ jiè yì shí jiè jí yì chù yì chù wéi yuán suǒ shēng
如解脱，法界、意识界及意触、意触为缘所生

zhū shòu yì rú shì rú jiě tuō dì jiè yì rú shì rú jiě tuō shuǐ
诸受亦如是。如解脱，地界亦如是；如解脱，水、

huǒ fēng kōng shí jiè yì rú shì rú jiě tuō wú míng yì rú
火、风、空、识界亦如是。如解脱，无明亦如

shì rú jiě tuō xíng shí míng sè liù chù chù shòu ài
是；如解脱，行、识、名色、六处、触、受、爱、

qǔ yǒu shēng lǎo sǐ chóutàn kǔ yōunǎo yì rú shì rú jiě tuō
取、有、生、老死愁叹苦忧恼亦如是。如解脱，
bù shī bō luó mì duō yì rú shì rú jiě tuō jìng jiè ān rěn jīng
布施波罗蜜多亦如是；如解脱，净戒、安忍、精
jìn jìng lǜ bō rě bō luó mì duō yì rú shì rú jiě tuō nèi kōng
进、静虑、般若波罗蜜多亦如是。如解脱，内空
yì rú shì rú jiě tuō wàikōng nèi wàikōng kōngkōng dà kōng
亦如是；如解脱，外空、内外空、空空、大空、
shèng yì kōng yǒu wéi kōng wú wéi kōng bì jìng kōng wú jì kōng
胜义空、有为空、无为空、毕竟空、无际空、
sàn kōng wú biàn yì kōng běn xìng kōng zì xiàng kōng gòng xiàng kōng
散空、无变异空、本性空、自相空、共相空、
yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú xìng kōng zì xìng kōng wú xìng
一切法空、不可得空、无性空、自性空、无性
zì xìng kōng yì rú shì rú jiě tuō zhēn rú yì rú shì rú jiě tuō
自性空亦如是。如解脱，真如亦如是；如解脱，
fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píng děng xìng
法界、法性、不虚妄性、不变异性、平等性、
lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì
离生性、法定、法住、实际、虚空界、不思議
jiè yì rú shì rú jiě tuō kǔ shèng dì yì rú shì rú jiě tuō jí
界亦如是。如解脱，苦圣谛亦如是；如解脱，集、
miè dào shèng dì yì rú shì rú jiě tuō sì jìng lǜ yì rú shì
灭、道圣谛亦如是。如解脱，四静虑亦如是；
rú jiě tuō sì wú liàng sì wú sè dìng yì rú shì rú jiě tuō bā
如解脱，四无量、四无色定亦如是。如解脱，八
jiě tuō yì rú shì rú jiě tuō bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí
解脱亦如是；如解脱，八胜处、九次第定、十
biàn chù yì rú shì rú jiě tuō sì niàn zhù yì rú shì rú jiě tuō
遍处亦如是。如解脱，四念住亦如是；如解脱，
sì zhèng duàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng jué zhī bā
四正断、四神足、五根、五力、七等觉支、八
shèng dào zhī yì rú shì rú jiě tuō kōng jiě tuō mén yì rú shì rú
圣道支亦如是。如解脱，空解脱门亦如是；如
jiě tuō wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén yì rú shì rú jiě tuō wǔ
解脱，无相、无愿解脱门亦如是。如解脱，五
yǎn yì rú shì rú jiě tuō liù shén tōng yì rú shì rú jiě tuō fó
眼亦如是；如解脱，六神通亦如是。如解脱，佛

shí lì yì rú shì rú jiě tuō sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà
十力亦如是。如解脱，四无所畏、四无碍解、大
cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ yì rú shì
慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不共法亦如是。
rú jiě tuō wú wàng shī fǎ yì rú shì rú jiě tuō héng zhù shě xìng
如解脱，无忘失法亦如是；如解脱，恒住舍性
yì rú shì rú jiě tuō yī qiè zhì yì rú shì rú jiě tuō dào xiàng
亦如是。如解脱，一切智亦如是；如解脱，道相
zhì yī qiè xiàng zhì yì rú shì rú jiě tuō yī qiè tuó luó ní mén yì
智、一切相智亦如是。如解脱，一切陀罗尼门亦
rú shì rú jiě tuō yī qiè sān mó dì mén yì rú shì rú jiě tuō
如是；如解脱，一切三摩地门亦如是。如解脱，
jiè yùn yì rú shì rú jiě tuō dìng huì jiě tuō jiě tuō zhī jiàn¹¹
戒蕴亦如是；如解脱，定、慧、解脱、解脱知¹¹见
yùn yì rú shì rú jiě tuō guò qù wèi lái xiàn zài yī qiè fǎ yì rú shì
蕴亦如是。如解脱，过去未来现在一切法亦如是；
rú jiě tuō guò qù wèi lái xiàn zài shí fāng shì jiè yī qiè rú lái yīng
如解脱，过去未来现在十方世界一切如来、应、
zhèng děng jué yì rú shì rú jiě tuō yī qiè fó pú tí niè pán yì rú
正等觉亦如是。如解脱，一切佛菩提涅槃亦如
shì rú jiě tuō wú shù wú liàng wú biān fó fǎ yì rú shì rú jiě tuō
是；如解脱，无数无量无边佛法亦如是。如解脱，
yī qiè fó dì zǐ yì rú shì rú jiě tuō yī qiè fó dì zǐ zhū gēn
一切佛弟子亦如是；如解脱，一切佛弟子诸根
chéng shú yì rú shì rú jiě tuō yī qiè fó dì zǐ bō niè pán yì rú
成熟亦如是；如解脱，一切佛弟子般涅槃亦如
shì rú jiě tuō yī qiè fó dì zǐ zhū fǎ yì rú shì rú jiě tuō
是；如解脱，一切佛弟子诸法亦如是。如解脱，
yī qiè dú jué yì rú shì rú jiě tuō yī qiè dú jué zhū gēn chéng shú
一切独觉亦如是；如解脱，一切独觉诸根成熟
yì rú shì rú jiě tuō yī qiè dú jué bō niè pán yì rú shì rú jiě
亦如是；如解脱，一切独觉般涅槃亦如是；如解
tuō yī qiè dú jué zhū fǎ yì rú shì rú jiě tuō yī qiè rú lái
脱，一切独觉诸法亦如是。如解脱，一切如来、
yīng zhèng děng jué jí fó dì zǐ dú jué fǎ xìng yì rú shì rú jiě tuō
应、正等觉及佛弟子独觉法性亦如是；如解脱，

¹¹ 大正藏：知；永乐北藏：智；龙藏：知

yī qiè yǒu qíng yì rú shì rú jiě tuō yī qiè fǎ xìng yì rú shì rú
一切有情亦如是；如解脱，一切法性亦如是；如
jiě tuō yī qiè suí xǐ huí xiàng yì rú shì rú zhū fǎ xìng wú fù wú jiě
解脱，一切随喜回向亦如是。如诸法性无缚无解、
wú rǎn wú jìng wú qǐ wú jìn wú shēng wú miè wú qǔ wú shě wǒ
无染无净、无起无尽、无生无灭、无取无舍，我
yú rú shì gōng dé shàng gēn xiàn qián suí xǐ huí xiàng wú shàng zhèng děng
于如是功德善根现前随喜回向无上正等
pú tí rú shì suí xǐ fēi néng suí xǐ wú suǒ suí xǐ gù rú shì huí
菩提。如是随喜非能随喜，无所随喜故。如是回
xiàng fēi néng huí xiàng wú suǒ huí xiàng gù rú shì suǒ qǐ suí xǐ huí
向非能回向，无所回向故。如是所起随喜回
xiàng fēi zhuǎn fēi xī wú shēng miè gù
向非转非息，无生灭故。’

shàn xiàn shì pú sà mó hē sà suí xǐ huí xiàng wéi zuì wéi
“善现，是菩萨摩诃萨随喜回向为最为
shèng wéi zūn wéi gāo wéi miào wéi wēi miào wéi shàng wéi wú shàng
胜、为尊为高、为妙为微妙、为上为无上、
wú děng wú děng děng shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà chéng jiù rú shì
无等无等等。善现，若菩萨摩诃萨成就如是
suí xǐ huí xiàng jí zhèng wú shàng zhèng děng pú tí
随喜回向，疾证无上正等菩提。

fù cì shàn xiàn ruò qù dà shèng zhū shàn nán zǐ shàn nǚ
“复次，善现，若趣大乘诸善男子、善女
rén děng jiǎ shǐ néng yú shí fāng xiàn zài gè rú jīng qié shā děng shì jiè
人等，假使能于十方现在各如殑伽沙等世界
yī qiè rú lái yīng zhèng děng jué jí dì zǐ zhòng yǐ yǒu xiàng wéi
一切如来、应、正等觉及弟子众，以有相为
fāng biàn yǒu suǒ dé wéi fāng biàn jìn qí xíng shòu gòng yǎng gōng jìng
方便、有所得为方便，尽其形寿供养恭敬、
zūn zhòng zàn tàn fù chí zhǒng zhǒng yī fú yǐn shí wò jù yī
尊重赞叹，复持种种衣服、饮食、卧具、医
yào jí yú zī shēng zhū miào lè jù ér fèng shī zhī bǐ zhū rú lái yīng
药及余资生诸妙乐具而奉施之。彼诸如来、应、
zhèng děng jué jí dì zǐ zhòng bō niè pán hòu qǔ shè lì luó yǐ miào qī
正等觉及弟子众般涅槃后取设利罗，以妙七
bǎo xiū jiàn gāo guǎng zhū sū dǔ bō zhòu yè jīng qín lǐ jìng yòu rào fù
宝修建高广诸窣堵波，昼夜精勤礼敬右绕，复

yǐ zhǒngzhǒngshàngmiào huāmán tú sǎnděngxiāng yī fú yīnglào
以种种上妙花鬘、涂散等香、衣服、缨络、
bǎochuáng fān gài zhòngmiào zhēn qí jì yuè dēngmíng
宝幢、幡盖、众妙、珍奇、伎乐、灯明，
jìn zhū suǒ yǒu gòng yǎng gōng jìng zūn zhòng zàn tàn fù yǐ yǒu xiàng wéi
尽诸所有供养恭敬、尊重赞叹。复以有相为
fāng biàn yǒu suǒ dé wéi fāng biàn xiū xí bù shī jìng jiè ān rěn
方便、有所得为方便，修习布施、净戒、安忍、
jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duōděngxiāng yìng shàngēn yòu yǐ
精进、静虑、般若波罗蜜多等相应善根。又以
yǒu xiàng wéi fāng biàn yǒu suǒ dé wéi fāng biàn yú zhū rú lái yīng
有相为方便、有所得为方便，于诸如来、应、
zhèng děng jué jí dì zǐ děng gōng dé shàngēn fā shēng suí xǐ huí xiàng
正等觉及弟子等功德善根发生随喜回向
wú shàng zhèng děng pú tí
无上正等菩提。

yǒu shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng fā qù wú shàng zhèng děng
“有善男子、善女人等发趣无上正等
pú tí yǐ wú xiàng wéi fāng biàn wú suǒ dé wéi fāng biàn xiū xí bù
菩提，以无相为方便、无所得为方便，修习布
shī jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duōděng
施、净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多等
xiāng yìng shàngēn yòu yǐ wú xiàng wéi fāng biàn wú suǒ dé wéi fāng biàn
相应善根。又以无相为方便、无所得为方便，
yú zhū rú lái yīng zhèng děng jué jí dì zǐ děng gōng dé shàngēn fā
于诸如来、应、正等觉及弟子等功德善根发
shēng suí xǐ huí xiàng wú shàng zhèng děng pú tí shì shàn nán zǐ shàn
生随喜回向无上正等菩提。是善男子、善
nǚ rén děng yóu yī bō rě bō luó mì duō fāng biàn shàn qiǎo suí xǐ huí
女人等由依般若波罗蜜多方便善巧随喜回
xiàng shèng qián suǒ qǐ suí xǐ huí xiàng bǎi bèi qiān bèi bǎi qiān bèi
向，胜前所起随喜回向百倍、千倍、百千倍、
jù zhī bèi bǎi jù zhī bèi qiān jù zhī bèi bǎi qiān jù zhī bèi bǎi
俱胝倍、百俱胝倍、千俱胝倍、百千俱胝倍、百
qiān jù zhī nà yǔ duō bèi shù bèi suàn bèi jì bèi yù bèi nǎi zhì
千俱胝那庾多倍、数倍、算倍、计倍、喻倍乃至
wū bō ní shā tán bèi gù shuō rú shì suí xǐ huí xiàng wéi zuì wéi shèng
邬波尼杀昙倍，故说如是随喜回向为最为胜、

wéi zūn wéi gāo wéi miào wéi wēi miào wéi shàng wéi wú shàng wú děng
为尊为高、为妙为微妙、为上为无上、无等
wú děng děng
无等等。

shì gù shàn xiàn fā qù dà shèng zhū pú sà mó hē sà jiē
“是故，善现，发趣大乘诸菩萨摩诃萨皆

yīng yǐ wú xiàng wéi fāng biàn wú suǒ dé wéi fāng biàn xiū xué bù shī
应以无相为方便、无所得为方便，修学布施、

jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō děng xiāng
净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多等相

yìng shàn gēn jí yī bō rě bō luó mì duō fāng biàn shàn qiǎo yú zhū rú
应善根，及依般若波罗蜜多方便善巧，于诸如

lái yīng zhèng děng jué jí dì zǐ děng gōng dé shàn gēn fā shēng suí xǐ
来、应、正等觉及弟子等功德善根发生随喜

huí xiàng wú shàng zhèng děng pú tí
回向无上正等菩提。”

chū fēn zàn ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō fāng biàn shàn qiǎo yú zhū rú lái yīng zhèng děng jué jí dì zǐ děng gōng dé shàn gēn fā shēng suí xǐ huí xiàng wú shàng zhèng děng pú tí

初分赞般若品第三十二之一

ěr shí jù shòu shè lì zǐ bó fó yán shì zūn rú shì suǒ
尔时，具寿舍利子白佛言：“世尊！如是所

shuō qǐ fēi bō rě bō luó mì duō
说岂非般若波罗蜜多？”

fó yán shè lì zǐ rú shì suǒ shuō jí shì bō rě bō luó mì
佛言：“舍利子，如是所说即是般若波罗蜜

duō
多。”

shí shè lì zǐ fù bó fó yán shì zūn rú shì bō rě bō luó
时，舍利子复白佛言：“世尊！如是般若波罗

mì duō néng zuò zhào míng bì jìng jìng gù
蜜多能作照明，毕竟净故。

shì zūn rú shì bō rě bō luó mì duō jiē yīng lǐ jìng wǒ děng
“世尊！如是般若波罗蜜多皆应礼敬，我等

tiān rén suǒ qīn fèng gù
天、人所钦奉故。

shì zūn rú shì bō rě bō luó mì duō wú suǒ rǎn zhuó zhū shì
“世尊！如是般若波罗蜜多无所染著，诸世

jiān fǎ bù néng wū gù
间法不能污故。

shì zūn rú shì bō rě bō luó mì duōyuǎn lí yī qiè sān jiè
“世尊！如是般若波罗蜜多远离一切三界

yì xuàn néngchúfánǎozhūjiàn àn gù
瞽眩，能除烦恼诸见暗故。

shì zūn rú shì bō rě bō luó mì duō zuì wéishàngshǒu yú
“世尊！如是般若波罗蜜多最为上首，于

yī qiè zhǒng jué fēn fǎ zhōng jí zūnshèng gù
一切种觉分法中极尊胜故。

shì zūn rú shì bō rě bō luó mì duōnéngzuò ān wěn yǒng
“世尊！如是般若波罗蜜多能作安隐，永

duàn yī qiè jīngkǒng bī nǎo zāi hèng shì gù
断一切惊恐逼恼灾横事故。

shì zūn rú shì bō rě bō luó mì duōnéng shī guāngmíng shè
“世尊！如是般若波罗蜜多能施光明，摄

shòuzhūyǒuqínglíng dé wǔ yǎn gù
受诸有情令得五眼故。

shì zūn rú shì bō rě bō luó mì duōnéng shì zhōngdào lìng
“世尊！如是般若波罗蜜多能示中道，令

shī lù zhě lí èr biān gù
失路者离二边故。

shì zūn rú shì bō rě bō luó mì duōshànnéng fā shēng yī
“世尊！如是般若波罗蜜多善能发生一

qiè zhì zhì yǒngduàn yī qiè xiāng xù fánǎobìng xí qì gù
切智智，永断一切相续烦恼并习气故。

shì zūn rú shì bō rě bō luó mì duō shì zhū pú sà mó hē sà
“世尊！如是般若波罗蜜多是诸菩萨摩诃萨

mǔ pú sà suǒ xiū yī qiè fó fǎ cóng cǐ shēng gù
母，菩萨所修一切佛法从此生故。

shì zūn rú shì bō rě bō luó mì duō bù shēng bú miè zì
“世尊！如是般若波罗蜜多不生不灭，自

xiàngkōng gù
相空故。

shì zūn rú shì bō rě bō luó mì duōyuǎn lí shēng sǐ fēi
“世尊！如是般若波罗蜜多远离生死，非

cháng fēi huài gù
常非坏故。

shì zūn rú shì bō rě bō luó mì duōnéngzuò yī hù shī zhū
“世尊！如是般若波罗蜜多能作依怙，施诸

fǎ bǎo gù
法宝故。

shì zūn rú shì bō rě bō luó mì duōnéngchéng fó shí lì
“世尊！如是般若波罗蜜多能成佛十力，

bù kě qū fú gù
不可屈伏故。

shì zūn rú shì bō rě bō luó mì duōnéngzhuànsānzhuàn shí
“世尊！如是般若波罗蜜多能转三转十

èr xíngxiàng wú shàng fǎ lún dá yī qiè fǎ wú zhuǎnhuán gù
二行相无上法轮，达一切法无转还故。

shì zūn rú shì bō rě bō luó mì duōnéng shì zhū fǎ wú diān
“世尊！如是般若波罗蜜多能示诸法无颠

dǎoxìng xiǎnliǎo wú xìng zì xìngkōng gù
倒性，显了无性自性空故。

shì zūn zhù pú sà shèng ruò dú jué shèng ruò shēngwén
“世尊！住菩萨乘、若独觉乘、若声闻

shèngzhūyǒuqíng lèi yú cǐ bō rě bō luó mì duōyīngyún hé zhù
乘诸有情类，于此般若波罗蜜多应云何住？”

fó yán shè lì zǐ shì zhūyǒuqíng yú cǐ bō rě bō luó mì
佛言：“舍利子，是诸有情于此般若波罗蜜

duōyīng rú fó zhù gòngyǎng lǐ jìng sī wéi bō rě bō luó mì duōyīng rú
多应如佛住，供养礼敬思惟般若波罗蜜多应如

gòngyǎng lǐ jìng sī wéi fó bó qié fàn suǒ yǐ zhě hé bō rě bō luó
供养礼敬思惟佛薄伽梵。所以者何？般若波罗

mì duō bú yì fó bó qié fàn fó bó qié fàn bú yì bō rě bō luó mì
蜜多不异佛薄伽梵，佛薄伽梵不异般若波罗蜜

duō bō rě bō luó mì duō jí shì fó bó qié fàn fó bó qié fàn jí shì
多，般若波罗蜜多即是佛薄伽梵，佛薄伽梵即是

bō rě bō luó mì duō hé yǐ gù
般若波罗蜜多。何以故？

shè lì zǐ yī qiè rú lái yīng zhèngděngjué jiē yóu bō
“舍利子，一切如来、应、正等觉皆由般

rě bō luó mì duō dé chūxiàn gù
若波罗蜜多得出现故。

shè lì zǐ yī qiè pú sà mó hē sà dú jué ā luó hàn
“舍利子，一切菩萨摩诃萨、独觉、阿罗汉、

bù huán yī lái yù liú děng jiē yóu bō rě bō luó mì duō dé chūxiàn
不 还、一 来、预 流 等 皆 由 般 若 波 罗 蜜 多 得 出 现
gù
故。

shè lì zǐ yī qiè shì jiān shí shàn yè dào sì jìng lǜ sì
“ 舍 利 子，一 切 世 间 十 善 业 道、四 静 虑、四
wú liàng sì wú sè dìng wǔ shéntōng jiē yóu bō rě bō luó mì duō dé
无 量、四 无 色 定、五 神 通 皆 由 般 若 波 罗 蜜 多 得
chūxiàn gù
出 现 故。

shè lì zǐ yī qiè bù shī jìng jiè ān rěn jīng jìn
“ 舍 利 子，一 切 布 施、净 戒、安 忍、精 进、
jìng lǜ bō rě bō luó mì duō jiē yóu bō rě bō luó mì duō dé chūxiàn
静 虑、般 若 波 罗 蜜 多 皆 由 般 若 波 罗 蜜 多 得 出 现
gù
故。

shè lì zǐ yī qiè nèi kōng wài kōng nèi wài kōng kōng
“ 舍 利 子，一 切 内 空、外 空、内 外 空、空
kōng dà kōng shèng yì kōng yǒu wéi kōng wú wéi kōng bì jìng
空、大 空、胜 义 空、有 为 空、无 为 空、毕 竟
kōng wú jì kōng sǎn kōng wú biàn yì kōng běn xìng kōng zì xiàng
空、无 际 空、散 空、无 变 异 空、本 性 空、自 相
kōng gòng xiàng kōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú xìng kōng
空、共 相 空、一 切 法 空、不 可 得 空、无 性 空、
zì xìng kōng wú xìng zì xìng kōng jiē yóu bō rě bō luó mì duō dé chūxiàn
自 性 空、无 性 自 性 空 皆 由 般 若 波 罗 蜜 多 得 出 现
gù
故。

shè lì zǐ yī qiè zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng
“ 舍 利 子，一 切 真 如、法 界、法 性、不 虚 妄
xìng bú biàn yì xìng píng děng xìng lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù
性、不 变 异 性、平 等 性、离 生 性、法 定、法 住、
shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè jiē yóu bō rě bō luó mì duō dé chū
实 际、虚 空 界、不 思 议 界 皆 由 般 若 波 罗 蜜 多 得 出
xiàn gù
现 故。

shè lì zǐ yī qiè kǔ shèng dì jí shèng dì miè shèng dì
“ 舍 利 子，一 切 苦 圣 谛、集 圣 谛、灭 圣 谛、

dàoshèng dì jiē yóu bō rě bō luó mì duō dé chūxiàn gù
道 圣 谛 皆 由 般 若 波 罗 蜜 多 得 出 现 故。

shè lì zǐ yī qiè sì jìng lǜ sì wú liàng sì wú sè dìng
“舍利子，一切四静虑、四无量、四无色定

jiē yóu bō rě bō luó mì duō dé chūxiàn gù
皆 由 般 若 波 罗 蜜 多 得 出 现 故。

shè lì zǐ yī qiè bā jiě tuō bā shèng chù jiǔ cì dì dìng
“舍利子，一切八解脱、八胜处、九次第定、

shí biàn chù jiē yóu bō rě bō luó mì duō dé chūxiàn gù
十 遍 处 皆 由 般 若 波 罗 蜜 多 得 出 现 故。

shè lì zǐ yī qiè sì niàn zhù sì zhèng duàn sì shén zú
“舍利子，一切四念住、四正断、四神足、

wǔ gēn wǔ lì qī děng jué zhī bā shèng dào zhī jiē yóu bō rě bō
五 根、五 力、七 等 觉 支、八 圣 道 支 皆 由 般 若 波

luó mì duō dé chūxiàn gù
罗 蜜 多 得 出 现 故。

shè lì zǐ yī qiè kōng jiě tuō mén wú xiàng jiě tuō mén
“舍利子，一切空解脱门、无相解脱门、

wú yuàn jiě tuō mén jiē yóu bō rě bō luó mì duō dé chūxiàn gù
无 愿 解 脱 门 皆 由 般 若 波 罗 蜜 多 得 出 现 故。

shè lì zǐ yī qiè wǔ yǎn liù shéntōng jiē yóu bō rě bō luó
“舍利子，一切五眼、六神通皆由般若波罗

mì duō dé chūxiàn gù
蜜 多 得 出 现 故。

shè lì zǐ yī qiè fó shí lì sì wú suǒ wèi sì wú ài
“舍利子，一切佛十力、四无所畏、四无碍

jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ jiē
解、大慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不共法皆

yóu bō rě bō luó mì duō dé chūxiàn gù
由 般 若 波 罗 蜜 多 得 出 现 故。

shè lì zǐ yī qiè wú wàng shī fǎ héng zhù shě xìng jiē yóu
“舍利子，一切无忘失法、恒住舍性皆由

bō rě bō luó mì duō dé chūxiàn gù
般 若 波 罗 蜜 多 得 出 现 故。

shè lì zǐ yī qiè zhì dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì jiē
“舍利子，一切智、道相智、一切相智皆

yóu bō rě bō luó mì duō dé chūxiàn gù
由 般 若 波 罗 蜜 多 得 出 现 故。

shè lì zǐ yī qiè tuó luó ní mén yī qiè sān mó dì mén jiē
“舍利子，一切陀罗尼门、一切三摩地门皆

yóu bō rě bō luó mì duō dé chūxiàn gù
由般若波罗蜜多得出现故。”

shí tiān dì shì qiè shēng shì niàn jīn shè lì zǐ yǐ hé yīn yuán
时，天帝释窃生是念：“今舍利子以何因缘

nǎi wèn sī shì
乃问斯事？”

shí shè lì zǐ zhī qí xīn niàn biàngào zhī yán jiāo shī jiā
时，舍利子知其心念便告之言：“憍尸迦，

zhū pú sà mó hē sà wéi bō rě bō luó mì duō jí fāng biàn shàn qiǎo suǒ
诸菩萨摩诃萨为般若波罗蜜多及方便善巧所

shè shòu gù néng yú guò qù wèi lái xiàn zài shí fāng shì jiè yī qiè rú
摄受故，能于过去未来现在十方世界，一切如

lái yīng zhèngděng jué cóngchū fā xīn zhì dé wú shàng zhèngděng pú
来、应、正等觉从初发心至得无上正等菩

tí zhuànmiào fǎ lún nǎi zhì fǎ miè yú qí zhōngjiān suǒ yǒu yī qiè
提、转妙法轮乃至法灭，于其中间所有一切

gōng dé shàngēn ruò zhū shēng wén dú jué pú sà yú yǒu qíng lèi
功德善根，若诸声闻、独觉、菩萨、余有情类

gōng dé shàngēn hé jí chēng liáng xiàn qián suí xǐ huí xiàng wú shàng
功德善根，合集称量现前随喜回向无上

zhèngděng pú tí yóu shì yīn yuán gù wèn sī shì
正等菩提，由是因缘故问斯事。

fù cì jiāo shī jiā zhū pú sà mó hē sà suǒ xué bō rě bō
“复次，憍尸迦，诸菩萨摩诃萨所学般若波

luó mì duō chāoshèng bù shī jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lǜ bō
罗蜜多超胜布施、净戒、安忍、精进、静虑波

luó mì duō wú liàng bèi shù rú shēng máng rén bǎi qiān děng zhòng wú jìng
罗蜜多无量倍数，如生盲人百千等众，无净

mù zhě shàn yǐn dǎo zhī yóu shàng bù néng jìn qù zhèng dào kuàng néng
目者善引导之，犹尚不能近趣正道，况能

yuǎn dá fēng lè dà chéng rú shì bù shī jìng jiè ān rěn jīng jìn
远达丰乐大城！如是布施、净戒、安忍、精进、

jìng lǜ bō luó mì duō zhū shēng máng zhòng ruò wú bō rě bō luó mì duō
静虑波罗蜜多诸生盲众，若无般若波罗蜜多

jìng mù zhě dǎo shàng bù néng qù pú sà zhèng dào kuàng néng dé rù yī
净目者导，尚不能趣菩萨正道，况能得入一

qiè zhì chéng
切智城！

fù cì jiāo shī jiā rú shì bù shī jìng jiè ān rěn
“复次，憍尸迦，如是布施、净戒、安忍、
jīng jìn jìng lǜ bō luó mì duō yóu cǐ bō rě bō luó mì duō suǒ shè shòu
精进、静虑波罗蜜多，由此般若波罗蜜多所摄受
gù míng yǒu mù zhě fù yóu bō rě bō luó mì duō zhī suǒ shè shòu gù
故，名有目者。复由般若波罗蜜多之所摄受故，
bù shī děng yī qiè jiē dé dào bǐ àn míng
布施等一切皆得到彼岸名。”

shí tiān dì shì biàn bó jù shòu shè lì zǐ yán rú dà dé shuō
时，天帝释便白具寿舍利子言：“如大德说
bù shī děng wǔ bō luó mì duō yào yóu bō rě bō luó mì duō suǒ shè
‘布施等五波罗蜜多，要由般若波罗蜜多所摄
shòu gù nǎi dé míng wéi dào bǐ àn zhě qǐ bù kě shuō yào yóu bù
受故，乃得名为到彼岸。’者，岂不可说要由布
shī bō luó mì duō suǒ shè shòu gù yú wǔ nǎi dé dào bǐ àn míng yào
施波罗蜜多所摄受故，余五乃得到彼岸名？要
yóu jìng jiè bō luó mì duō suǒ shè shòu gù yú wǔ nǎi dé dào bǐ àn míng
由净戒波罗蜜多所摄受故，余五乃得到彼岸名？
yào yóu ān rěn bō luó mì duō suǒ shè shòu gù yú wǔ nǎi dé dào bǐ àn
要由安忍波罗蜜多所摄受故，余五乃得到彼岸
míng yào yóu jīng jìn bō luó mì duō suǒ shè shòu gù yú wǔ nǎi dé dào
名？要由精进波罗蜜多所摄受故，余五乃得到
bǐ àn míng yào yóu jìng lǜ bō luó mì duō suǒ shè shòu gù yú wǔ nǎi
彼岸名？要由静虑波罗蜜多所摄受故，余五乃
dé dào bǐ àn míng ruò ěr hé yuán dú zàn bō rě chāo shèng yú wǔ
得到彼岸名？若尔，何缘独赞般若超胜余五
bō luó mì duō
波罗蜜多？”

shè lì zǐ yán bù ěr bù ěr hé yǐ gù jiāo shī jiā
舍利子言：“不尔！不尔！何以故？憍尸迦，
fēi yóu bù shī bō luó mì duō suǒ shè shòu gù yú wǔ fāng dé dào bǐ àn
非由布施波罗蜜多所摄受故，余五方得到彼岸
míng fēi yóu jìng jiè bō luó mì duō suǒ shè shòu gù yú wǔ fāng dé dào
名；非由净戒波罗蜜多所摄受故，余五方得到
bǐ àn míng fēi yóu ān rěn bō luó mì duō suǒ shè shòu gù yú wǔ fāng
彼岸名；非由安忍波罗蜜多所摄受故，余五方

dé dào bǐ àn míng fēi yóu jīng jìn bō luó mì duō suǒ shè shòu gù yú
得到彼岸名；非由精进波罗蜜多所摄受故，余
wǔ fāng dé dào bǐ àn míng fēi yóu jìng lǜ bō luó mì duō suǒ shè shòu gù
五方得到彼岸名；非由静虑波罗蜜多所摄受故，
yú wǔ fāng dé dào bǐ àn míng dàn yóu bō rě bō luó mì duō suǒ shè shòu
余五方得到彼岸名。但由般若波罗蜜多所摄受
gù yú wǔ fāng dé dào bǐ àn míng suǒ yǐ zhě hé zhū pú sà mó hē sà
故，余五方得到彼岸名。所以者何？诸菩萨摩诃
sà yào zhù bō rě bō luó mì duō fāng néng yuán mǎn bù shī jìng jiè
萨要住般若波罗蜜多，方能圆满布施、净戒、
ān rěn jīng jìn jìng lǜ bō rě bō luó mì duō fēi zhù yú wǔ néng
安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多，非住余五能
chéng shì shì shì gù bō rě bō luó mì duō yú qián wǔ zhǒng wéi zuì wéi
成是事。是故般若波罗蜜多于前五种为最为
shèng wéi zūn wéi gāo wéi miào wéi wēi miào wéi shàng wéi wú shàng
胜、为尊为高、为妙为微妙、为上为无上、
wú děng wú děng děng
无等无等等。”

ěr shí shè lì zǐ bó fó yán shì zūn zhū pú sà mó hē sà
尔时，舍利子白佛言：“世尊！诸菩萨摩诃萨
yún hé yīng yǐn fā bō rě bō luó mì duō
云何应引发般若波罗蜜多？”

fó yán shè lì zǐ pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā sè gù
佛言：“舍利子，菩萨摩诃萨不为引发色故，
yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā shòu xiǎng xíng
应引发般若波罗蜜多；不为引发受、想、行、
shí gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō
识故，应引发般若波罗蜜多。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā sè gù yīng
“世尊！云何菩萨摩诃萨不为引发色故，应
yīn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā shòu xiǎng xíng shí
引发般若波罗蜜多？不为引发受、想、行、识
gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō
故，应引发般若波罗蜜多？”

shè lì zǐ yǐ sè wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè wú
“舍利子，以色无作无止、无生无灭、无
chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà bú
成无坏、无得无舍、无自性故，菩萨摩诃萨不

wèi yīn fā sè gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō yǐ shòu xiǎng
为引发色故，应引发般若波罗蜜多；以受、想、
xíng shí wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè wú chéng wú huài wú dé
行、识无作无止、无生无灭、无成无坏、无得
wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā shòu xiǎng
无舍、无自性故，菩萨摩訶萨不为引发受、想、
xíng shí gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō
行、识故，应引发般若波罗蜜多。

fù cì shè lì zǐ pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā yǎn chù
“复次，舍利子，菩萨摩訶萨不为引发眼处
gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā ěr bǐ shé
故，应引发般若波罗蜜多；不为引发耳、鼻、舌、
shēn yì chù gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō
身、意处故，应引发般若波罗蜜多。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā yǎn chù gù
“世尊！云何菩萨摩訶萨不为引发眼处故，
yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā ěr bǐ shé shēn
应引发般若波罗蜜多？不为引发耳、鼻、舌、身、
yì chù gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō
意处故，应引发般若波罗蜜多？”

shè lì zǐ yǐ yǎn chù wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè wú
“舍利子，以眼处无作无止、无生无灭、无
chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà bú
成无坏、无得无舍、无自性故，菩萨摩訶萨不
wèi yīn fā yǎn chù gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō yǐ ěr bǐ
为引发眼处故，应引发般若波罗蜜多；以耳、鼻、
shé shēn yì chù wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè wú chéng wú huài
舌、身、意处无作无止、无生无灭、无成无坏、
wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā ěr
无得无舍、无自性故，菩萨摩訶萨不为引发耳、
bǐ shé shēn yì chù gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō
鼻、舌、身、意处故，应引发般若波罗蜜多。

fù cì shè lì zǐ pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā sè chù
“复次，舍利子，菩萨摩訶萨不为引发色处
gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā shēng xiāng
故，应引发般若波罗蜜多；不为引发声、香、
wèi chù fǎ chù gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō
味、触、法处故，应引发般若波罗蜜多。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā sè chù gù
“世尊！云何菩萨摩诃萨不为引发色处故，

yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā shēng xiāng wèi
应引发般若波罗蜜多？不为引发声、香、味、
chù fǎ chù gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō
触、法处故，应引发般若波罗蜜多？”

shè lì zǐ yǐ sè chù wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè wú
“舍利子，以色处无作无止、无生无灭、无

chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà bú
成无坏、无得无舍、无自性故，菩萨摩诃萨不

wèi yīn fā sè chù gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō yǐ shēng
为引发色处故，应引发般若波罗蜜多；以声、

xiāng wèi chù fǎ chù wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè wú chéng
香、味、触、法处无作无止、无生无灭、无成

wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà bú wèi yīn
无坏、无得无舍、无自性故，菩萨摩诃萨不为引

fā shēng xiāng wèi chù fǎ chù gù yīng yīn fā bō rě bō luó
发声、香、味、触、法处故，应引发般若波罗

mì duō
蜜多。

fù cì shè lì zǐ pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā yǎn jiè
“复次，舍利子，菩萨摩诃萨不为引发眼界

gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā sè jiè yǎn shí
故，应引发般若波罗蜜多；不为引发色界、眼识

jiè jí yǎn chù yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu gù yīng yīn fā bō rě
界及眼触、眼触为缘所生诸受故，应引发般若

bō luó mì duō
波罗蜜多。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā yǎn jiè gù
“世尊！云何菩萨摩诃萨不为引发眼界故，

yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā sè jiè yǎn shí jiè jí
应引发般若波罗蜜多？不为引发色界、眼识界及

yǎn chù yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu gù yīng yīn fā bō rě bō luó
眼触、眼触为缘所生诸受故，应引发般若波罗

mì duō
蜜多？”

shè lì zǐ yǐ yǎn jiè wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè wú
“舍利子，以眼界无作无止、无生无灭、无

chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà bú
成 无坏、无得无舍、无自性故，菩萨摩诃萨不
wèi yīn fā yǎn jiè gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō yǐ sè jiè nǎi
为引发眼界故，应引发般若波罗蜜多；以色界乃
zhì yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè
至眼触为缘所生诸受无作无止、无生无灭、
wú chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà
无成无坏、无得无舍、无自性故，菩萨摩诃萨
bú wèi yīn fā sè jiè nǎi zhì yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu gù yīng
不为引发色界乃至眼触为缘所生诸受故，应
yīn fā bō rě bō luó mì duō
引发般若波罗蜜多。

fù cì shè lì zǐ pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā ěr jiè
“复次，舍利子，菩萨摩诃萨不为引发耳界
gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā shēng jiè ěr
故，应引发般若波罗蜜多；不为引发声界、耳
shí jiè jí ěr chù ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu gù yīng yīn fā bō
识界及耳触、耳触为缘所生诸受故，应引发般
rě bō luó mì duō
若波罗蜜多。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā ěr jiè gù
“世尊！云何菩萨摩诃萨不为引发耳界故，
yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā shēng jiè ěr shí jiè
应引发般若波罗蜜多？不为引发声界、耳识界
jí ěr chù ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu gù yīng yīn fā bō rě bō
及耳触、耳触为缘所生诸受故，应引发般若波
luó mì duō
罗蜜多？”

shè lì zǐ yǐ ěr jiè wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè wú
“舍利子，以耳界无作无止、无生无灭、无
chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà bú
成无坏、无得无舍、无自性故，菩萨摩诃萨不
wèi yīn fā ěr jiè gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō yǐ shēng jiè
为引发耳界故，应引发般若波罗蜜多；以声界
nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè
乃至耳触为缘所生诸受无作无止、无生无灭、
wú chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà
无成无坏、无得无舍、无自性故，菩萨摩诃萨

bú wèi yīn fā shēng jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu gù yīng
不为引发声界乃至耳触为缘所生诸受故，应
yīn fā bō rě bō luó mì duō
引发般若波罗蜜多。

fù cì shè lì zǐ pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā bí jiè
“复次，舍利子，菩萨摩诃萨不为引发鼻界
gù yīn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā xiāng jiè bí shí
故，应引发般若波罗蜜多；不为引发香界、鼻识
jiè jí bí chù bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu gù yīn fā bō rě
界及鼻触、鼻触为缘所生诸受故，应引发般若
bō luó mì duō
波罗蜜多。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā bí jiè gù
“世尊！云何菩萨摩诃萨不为引发鼻界故，
yīn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā xiāng jiè bí shí jiè
应引发般若波罗蜜多？不为引发香界、鼻识界
jí bí chù bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu gù yīn fā bō rě bō
及鼻触、鼻触为缘所生诸受故，应引发般若波
luó mì duō
罗蜜多？”

shè lì zǐ yǐ bí jiè wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè wú
“舍利子，以鼻界无作无止、无生无灭、无
chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà bú
成无坏、无得无舍、无自性故，菩萨摩诃萨不
wèi yīn fā bí jiè gù yīn fā bō rě bō luó mì duō yǐ xiāng jiè nǎi
为引发鼻界故，应引发般若波罗蜜多；以香界乃
zhì bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè
至鼻触为缘所生诸受无作无止、无生无灭、
wú chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà
无成无坏、无得无舍、无自性故，菩萨摩诃萨
bú wèi yīn fā xiāng jiè nǎi zhì bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu gù yīn
不为引发香界乃至鼻触为缘所生诸受故，应
yīn fā bō rě bō luó mì duō
引发般若波罗蜜多。

fù cì shè lì zǐ pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā shé jiè
“复次，舍利子，菩萨摩诃萨不为引发舌界
gù yīn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā wèi jiè shé shí
故，应引发般若波罗蜜多；不为引发味界、舌识

jiè jí shé chù shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu gù yīng yīn fā bō rě
界及舌触、舌触为缘所生诸受故，应引发般若
bō luó mì duō
波罗蜜多。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā shé jiè gù
“世尊！云何菩萨摩诃萨不为引发舌界故，
yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā wèi jiè shé shí jiè jí
应引发般若波罗蜜多？不为引发味界、舌识界及
shé chù shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu gù yīng yīn fā bō rě bō luó
舌触、舌触为缘所生诸受故，应引发般若波罗
mì duō
蜜多？”

shè lì zǐ yǐ shé jiè wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè wú
“舍利子，以舌界无作无止、无生无灭、无
chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà bú
成无坏、无得无舍、无自性故，菩萨摩诃萨不
wèi yīn fā shé jiè gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō yǐ wèi jiè nǎi
为引发舌界故，应引发般若波罗蜜多；以味界乃
zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè
至舌触为缘所生诸受无作无止、无生无灭、
wú chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà
无成无坏、无得无舍、无自性故，菩萨摩诃萨
bú wèi yīn fā wèi jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu gù yīng
不为引发味界乃至舌触为缘所生诸受故，应
yīn fā bō rě bō luó mì duō
引发般若波罗蜜多。

fù cì shè lì zǐ pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā shēn jiè
“复次，舍利子，菩萨摩诃萨不为引发身界
gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā chù jiè shēn shí
故，应引发般若波罗蜜多；不为引发触界、身识
jiè jí shēn chù shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu gù yīng yīn fā bō
界及身触、身触为缘所生诸受故，应引发般
rě bō luó mì duō
若波罗蜜多。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā shēn jiè gù
“世尊！云何菩萨摩诃萨不为引发身界故，
yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā chù jiè shēn shí jiè
应引发般若波罗蜜多？不为引发触界、身识界

jí shēnchù shēnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu gù yīng yīn fā bō rě
及身触、身触为缘所生诸受故，应引发般若
bō luó mì duō
波罗蜜多？”

shè lì zǐ yǐ shēn jiè wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè
“舍利子，以身界无作无止、无生无灭、
wú chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà
无成无坏、无得无舍、无自性故，菩萨摩訶萨
bú wèi yīn fā shēn jiè gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō yǐ chù jiè
不为引发身界故，应引发般若波罗蜜多；以触界
nǎi zhì shēnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè
乃至身触为缘所生诸受无作无止、无生无灭、
wú chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà
无成无坏、无得无舍、无自性故，菩萨摩訶萨
bú wèi yīn fā chù jiè nǎi zhì shēnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu gù yīng
不为引发触界乃至身触为缘所生诸受故，应
yīn fā bō rě bō luó mì duō
引发般若波罗蜜多。

fù cì shè lì zǐ pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā yì jiè
“复次，舍利子，菩萨摩訶萨不为引发意界
gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā fǎ jiè yì shí
故，应引发般若波罗蜜多；不为引发法界、意识
jiè jí yì chù yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu gù yīng yīn fā bō rě
界及意触、意触为缘所生诸受故，应引发般若
bō luó mì duō
波罗蜜多。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā yì jiè gù
“世尊！云何菩萨摩訶萨不为引发意界故，
yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā fǎ jiè yì shí jiè jí
应引发般若波罗蜜多？不为引发法界、意识界及
yì chù yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu gù yīng yīn fā bō rě bō luó
意触、意触为缘所生诸受故，应引发般若波罗
mì duō
蜜多？”

shè lì zǐ yǐ yì jiè wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè wú
“舍利子，以意界无作无止、无生无灭、无
chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà bú
成无坏、无得无舍、无自性故，菩萨摩訶萨不

wèi yīn fā yì jiè gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō yǐ fǎ jiè nǎi
为引发意界故，应引发般若波罗蜜多；以法界乃
zhì yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè
至意触为缘所生诸受无作无止、无生无灭、
wú chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà
无成无坏、无得无舍、无自性故，菩萨摩訶萨
bú wèi yīn fā fǎ jiè nǎi zhì yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu gù yīng
不为引发法界乃至意触为缘所生诸受故，应
yīn fā bō rě bō luó mì duō
引发般若波罗蜜多。

fù cì shè lì zǐ pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā dì jiè
“复次，舍利子，菩萨摩訶萨不为引发地界
gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā shuǐ huǒ fēng
故，应引发般若波罗蜜多；不为引发水、火、风、
kōng shí jiè gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō
空、识界故，应引发般若波罗蜜多。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā dì jiè gù
“世尊！云何菩萨摩訶萨不为引发地界故，
yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā shuǐ huǒ fēng kōng
应引发般若波罗蜜多？不为引发水、火、风、空、
shí jiè gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō
识界故，应引发般若波罗蜜多？”

shè lì zǐ yǐ dì jiè wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè wú
“舍利子，以地界无作无止、无生无灭、无
chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà bú
成无坏、无得无舍、无自性故，菩萨摩訶萨不
wèi yīn fā dì jiè gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō yǐ shuǐ huǒ
为引发地界故，应引发般若波罗蜜多；以水、火、
fēng kōng shí jiè wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè wú chéng wú
风、空、识界无作无止、无生无灭、无成无
huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā
坏、无得无舍、无自性故，菩萨摩訶萨不为引发
shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō
水、火、风、空、识界故，应引发般若波罗蜜多。

fù cì shè lì zǐ pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā wú míng
“复次，舍利子，菩萨摩訶萨不为引发无明
gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā xíng shí míng
故，应引发般若波罗蜜多；不为引发行、识、名

sè liù chù chù shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ chóu
色、六处、触、受、爱、取、有、生、老死愁

tàn kǔ yōunǎo gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō
叹苦忧恼故，应引发般若波罗蜜多。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā wú míng gù
“世尊！云何菩萨摩诃萨不为引发无明故，

yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā xíng shí míng sè
应引发般若波罗蜜多？不为引发行、识、名色、

liù chù chù shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ chóu tàn kǔ
六处、触、受、爱、取、有、生、老死愁叹苦

yōunǎo gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō
忧恼故，应引发般若波罗蜜多？”

shè lì zǐ yǐ wú míng wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè
“舍利子，以无明无作无止、无生无灭、

wú chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà
无成无坏、无得无舍、无自性故，菩萨摩诃萨

bú wèi yīn fā wú míng gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō yǐ xíng nǎi
不为引发无明故，应引发般若波罗蜜多；以行乃

zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè wú
至老死愁叹苦忧恼无作无止、无生无灭、无

chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà bú
成无坏、无得无舍、无自性故，菩萨摩诃萨不

wèi yīn fā xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo gù yīng yīn fā bō rě
为引发行乃至老死愁叹苦忧恼故，应引发般若

bō luó mì duō
波罗蜜多。

fù cì shè lì zǐ pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā bù shī
“复次，舍利子，菩萨摩诃萨不为引发布施

bō luó mì duō gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā jìng
波罗蜜多故，应引发般若波罗蜜多；不为引发净

jiè ān rěn jīng jìn jìng lǜ bō rě bō luó mì duō gù yīng yīn
戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多故，应引

fā bō rě bō luó mì duō
发般若波罗蜜多。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā bù shī bō luó
“世尊！云何菩萨摩诃萨不为引发布施波罗

mì duō gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā jìng jiè
蜜多故，应引发般若波罗蜜多？不为引发净戒、

ān rěn jīng jìn jìng lǜ bō rě bō luó mì duō gù yīng yīn fā bō
安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多故，应引发般
rě bō luó mì duō
若波罗蜜多？”

shè lì zǐ yǐ bù shī bō luó mì duō wú zuò wú zhǐ wú shēng
“舍利子，以布施波罗蜜多无作无止、无生

wú miè wú chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà
无灭、无成无坏、无得无舍、无自性故，菩萨

mó hē sà bú wèi yīn fā bù shī bō luó mì duō gù yīng yīn fā bō rě bō
摩诃萨不为引发布施波罗蜜多故，应引发般若波

luó mì duō yǐ jìng jiè nǎi zhì bō rě bō luó mì duō wú zuò wú zhǐ wú
罗蜜多；以净戒乃至般若波罗蜜多无作无止、无

shēng wú miè wú chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú
生无灭、无成无坏、无得无舍、无自性故，菩

sà mó hē sà bú wèi yīn fā jìng jiè nǎi zhì bō rě bō luó mì duō gù yīng
萨摩诃萨不为引发净戒乃至般若波罗蜜多故，应

yīn fā bō rě bō luó mì duō
引发般若波罗蜜多。

fù cì shè lì zǐ pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā nèi kōng
“复次，舍利子，菩萨摩诃萨不为引发内空

gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā wài kōng nèi wài
故，应引发般若波罗蜜多；不为引发外空、内外

kōng kōng kōng dà kōng shèng yì kōng yǒu wéi kōng wú wéi kōng
空、空空、大空、胜义空、有为空、无为空、

bì jìng kōng wú jì kōng sǎn kōng wú biàn yì kōng běn xìng kōng
毕竟空、无际空、散空、无变异空、本性空、

zì xiàng kōng gòng xiàng kōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú
自相空、共相空、一切法空、不可得空、无

xìng kōng zì xìng kōng wú xìng zì xìng kōng gù yīng yīn fā bō rě bō
性空、自性空、无性自性空故，应引发般若波

luó mì duō
罗蜜多。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā nèi kōng gù
“世尊！云何菩萨摩诃萨不为引发内空故，

yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā wài kōng nèi wài kōng
应引发般若波罗蜜多？不为引发外空、内外空、

kōng kōng dà kōng shèng yì kōng yǒu wéi kōng wú wéi kōng bì
空空、大空、胜义空、有为空、无为空、毕

jìngkōng wú jì kōng sànkōng wú biàn yì kōng běnxìngkōng zì
竟空、无际空、散空、无变异空、本性空、自
xiàngkōng gòngxiàngkōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú xìng
相空、共相空、一切法空、不可得空、无性
kōng zì xìngkōng wú xìng zì xìngkōng gù yīng yǐn fā bō rě bō luó
空、自性空、无性自性空故，应引发般若波罗
mì duō
蜜多？”

shè lì zǐ yǐ nèi kōng wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè
“舍利子，以内空无作无止、无生无灭、
wú chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà
无成无坏、无得无舍、无自性故，菩萨摩诃萨
bú wèi yīn fā nèi kōng gù yīng yǐn fā bō rě bō luó mì duō yǐ wài
不为引发内空故，应引发般若波罗蜜多；以外
kōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōng wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè wú
空乃至无性自性空无作无止、无生无灭、无
chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà bú
成无坏、无得无舍、无自性故，菩萨摩诃萨不
wèi yīn fā wài kōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōng gù yīng yǐn fā bō rě bō
为引发外空乃至无性自性空故，应引发般若波
luó mì duō
罗蜜多。

fù cì shè lì zǐ pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā zhēn rú
“复次，舍利子，菩萨摩诃萨不为引发真如
gù yīng yǐn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā fǎ jiè fǎ xìng
故，应引发般若波罗蜜多；不为引发法界、法性、
bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ
不虚妄性、不变异性、平等性、离生性、法
dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè gù yīng yǐn fā
定、法住、实际、虚空界、不思議界故，应引发
bō rě bō luó mì duō
般若波罗蜜多。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā zhēn rú gù
“世尊！云何菩萨摩诃萨不为引发真如故，
yīng yǐn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā fǎ jiè fǎ xìng bù
应引发般若波罗蜜多？不为引发法界、法性、不
xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng
虚妄性、不变异性、平等性、离生性、法定、

fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè gù yīng yǐn fā bō rě
法住、实际、虚空界、不思議界故，应引发般若
bō luó mì duō
波罗蜜多？”

shè lì zǐ yǐ zhēn rú wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè
“舍利子，以真如无作无止、无生无灭、
wú chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà
无成无坏、无得无舍、无自性故，菩萨摩訶萨
bú wèi yīn fā zhēn rú gù yīng yǐn fā bō rě bō luó mì duō yǐ fǎ jiè
不为引发真如故，应引发般若波罗蜜多；以法界
nǎi zhì bù sī yì jiè wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè wú chéng wú huài
乃至不思議界无作无止、无生无灭、无成无坏、
wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā fǎ jiè
无得无舍、无自性故，菩萨摩訶萨不为引发法界
nǎi zhì bù sī yì jiè gù yīng yǐn fā bō rě bō luó mì duō
乃至不思議界故，应引发般若波罗蜜多。

fù cì shè lì zǐ pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā kǔ shèng
“复次，舍利子，菩萨摩訶萨不为引发苦圣
dì gù yīng yǐn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā jí miè
谛故，应引发般若波罗蜜多；不为引发集、灭、
dào shèng dì gù yīng yǐn fā bō rě bō luó mì duō
道圣谛故，应引发般若波罗蜜多。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā kǔ shèng dì
“世尊！云何菩萨摩訶萨不为引发苦圣
gù yīng yǐn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā jí miè dào
故，应引发般若波罗蜜多？不为引发集、灭、道
shèng dì gù yīng yǐn fā bō rě bō luó mì duō
圣谛故，应引发般若波罗蜜多？”

shè lì zǐ yǐ kǔ shèng dì wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè
“舍利子，以苦圣谛无作无止、无生无灭、
wú chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà
无成无坏、无得无舍、无自性故，菩萨摩訶萨
bú wèi yīn fā kǔ shèng dì gù yīng yǐn fā bō rě bō luó mì duō yǐ
不为引发苦圣谛故，应引发般若波罗蜜多；以
jí miè dào shèng dì wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè wú chéng
集、灭、道圣谛无作无止、无生无灭、无成
wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà bú wèi yīn
无坏、无得无舍、无自性故，菩萨摩訶萨不为引

fā jí miè dào shèng dì gù yīng yǐn fā bō rě bō luó mì duō
发集、灭、道圣谛故，应引发般若波罗蜜多。

fù cì shè lì zǐ pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā sì jìng
“复次，舍利子，菩萨摩诃萨不为引发四静

lǜ gù yīng yǐn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā sì wú liàng
虑故，应引发般若波罗蜜多；不为引发四无量、

sì wú sè dìng gù yīng yǐn fā bō rě bō luó mì duō
四无色定故，应引发般若波罗蜜多。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā sì jìng lǜ gù
“世尊！云何菩萨摩诃萨不为引发四静虑故，

yīng yǐn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā sì wú liàng sì wú
应引发般若波罗蜜多？不为引发四无量、四无

sè dìng gù yīng yǐn fā bō rě bō luó mì duō
色定故，应引发般若波罗蜜多？”

shè lì zǐ yǐ sì jìng lǜ wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè
“舍利子，以四静虑无作无止、无生无灭、

wú chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà
无成无坏、无得无舍、无自性故，菩萨摩诃萨

bú wèi yīn fā sì jìng lǜ gù yīng yǐn fā bō rě bō luó mì duō yǐ sì
不为引发四静虑故，应引发般若波罗蜜多；以四

wú liàng sì wú sè dìng wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè wú chéng wú
无量、四无色定无作无止、无生无灭、无成无

huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā
坏、无得无舍、无自性故，菩萨摩诃萨不为引发

sì wú liàng sì wú sè dìng gù yīng yǐn fā bō rě bō luó mì duō
四无量、四无色定故，应引发般若波罗蜜多。

大般若波罗蜜多经卷第一百七十二

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì yī bǎi qī shí sān
大般若波罗蜜多经卷第一百七十三

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn zàn ān rě pǐn dì sān shí èr zhī èr
初分赞般若品第三十二之二

fù cì shè lì zǐ pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā bā jiě
“复次，舍利子，菩萨摩诃萨不为引发八解
tuō gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā bā shèng chù
脱故，应引发般若波罗蜜多；不为引发八胜处、
jiǔ cì dì dìng shí biàn chù gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō
九次第定、十遍处故，应引发般若波罗蜜多。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā bā jiě tuō gù
“世尊！云何菩萨摩诃萨不为引发八解脱故，
yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā bā shèng chù jiǔ cì
应引发般若波罗蜜多？不为引发八胜处、九次
dì dìng shí biàn chù gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō
第定、十遍处故，应引发般若波罗蜜多？”

shè lì zǐ yǐ bā jiě tuō wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè
“舍利子，以八解脱无作无止、无生无灭、
wú chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà
无成无坏、无得无舍、无自性故，菩萨摩诃萨
bú wèi yīn fā bā jiě tuō gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō yǐ bā
不为引发八解脱故，应引发般若波罗蜜多；以八
shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè
胜处、九次第定、十遍处无作无止、无生无灭、
wú chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà
无成无坏、无得无舍、无自性故，菩萨摩诃萨
bú wèi yīn fā bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù gù yīng yīn
不为引发八胜处、九次第定、十遍处故，应引
fā bō rě bō luó mì duō
发般若波罗蜜多。

fù cì shè lì zǐ pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā sì niàn
“复次，舍利子，菩萨摩诃萨不为引发四念

zhù gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā sì zhèngduàn
住故，应引发般若波罗蜜多；不为引发四正断、
sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī dèngjué zhī bā shèngdào zhī gù
四神足、五根、五力、七等觉支、八圣道支故，
yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō
应引发般若波罗蜜多。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā sì niànzhù
“世尊！云何菩萨摩诃萨不为引发四念住
gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā sì zhèngduàn
故，应引发般若波罗蜜多？不为引发四正断、
sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī dèngjué zhī bā shèngdào zhī gù
四神足、五根、五力、七等觉支、八圣道支故，
yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō
应引发般若波罗蜜多？”

shè lì zǐ yǐ sì niànzhù wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè
“舍利子，以四念住无作无止、无生无灭、
wú chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà
无成无坏、无得无舍、无自性故，菩萨摩诃萨
bú wèi yīn fā sì niànzhù gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō yǐ sì
不为引发四念住故，应引发般若波罗蜜多；以四
zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè wú
正断乃至八圣道支无作无止、无生无灭、无
chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà bú
成无坏、无得无舍、无自性故，菩萨摩诃萨不
wèi yīn fā sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī gù yīng yīn fā bō rě
为引发四正断乃至八圣道支故，应引发般若
bō luó mì duō
波罗蜜多。

fù cì shè lì zǐ pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā kōng jiě
“复次，舍利子，菩萨摩诃萨不为引发空解
tuōmén gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā wú xiàng
脱门故，应引发般若波罗蜜多；不为引发无相、
wú yuàn jiě tuōmén gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō
无愿解脱门故，应引发般若波罗蜜多。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā kōng jiě tuō
“世尊！云何菩萨摩诃萨不为引发空解脱
mén gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā wú xiàng
门故，应引发般若波罗蜜多？不为引发无相、

wú yuàn jiě tuō mén gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō
无愿解脱门故，应引发般若波罗蜜多？”

shè lì zǐ yǐ kōng jiě tuō mén wú zuò wú zhǐ wú shēng wú
“舍利子，以空解脱门无作无止、无生无
miè wú chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó
灭、无成无坏、无得无舍、无自性故，菩萨摩
hē sà bú wèi yīn fā kōng jiě tuō mén gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì
诃萨不为引发空解脱门故，应引发般若波罗蜜
duō yǐ wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè
多；以无相、无愿解脱门无作无止、无生无灭、
wú chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà
无成无坏、无得无舍、无自性故，菩萨摩诃萨
bú wèi yīn fā wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén gù yīng yīn fā bō rě bō
不为引发无相、无愿解脱门故，应引发般若波
luó mì duō
罗蜜多。

fù cì shè lì zǐ pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā wǔ yǎn
“复次，舍利子，菩萨摩诃萨不为引发五眼
gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā liù shéntōng gù
故，应引发般若波罗蜜多；不为引发六神通故，
yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō
应引发般若波罗蜜多。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā wǔ yǎn gù
“世尊！云何菩萨摩诃萨不为引发五眼故，
yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā liù shéntōng gù yīng
应引发般若波罗蜜多？不为引发六神通故，应
yīn fā bō rě bō luó mì duō
引发般若波罗蜜多？”

shè lì zǐ yǐ wǔ yǎn wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè wú
“舍利子，以五眼无作无止、无生无灭、无
chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà bú
成无坏、无得无舍、无自性故，菩萨摩诃萨不
wèi yīn fā wǔ yǎn gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō yǐ liù shéntōng
为引发五眼故，应引发般若波罗蜜多；以六神通
wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè wú chéng wú huài wú dé wú shě
无作无止、无生无灭、无成无坏、无得无舍、
wú zì xìng gù pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā liù shéntōng gù yīng yīn
无自性故，菩萨摩诃萨不为引发六神通故，应引

fā bō rě bō luó mì duō

发般若波罗蜜多。

fù cì shè lì zǐ pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā fó shí
“复次，舍利子，菩萨摩诃萨不为引发佛十

lì gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā sì wú suǒ wèi
力故，应引发般若波罗蜜多；不为引发四无所畏、

sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú
四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不

gòng fǎ gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō
共法故，应引发般若波罗蜜多。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā fó shí lì gù
“世尊！云何菩萨摩诃萨不为引发佛十力故，

yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā sì wú suǒ wèi sì wú
应引发般若波罗蜜多？不为引发四无所畏、四无

ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ
碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不共法

gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō
故，应引发般若波罗蜜多？”

shè lì zǐ yǐ fó shí lì wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè
“舍利子，以佛十力无作无止、无生无灭、

wú chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà
无成无坏、无得无舍、无自性故，菩萨摩诃萨

bú wèi yīn fā fó shí lì gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō yǐ sì
不为引发佛十力故，应引发般若波罗蜜多；以四

wú suǒ wèi nǎi zhì shí bā fó bú gòng fǎ mó zuò wú zhǐ wú shēng wú miè
无所畏乃至十八佛不共法无作无止、无生无灭、

wú chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà
无成无坏、无得无舍、无自性故，菩萨摩诃萨

bú wèi yīn fā sì wú suǒ wèi nǎi zhì shí bā fó bú gòng fǎ gù yīng yīn
不为引发四无所畏乃至十八佛不共法故，应引

fā bō rě bō luó mì duō
发般若波罗蜜多。

fù cì shè lì zǐ pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā wú wàng
“复次，舍利子，菩萨摩诃萨不为引发无忘

shī fǎ gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā héng zhù shě
失法故，应引发般若波罗蜜多；不为引发恒住舍

xìng gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō
性故，应引发般若波罗蜜多。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā wú wàng shī
“世尊！云何菩萨摩诃萨不为引发无忘失

fǎ gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā héngzhù shě
法故，应引发般若波罗蜜多？不为引发恒住舍

xìng gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō
性故，应引发般若波罗蜜多？”

shè lì zǐ yǐ wú wàng shī fǎ wú zuò wú zhǐ wú shēng wú
“舍利子，以无忘失法无作无止、无生无

miè wú chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó
灭、无成无坏、无得无舍、无自性故，菩萨摩

hē sà bú wèi yīn fā wú wàng shī fǎ gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì
诃萨不为引发无忘失法故，应引发般若波罗蜜

duō yǐ héngzhù shěxìng wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè wú chéng wú
多；以恒住舍性无作无止、无生无灭、无成无

huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā
坏、无得无舍、无自性故，菩萨摩诃萨不为引发

héngzhù shěxìng gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō
恒住舍性故，应引发般若波罗蜜多。

fù cì shè lì zǐ pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā yī qiè
“复次，舍利子，菩萨摩诃萨不为引发一切

zhì gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā dào xiàng zhì
智故，应引发般若波罗蜜多；不为引发道相智、

yī qiè xiàng zhì gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō
一切相智故，应引发般若波罗蜜多。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā yī qiè zhì gù
“世尊！云何菩萨摩诃萨不为引发一切智故，

yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā dào xiàng zhì yī qiè
应引发般若波罗蜜多？不为引发道相智、一切

xiàng zhì gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō
相智故，应引发般若波罗蜜多？”

shè lì zǐ yǐ yī qiè zhì wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè
“舍利子，以一切智无作无止、无生无灭、

wú chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà
无成无坏、无得无舍、无自性故，菩萨摩诃萨

bú wèi yīn fā yī qiè zhì gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō yǐ dào
不为引发一切智故，应引发般若波罗蜜多；以道

xiàng zhì yī qiè xiàng zhì wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè wú chéng
相智、一切相智无作无止、无生无灭、无成

wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà bú wèi yīn
无坏、无得无舍、无自性故，菩萨摩诃萨不为引

fā dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō
发道相智、一切相智故，应引发般若波罗蜜多。

fù cì shè lì zǐ pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā yī qiè
“复次，舍利子，菩萨摩诃萨不为引发一切

tuó luó ní mén gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā yī
陀罗尼门故，应引发般若波罗蜜多；不为引发一

qiè sān mó dì mén gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō
切三摩地门故，应引发般若波罗蜜多。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā yī qiè tuó luó
“世尊！云何菩萨摩诃萨不为引发一切陀罗

ní mén gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā yī qiè
尼门故，应引发般若波罗蜜多？不为引发一切

sān mó dì mén gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō
三摩地门故，应引发般若波罗蜜多？”

shè lì zǐ yǐ yī qiè tuó luó ní mén wú zuò wú zhǐ wú
“舍利子，以一切陀罗尼门无作无止、无

shēng wú miè wú chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú
生无灭、无成无坏、无得无舍、无自性故，菩

sà mó hē sà bú wèi yīn fā yī qiè tuó luó ní mén gù yīng yīn fā bō
萨摩诃萨不为引发一切陀罗尼门故，应引发般

rě bō luó mì duō yǐ yī qiè sān mó dì mén wú zuò wú zhǐ wú shēng
若波罗蜜多；以一切三摩地门无作无止、无生

wú miè wú chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà
无灭、无成无坏、无得无舍、无自性故，菩萨

mó hē sà bú wèi yīn fā yī qiè sān mó dì mén gù yīng yīn fā bō rě
摩诃萨不为引发一切三摩地门故，应引发般若

bō luó mì duō
波罗蜜多。

fù cì shè lì zǐ pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā yù liú
“复次，舍利子，菩萨摩诃萨不为引发预流

guǒ gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā yī lái bù
果故，应引发般若波罗蜜多；不为引发一来、不

huán ā luó hàn guǒ gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō
还、阿罗汉果故，应引发般若波罗蜜多。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā yù liú guǒ gù
“世尊！云何菩萨摩诃萨不为引发预流果故，

yīng yǐn fā bō rě bō luó mì duō bú wèi yīn fā yī lái bù huán ā
应引发般若波罗蜜多？不为引发一来、不还、阿
luó hàn gǔ gù yīng yǐn fā bō rě bō luó mì duō
罗汉果故，应引发般若波罗蜜多？”

shè lì zǐ yǐ yù liú guǒ wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè
“舍利子，以预流果无作无止、无生无灭、
wú chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà
无成无坏、无得无舍、无自性故，菩萨摩訶萨
bú wèi yīn fā yù liú guǒ gù yīng yǐn fā bō rě bō luó mì duō yī yī
不为引发预流果故，应引发般若波罗蜜多；以一
lái bù huán ā luó hàn gǔ wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè wú
来、不还、阿罗汉果无作无止、无生无灭、无
chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà bú
成无坏、无得无舍、无自性故，菩萨摩訶萨不
wèi yīn fā yī lái bù huán ā luó hàn gǔ gù yīng yǐn fā bō rě bō
为引发一来、不还、阿罗汉果故，应引发般若波
luó mì duō
罗蜜多。

fù cì shè lì zǐ pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā dú jué
“复次，舍利子，菩萨摩訶萨不为引发独觉
pú tí gù yīng yǐn fā bō rě bō luó mì duō
菩提故，应引发般若波罗蜜多。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā dú jué pú tí
“世尊！云何菩萨摩訶萨不为引发独觉菩提
gù yīng yǐn fā bō rě bō luó mì duō
故，应引发般若波罗蜜多？”

shè lì zǐ yǐ dú jué pú tí wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè
“舍利子，以独觉菩提无作无止、无生无灭、
wú chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà
无成无坏、无得无舍、无自性故，菩萨摩訶萨
bú wèi yīn fā dú jué pú tí gù yīng yǐn fā bō rě bō luó mì duō fù
不为引发独觉菩提故，应引发般若波罗蜜多。“复
cì shè lì zǐ pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā yī qiè pú sà mó hē
次，舍利子，菩萨摩訶萨不为引发一切菩萨摩訶
sà xíng gù yīng yǐn fā bō rě bō luó mì duō
萨行故，应引发般若波罗蜜多。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā yī qiè pú sà
“世尊！云何菩萨摩訶萨不为引发一切菩萨

mó hē sà xíng gù yīng yǐn fā bō rě bō luó mì duō
摩诃萨行故，应引发般若波罗蜜多？”

shè lì zǐ yī yī qiè pú sà mó hē sà xíng wú zuò wú zhǐ
“舍利子，以一切菩萨摩诃萨行无作无止、
wú shēng wú miè wú chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù
无生无灭、无成无坏、无得无舍、无自性故，
pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā yī qiè pú sà mó hē sà xíng gù yīng yǐn
菩萨摩诃萨不为引发一切菩萨摩诃萨行故，应引
fā bō rě bō luó mì duō
发般若波罗蜜多。

fù cì shè lì zǐ pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā zhū fó
“复次，舍利子，菩萨摩诃萨不为引发诸佛
wú shàng zhèng děng pú tí gù yīng yǐn fā bō rě bō luó mì duō
无上正等菩提故，应引发般若波罗蜜多。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā zhū fó wú
“世尊！云何菩萨摩诃萨不为引发诸佛无
shàng zhèng děng pú tí gù yīng yǐn fā bō rě bō luó mì duō
上正等菩提故，应引发般若波罗蜜多？”

shè lì zǐ yī zhū fó wú shàng zhèng děng pú tí wú zuò wú
“舍利子，以诸佛无上正等菩提无作无
zhǐ wú shēng wú miè wú chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng
止、无生无灭、无成无坏、无得无舍、无自性
gù pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā zhū fó wú shàng zhèng děng pú tí
故，菩萨摩诃萨不为引发诸佛无上正等菩提
gù yīng yǐn fā bō rě bō luó mì duō
故，应引发般若波罗蜜多。

fù cì shè lì zǐ pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā yī qiè
“复次，舍利子，菩萨摩诃萨不为引发一切
fǎ gù yīng yǐn fā bō rě bō luó mì duō
法故，应引发般若波罗蜜多。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà bú wèi yīn fā yī qiè fǎ gù
“世尊！云何菩萨摩诃萨不为引发一切法故，
yīng yǐn fā bō rě bō luó mì duō
应引发般若波罗蜜多？”

shè lì zǐ yī yī qiè fǎ wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè
“舍利子，以一切法无作无止、无生无灭、
wú chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù pú sà mó hē sà
无成无坏、无得无舍、无自性故，菩萨摩诃萨

bú wèi yīn fā yī qiè fǎ gù yīng yīn fā bō rě bō luó mì duō
不为引发一切法故，应引发般若波罗蜜多。”

shí shè lì zǐ fù bó fó yán shì zūn pú sà mó hē sà rú
时，舍利子复白佛言：“世尊！菩萨摩诃萨如
shì yīn fā bō rě bō luó mì duō yǔ hé fǎ hé
是引发般若波罗蜜多与何法合？”

fó yán shè lì zǐ pú sà mó hē sà rú shì yīn fā bō rě bō
佛言：“舍利子，菩萨摩诃萨如是引发般若波
luó mì duō bù yǔ yī qiè fǎ hé yǐ bù hé gù dé míng bō rě bō luó
罗蜜多，不与一切法合，以不合故得名般若波罗
mì duō
蜜多。”

shì zūn rú shì bō rě bō luó mì duō bù yǔ hé děng yī qiè
“世尊！如是般若波罗蜜多不与何等一切
fǎ hé
法合？”

shè lì zǐ rú shì bō rě bō luó mì duō bù yǔ shàn fǎ hé
“舍利子，如是般若波罗蜜多，不与善法合，
bù yǔ fēi shàn fǎ hé bù yǔ yǒu zuì fǎ hé bù yǔ wú zuì fǎ hé
不与非善法合；不与有罪法合，不与无罪法合；
bù yǔ yǒu lòu fǎ hé bù yǔ wú lòu fǎ hé bù yǔ yǒu wéi fǎ hé
不与有漏法合，不与无漏法合；不与有为法合，
bù yǔ wú wéi fǎ hé bù yǔ zá rǎn fǎ hé bù yǔ qīng jìng fǎ hé
不与无为法合；不与杂染法合，不与清净法合；
bù yǔ rǎn wū fǎ hé bù yǔ bù rǎn wū fǎ hé bù yǔ shì jiān fǎ hé
不与染污法合，不与不染污法合；不与世间法合，
bù yǔ chū shì jiān fǎ hé bù yǔ shēng sǐ fǎ hé bù yǔ niè pán fǎ
不与出世间法合；不与生死法合，不与涅槃法
hé hé yǐ gù shè lì zǐ rú shì bō rě bō luó mì duō yú yī qiè
合。何以故？舍利子，如是般若波罗蜜多于一切
fǎ wú suǒ dé gù
法无所得故。”

ěr shí tiān dì shì bó fó yán shì zūn rú shì bō rě bō luó
尔时，天帝释白佛言：“世尊！如是般若波罗
mì duō qǐ yì bù hé yī qiè zhì zhì
蜜多岂亦不合一切智智？”

fó yán jiāo shī jiā rú shì rú shì cǐ bō rě bō luó mì
佛言：“憍尸迦，如是！如是！此般若波罗蜜

duō yì bù hé yī qiè zhì zhì yóu cǐ yú bǐ bù kě dé gù
多亦不合一一切智智，由此于彼不可得故。”

shì zūn yún hé bō rě bō luó mì duō yú yī qiè zhì zhì wú hé
“世尊！云何般若波罗蜜多于一切智智无合

yì wú dé
亦无得？”

jiāo shī jiā fēi bō rě bō luó mì duō yú yī qiè zhì zhì rú
“憍尸迦，非般若波罗蜜多于一切智智如

míng rú xiàng rú qí suǒ zuò yǒu hé yǒu dé
名如相，如其所作，有合有得。”

shì zūn yún hé bō rě bō luó mì duō yú yī qiè zhì zhì yì yǒu
“世尊！云何般若波罗蜜多于一切智智亦有

hé yǒu dé
合有得？”

jiāo shī jiā bō rě bō luó mì duō yú yī qiè zhì zhì rú míng
“憍尸迦，般若波罗蜜多于一切智智如名

xiàngděng wú shòu wú qǔ wú zhù wú duàn wú zhí wú shě rú shì
相等，无受无取、无住无断、无执无舍，如是

hé dé ér wú hé dé
合得而无合得。

jiāo shī jiā rú shì bō rě bō luó mì duō yú yī qiè fǎ yì rú
“憍尸迦，如是般若波罗蜜多于一切法亦如

míngxiàngděng wú shòu wú qǔ wú zhù wú duàn wú zhí wú shě
名相等，无受无取、无住无断、无执无舍，

rú shì hé dé ér wú hé dé
如是合得而无合得。”

shí tiān dì shì fù bó fó yán xī yǒu shì zūn rú shì bó
时，天帝释复白佛言：“希有！世尊！如是般

rě bō luó mì duō wéi yī qiè fǎ wú zuò wú zhǐ wú shēng wú miè wú
若波罗蜜多为一一切法无作无止、无生无灭、无

chéng wú huài wú dé wú shě wú zì xìng gù ér xiàn zài qián suī
成无坏、无得无舍、无自性故，而现在前，虽

yǒu hé yǒu dé rán wú hé wú dé
有合有得，然无合无得。”

ěr shí jù shòu shàn xiàn bó fó yán shì zūn ruò pú sà mó
尔时，具寿善现白佛言：“世尊！若菩萨摩

hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō shí qǐ rú shì xiǎng bó rě bō
诃萨修行般若波罗蜜多时，起如是想：‘般若波

luó mì duō yǔ yī qiè fǎ hé bō rě bō luó mì duō bù yǔ yī qiè fǎ
罗蜜多与一切法合，般若波罗蜜多不与一切法
hé shì pú sà mó hē sà jù qì shě bō rě bō luó mì duō jù yuǎn
合。’是菩萨摩诃萨俱弃舍般若波罗蜜多，俱远
lí bō rě bō luó mì duō
离般若波罗蜜多。”

fó yán shànxiàn fù yǒu yīn yuán zhū pú sà mó hē sà qì
佛言：“善现，复有因缘，诸菩萨摩诃萨弃
shě bō rě bō luó mì duō yuǎn lí bō rě bō luó mì duō wèi pú sà mó
舍般若波罗蜜多、远离般若波罗蜜多，谓菩萨摩
hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō shí qǐ rú shì xiǎng rú shì bō
诃萨修行般若波罗蜜多时，起如是想：‘如是般
rě bō luó mì duō wú suǒ yǒu fēi zhēn shí bù jiān gù bú zì zài
若波罗蜜多，无所有、非真实、不坚固、不自在。’
shì pú sà mó hē sà jù qì shě bō rě bō luó mì duō jù yuǎn lí bō
是菩萨摩诃萨俱弃舍般若波罗蜜多，俱远离般
rě bō luó mì duō
若波罗蜜多。”

jù shòu shànxiàn fù bó fó yán shì zūn ruò pú sà mó hē sà
具寿善现复白佛言：“世尊！若菩萨摩诃萨
xìn bō rě bō luó mì duō shí wéi bú xìn hé fǎ
信般若波罗蜜多时，为不信何法？”

fó yán shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì
佛言：“善现，若菩萨摩诃萨信般若波罗蜜
duō shí zé bú xìn sè bú xìn shòu xiǎng xíng shí
多时，则不信色，不信受、想、行、识。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！云何菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，
zé bú xìn sè bú xìn shòu xiǎng xíng shí
则不信色，不信受、想、行、识？”

shànxiàn pú sà mó hē sà xíng bō rě bō luó mì duō shí
“善现，菩萨摩诃萨行般若波罗蜜多时，
guān sè bù kě dé guān shòu xiǎng xíng shí bù kě dé shì gù
观色不可得，观受、想、行、识不可得，是故
pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí zé bú xìn sè bú xìn
菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，则不信色，不信
shòu xiǎng xíng shí
受、想、行、识。

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì
“复次，善现，若菩萨摩诃萨信般若波罗蜜

duō shí zé bú xìn yǎnchù bú xìn ěr bí shé shēn yì chù
多时，则不信眼处，不信耳、鼻、舌、身、意处。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！云何菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，

zé bú xìn yǎnchù bú xìn ěr bí shé shēn yì chù
则不信眼处，不信耳、鼻、舌、身、意处？”

shànxiàn pú sà mó hē sà xíng bō rě bō luó mì duō shí
“善现，菩萨摩诃萨行般若波罗蜜多时，

guānyǎnchù bù kě dé guān ěr bí shé shēn yì chù bù kě
观眼处不可得，观耳、鼻、舌、身、意处不可

dé shì gù pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí zé bú xìn
得，是故菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，则不信

yǎnchù bú xìn ěr bí shé shēn yì chù
眼处，不信耳、鼻、舌、身、意处。

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì
“复次，善现，若菩萨摩诃萨信般若波罗蜜

duō shí zé bú xìn sè chù bú xìn shēng xiāng wèi chù fǎ
多时，则不信色处，不信声、香、味、触、法

chù
处。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！云何菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，

zé bú xìn sè chù bú xìn shēng xiāng wèi chù fǎ chù
则不信色处，不信声、香、味、触、法处？”

shànxiàn pú sà mó hē sà xíng bō rě bō luó mì duō shí
“善现，菩萨摩诃萨行般若波罗蜜多时，

guān sè chù bù kě dé guān shēng xiāng wèi chù fǎ chù bù
观色处不可得，观声、香、味、触、法处不

kě dé shì gù pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí zé bú
可得，是故菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，则不

xìn sè chù bú xìn shēng xiāng wèi chù fǎ chù
信色处，不信声、香、味、触、法处。

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì
“复次，善现，若菩萨摩诃萨信般若波罗蜜

duō shí zé bú xìn yǎn jiè bú xìn sè jiè yǎn shí jiè jí yǎnchù
多时，则不信眼界，不信色界、眼识界及眼触、

yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu
眼触为缘所生诸受。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！云何菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，
zé bú xìn yǎn jiè bú xìn sè jiè yǎn shí jiè jí yǎnchù yǎnchùwéi
则不信眼界，不信色界、眼识界及眼触、眼触为
yuánsuǒshēngzhūshòu
缘所生诸受？”

shànxiàn pú sà mó hē sà xíng bō rě bō luó mì duō shí
“善现，菩萨摩诃萨行般若波罗蜜多时，
guānyǎn jiè bù kě dé guān sè jiè nǎi zhì yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhū
观眼界不可得，观色界乃至眼触为缘所生诸
shòu bù kě dé shì gù pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí
受不可得，是故菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，
zé bú xìn yǎn jiè bú xìn sè jiè nǎi zhì yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu
则不信眼界，不信色界乃至眼触为缘所生诸受。”

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí
“复次，善现，若菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，
zé bú xìn ěr jiè bú xìn shēng jiè ěr shí jiè jí ěr chù ěr chùwéi
则不信耳界，不信声界、耳识界及耳触、耳触为
yuánsuǒshēngzhūshòu
缘所生诸受。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！云何菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，
zé bú xìn ěr jiè bú xìn shēng jiè ěr shí jiè jí ěr chù ěr chùwéi
则不信耳界，不信声界、耳识界及耳触、耳触为
yuánsuǒshēngzhūshòu
缘所生诸受？”

shànxiàn pú sà mó hē sà xíng bō rě bō luó mì duō shí
“善现，菩萨摩诃萨行般若波罗蜜多时，
guān ěr jiè bù kě dé guānshēng jiè nǎi zhì ěr chùwéiyuánsuǒshēngzhū
观耳界不可得，观声界乃至耳触为缘所生诸
shòu bù kě dé shì gù pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí
受不可得，是故菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，
zé bú xìn ěr jiè bú xìn shēng jiè nǎi zhì ěr chùwéiyuánsuǒshēngzhū
则不信耳界，不信声界乃至耳触为缘所生诸
shòu
受。”

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì
“复次，善现，若菩萨摩诃萨信般若波罗蜜
duō shí zé bú xìn bí jiè bú xìn xiāng jiè bí shí jiè jí bí chù
多时，则不信鼻界，不信香界、鼻识界及鼻触、
bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
鼻触为缘所生诸受。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！云何菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，
zé bú xìn bí jiè bú xìn xiāng jiè bí shí jiè jí bí chù bí chù wéi
则不信鼻界，不信香界、鼻识界及鼻触、鼻触为
yuán suǒ shēng zhū shòu
缘所生诸受？”

shànxiàn pú sà mó hē sà xíng bō rě bō luó mì duō shí
“善现，菩萨摩诃萨行般若波罗蜜多时，
guān bí jiè bù kě dé guān xiāng jiè nǎi zhì bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū
观鼻界不可得，观香界乃至鼻触为缘所生诸
shòu bù kě dé shì gù pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí
受不可得，是故菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，
zé bú xìn bí jiè bú xìn xiāng jiè nǎi zhì bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū
则不信鼻界，不信香界乃至鼻触为缘所生诸
shòu
受。”

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì
“复次，善现，若菩萨摩诃萨信般若波罗蜜
duō shí zé bú xìn shé jiè bú xìn wèi jiè shé shí jiè jí shé chù
多时，则不信舌界，不信味界、舌识界及舌触、
shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
舌触为缘所生诸受。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！云何菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，
zé bú xìn shé jiè bú xìn wèi jiè shé shí jiè jí shé chù shé chù wéi
则不信舌界，不信味界、舌识界及舌触、舌触为
yuán suǒ shēng zhū shòu
缘所生诸受？”

shànxiàn pú sà mó hē sà xíng bō rě bō luó mì duō shí
“善现，菩萨摩诃萨行般若波罗蜜多时，
guān shé jiè bù kě dé guān wèi jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū
观舌界不可得，观味界乃至舌触为缘所生诸

shòu bù kě dé shì gù pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí
受不可得，是故菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，
zé bú xìn shé jiè bú xìn wèi jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
则不信舌界，不信味界乃至舌触为缘所生诸受。

fù cì shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì
“复次，善现，若菩萨摩诃萨信般若波罗蜜
duō shí zé bú xìn shēn jiè bú xìn chù jiè shēn shí jiè jí shēn chù
多时，则不信身界，不信触界、身识界及身触、
shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
身触为缘所生诸受。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！云何菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，
zé bú xìn shēn jiè bú xìn chù jiè shēn shí jiè jí shēn chù shēn chù
则不信身界，不信触界、身识界及身触、身触
wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
为缘所生诸受？”

shàn xiàn pú sà mó hē sà xíng bō rě bō luó mì duō shí
“善现，菩萨摩诃萨行般若波罗蜜多时，
guān shēn jiè bù kě dé guān chù jiè nǎi zhì shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū
观身界不可得，观触界乃至身触为缘所生诸
shòu bù kě dé shì gù pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí
受不可得，是故菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，
zé bú xìn shēn jiè bú xìn chù jiè nǎi zhì shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū
则不信身界，不信触界乃至身触为缘所生诸
shòu
受。

fù cì shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì
“复次，善现，若菩萨摩诃萨信般若波罗蜜
duō shí zé bú xìn yì jiè bú xìn fǎ jiè yì shí jiè jí yì chù
多时，则不信意界，不信法界、意识界及意触、
yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
意触为缘所生诸受。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！云何菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，
zé bú xìn yì jiè bú xìn fǎ jiè yì shí jiè jí yì chù yì chù wéi
则不信意界，不信法界、意识界及意触、意触为
yuán suǒ shēng zhū shòu
缘所生诸受？”

shànxiàn pú sà mó hē sà xíng bō rě bō luó mì duō shí
“善现，菩萨摩诃萨行般若波罗蜜多时，

guān yì jiè bù kě dé guān fǎ jiè nǎi zhì yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū
观眼界不可得，观法界乃至意触为缘所生诸

shòu bù kě dé shì gù pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí
受不可得，是故菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，

zé bú xìn yì jiè bú xìn fǎ jiè nǎi zhì yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
则不信眼界，不信法界乃至意触为缘所生诸受。

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì
“复次，善现，若菩萨摩诃萨信般若波罗蜜

duō shí zé bú xìn dì jiè bú xìn shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè
多时，则不信地界，不信水、火、风、空、识界。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！云何菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，

zé bú xìn dì jiè bú xìn shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè
则不信地界，不信水、火、风、空、识界？”

shànxiàn pú sà mó hē sà xíng bō rě bō luó mì duō shí
“善现，菩萨摩诃萨行般若波罗蜜多时，

guān dì jiè bù kě dé guān shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè bù kě
观地界不可得，观水、火、风、空、识界不可

dé shì gù pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí zé bú xìn
得，是故菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，则不信

dì jiè bú xìn shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè
地界，不信水、火、风、空、识界。

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì
“复次，善现，若菩萨摩诃萨信般若波罗蜜

duō shí zé bú xìn wú míng bú xìn xíng shí míng sè liù chù
多时，则不信无明，不信行、识、名色、六处、

chù shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo
触、受、爱、取、有、生、老死愁叹苦忧恼。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！云何菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，

zé bú xìn wú míng bú xìn xíng shí míng sè liù chù chù shòu
则不信无明，不信行、识、名色、六处、触、受、

ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo
爱、取、有、生、老死愁叹苦忧恼？”

shànxiàn pú sà mó hē sà xíng bō rě bō luó mì duō shí
“善现，菩萨摩诃萨行般若波罗蜜多时，

guān wú míng bù kě dé guānxíng nǎi zhì lǎo sǐ chóutàn kǔ yōunǎo bù
观无明不可得，观行乃至老死愁叹苦忧恼不
kě dé shì gù pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí zé bú
可得，是故菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，则不
xìn wú míng bú xìn xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóutàn kǔ yōunǎo fù cì
信无明，不信行乃至老死愁叹苦忧恼。“复次，
shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí zé bú xìn
善现，若菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，则不信
bù shī bō luó mì duō bú xìn jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lǜ
布施波罗蜜多，不信净戒、安忍、精进、静虑、
bō rě bō luó mì duō
般若波罗蜜多。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！云何菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，
zé bú xìn bù shī bō luó mì duō bú xìn jìng jiè ān rěn jīng jìn
则不信布施波罗蜜多，不信净戒、安忍、精进、
jìng lǜ bō rě bō luó mì duō
静虑、般若波罗蜜多？”

shànxiàn pú sà mó hē sà xíng bō rě bō luó mì duō shí
“善现，菩萨摩诃萨行般若波罗蜜多时，
guān bù shī bō luó mì duō bù kě dé guānjìng jiè ān rěn jīng jìn
观布施波罗蜜多不可得，观净戒、安忍、精进、
jìng lǜ bō rě bō luó mì duō bù kě dé shì gù pú sà mó hē sà xìn
静虑、般若波罗蜜多不可得，是故菩萨摩诃萨信
bō rě bō luó mì duō shí zé bú xìn bù shī bō luó mì duō bú xìn jìng
般若波罗蜜多时，则不信布施波罗蜜多，不信净
jiè ān rěn jīng jìn jìng lǜ bō rě bō luó mì duō
戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多。”

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì
“复次，善现，若菩萨摩诃萨信般若波罗蜜
duō shí zé bú xìn nèikōng bú xìn wàikōng nèi wàikōng kōngkōng
多时，则不信内空，不信外空、内外空、空空、
dà kōng shèng yì kōng yǒu wéi kōng wú wéi kōng bì jìng kōng
大空、胜义空、有为空、无为空、毕竟空、
wú jì kōng sànkōng wú biàn yì kōng běnxìng kōng zì xiàng kōng
无际空、散空、无变异空、本性空、自相空、
gòngxiàng kōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú xìng kōng zì
共相空、一切法空、不可得空、无性空、自

xìngkōng wú xìng zì xìngkōng
性空、无性自性空。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！云何菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，
zé bú xìn nèikōng bú xìn wàikōng nèi wàikōng kōngkōng dà kōng
则不信内空，不信外空、内外空、空空、大空、
shèng yì kōng yǒu wéi kōng wú wéi kōng bì jìng kōng wú jì kōng
胜义空、有为空、无为空、毕竟空、无际空、
sàn kōng wú biàn yì kōng běn xìng kōng zì xiàng kōng gòng xiàng kōng
散空、无变异空、本性空、自相空、共相空、
yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú xìng kōng zì xìng kōng wú xìng
一切法空、不可得空、无性空、自性空、无性
zì xìng kōng
自性空？”

shàn xiàn pú sà mó hē sà xíng bō rě bō luó mì duō shí
“善现，菩萨摩诃萨行般若波罗蜜多时，
guān nèi kōng bù kě dé guān wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng bù kě
观内空不可得，观外空乃至无性自性空不可
dé shì gù pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí zé bú xìn
得，是故菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，则不信
nèi kōng bú xìn wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng
内空，不信外空乃至无性自性空。”

fù cì shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì
“复次，善现，若菩萨摩诃萨信般若波罗蜜
duō shí zé bú xìn zhēn rú bú xìn fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng
多时，则不信真如，不信法界、法性、不虚妄
xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù
性、不变异性、平等性、离生性、法定、法住、
shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè
实际、虚空界、不思議界。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！云何菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，
zé bú xìn zhēn rú bú xìn fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú
则不信真如，不信法界、法性、不虚妄性、不
biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì
变异性、平等性、离生性、法定、法住、实际、
xū kōng jiè bù sī yì jiè
虚空界、不思議界？”

shànxiàn pú sà mó hē sà xíng bō rě bō luó mì duō shí
“善现，菩萨摩诃萨行般若波罗蜜多时，
guānzhēn rú bù kě dé guān fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè bù kě dé
观真如不可得，观法界乃至不思議界不可得，
shì gù pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí zé bú xìn zhēn
是故菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，则不信真
rú bú xìn fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè
如，不信法界乃至不思議界。

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì
“复次，善现，若菩萨摩诃萨信般若波罗蜜
duō shí zé bú xìn kǔ shèng dì bú xìn jí miè dào shèng dì
多时，则不信苦圣谛，不信集、灭、道圣谛。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！云何菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，
zé bú xìn kǔ shèng dì bú xìn jí miè dào shèng dì
则不信苦圣谛，不信集、灭、道圣谛？”

shànxiàn pú sà mó hē sà xíng bō rě bō luó mì duō shí
“善现，菩萨摩诃萨行般若波罗蜜多时，
guān kǔ shèng dì bù kě dé guān jí miè dào shèng dì bù kě dé
观苦圣谛不可得，观集、灭、道圣谛不可得，
shì gù pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí zé bú xìn kǔ
是故菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，则不信苦
shèng dì bú xìn jí miè dào shèng dì
圣谛，不信集、灭、道圣谛。

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì
“复次，善现，若菩萨摩诃萨信般若波罗蜜
duō shí zé bú xìn sì jìng lǜ bú xìn sì wú liàng sì wú sè dìng
多时，则不信四静虑，不信四无量、四无色定。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！云何菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，
zé bú xìn sì jìng lǜ bú xìn sì wú liàng sì wú sè dìng
则不信四静虑，不信四无量、四无色定？”

shànxiàn pú sà mó hē sà xíng bō rě bō luó mì duō shí
“善现，菩萨摩诃萨行般若波罗蜜多时，
guān sì jìng lǜ bù kě dé guān sì wú liàng sì wú sè dìng bù kě dé
观四静虑不可得，观四无量、四无色定不可得，
shì gù pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí zé bú xìn sì jìng
是故菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，则不信四静

lù bú xìn sì wú liàng sì wú sè dìng fù cì shànxiàn ruò
虑，不信四无量、四无色定。“复次，善现，若
pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí zé bú xìn bā jiě tuō
菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，则不信八解脱，
bú xìn bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù
不信八胜处、九次第定、十遍处。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！云何菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，
zé bú xìn bā jiě tuō bú xìn bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biàn
则不信八解脱，不信八胜处、九次第定、十遍
chù chù
处？”

shànxiàn pú sà mó hē sà xíng bō rě bō luó mì duō shí
“善现，菩萨摩诃萨行般若波罗蜜多时，
guān bā jiě tuō bù kě dé guān bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biàn
观八解脱不可得，观八胜处、九次第定、十遍
chù bù kě dé shì gù pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí
处不可得，是故菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，
zé bú xìn bā jiě tuō bú xìn bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biàn
则不信八解脱，不信八胜处、九次第定、十遍
chù
处。

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì
“复次，善现，若菩萨摩诃萨信般若波罗蜜
duō shí zé bú xìn sì niànzhù bú xìn sì zhèngduàn sì shén zú
多时，则不信四念住，不信四正断、四神足、
wǔ gēn wǔ lì qī děngjué zhī bā shèngdào zhī
五根、五力、七等觉支、八圣道支。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！云何菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，
zé bú xìn sì niànzhù bú xìn sì zhèngduàn sì shén zú wǔ gēn
则不信四念住，不信四正断、四神足、五根、
wǔ lì qī děngjué zhī bā shèngdào zhī
五力、七等觉支、八圣道支？”

shànxiàn pú sà mó hē sà xíng bō rě bō luó mì duō shí
“善现，菩萨摩诃萨行般若波罗蜜多时，
guān sì niànzhù bù kě dé guān sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī
观四念住不可得，观四正断乃至八圣道支

bù kě dé shì gù pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí zé
不可得，是故菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，则

bú xìn sì niànzhù bú xìn sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī
不信四念住，不信四正断乃至八圣道支。

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì
“复次，善现，若菩萨摩诃萨信般若波罗蜜

duō shí zé bú xìn kōng jiě tuō mén bú xìn wú xiàng wú yuàn jiě tuō
多时，则不信空解脱门，不信无相、无愿解脱
mén”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！云何菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，

zé bú xìn kōng jiě tuō mén bú xìn wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén
则不信空解脱门，不信无相、无愿解脱门？”

shànxiàn pú sà mó hē sà xíng bō rě bō luó mì duō shí
“善现，菩萨摩诃萨行般若波罗蜜多时，

guānkōng jiě tuō mén bù kě dé guān wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén bù
观空解脱门不可得，观无相、无愿解脱门不

kě dé shì gù pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí zé bú
可得，是故菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，则不

xìn kōng jiě tuō mén bú xìn wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén
信空解脱门，不信无相、无愿解脱门。

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì
“复次，善现，若菩萨摩诃萨信般若波罗蜜

duō shí zé bú xìn wǔ yǎn bú xìn liù shéntōng
多时，则不信五眼，不信六神通。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！云何菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，

zé bú xìn wǔ yǎn bú xìn liù shéntōng
则不信五眼，不信六神通？”

shànxiàn pú sà mó hē sà xíng bō rě bō luó mì duō shí
“善现，菩萨摩诃萨行般若波罗蜜多时，

guān wǔ yǎn bù kě dé guān liù shéntōng bù kě dé shì gù pú sà mó
观五眼不可得，观六神通不可得，是故菩萨摩

hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí zé bú xìn wǔ yǎn bú xìn liù shén
诃萨信般若波罗蜜多时，则不信五眼，不信六神

tōng
通。

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì
“复次，善现，若菩萨摩诃萨信般若波罗蜜
duō shí zé bú xìn fó shí lì bú xìn sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě
多时，则不信佛十力，不信四无所畏、四无碍解、
dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ
大慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不共法。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！云何菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，
zé bú xìn fó shí lì bú xìn sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí
则不信佛十力，不信四无所畏、四无碍解、大慈、
dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ
大悲、大喜、大舍、十八佛不共法？”

shànxiàn pú sà mó hē sà xíng bō rě bō luó mì duō shí
“善现，菩萨摩诃萨行般若波罗蜜多时，
guān fó shí lì bù kě dé guān sì wú suǒ wèi nǎi zhì shí bā fó bú gòng
观佛十力不可得，观四无所畏乃至十八佛不共
fǎ bù kě dé shì gù pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí
法不可得，是故菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，
zé bú xìn fó shí lì bú xìn sì wú suǒ wèi nǎi zhì shí bā fó bú gòng
则不信佛十力，不信四无所畏乃至十八佛不共
fǎ
法。”

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì
“复次，善现，若菩萨摩诃萨信般若波罗蜜
duō shí zé bú xìn wú wàng shī fǎ bú xìn héngzhù shě xìng
多时，则不信无忘失法，不信恒住舍性。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！云何菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，
zé bú xìn wú wàng shī fǎ bú xìn héngzhù shě xìng
则不信无忘失法，不信恒住舍性？”

shànxiàn pú sà mó hē sà xíng bō rě bō luó mì duō shí
“善现，菩萨摩诃萨行般若波罗蜜多时，
guān wú wàng shī fǎ bù kě dé guān héngzhù shě xìng bù kě dé shì gù
观无忘失法不可得，观恒住舍性不可得，是故
pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí zé bú xìn wú wàng shī
菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，则不信无忘失
fǎ bú xìn héngzhù shě xìng
法，不信恒住舍性。”

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xìn bó rě bō luó mì
“复次，善现，若菩萨摩诃萨信般若波罗蜜

duō shí zé bú xìn yī qiè zhì bú xìn dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì
多时，则不信一切智，不信道相智、一切相智。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà xìn bó rě bō luó mì duō shí
“世尊！云何菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，

bú xìn yī qiè zhì bú xìn dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì
不¹²信一切智，不信道相智、一切相智？”

shànxiàn pú sà mó hē sà xíng bó rě bō luó mì duō shí
“善现，菩萨摩诃萨行般若波罗蜜多时，

guān yī qiè zhì bù kě dé guān dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì bù kě dé
观一切智不可得，观道相智、一切相智不可得，

shì gù pú sà mó hē sà xìn bó rě bō luó mì duō shí zé bú xìn yī qiè
是故菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，则不信一切

zhì bú xìn dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì
智，不信道相智、一切相智。

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xìn bó rě bō luó mì
“复次，善现，若菩萨摩诃萨信般若波罗蜜

duō shí zé bú xìn yī qiè tuó luó ní mén bú xìn yī qiè sān mó dì
多时，则不信一切陀罗尼门，不信一切三摩地

mén
门。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà xìn bó rě bō luó mì duō shí
“世尊！云何菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，

zé bú xìn yī qiè tuó luó ní mén bú xìn yī qiè sān mó dì mén
则不信一切陀罗尼门，不信一切三摩地门？”

shànxiàn pú sà mó hē sà xíng bó rě bō luó mì duō shí
“善现，菩萨摩诃萨行般若波罗蜜多时，

guān yī qiè tuó luó ní mén bù kě dé guān yī qiè sān mó dì mén bù kě
观一切陀罗尼门不可得，观一切三摩地门不可

dé shì gù pú sà mó hē sà xìn bó rě bō luó mì duō shí zé bú xìn
得，是故菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，则不信

yī qiè tuó luó ní mén bú xìn yī qiè sān mó dì mén
一切陀罗尼门，不信一切三摩地门。

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xìn bó rě bō luó mì
“复次，善现，若菩萨摩诃萨信般若波罗蜜

¹² 大正藏：则不；永乐北藏及龙藏：不

duō shí zé bú xìn yù liú guǒ bú xìn yī lái bù huán ā luó hàn guǒ
多时，则不信预流果，不信一来、不还、阿罗汉果。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！云何菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，
zé bú xìn yù liú guǒ bú xìn yī lái bù huán ā luó hàn guǒ
则不信预流果，不信一来、不还、阿罗汉果？”

shàn xiàn pú sà mó hē sà xíng bō rě bō luó mì duō shí
“善现，菩萨摩诃萨行般若波罗蜜多时，
guān yù liú guǒ bù kě dé guān yī lái bù huán ā luó hàn guǒ bù
观预流果不可得，观一来、不还、阿罗汉果不
kě dé shì gù pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí zé bú
可得，是故菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，则不
xìn yù liú guǒ bú xìn yī lái bù huán ā luó hàn guǒ
信预流果，不信一来、不还、阿罗汉果。”

fù cì shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì
“复次，善现，若菩萨摩诃萨信般若波罗蜜
duō shí zé bú xìn dú jué pú tí
多时，则不信独觉菩提。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！云何菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，
zé bú xìn dú jué pú tí
则不信独觉菩提？”

shàn xiàn pú sà mó hē sà xíng bō rě bō luó mì duō shí
“善现，菩萨摩诃萨行般若波罗蜜多时，
guān dú jué pú tí bù kě dé shì gù pú sà mó hē sà xìn bō rě bō
观独觉菩提不可得，是故菩萨摩诃萨信般若波
luó mì duō shí zé bú xìn dú jué pú tí fù cì shàn xiàn ruò
罗蜜多时，则不信独觉菩提。“复次，善现，若
pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí zé bú xìn yī qiè pú sà
菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，则不信一切菩萨
mó hē sà xíng
摩诃萨行。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！云何菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，
zé bú xìn yī qiè pú sà mó hē sà xíng
则不信一切菩萨摩诃萨行？”

shànxiàn pú sà mó hē sà xíng bō rě bō luó mì duō shí
“善现，菩萨摩诃萨行般若波罗蜜多时，

guān yī qiè pú sà mó hē sà xíng bù kě dé shì gù pú sà mó hē sà
观一切菩萨摩诃萨行不可得，是故菩萨摩诃萨

xìn bō rě bō luó mì duō shí zé bú xìn yī qiè pú sà mó hē sà xíng
信般若波罗蜜多时，则不信一切菩萨摩诃萨行。

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì
“复次，善现，若菩萨摩诃萨信般若波罗蜜

duō shí zé bú xìn zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí
多时，则不信诸佛无上正等菩提。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！云何菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，

zé bú xìn zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí
则不信诸佛无上正等菩提？”

shànxiàn pú sà mó hē sà xíng bō rě bō luó mì duō shí
“善现，菩萨摩诃萨行般若波罗蜜多时，

guānzhū fó wú shàngzhèngděng pú tí bù kě dé shì gù pú sà mó hē
观诸佛无上正等菩提不可得，是故菩萨摩诃

sà xìn bō rě bō luó mì duō shí zé bú xìn zhū fó wú shàngzhèngděng
萨信般若波罗蜜多时，则不信诸佛无上正等

pú tí
菩提。”

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì
“复次，善现，若菩萨摩诃萨信般若波罗蜜

duō shí zé bú xìn yī qiè fǎ
多时，则不信一切法。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！云何菩萨摩诃萨信般若波罗蜜多时，

zé bú xìn yī qiè fǎ
则不信一切法？”

shànxiàn pú sà mó hē sà xíng bō rě bō luó mì duō shí
“善现，菩萨摩诃萨行般若波罗蜜多时，

guān yī qiè fǎ bù kě dé shì gù pú sà mó hē sà xìn bō rě bō luó
观一切法不可得，是故菩萨摩诃萨信般若波罗

mì duō shí zé bú xìn yī qiè fǎ
蜜多时，则不信一切法。”

jù shòushànxiàn fù bó fó yán shì zūn pú sà mó hē sà bō
具寿善现复白佛言：“世尊！菩萨摩诃萨般

rě bō luó mì duō míng dà bō luó mì duō
若波罗蜜多名大波罗蜜多。”

fó yán shàn xiàn rǔ yuán hé yì shuō pú sà mó hē sà bō rě
佛言：“善现，汝缘何意说菩萨摩诃萨般若

bō luó mì duō míng dà bō luó mì duō
波罗蜜多名大波罗蜜多？”

shàn xiàn bó fó shì zūn pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì
善现白佛¹³：“世尊！菩萨摩诃萨般若波罗蜜

duō yú sè bú zuò dà bú zuò xiǎo yú shòu xiǎng xíng shí yì
多，于色不作大不作小，于受、想、行、识亦

bú zuò dà bú zuò xiǎo yú sè bú zuò jí bú zuò sàn yú shòu xiǎng
不作大不作小；于色不作集不作散，于受、想、

xíng shí yì bú zuò jí bú zuò sàn yú sè bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng
行、识亦不作集不作散；于色不作有量不作无量，

yú shòu xiǎng xíng shí yì bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú sè
于受、想、行、识亦不作有量不作无量；于色

bú zuò guǎng bú zuò xiá yú shòu xiǎng xíng shí yì bú zuò guǎng
不作广不作狭，于受、想、行、识亦不作广

bú zuò xiá yú sè bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú shòu xiǎng xíng
不作狭；于色不作有力不作无力，于受、想、行、

shí yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn wǒ yuán cǐ yì gù shuō
识亦不作有力不作无力。世尊！我缘此意，故说

pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō míng dà bō luó mì duō
菩萨摩诃萨般若波罗蜜多名大波罗蜜多。

fù cì shì zūn pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō
“复次，世尊！菩萨摩诃萨般若波罗蜜多，

yú yǎn chù bú zuò dà bú zuò xiǎo yú ěr bí shé shēn yì chù
于眼处不作大不作小，于耳、鼻、舌、身、意处

yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú yǎn chù bú zuò jí bú zuò sàn yú ěr
亦不作大不作小；于眼处不作集不作散，于耳、

bí shé shēn yì chù yì bú zuò jí bú zuò sàn yú yǎn chù bú zuò
鼻、舌、身、意处亦不作集不作散；于眼处不作

yǒu liàng bú zuò wú liàng yú ěr bí shé shēn yì chù yì bú
有量不作无量，于耳、鼻、舌、身、意处亦不

zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú yǎn chù bú zuò guǎng bú zuò xiá yú ěr
作有量不作无量；于眼处不作广不作狭，于耳、

¹³ 大正藏：白佛言；永乐北藏及龙藏：白佛

bí shé shēn yì chù yì bú zuòguǎng bú zuò xiá yú yǎnchù bú
鼻、舌、身、意处亦不作广不作狭；于眼处不
zuòyǒu lì bú zuò wú lì yú ěr bí shé shēn yì chù yì bú
作有力不作无力，于耳、鼻、舌、身、意处亦不
zuòyǒu lì bú zuò wú lì shì zūn wǒ yuán cǐ yì gù shuō pú sà mó
作有力不作无力。世尊！我缘此意，故说菩萨摩
hē sà bō rě bō luó mì duō míng dà bō luó mì duō
诃萨般若波罗蜜多名大波罗蜜多。

fù cì shì zūn pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō
“复次，世尊！菩萨摩诃萨般若波罗蜜多，
yú sè chù bú zuò dà bú zuò xiǎo yú shēng xiāng wèi chù fǎ
于色处不作大不作小，于声、香、味、触、法
chù yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú sè chù bú zuò jí bú zuò sàn yú
处亦不作大不作小；于色处不作集不作散，于
shēng xiāng wèi chù fǎ chù yì bú zuò jí bú zuò sàn yú sè
声、香、味、触、法处亦不作集不作散；于色
chù bú zuò yǒuliàng bú zuò wú liàng yú shēng xiāng wèi chù fǎ
处不作有量不作无量，于声、香、味、触、法
chù yì bú zuò yǒuliàng bú zuò wú liàng yú sè chù bú zuò guǎng bú zuò xiá
处亦不作有量不作无量；于色处不作广不作狭，
yú shēng xiāng wèi chù fǎ chù yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú
于声、香、味、触、法处亦不作广不作狭；于
sè chù bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú shēng xiāng wèi chù
色处不作有力不作无力，于声、香、味、触、
fǎ chù yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn wǒ yuán cǐ yì gù
法处亦不作有力不作无力。世尊！我缘此意，故
shuō pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō míng dà bō luó mì duō
说菩萨摩诃萨般若波罗蜜多名大波罗蜜多。

大般若波罗蜜多经卷第一百七十三

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì yī bǎi qī shí sì
大般若波罗蜜多经卷第一百七十四

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn zàn ān rě pǐn dì sān shí èr zhī sān
初分赞般若品第三十二之三

fù cì shì zūn pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō
“复次，世尊！菩萨摩诃萨般若波罗蜜多，
yú yǎn jiè bú zuò dà bú zuò xiǎo yú sè jiè yǎn shí jiè jí yǎn chù
于眼界不作大不作小，于色界、眼识界及眼触、
yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú yǎn jiè
眼触为缘所生诸受亦不作大不作小；于眼界
bú zuò jí bú zuò sàn yú sè jiè nǎi zhì yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
不作集不作散，于色界乃至眼触为缘所生诸受
yì bú zuò jí bú zuò sàn yú yǎn jiè bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú
亦不作集不作散；于眼界不作有量不作无量，于
sè jiè nǎi zhì yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì bú zuò yǒu liàng bú zuò
色界乃至眼触为缘所生诸受亦不作有量不作
wú liàng yú yǎn jiè bú zuò guǎng bú zuò xiá yú sè jiè nǎi zhì yǎn chù
无量；于眼界不作广不作狭，于色界乃至眼触
wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú yǎn jiè bú zuò
为缘所生诸受亦不作广不作狭；于眼界不作
yǒu lì bú zuò wú lì yú sè jiè nǎi zhì yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
有力不作无力，于色界乃至眼触为缘所生诸受
yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn wǒ yuán cǐ yì gù shuō pú
亦不作有力不作无力。世尊！我缘此意，故说菩
sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō míng dà bō luó mì duō
萨摩诃萨般若波罗蜜多名大波罗蜜多。

fù cì shì zūn pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō
“复次，世尊！菩萨摩诃萨般若波罗蜜多，
yú ěr jiè bú zuò dà bú zuò xiǎo yú shēng jiè ěr shí jiè jí ěr chù
于耳界不作大不作小，于声界、耳识界及耳触、
ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú ěr jiè
耳触为缘所生诸受亦不作大不作小；于耳界

bú zuò jí bú zuò sàn yú shēng jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū
不作集不作散，于声界乃至耳触为缘所生诸
shòu yì bú zuò jí bú zuò sàn yú ěr jiè bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng
受亦不作集不作散；于耳界不作有量不作无量，
yú shēng jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì bú zuò yǒu liàng
于声界乃至耳触为缘所生诸受亦不作有量
bú zuò wú liàng yú ěr jiè bú zuò guǎng bú zuò xiá yú shēng jiè nǎi zhì
不作无量；于耳界不作广不作狭，于声界乃至
ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú ěr jiè
耳触为缘所生诸受亦不作广不作狭；于耳界
bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú shēng jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ
不作有力不作无力，于声界乃至耳触为缘所
shēng zhū shòu yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn wǒ yuán cǐ yì
生诸受亦不作有力不作无力。世尊！我缘此意，
gù shuō pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō míng dà bō luó mì duō
故说菩萨摩诃萨般若波罗蜜多名大波罗蜜多。

fù cì shì zūn pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō
“复次，世尊！菩萨摩诃萨般若波罗蜜多，
yú bí jiè bú zuò dà bú zuò xiǎo yú xiāng jiè bí shí jiè jí bí chù
于鼻界不作大不作小，于香界、鼻识界及鼻触、
bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú bí jiè
鼻触为缘所生诸受亦不作大不作小；于鼻界
bú zuò jí bú zuò sàn yú xiāng jiè nǎi zhì bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū
不作集不作散，于香界乃至鼻触为缘所生诸
shòu yì bú zuò jí bú zuò sàn yú bí jiè bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng
受亦不作集不作散；于鼻界不作有量不作无量，
yú xiāng jiè nǎi zhì bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì bú zuò yǒu liàng
于香界乃至鼻触为缘所生诸受亦不作有量
bú zuò wú liàng yú bí jiè bú zuò guǎng bú zuò xiá yú xiāng jiè nǎi zhì
不作无量；于鼻界不作广不作狭，于香界乃至
bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú bí jiè
鼻触为缘所生诸受亦不作广不作狭；于鼻界
bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú xiāng jiè nǎi zhì bí chù wéi yuán suǒ
不作有力不作无力，于香界乃至鼻触为缘所
shēng zhū shòu yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn wǒ yuán cǐ yì
生诸受亦不作有力不作无力。世尊！我缘此意，
gù shuō pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō míng dà bō luó mì duō
故说菩萨摩诃萨般若波罗蜜多名大波罗蜜多。

fù cì shì zūn pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō
“复次，世尊！菩萨摩诃萨般若波罗蜜多，
yú shé jiè bú zuò dà bú zuò xiǎo yú wèi jiè shé shí jiè jí shé chù
于舌界不作大不作小，于味界、舌识界及舌触、
shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú shé jiè
舌触为缘所生诸受亦不作大不作小；于舌界
bú zuò jí bú zuò sàn yú wèi jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
不作集不作散，于味界乃至舌触为缘所生诸受
yì bú zuò jí bú zuò sàn yú shé jiè bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú
亦不作集不作散；于舌界不作有量不作无量，于
wèi jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì bú zuò yǒu liàng bú zuò
味界乃至舌触为缘所生诸受亦不作有量不作
wú liàng yú shé jiè bú zuò guǎng bú zuò xiá yú wèi jiè nǎi zhì shé chù
无量；于舌界不作广不作狭，于味界乃至舌触
wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú shé jiè bú zuò
为缘所生诸受亦不作广不作狭；于舌界不作
yǒu lì bú zuò wú lì yú wèi jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
有力不作无力，于味界乃至舌触为缘所生诸受
yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn wǒ yuán cǐ yì gù shuō pú
亦不作有力不作无力。世尊！我缘此意，故说菩
sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō míng dà bō luó mì duō
萨摩诃萨般若波罗蜜多名大波罗蜜多。

fù cì shì zūn pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō
“复次，世尊！菩萨摩诃萨般若波罗蜜多，
yú shēn jiè bú zuò dà bú zuò xiǎo yú chù jiè shēn shí jiè jí shēn chù
于身界不作大不作小，于触界、身识界及身触、
shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú shēn jiè
身触为缘所生诸受亦不作大不作小；于身界
bú zuò jí bú zuò sàn yú chù jiè nǎi zhì shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū
不作集不作散，于触界乃至身触为缘所生诸
shòu yì bú zuò jí bú zuò sàn yú shēn jiè bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng
受亦不作集不作散；于身界不作有量不作无量，
yú chù jiè nǎi zhì shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì bú zuò yǒu liàng bú
于触界乃至身触为缘所生诸受亦不作有量不
zuò wú liàng yú shēn jiè bú zuò guǎng bú zuò xiá yú chù jiè nǎi zhì shēn
作无量；于身界不作广不作狭，于触界乃至身
chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú shēn jiè bú
触为缘所生诸受亦不作广不作狭；于身界不

zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú chù jiè nǎi zhì shēn chù wéi yuán suǒ shēng
作有力不作无力，于触界乃至身触为缘所生
zhū shòu yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn wǒ yuán cǐ yì gù
诸受亦不作有力不作无力。世尊！我缘此意，故
shuō pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō míng dà bō luó mì duō
说菩萨摩诃萨般若波罗蜜多名大波罗蜜多。

fù cì shì zūn pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō
“复次，世尊！菩萨摩诃萨般若波罗蜜多，
yú yì jiè bú zuò dà bú zuò xiǎo yú fǎ jiè yì shí jiè jí yì chù
于意界不作大不作小，于法界、意识界及意触、
yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú yì jiè
意触为缘所生诸受亦不作大不作小；于意界
bú zuò jí bú zuò sàn yú fǎ jiè nǎi zhì yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
不作集不作散，于法界乃至意触为缘所生诸受
yì bú zuò jí bú zuò sàn yú yì jiè bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú
亦不作集不作散；于意界不作有量不作无量，于
fǎ jiè nǎi zhì yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì bú zuò yǒu liàng bú zuò
法界乃至意触为缘所生诸受亦不作有量不作
wú liàng yú yì jiè bú zuò guǎng bú zuò xiá yú fǎ jiè nǎi zhì yì chù
无量；于意界不作广不作狭，于法界乃至意触
wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú yì jiè bú zuò
为缘所生诸受亦不作广不作狭；于意界不作
yǒu lì bú zuò wú lì yú fǎ jiè nǎi zhì yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
有力不作无力，于法界乃至意触为缘所生诸受
yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn wǒ yuán cǐ yì gù shuō pú
亦不作有力不作无力。世尊！我缘此意，故说菩
sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō míng dà bō luó mì duō
萨摩诃萨般若波罗蜜多名大波罗蜜多。

fù cì shì zūn pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō
“复次，世尊！菩萨摩诃萨般若波罗蜜多，
yú dì jiè bú zuò dà bú zuò xiǎo yú shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè
于地界不作大不作小，于水、火、风、空、识界
yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú dì jiè bú zuò jí bú zuò sàn yú shuǐ
亦不作大不作小；于地界不作集不作散，于水、
huǒ fēng kōng shí jiè yì bú zuò jí bú zuò sàn yú dì jiè bú zuò
火、风、空、识界亦不作集不作散；于地界不作
yǒu liàng bú zuò wú liàng yú shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè yì bú
有量不作无量，于水、火、风、空、识界亦不

zuò yǒuliàng bú zuò wú liàng yú dì jiè bú zuò guǎng bú zuò xiá yú shuǐ
作有量不作无量；于地界不作广不作狭，于水、
huǒ fēng kōng shí jiè yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú dì jiè bú
火、风、空、识界亦不作广不作狭；于地界不
zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè yì bú
作有力不作无力，于水、火、风、空、识界亦不
zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn wǒ yuán cǐ yì gù shuō pú sà mó
作有力不作无力。世尊！我缘此意，故说菩萨摩
hē sà bō rě bō luó mì duō míng dà bō luó mì duō
诃萨般若波罗蜜多名大波罗蜜多。

fù cì shì zūn pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō
“复次，世尊！菩萨摩诃萨般若波罗蜜多，
yú wú míng bú zuò dà bú zuò xiǎo yú xíng shí míng sè liù chù
于无明不作大不作小，于行、识、名色、六处、
chù shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo yì
触、受、爱、取、有、生、老死愁叹苦忧恼亦
bú zuò dà bú zuò xiǎo yú wú míng bú zuò jí bú zuò sǎn yú xíng nǎi zhì
不作大不作小；于无明不作集不作散，于行乃至
lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo yì bú zuò jí bú zuò sǎn yú wú míng bú zuò
老死愁叹苦忧恼亦不作集不作散；于无明不作
yǒuliàng bú zuò wú liàng yú xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo yì bú
有量不作无量，于行乃至老死愁叹苦忧恼亦不
zuò yǒuliàng bú zuò wú liàng yú wú míng bú zuò guǎng bú zuò xiá yú xíng
作有量不作无量；于无明不作广不作狭，于行
nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú wú
乃至老死愁叹苦忧恼亦不作广不作狭；于无
míng bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōu
明不作有力不作无力，于行乃至老死愁叹苦忧
nǎo yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn wǒ yuán cǐ yì gù shuō
恼亦不作有力不作无力。世尊！我缘此意，故说
pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō míng dà bō luó mì duō
菩萨摩诃萨般若波罗蜜多名大波罗蜜多。

fù cì shì zūn pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō
“复次，世尊！菩萨摩诃萨般若波罗蜜多，
yú bù shī bō luó mì duō bú zuò dà bú zuò xiǎo yú jìng jiè ān rěn
于布施波罗蜜多不作大不作小，于净戒、安忍、
jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú
精进、静虑、般若波罗蜜多亦不作大不作小；于

bù shī bō luó mì duō bú zuò jí bú zuò sǎn yú jìng jiè nǎi zhì bō rě bō
布施波罗蜜多不作集不作散，于净戒乃至般若波
luó mì duō yì bú zuò jí bú zuò sǎn yú bù shī bō luó mì duō bú zuò
罗蜜多亦不作集不作散；于布施波罗蜜多不作
yǒuliàng bú zuò wú liàng yú jìng jiè nǎi zhì bō rě bō luó mì duō yì bú
有量不作无量，于净戒乃至般若波罗蜜多亦不
zuò yǒuliàng bú zuò wú liàng yú bù shī bō luó mì duō bú zuò guǎng bú
作有量不作无量；于布施波罗蜜多不作广不
zuò xiá yú jìng jiè nǎi zhì bō rě bō luó mì duō yì bú zuò guǎng bú zuò
作狭，于净戒乃至般若波罗蜜多亦不作广不作
xiá yú bù shī bō luó mì duō bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú jìng jiè
狭；于布施波罗蜜多不作有力不作无力，于净戒
nǎi zhì bō rě bō luó mì duō yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn
乃至般若波罗蜜多亦不作有力不作无力。世尊！
wǒ yuán cǐ yì gù shuō pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō míng dà
我缘此意，故说菩萨摩诃萨般若波罗蜜多名大
bō luó mì duō
波罗蜜多。

fù cì shì zūn pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō
“复次，世尊！菩萨摩诃萨般若波罗蜜多，
yú nèi kōng bú zuò dà bú zuò xiǎo yú wài kōng nèi wài kōng kōng kōng
于内空不作大不作小，于外空、内外空、空空、
dà kōng shèng yì kōng yǒu wéi kōng wú wéi kōng bì jìng kōng
大空、胜义空、有为空、无为空、毕竟空、
wú jì kōng sǎn kōng wú biàn yì kōng běn xìng kōng zì xiàng kōng
无际空、散空、无变异空、本性空、自相空、
gòng xiàng kōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú xìng kōng zì
共相空、一切法空、不可得空、无性空、自
xìng kōng wú xìng zì xìng kōng yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú nèi kōng bú
性空、无性自性空亦不作大不作小；于内空不
zuò jí bú zuò sǎn yú wài kōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng yì bú zuò jí
作集不作散，于外空乃至无性自性空亦不作集
bú zuò sǎn yú nèi kōng bú zuò yǒuliàng bú zuò wú liàng yú wài kōng nǎi
不作散；于内空不作有量不作无量，于外空乃
zhì wú xìng zì xìng kōng yì bú zuò yǒuliàng bú zuò wú liàng yú nèi kōng bú
至无性自性空亦不作有量不作无量；于内空不
zuò guǎng bú zuò xiá yú wài kōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng yì bú zuò
作广不作狭，于外空乃至无性自性空亦不作

guǎng bú zuò xiá yú nèikōng bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú wàikōng
广不作狭；于内空不作有力不作无力，于外空
nǎi zhì wú xìng zì xìngkōng yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn wǒ
乃至无性自性空亦不作有力不作无力。世尊！我
yuán cǐ yì gù shuō pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō míng dà bō
缘此意，故说菩萨摩诃萨般若波罗蜜多名大波
luó mì duō
罗蜜多。

fù cì shì zūn pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō
“复次，世尊！菩萨摩诃萨般若波罗蜜多，
yú zhēn rú bú zuò dà bú zuò xiǎo yú fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng
于真如不作大不作小，于法界、法性、不虚妄
xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù
性、不变异性、平等性、离生性、法定、法住、
shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú zhēn
实际、虚空界、不思議界亦不作大不作小；于真
rú bú zuò jí bú zuò sàn yú fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè yì bú zuò jí
如不作集不作散，于法界乃至不思議界亦不作集
bú zuò sàn yú zhēn rú bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú fǎ jiè nǎi
不作散；于真如不作有量不作无量，于法界乃
zhì bù sī yì jiè yì bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú zhēn rú bú zuò
至不思議界亦不作有量不作无量；于真如不作
guǎng bú zuò xiá yú fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè yì bú zuò guǎng bú
广不作狭，于法界乃至不思議界亦不作广不
zuò xiá yú zhēn rú bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú fǎ jiè nǎi zhì bù
作狭；于真如不作有力不作无力，于法界乃至不
sī yì jiè yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn wǒ yuán cǐ yì
思議界亦不作有力不作无力。世尊！我缘此意，
gù shuō pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō míng dà bō luó mì duō
故说菩萨摩诃萨般若波罗蜜多名大波罗蜜多。

fù cì shì zūn pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō
“复次，世尊！菩萨摩诃萨般若波罗蜜多，
yú kǔ shèng dì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú jí miè dào shèng dì yì
于苦圣谛不作大不作小，于集、灭、道圣谛亦
bú zuò dà bú zuò xiǎo yú kǔ shèng dì bú zuò jí bú zuò sàn yú jí
不作大不作小；于苦圣谛不作集不作散，于集、
miè dào shèng dì yì bú zuò jí bú zuò sàn yú kǔ shèng dì bú zuò yǒu
灭、道圣谛亦不作集不作散；于苦圣谛不作有

liàng bú zuò wú liàng yú jí miè dào shèng dì yì bú zuò yǒu liàng bú
量不作无量，于集、灭、道圣谛亦不作有量不
zuò wú liàng yú kǔ shèng dì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú jí miè
作无量；于苦圣谛不作广不作狭，于集、灭、
dào shèng dì yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú kǔ shèng dì bú zuò yǒu lì
道圣谛亦不作广不作狭；于苦圣谛不作有力
bú zuò wú lì yú jí miè dào shèng dì yì bú zuò yǒu lì bú zuò
不作无力，于集、灭、道圣谛亦不作有力不作
wú lì shì zūn wǒ yuán cǐ yì gù shuō pú sà mó hē sà bō rě bō
无力。世尊！我缘此意，故说菩萨摩诃萨般若波
luó mì duō míng dà bō luó mì duō
罗蜜多名大波罗蜜多。

fù cì shì zūn pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō
“复次，世尊！菩萨摩诃萨般若波罗蜜多，
yú sì jìng lǜ bú zuò dà bú zuò xiǎo yú sì wú liàng sì wú sè dìng yì
于四静虑不作大不作小，于四无量、四无色定亦
bú zuò dà bú zuò xiǎo yú sì jìng lǜ bú zuò jí bú zuò sǎn yú sì wú
不作大不作小；于四静虑不作集不作散，于四无
liàng sì wú sè dìng yì bú zuò jí bú zuò sǎn yú sì jìng lǜ bú zuò yǒu
量、四无色定亦不作集不作散；于四静虑不作有
liàng bú zuò wú liàng yú sì wú liàng sì wú sè dìng yì bú zuò yǒu liàng
量不作无量，于四无量、四无色定亦不作有量
bú zuò wú liàng yú sì jìng lǜ bú zuò guǎng bú zuò xiá yú sì wú liàng
不作无量；于四静虑不作广不作狭，于四无量、
sì wú sè dìng yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú sì jìng lǜ bú zuò yǒu lì
四无色定亦不作广不作狭；于四静虑不作有力
bú zuò wú lì yú sì wú liàng sì wú sè dìng yì bú zuò yǒu lì bú zuò
不作无力，于四无量、四无色定亦不作有力不作
wú lì shì zūn wǒ yuán cǐ yì gù shuō pú sà mó hē sà bō rě bō
无力。世尊！我缘此意，故说菩萨摩诃萨般若波
luó mì duō míng dà bō luó mì duō
罗蜜多名大波罗蜜多。

fù cì shì zūn pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō
“复次，世尊！菩萨摩诃萨般若波罗蜜多，
yú bā jiě tuō bú zuò dà bú zuò xiǎo yú bā shèng chù jiǔ cì dì dìng
于八解脱不作大不作小，于八胜处、九次第定、
shí biàn chù yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú bā jiě tuō bú zuò jí bú zuò
十遍处亦不作大不作小；于八解脱不作集不作

sàn yú bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù yì bú zuò jí bú
散，于八胜处、九次第定、十遍处亦不作集不
zuò sàn yú bā jiě tuō bú zuò yǒuliàng bú zuò wú liàng yú bā shèngchù
作散；于八解脱不作有量不作无量，于八胜处、
jiǔ cì dì dìng shí biànchù yì bú zuò yǒuliàng bú zuò wú liàng yú bā
九次第定、十遍处亦不作有量不作无量；于八
jiě tuō bú zuò guǎng bú zuò xiá yú bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí
解脱不作广不作狭，于八胜处、九次第定、十
biànchù yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú bā jiě tuō bú zuò yǒu lì bú zuò
遍处亦不作广不作狭；于八解脱不作有力不作
wú lì yú bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù yì bú zuò yǒu
无力，于八胜处、九次第定、十遍处亦不作有
lì bú zuò wú lì shì zūn wǒ yuán cǐ yì gù shuō pú sà mó hē sà
力不作无力。世尊！我缘此意，故说菩萨摩诃萨
bō rě bō luó mì duō míng dà bō luó mì duō
般若波罗蜜多名大波罗蜜多。

fù cì shì zūn pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō
“复次，世尊！菩萨摩诃萨般若波罗蜜多，
yú sì niànzhù bú zuò dà bú zuò xiǎo yú sì zhèngduàn sì shén zú
于四念住不作大不作小，于四正断、四神足、
wǔ gēn wǔ lì qī děng jué zhī bā shèngdào zhī yì bú zuò dà bú
五根、五力、七等觉支、八圣道支亦不作大不
zuò xiǎo yú sì niànzhù bú zuò jí bú zuò sàn yú sì zhèngduàn nǎi zhì
作小；于四念住不作集不作散，于四正断乃至
bā shèngdào zhī yì bú zuò jí bú zuò sàn yú sì niànzhù bú zuò yǒuliàng
八圣道支亦不作集不作散；于四念住不作有量
bú zuò wú liàng yú sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī yì bú zuò yǒu
不作无量，于四正断乃至八圣道支亦不作有
liàng bú zuò wú liàng yú sì niànzhù bú zuò guǎng bú zuò xiá yú sì
量不作无量；于四念住不作广不作狭，于四
zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú sì
正断乃至八圣道支亦不作广不作狭；于四
niànzhù bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèng
念住不作有力不作无力，于四正断乃至八圣
dào zhī yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn wǒ yuán cǐ yì gù
道支亦不作有力不作无力。世尊！我缘此意，故
shuō pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō míng dà bō luó mì duō
说菩萨摩诃萨般若波罗蜜多名大波罗蜜多。

fù cì shì zūn pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō
“复次，世尊！菩萨摩诃萨般若波罗蜜多，

yú kōng jiě tuō mén bú zuò dà bú zuò xiǎo yú wú xiàng wú yuàn jiě tuō
于空解脱门不作大不作小，于无相、无愿解脱

mén yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú kōng jiě tuō mén bú zuò jí bú zuò sǎn
门亦不作大不作小；于空解脱门不作集不作散，

yú wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén yì bú zuò jí bú zuò sǎn yú kōng jiě
于无相、无愿解脱门亦不作集不作散；于空解

tuō mén bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén
脱门不作有量不作无量，于无相、无愿解脱门

yì bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú kōng jiě tuō mén bú zuò guǎng bú
亦不作有量不作无量；于空解脱门不作广不

zuò xiá yú wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén yì bú zuò guǎng bú zuò xiá
作狭，于无相、无愿解脱门亦不作广不作狭；

yú kōng jiě tuō mén bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú wú xiàng wú yuàn
于空解脱门不作有力不作无力，于无相、无愿

jiě tuō mén yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn wǒ yuán cǐ yì
解脱门亦不作有力不作无力。世尊！我缘此意，

gù shuō pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō míng dà bō luó mì duō
故说菩萨摩诃萨般若波罗蜜多名大波罗蜜多。

fù cì shì zūn pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō
“复次，世尊！菩萨摩诃萨般若波罗蜜多，

yú wǔ yǎn bú zuò dà bú zuò xiǎo yú liù shéntōng yì bú zuò dà bú zuò
于五眼不作大不作小，于六神通亦不作大不作

xiǎo yú wǔ yǎn bú zuò jí bú zuò sǎn yú liù shéntōng yì bú zuò jí bú
小；于五眼不作集不作散，于六神通亦不作集不

zuò sǎn yú wǔ yǎn bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú liù shéntōng yì
作散；于五眼不作有量不作无量，于六神通亦

bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú wǔ yǎn bú zuò guǎng bú zuò xiá yú
不作有量不作无量；于五眼不作广不作狭，于

liù shéntōng yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú wǔ yǎn bú zuò yǒu lì bú zuò
六神通亦不作广不作狭；于五眼不作有力不作

wú lì yú liù shéntōng yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn wǒ
无力，于六神通亦不作有力不作无力。世尊！我

yuán cǐ yì gù shuō pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō míng dà bō
缘此意，故说菩萨摩诃萨般若波罗蜜多名大波

luó mì duō
罗蜜多。

fù cì shì zūn pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō
“复次，世尊！菩萨摩诃萨般若波罗蜜多，

yú fó shí lì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě
于佛十力不作大不作小，于四无所畏、四无碍解、

dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ yì bú zuò
大慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不共法亦不作

dà bú zuò xiǎo yú fó shí lì bú zuò jí bú zuò sàn yú sì wú suǒ wèi
大不作小；于佛十力不作集不作散，于四无所畏

nǎi zhì shí bā fó bú gòng fǎ yì bú zuò jí bú zuò sàn yú fó shí lì
乃至十八佛不共法亦不作集不作散；于佛十力

bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú sì wú suǒ wèi nǎi zhì shí bā fó bú
不作有量不作无量，于四无所畏乃至十八佛不

gòng fǎ yì bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú fó shí lì bú zuò guǎng
共法亦不作有量不作无量；于佛十力不作广

bú zuò xiá yú sì wú suǒ wèi nǎi zhì shí bā fó bú gòng fǎ yì bú zuò
不作狭，于四无所畏乃至十八佛不共法亦不作

guǎng bú zuò xiá yú fó shí lì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú sì
广不作狭；于佛十力不作有力不作无力，于四

wú suǒ wèi nǎi zhì shí bā fó bú gòng fǎ yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì
无所畏乃至十八佛不共法亦不作有力不作无力。

shì zūn wǒ yuán cǐ yì gù shuō pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì
世尊！我缘此意，故说菩萨摩诃萨般若波罗蜜

duō míng dà bō luó mì duō
多名大波罗蜜多。

fù cì shì zūn pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō
“复次，世尊！菩萨摩诃萨般若波罗蜜多，

yú wú wàng shī fǎ bú zuò dà bú zuò xiǎo yú héng zhù shě xìng yì bú zuò
于无忘失法不作大不作小，于恒住舍性亦不作

dà bú zuò xiǎo yú wú wàng shī fǎ bú zuò jí bú zuò sàn yú héng zhù
大不作小；于无忘失法不作集不作散，于恒住

shě xìng yì bú zuò jí bú zuò sàn yú wú wàng shī fǎ bú zuò yǒu liàng bú
舍性亦不作集不作散；于无忘失法不作有量不

zuò wú liàng yú héng zhù shě xìng yì bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú
作无量，于恒住舍性亦不作有量不作无量；于

wú wàng shī fǎ bú zuò guǎng bú zuò xiá yú héng zhù shě xìng yì bú zuò
无忘失法不作广不作狭，于恒住舍性亦不作

guǎng bú zuò xiá yú wú wàng shī fǎ bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú
广不作狭；于无忘失法不作有力不作无力，于

héngzhù shěxìng yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn wǒ yuán cǐ
恒住舍性亦不作有力不作无力。世尊！我缘此
yì gù shuō pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō míng dà bō luó mì
意，故说菩萨摩诃萨般若波罗蜜多名大波罗蜜
duō
多。

fù cì shì zūn pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō
“复次，世尊！菩萨摩诃萨般若波罗蜜多，
yú yī qiè zhì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì
于一切智不作大不作小，于道相智、一切相智
yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú yī qiè zhì bú zuò jí bú zuò sàn yú dào
亦不作大不作小；于一切智不作集不作散，于道
xiàng zhì yī qiè xiàng zhì yì bú zuò jí bú zuò sàn yú yī qiè zhì bú
相智、一切相智亦不作集不作散；于一切智不
zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì yì bú zuò
作有量不作无量，于道相智、一切相智亦不作
yǒu liàng bú zuò wú liàng yú yī qiè zhì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú dào
有量不作无量；于一切智不作广不作狭，于道
xiàng zhì yī qiè xiàng zhì yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú yī qiè zhì bú
相智、一切相智亦不作广不作狭；于一切智不
zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì yì bú zuò
作有力不作无力，于道相智、一切相智亦不作
yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn wǒ yuán cǐ yì gù shuō pú sà mó hē
有力不作无力。世尊！我缘此意，故说菩萨摩诃
sà bō rě bō luó mì duō míng dà bō luó mì duō
萨般若波罗蜜多名大波罗蜜多。

fù cì shì zūn pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō
“复次，世尊！菩萨摩诃萨般若波罗蜜多，
yú yī qiè tuó luó ní mén bú zuò dà bú zuò xiǎo yú yī qiè sān mó dì
于一切陀罗尼门不作大不作小，于一切三摩地
mén yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú yī qiè tuó luó ní mén bú zuò jí bú
门亦不作大不作小；于一切陀罗尼门不作集不
zuò sàn yú yī qiè sān mó dì mén yì bú zuò jí bú zuò sàn yú yī qiè
作散，于一切三摩地门亦不作集不作散；于一切
tuó luó ní mén bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú yī qiè sān mó dì mén
陀罗尼门不作有量不作无量，于一切三摩地门
yì bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú yī qiè tuó luó ní mén bú zuò
亦不作有量不作无量；于一切陀罗尼门不作

guǎng bú zuò xiá yú yī qiè sān mó dì mén yì bú zuò guǎng bú zuò xiá
广不作狭，于一切三摩地门亦不作广不作狭；
yú yī qiè tuó luó ní mén bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú yī qiè sān
于一切陀罗尼门不作有力不作无力，于一切三
mó dì mén yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn wǒ yuán cǐ yì
摩地门亦不作有力不作无力。世尊！我缘此意，
gù shuō pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō míng dà bō luó mì duō
故说菩萨摩诃萨般若波罗蜜多名大波罗蜜多。

fù cì shì zūn pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō
“复次，世尊！菩萨摩诃萨般若波罗蜜多，
yú yù liú bú zuò dà bú zuò xiǎo yú yī lái bù huán ā luó hàn yì
于预流不作大不作小，于一来、不还、阿罗汉亦
bú zuò dà bú zuò xiǎo yú yù liú bú zuò jí bú zuò sàn yú yī lái
不作大不作小；于预流不作集不作散，于一来、
bù huán ā luó hàn yì bú zuò jí bú zuò sàn yú yù liú bú zuò yǒu
不还、阿罗汉亦不作集不作散；于预流不作有
liàng bú zuò wú liàng yú yī lái bù huán ā luó hàn yì bú zuò yǒu
量不作无量，于一来、不还、阿罗汉亦不作有
liàng bú zuò wú liàng yú yù liú bú zuò guǎng bú zuò xiá yú yī lái
量不作无量；于预流不作广不作狭，于一来、
bù huán ā luó hàn yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú yù liú bú zuò yǒu
不还、阿罗汉亦不作广不作狭；于预流不作有
lì bú zuò wú lì yú yī lái bù huán ā luó hàn yì bú zuò yǒu lì
力不作无力，于一来、不还、阿罗汉亦不作有力
bú zuò wú lì shì zūn wǒ yuán cǐ yì gù shuō pú sà mó hē sà bō
不作无力。世尊！我缘此意，故说菩萨摩诃萨般
rě bō luó mì duō míng dà bō luó mì duō
若波罗蜜多名大波罗蜜多。

fù cì shì zūn pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō
“复次，世尊！菩萨摩诃萨般若波罗蜜多，
yú yù liú xiàng yù liú guǒ bú zuò dà bú zuò xiǎo yú yī lái xiàng yī lái
于预流向预流果不作大不作小，于一来向一来
guǒ bù huán xiàng bù huán guǒ ā luó hàn xiàng ā luó hàn guǒ yì bú zuò
果、不还向不还果、阿罗汉向阿罗汉果亦不作
dà bú zuò xiǎo yú yù liú xiàng yù liú guǒ bú zuò jí bú zuò sàn yú yī
大不作小；于预流向预流果不作集不作散，于一
lái xiàng nǎi zhì ā luó hàn guǒ yì bú zuò jí bú zuò sàn yú yù liú xiàng
来向乃至阿罗汉果亦不作集不作散；于预流向

yù liú guǒ bú zuò yǒuliàng bú zuò wú liàng yú yī lái xiàng nǎi zhì ā luó
预流果不作有量不作无量，于一来向乃至阿罗
hànguǒ yì bú zuò yǒuliàng bú zuò wú liàng yú yù liú xiàng yù liú guǒ bú
汉果亦不作有量不作无量；于预流向预流果不
zuò guǎng bú zuò xiá yú yī lái xiàng nǎi zhì ā luó hànguǒ yì bú zuò
作广不作狭，于一来向乃至阿罗汉果亦不作
guǎng bú zuò xiá yú yù liú xiàng yù liú guǒ bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì
广不作狭；于预流向预流果不作有力不作无力，
yú yī lái xiàng nǎi zhì ā luó hànguǒ yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì
于一来向乃至阿罗汉果亦不作有力不作无力。

shì zūn wǒ yuán cǐ yì gù shuō pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì
世尊！我缘此意，故说菩萨摩诃萨般若波罗蜜
duō míng dà bō luó mì duō
多名大波罗蜜多。

fù cì shì zūn pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō
“复次，世尊！菩萨摩诃萨般若波罗蜜多，
yú dú jué bú zuò dà bú zuò xiǎo yú dú jué pú tí yì bú zuò dà bú zuò
于独觉不作大不作小，于独觉菩提亦不作大不作
xiǎo yú dú jué bú zuò jí bú zuò sàn yú dú jué pú tí yì bú zuò jí
小；于独觉不作集不作散，于独觉菩提亦不作集
bú zuò sàn yú dú jué bú zuò yǒuliàng bú zuò wú liàng yú dú jué pú tí
不作散；于独觉不作有量不作无量，于独觉菩提
yì bú zuò yǒuliàng bú zuò wú liàng yú dú jué bú zuò guǎng bú zuò xiá
亦不作有量不作无量；于独觉不作广不作狭，
yú dú jué pú tí yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú dú jué bú zuò yǒu lì
于独觉菩提亦不作广不作狭；于独觉不作有力
bú zuò wú lì yú dú jué pú tí yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì
不作无力，于独觉菩提亦不作有力不作无力。世

zūn wǒ yuán cǐ yì gù shuō pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō
尊！我缘此意，故说菩萨摩诃萨般若波罗蜜多
míng dà bō luó mì duō fù cì shì zūn pú sà mó hē sà bō rě
名大波罗蜜多。“复次，世尊！菩萨摩诃萨般若
bō luó mì duō yú pú sà mó hē sà bú zuò dà bú zuò xiǎo yú pú sà
波罗蜜多，于菩萨摩诃萨不作大不作小，于菩萨
mó hē sà xíng yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú pú sà mó hē sà bú zuò jí
摩诃萨行亦不作大不作小；于菩萨摩诃萨不作集
bú zuò sàn yú pú sà mó hē sà xíng yì bú zuò jí bú zuò sàn yú pú
不作散，于菩萨摩诃萨行亦不作集不作散；于菩

sà mó hē sà bú zuò yǒuliàng bú zuò wú liàng yú pú sà mó hē sà xíng
萨摩诃萨不作有量不作无量，于菩萨摩诃萨行
yì bú zuò yǒuliàng bú zuò wú liàng yú pú sà mó hē sà bú zuò guǎng bú
亦不作有量不作无量；于菩萨摩诃萨不作广不
zuò xiá yú pú sà mó hē sà xíng yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú pú
作狭，于菩萨摩诃萨行亦不作广不作狭；于菩
sà mó hē sà bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú pú sà mó hē sà xíng yì
萨摩诃萨不作有力不作无力，于菩萨摩诃萨行亦
bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn wǒ yuán cǐ yì gù shuō pú sà
不作有力不作无力。世尊！我缘此意，故说菩萨
mó hē sà bō rě bō luó mì duō míng dà bō luó mì duō
摩诃萨般若波罗蜜多名大波罗蜜多。

fù cì shì zūn pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō
“复次，世尊！菩萨摩诃萨般若波罗蜜多，
yú zhū rú lái yīng zhèngděng jué bú zuò dà bú zuò xiǎo yú fó wú
于诸如来、应、正等觉不作大不作小，于佛无
shàng zhèngděng pú tí yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú zhū rú lái yīng
上正等菩提亦不作大不作小；于诸如来、应、
zhèngděng jué bú zuò jí bú zuò sàn yú fó wú shàng zhèngděng pú tí
正等觉不作集不作散，于佛无上正等菩提
yì bú zuò jí bú zuò sàn yú zhū rú lái yīng zhèngděng jué bú zuò
亦不作集不作散；于诸如来、应、正等觉不作
yǒuliàng bú zuò wú liàng yú fó wú shàng zhèngděng pú tí yì bú zuò yǒu
有量不作无量，于佛无上正等菩提亦不作有
liàng bú zuò wú liàng yú zhū rú lái yīng zhèngděng jué bú zuò guǎng
量不作无量；于诸如来、应、正等觉不作广
bú zuò xiá yú fó wú shàng zhèngděng pú tí yì bú zuò guǎng bú zuò xiá
不作狭，于佛无上正等菩提亦不作广不作狭；
yú zhū rú lái yīng zhèngděng jué bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú
于诸如来、应、正等觉不作有力不作无力，于
fó wú shàng zhèngděng pú tí yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn
佛无上正等菩提亦不作有力不作无力。世尊！
wǒ yuán cǐ yì gù shuō pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō míng dà
我缘此意，故说菩萨摩诃萨般若波罗蜜多名大
bō luó mì duō
波罗蜜多。

fù cì shì zūn pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō
“复次，世尊！菩萨摩诃萨般若波罗蜜多，

yú yī qiè fǎ bú zuò dà bú zuò xiǎo bú zuò jí bú zuò sàn bú zuò yǒu
于一切法不作大不作小、不作集不作散、不作有
liàng bú zuò wú liàng bú zuò guǎng bú zuò xiá bú zuò yǒu lì bú zuò wú
量不作无量、不作广不作狭、不作有力不作无
lì shì zūn wǒ yuán cǐ yì gù shuō pú sà mó hē sà bō rě bō luó
力。世尊！我缘此意，故说菩萨摩诃萨般若波罗
mì duō míng dà bō luó mì duō
蜜多名大波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般
rě bō luó mì duō jìng lù bō luó mì duō jīng jìn bō luó mì duō ān
若波罗蜜多、静虑波罗蜜多、精进波罗蜜多、安
rěn bō luó mì duō jìng jiè bō luó mì duō bù shī bō luó mì duō qǐ
忍波罗蜜多、净戒波罗蜜多、布施波罗蜜多，起
rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú sè bú zuò dà bú zuò
如是想：‘如是般若波罗蜜多，于色不作大不作
xiǎo yú shòu xiǎng xíng shí yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú sè
小，于受、想、行、识亦不作大不作小；于色
bú zuò jí bú zuò sàn yú shòu xiǎng xíng shí yì bú zuò jí bú zuò
不作集不作散，于受、想、行、识亦不作集不作
sàn yú sè bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú shòu xiǎng xíng
散；于色不作有量不作无量，于受、想、行、
shí yì bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú sè bú zuò guǎng bú zuò xiá
识亦不作有量不作无量；于色不作广不作狭，
yú shòu xiǎng xíng shí yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú sè bú zuò
于受、想、行、识亦不作广不作狭；于色不作
yǒu lì bú zuò wú lì yú shòu xiǎng xíng shí yì bú zuò yǒu lì bú
有力不作无力，于受、想、行、识亦不作有力不
zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō
作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行般
rě bō luó mì duō
若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般
rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú yǎn chù bú zuò dà
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于眼处不作大

bú zuò xiǎo yú ěr bí shé shēn yì chù yì bú zuò dà bú zuò
不作小，于耳、鼻、舌、身、意处亦不作大不作
xiǎo yú yǎn chù bú zuò jí bú zuò sàn yú ěr bí shé shēn
小；于眼处不作集不作散，于耳、鼻、舌、身、
yì chù yì bú zuò jí bú zuò sàn yú yǎn chù bú zuò yǒu liàng bú zuò wú
意处亦不作集不作散；于眼处不作有量不作无
liàng yú ěr bí shé shēn yì chù yì bú zuò yǒu liàng bú zuò
量，于耳、鼻、舌、身、意处亦不作有量不作
wú liàng yú yǎn chù bú zuò guǎng bú zuò xiá yú ěr bí shé
无量；于眼处不作广不作狭，于耳、鼻、舌、
shēn yì chù yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú yǎn chù bú zuò yǒu lì bú
身、意处亦不作广不作狭；于眼处不作有力不
zuò wú lì yú ěr bí shé shēn yì chù yì bú zuò yǒu lì bú
作无力，于耳、鼻、舌、身、意处亦不作有力不
zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō
作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行般
rě bō luó mì duō
若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般
rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú sè chù bú zuò dà
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于色处不作大
bú zuò xiǎo yú shēng xiāng wèi chù fǎ chù yì bú zuò dà bú
不作小，于声、香、味、触、法处亦不作大不
zuò xiǎo yú sè chù bú zuò jí bú zuò sàn yú shēng xiāng wèi
作小；于色处不作集不作散，于声、香、味、
chù fǎ chù yì bú zuò jí bú zuò sàn yú sè chù bú zuò yǒu liàng bú zuò
触、法处亦不作集不作散；于色处不作有量不作
wú liàng yú shēng xiāng wèi chù fǎ chù yì bú zuò yǒu liàng bú
无量，于声、香、味、触、法处亦不作有量不
zuò wú liàng yú sè chù bú zuò guǎng bú zuò xiá yú shēng xiāng
作无量；于色处不作广不作狭，于声、香、
wèi chù fǎ chù yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú sè chù bú zuò yǒu
味、触、法处亦不作广不作狭；于色处不作有
lì bú zuò wú lì yú shēng xiāng wèi chù fǎ chù yì bú zuò
力不作无力，于声、香、味、触、法处亦不作

yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng
有力不作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想
fēi xíng bō rě bō luó mì duō
非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般
rě jìng lǜ jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú yǎn jiè bú zuò dà
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于眼界不作大
bú zuò xiǎo yú sè jiè yǎn shí jiè jí yǎn chù yǎn chù wéi yuán suǒ shēng
不作小，于色界、眼识界及眼触、眼触为缘所生
zhū shòu yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú yǎn jiè bú zuò jí bú zuò sǎn yú
诸受亦不作大不作小；于眼界不作集不作散，于
sè jiè nǎi zhì yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì bú zuò jí bú zuò sǎn
色界乃至眼触为缘所生诸受亦不作集不作散；
yú yǎn jiè bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú sè jiè nǎi zhì yǎn chù wéi
于眼界不作有量不作无量，于色界乃至眼触为
yuán suǒ shēng zhū shòu yì bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú yǎn jiè bú
缘所生诸受亦不作有量不作无量；于眼界不
zuò guǎng bú zuò xiá yú sè jiè nǎi zhì yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
作广不作狭，于色界乃至眼触为缘所生诸受
yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú yǎn jiè bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì
亦不作广不作狭；于眼界不作有力不作无力，
yú sè jiè nǎi zhì yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì bú zuò yǒu lì bú
于色界乃至眼触为缘所生诸受亦不作有力不
zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō
作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行般
rě bō luó mì duō
若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般
rě jìng lǜ jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú ěr jiè bú zuò dà
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于耳界不作大
bú zuò xiǎo yú shēng jiè ěr shí jiè jí ěr chù ěr chù wéi yuán suǒ
不作小，于声界、耳识界及耳触、耳触为缘所

shēngzhūshòu yì bú zuò dà bú zuòxiǎo yú ěr jiè bú zuò jí bú zuòsàn
生 诸受亦不作大不作小；于耳界不作集不作散，
yú shēng jiè nǎi zhì ěr chùwéiyuán suǒ shēngzhūshòu yì bú zuò jí bú
于 声 界乃至耳触为缘所生 诸受亦不作集不
zuòsàn yú ěr jiè bú zuòyǒuliàng bú zuò wú liàng yú shēng jiè nǎi zhì
作散；于耳界不作有量不作无量，于声界乃至
ěr chùwéiyuán suǒ shēngzhūshòu yì bú zuòyǒuliàng bú zuò wú liàng yú
耳触为缘所生 诸受亦不作有量不作无量；于
ěr jiè bú zuòguǎng bú zuò xiá yú shēng jiè nǎi zhì ěr chùwéiyuán suǒ
耳界不作 广 不作狭，于声界乃至耳触为缘所
shēngzhūshòu yì bú zuòguǎng bú zuò xiá yú ěr jiè bú zuòyǒu lì bú
生 诸受亦不作 广 不作狭；于耳界不作有力不
zuò wú lì yú shēng jiè nǎi zhì ěr chùwéiyuán suǒ shēngzhūshòu yì bú
作无力，于声界乃至耳触为缘所生 诸受亦不
zuòyǒu lì bú zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ
作有力不作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此
xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
想 非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘 菩萨摩诃萨依般
rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú bí jiè bú zuò dà
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于鼻界不作大
bú zuòxiǎo yú xiāng jiè bí shí jiè jí bí chù bí chùwéiyuán suǒ
不作小，于香界、鼻识界及鼻触、鼻触为缘所
shēngzhūshòu yì bú zuò dà bú zuòxiǎo yú bí jiè bú zuò jí bú zuòsàn
生 诸受亦不作大不作小；于鼻界不作集不作散，
yú xiāng jiè nǎi zhì bí chùwéiyuán suǒ shēngzhūshòu yì bú zuò jí bú zuò
于 香 界乃至鼻触为缘所生 诸受亦不作集不作
sàn yú bí jiè bú zuòyǒuliàng bú zuò wú liàng yú xiāng jiè nǎi zhì bí
散；于鼻界不作有量不作无量，于香界乃至鼻
chùwéiyuán suǒ shēngzhūshòu yì bú zuòyǒuliàng bú zuò wú liàng yú bí
触为缘所生 诸受亦不作有量不作无量；于鼻
jiè bú zuòguǎng bú zuò xiá yú xiāng jiè nǎi zhì bí chùwéiyuán suǒ shēng
界不作 广 不作狭，于香界乃至鼻触为缘所生
zhūshòu yì bú zuòguǎng bú zuò xiá yú bí jiè bú zuòyǒu lì bú zuò wú
诸受亦不作 广 不作狭；于鼻界不作有力不作无

lì yú xiāng jiè nǎi zhì bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō

力，于香界乃至鼻触为缘所生诸受亦不作有力不作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō

“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于舌界不作大不作小，于味界、舌识界及舌触、舌触为缘所生诸受亦不作大不作小；于舌界不作集不作散，于味界乃至舌触为缘所生诸受亦不作集不作散；于舌界不作有量不作无量，于味界乃至舌触为缘所生诸受亦不作有量不作无量；于舌界不作广不作狭，于味界乃至舌触为缘所生诸受亦不作广不作狭；于舌界不作有力不作无力，于味界乃至舌触为缘所生诸受亦不作有力不作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō

“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于身界不作大

bú zuòxiǎo yú chù jiè shēn shí jiè jí shēnchù shēnchùwéiyuánsuǒ
不作小，于触界、身识界及身触、身触为缘所
shēngzhūshòu yì bú zuò dà bú zuòxiǎo yú shēn jiè bú zuò jí bú zuò sǎn
生诸受亦不作大不作小；于身界不作集不作散，
yú chù jiè nǎi zhì shēnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu yì bú zuò jí bú zuò
于触界乃至身触为缘所生诸受亦不作集不作
sǎn yú shēn jiè bú zuò yǒuliàng bú zuò wú liàng yú chù jiè nǎi zhì shēn
散；于身界不作有量不作无量，于触界乃至身
chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu yì bú zuò yǒuliàng bú zuò wú liàng yú shēn
触为缘所生诸受亦不作有量不作无量；于身
jiè bú zuò guǎng bú zuò xiá yú chù jiè nǎi zhì shēnchùwéiyuánsuǒshēng
界不作广不作狭，于触界乃至身触为缘所生
zhūshòu yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú shēn jiè bú zuò yǒu lì bú zuò wú
诸受亦不作广不作狭；于身界不作有力不作无
lì yú chù jiè nǎi zhì shēnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu yì bú zuò yǒu
力，于触界乃至身触为缘所生诸受亦不作有
lì bú zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi
力不作无力。’世尊！是菩萨摩訶萨由起此想非
xíng bō rě bō luó mì duō
行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩訶萨依般
rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú yì jiè bú zuò dà
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于意界不作大
bú zuòxiǎo yú fǎ jiè yì shí jiè jí yì chù yì chùwéiyuánsuǒshēng
不作小，于法界、意识界及意触、意触为缘所生
zhūshòu yì bú zuò dà bú zuòxiǎo yú yì jiè bú zuò jí bú zuò sǎn yú
诸受亦不作大不作小；于意界不作集不作散，于
fǎ jiè nǎi zhì yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu yì bú zuò jí bú zuò sǎn
法界乃至意触为缘所生诸受亦不作集不作散；
yú yì jiè bú zuò yǒuliàng bú zuò wú liàng yú fǎ jiè nǎi zhì yì chùwéi
于意界不作有量不作无量，于法界乃至意触为
yuánsuǒshēngzhūshòu yì bú zuò yǒuliàng bú zuò wú liàng yú yì jiè bú
缘所生诸受亦不作有量不作无量；于意界不
zuòguǎng bú zuò xiá yú fǎ jiè nǎi zhì yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu
作广不作狭，于法界乃至意触为缘所生诸受

yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú yì jiè bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì
亦不作广不作狭；于眼界不作有力不作无力，
yú fǎ jiè nǎi zhì yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì bú zuò yǒu lì bú
于法界乃至意触为缘所生诸受亦不作有力不
zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō
作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行般
rě bō luó mì duō
若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般
rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú dì jiè bú zuò dà
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于地界不作大
bú zuò xiǎo yú shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè yì bú zuò dà bú zuò
不作小，于水、火、风、空、识界亦不作大不作
xiǎo yú dì jiè bú zuò jí bú zuò sàn yú shuǐ huǒ fēng kōng
小；于地界不作集不作散，于水、火、风、空、
shí jiè yì bú zuò jí bú zuò sàn yú dì jiè bú zuò yǒu liàng bú zuò wú
识界亦不作集不作散；于地界不作有量不作无
liàng yú shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè yì bú zuò yǒu liàng bú zuò
量，于水、火、风、空、识界亦不作有量不作
wú liàng yú dì jiè bú zuò guǎng bú zuò xiá yú shuǐ huǒ fēng
无量；于地界不作广不作狭，于水、火、风、
kōng shí jiè yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú dì jiè bú zuò yǒu lì bú
空、识界亦不作广不作狭；于地界不作有力不
zuò wú lì yú shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè yì bú zuò yǒu lì bú
作无力，于水、火、风、空、识界亦不作有力不
zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō
作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行般
rě bō luó mì duō
若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般
rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú wú míng bú zuò dà
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于无明不作大

bú zuòxiǎo yú xíng shí míng sè liù chù chù shòu ài
不作小，于行、识、名色、六处、触、受、爱、

qǔ yǒu shēng lǎo sǐ chóutàn kǔ yōunǎo yì bú zuò dà bú zuòxiǎo
取、有、生、老死愁叹苦恼亦不作大不作小；

yú wú míng bú zuò jí bú zuò sǎn yú xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóutàn kǔ yōu
于无明不作集不作散，于行乃至老死愁叹苦恼

nǎo yì bú zuò jí bú zuò sǎn yú wú míng bú zuò yǒuliàng bú zuò wú liàng
恼亦不作集不作散；于无明不作有量不作无量，

yú xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóutàn kǔ yōunǎo yì bú zuò yǒuliàng bú zuò wú
于行乃至老死愁叹苦恼亦不作有量不作无

liàng yú wú míng bú zuò guǎng bú zuò xiá yú xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóutàn
量；于无明不作广不作狭，于行乃至老死愁叹

kǔ yōunǎo yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú wú míng bú zuò yǒu lì bú zuò
苦恼亦不作广不作狭；于无明不作有力不作

wú lì yú xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóutàn kǔ yōunǎo yì bú zuò yǒu lì bú
无力，于行乃至老死愁叹苦恼亦不作有力不

zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō
作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行般

rě bō luó mì duō
若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般

rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，

qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú bù shī bō luó mì
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于布施波罗蜜

duō bú zuò dà bú zuòxiǎo yú jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù
多不作大不作小，于净戒、安忍、精进、静虑、

bō rě bō luó mì duō yì bú zuò dà bú zuòxiǎo yú bù shī bō luó mì
般若波罗蜜多亦不作大不作小；于布施波罗蜜

duō bú zuò jí bú zuò sǎn yú jìng jiè nǎi zhì bō rě bō luó mì duō yì
多不作集不作散，于净戒乃至般若波罗蜜多亦

bú zuò jí bú zuò sǎn yú bù shī bō luó mì duō bú zuò yǒuliàng bú zuò
不作集不作散；于布施波罗蜜多不作有量不作

wú liàng yú jìng jiè nǎi zhì bō rě bō luó mì duō yì bú zuò yǒuliàng bú
无量，于净戒乃至般若波罗蜜多亦不作有量不

zuò wú liàng yú bù shī bō luó mì duō bú zuò guǎng bú zuò xiá yú jìng
作无量；于布施波罗蜜多不作广不作狭，于净

jiè nǎi zhì bō rě bō luó mì duō yì bú zuòguǎng bú zuò xiá yú bù shī
戒乃至般若波罗蜜多亦不作广不作狭；于布施
bō luó mì duō bú zuòyǒu lì bú zuò wú lì yú jìng jiè nǎi zhì bō rě bō
波罗蜜多不作有力不作无力，于净戒乃至般若波
luó mì duō yì bú zuòyǒu lì bú zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē
罗蜜多亦不作有力不作无力。’世尊！是菩萨摩诃
sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
萨由起此想非行般若波罗蜜多。

大般若波罗蜜多经卷第一百七十四

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì yī bǎi qī shí wǔ 大般若波罗蜜多经卷第一百七十五

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn zàn ān rěn pǐn dì sān shí èr zhī sì 初分赞般若品第三十二之四

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般

rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，

qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú nèi kōng bú zuò dà
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于内空不作大

bú zuò xiǎo yú wài kōng nèi wài kōng kōng kōng dà kōng shèng
不作小，于外空、内外空、空空、大空、胜

yì kōng yǒu wéi kōng wú wéi kōng bì jìng kōng wú jì kōng sǎn
义空、有为空、无为空、毕竟空、无际空、散

kōng wú biàn yì kōng běn xìng kōng zì xiàng kōng gòng xiàng kōng
空、无变异空、本性空、自相空、共相空、

yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú xìng kōng zì xìng kōng wú xìng
一切法空、不可得空、无性空、自性空、无性

zì xìng kōng yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú nèi kōng bú zuò jí bú zuò sǎn
自性空亦不作大不作小；于内空不作集不作散，

yú wài kōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng yì bú zuò jí bú zuò sǎn yú nèi
于外空乃至无性自性空亦不作集不作散；于内

kōng bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú wài kōng nǎi zhì wú xìng zì xìng
空不作有量不作无量，于外空乃至无性自性

kōng yì bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú nèi kōng bú zuò guǎng bú zuò
空亦不作有量不作无量；于内空不作广不作

xiá yú wài kōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng yì bú zuò guǎng bú zuò xiá
狭，于外空乃至无性自性空亦不作广不作狭；

yú nèi kōng bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú wài kōng nǎi zhì wú xìng zì
于内空不作有力不作无力，于外空乃至无性自

xìng kōng yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē
性空亦不作有力不作无力。’世尊！是菩萨摩诃

sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
萨由起此想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般
rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú zhēn rú bú zuò dà
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于真如不作大
bú zuò xiǎo yú fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng
不作小，于法界、法性、不虚妄性、不变异性、
píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè
平等性、离生性、法定、法住、实际、虚空界、
bù sī yì jiè yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú zhēn rú bú zuò jí bú zuò
不思議界亦不作大不作小；于真如不作集不作
sàn yú fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè yì bú zuò jí bú zuò sàn yú zhēn
散，于法界乃至不思議界亦不作集不作散；于真
rú bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè yì
如不作有量不作无量，于法界乃至不思議界亦
bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú zhēn rú bú zuò guǎng bú zuò xiá yú
不作有量不作无量；于真如不作广不作狭，于
fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú zhēn rú bú
法界乃至不思議界亦不作广不作狭；于真如不
zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè yì bú zuò yǒu
作有力不作无力，于法界乃至不思議界亦不作有
lì bú zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi
力不作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非
xíng bō rě bō luó mì duō
行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般
rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú kǔ shèng dì bú zuò
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于苦圣谛不作
dà bú zuò xiǎo yú jí miè dào shèng dì yì bú zuò dà bú zuò xiǎo
大不作小，于集、灭、道圣谛亦不作大不作小；
yú kǔ shèng dì bú zuò jí bú zuò sàn yú jí miè dào shèng dì yì
于苦圣谛不作集不作散，于集、灭、道圣谛亦

bú zuò jí bú zuò sàn yú kǔ shèng dì bú zuò yǒuliàng bú zuò wú liàng
不作集不作散；于苦圣谛不作有量不作无量，

yú jí miè dào shèng dì yì bú zuò yǒuliàng bú zuò wú liàng yú kǔ
于集、灭、道圣谛亦不作有量不作无量；于苦

shèng dì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú jí miè dào shèng dì yì bú
圣谛不作广不作狭，于集、灭、道圣谛亦不

zuò guǎng bú zuò xiá yú kǔ shèng dì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú
作广不作狭；于苦圣谛不作有力不作无力，于

jí miè dào shèng dì yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn
集、灭、道圣谛亦不作有力不作无力。’世尊！

shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
是菩萨摩诃萨由起此想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般

rě jìng lǜ jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，

qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú sì jìng lǜ bú zuò
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于四静虑不作

dà bú zuò xiǎo yú sì wú liàng sì wú sè dìng yì bú zuò dà bú zuò xiǎo
大不作小，于四无量、四无色定亦不作大不作小；

yú sì jìng lǜ bú zuò jí bú zuò sàn yú sì wú liàng sì wú sè dìng yì
于四静虑不作集不作散，于四无量、四无色定亦

bú zuò jí bú zuò sàn yú sì jìng lǜ bú zuò yǒuliàng bú zuò wú liàng yú
不作集不作散；于四静虑不作有量不作无量，于

sì wú liàng sì wú sè dìng yì bú zuò yǒuliàng bú zuò wú liàng yú sì
四无量、四无色定亦不作有量不作无量；于四

jìng lǜ bú zuò guǎng bú zuò xiá yú sì wú liàng sì wú sè dìng yì bú
静虑不作广不作狭，于四无量、四无色定亦不

zuò guǎng bú zuò xiá yú sì jìng lǜ bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú
作广不作狭；于四静虑不作有力不作无力，于

sì wú liàng sì wú sè dìng yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn
四无量、四无色定亦不作有力不作无力。’世尊！

shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
是菩萨摩诃萨由起此想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般

rě jìng lǜ jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，

qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú bā jiě tuō bú zuò
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于八解脱不作
dà bú zuò xiǎo yú bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù yì bù
大不作小，于八胜处、九次第定、十遍处亦不
zuò dà bú zuò xiǎo yú bā jiě tuō bú zuò jí bú zuò sàn yú bā shèng
作大不作小；于八解脱不作集不作散，于八胜
chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù yì bú zuò jí bú zuò sàn yú bā jiě
处、九次第定、十遍处亦不作集不作散；于八解
tuō bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú bā shèng chù jiǔ cì dì dìng
脱不作有量不作无量，于八胜处、九次第定、
shí biàn chù yì bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú bā jiě tuō bú zuò
十遍处亦不作有量不作无量；于八解脱不作
guǎng bú zuò xiá yú bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù yì bú
广不作狭，于八胜处、九次第定、十遍处亦不
zuò guǎng bú zuò xiá yú bā jiě tuō bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú
作广不作狭；于八解脱不作有力不作无力，于
bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú
八胜处、九次第定、十遍处亦不作有力不作无
lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō
力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行般若波
luó mì duō
罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般
rě jìng lǜ jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú sì niàn zhù bú zuò
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于四念住不作
dà bú zuò xiǎo yú sì zhèng duàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì
大不作小，于四正断、四神足、五根、五力、
qī děng jué zhī bā shèng dào zhī yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú sì niàn
七等觉支、八圣道支亦不作大不作小；于四念
zhù bú zuò jí bú zuò sàn yú sì zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī yì
住不作集不作散，于四正断乃至八圣道支亦
bú zuò jí bú zuò sàn yú sì niàn zhù bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú
不作集不作散；于四念住不作有量不作无量，于
sì zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī yì bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng
四正断乃至八圣道支亦不作有量不作无量；

yú sì niàn zhù bú zuò guǎng bú zuò xiá yú sì zhèng duàn nǎi zhì bā
于四念住不作广不作狭，于四正断乃至八
shèng dào zhī yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú sì niàn zhù bú zuò yǒu lì
圣道支亦不作广不作狭；于四念住不作有力
bú zuò wú lì yú sì zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī yì bú zuò yǒu
不作无力，于四正断乃至八圣道支亦不作有
lì bú zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi
力不作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非
xíng bō rě bō luó mì duō
行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般
rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú kōng jiě tuō mén bú
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于空解脱门不
zuò dà bú zuò xiǎo yú wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén yì bú zuò dà bú
作大不作小，于无相、无愿解脱门亦不作大不
zuò xiǎo yú kōng jiě tuō mén bú zuò jí bú zuò sǎn yú wú xiàng wú
作小；于空解脱门不作集不作散，于无相、无
yuàn jiě tuō mén yì bú zuò jí bú zuò sǎn yú kōng jiě tuō mén bú zuò yǒu
愿解脱门亦不作集不作散；于空解脱门不作有
liàng bú zuò wú liàng yú wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén yì bú zuò yǒu liàng
量不作无量，于无相、无愿解脱门亦不作有量
bú zuò wú liàng yú kōng jiě tuō mén bú zuò guǎng bú zuò xiá yú wú
不作无量；于空解脱门不作广不作狭，于无
xiàng wú yuàn jiě tuō mén yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú kōng jiě tuō
相、无愿解脱门亦不作广不作狭；于空解脱
mén bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén yì
门不作有力不作无力，于无相、无愿解脱门亦
bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ
不作有力不作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此
xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般
rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，

qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú wǔ yǎn bú zuò dà
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于五眼不作大
bú zuò xiǎo yú liù shéntōng yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú wǔ yǎn bú zuò
不作小，于六神通亦不作大不作小；于五眼不作
jí bú zuò sǎn yú liù shéntōng yì bú zuò jí bú zuò sǎn yú wǔ yǎn bú
集不作散，于六神通亦不作集不作散；于五眼不
zuò yǒuliàng bú zuò wú liàng yú liù shéntōng yì bú zuò yǒuliàng bú zuò wú
作有量不作无量，于六神通亦不作有量不作无
liàng yú wǔ yǎn bú zuò guǎng bú zuò xiá yú liù shéntōng yì bú zuò
量；于五眼不作广不作狭，于六神通亦不作
guǎng bú zuò xiá yú wǔ yǎn bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú liù shén
广不作狭；于五眼不作有力不作无力，于六神
tōng yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà
通亦不作有力不作无力。’世尊！是菩萨摩訶萨
yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
由起此想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩訶萨依般

rě jìng lǜ jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú fó shí lì bú zuò
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于佛十力不作
dà bú zuò xiǎo yú sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi
大不作小，于四无所畏、四无碍解、大慈、大悲、
dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú
大喜、大舍、十八佛不共法亦不作大不作小；于
fó shí lì bú zuò jí bú zuò sǎn yú sì wú suǒ wèi nǎi zhì shí bā fó bú
佛十力不作集不作散，于四无所畏乃至十八佛不
gòng fǎ yì bú zuò jí bú zuò sǎn yú fó shí lì bú zuò yǒuliàng bú zuò
共法亦不作集不作散；于佛十力不作有量不作
wú liàng yú sì wú suǒ wèi nǎi zhì shí bā fó bú gòng fǎ yì bú zuò yǒu
无量，于四无所畏乃至十八佛不共法亦不作有
liàng bú zuò wú liàng yú fó shí lì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú sì wú
量不作无量；于佛十力不作广不作狭，于四无
suǒ wèi nǎi zhì shí bā fó bú gòng fǎ yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú fó
所畏乃至十八佛不共法亦不作广不作狭；于佛
shí lì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú sì wú suǒ wèi nǎi zhì shí bā fó
十力不作有力不作无力，于四无所畏乃至十八佛

bú gòng fǎ yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó
不共法亦不作有力不作无力。’世尊！是菩萨摩

hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō fù cì shì zūn
诃萨由起此想非行般若波罗蜜多。“复次，世尊！

ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō rě jìng lǜ jīng jìn ān
若新学大乘菩萨摩诃萨依般若、静虑、精进、安

rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō qǐ rú shì xiǎng rú shì bō
忍、净戒、布施波罗蜜多，起如是想：‘如是般

rě bō luó mì duō yú wú wàng shī fǎ bú zuò dà bú zuò xiǎo yú héng
若波罗蜜多，于无忘失法不作大不作小，于恒

zhù shě xìng yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú wú wàng shī fǎ bú zuò jí bú
住舍性亦不作大不作小；于无忘失法不作集不

zuò sǎn yú héng zhù shě xìng yì bú zuò jí bú zuò sǎn yú wú wàng shī
作散，于恒住舍性亦不作集不作散；于无忘失

fǎ bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú héng zhù shě xìng yì bú zuò yǒu liàng
法不作有量不作无量，于恒住舍性亦不作有量

bú zuò wú liàng yú wú wàng shī fǎ bú zuò guǎng bú zuò xiá yú héng
不作无量；于无忘失法不作广不作狭，于恒

zhù shě xìng yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú wú wàng shī fǎ bú zuò yǒu lì
住舍性亦不作广不作狭；于无忘失法不作有力

bú zuò wú lì yú héng zhù shě xìng yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì
不作无力，于恒住舍性亦不作有力不作无力。’

shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì
世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行般若波罗蜜

duō
多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般

rě jìng lǜ jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，

qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú yī qiè zhì bú zuò
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于一切智不作

dà bú zuò xiǎo yú dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì yì bú zuò dà bú zuò
大不作小，于道相智、一切相智亦不作大不作

xiǎo yú yī qiè zhì bú zuò jí bú zuò sǎn yú dào xiàng zhì yī qiè xiàng
小；于一切智不作集不作散，于道相智、一切相

zhì yì bú zuò jí bú zuò sǎn yú yī qiè zhì bú zuò yǒu liàng bú zuò wú
智亦不作集不作散；于一切智不作有量不作无

liàng yú dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì yì bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng
量，于道相智、一切相智亦不作有量不作无量；

yú yī qiè zhì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì
于一切智不作广不作狭，于道相智、一切相智

yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú yī qiè zhì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì
亦不作广不作狭；于一切智不作有力不作无力，

yú dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì
于道相智、一切相智亦不作有力不作无力。’世

zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般

rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，

qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú yī qiè tuó luó ní
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于一切陀罗尼

mén bú zuò dà bú zuò xiǎo yú yī qiè sān mó dì mén yì bú zuò dà bú
门不作大不作小，于一切三摩地门亦不作大不

zuò xiǎo yú yī qiè tuó luó ní mén bú zuò jí bú zuò sàn yú yī qiè sān
作小；于一切陀罗尼门不作集不作散，于一切三

mó dì mén yì bú zuò jí bú zuò sàn yú yī qiè tuó luó ní mén bú zuò
摩地门亦不作集不作散；于一切陀罗尼门不作

yǒu liàng bú zuò wú liàng yú yī qiè sān mó dì mén yì bú zuò yǒu liàng bú
有量不作无量，于一切三摩地门亦不作有量不

zuò wú liàng yú yī qiè tuó luó ní mén bú zuò guǎng bú zuò xiá yú yī
作无量；于一切陀罗尼门不作广不作狭，于一

qiè sān mó dì mén yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú yī qiè tuó luó ní mén
切三摩地门亦不作广不作狭；于一切陀罗尼门

bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú yī qiè sān mó dì mén yì bú zuò yǒu
不作有力不作无力，于一切三摩地门亦不作有

lì bú zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi
力不作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非

xíng bō rě bō luó mì duō
行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般

rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，

qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú yù liú bú zuò dà
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于预流不作大
bú zuò xiǎo yú yī lái bù huán ā luó hàn yì bú zuò dà bú zuò xiǎo
不作小，于一来、不还、阿罗汉亦不作大不作小；
yú yù liú bú zuò jí bú zuò sǎn yú yī lái bù huán ā luó hàn yì
于预流不作集不作散，于一来、不还、阿罗汉亦
bú zuò jí bú zuò sǎn yú yù liú bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú yī
不作集不作散；于预流不作有量不作无量，于一
lái bù huán ā luó hàn yì bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú yù
来、不还、阿罗汉亦不作有量不作无量；于预
liú bú zuò guǎng bú zuò xiá yú yī lái bù huán ā luó hàn yì bú
流不作广不作狭，于一来、不还、阿罗汉亦不
zuò guǎng bú zuò xiá yú yù liú bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú yī
作广不作狭；于预流不作有力不作无力，于一
lái bù huán ā luó hàn yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn
来、不还、阿罗汉亦不作有力不作无力。’世尊！

shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
是菩萨摩诃萨由起此想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般

rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú yù liú xiàng yù liú
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于预流向预流
guǒ bú zuò dà bú zuò xiǎo yú yī lái xiàng yī lái guǒ bù huán xiàng bù
果不作大不作小，于一来向一来果、不还向不
huánguǒ ā luó hàn xiàng ā luó hàn guǒ yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú
还果、阿罗汉向阿罗汉果亦不作大不作小；于
yù liú xiàng yù liú guǒ bú zuò jí bú zuò sǎn yú yī lái xiàng nǎi zhì ā
预流向预流果不作集不作散，于一来向乃至阿
luó hàn guǒ yì bú zuò jí bú zuò sǎn yú yù liú xiàng yù liú guǒ bú zuò
罗汉果亦不作集不作散；于预流向预流果不作
yǒu liàng bú zuò wú liàng yú yī lái xiàng nǎi zhì ā luó hàn guǒ yì bú zuò
有量不作无量，于一来向乃至阿罗汉果亦不作
yǒu liàng bú zuò wú liàng yú yù liú xiàng yù liú guǒ bú zuò guǎng bú zuò
有量不作无量；于预流向预流果不作广不作
xiá yú yī lái xiàng nǎi zhì ā luó hàn guǒ yì bú zuò guǎng bú zuò xiá
狭，于一来向乃至阿罗汉果亦不作广不作狭；

yú yù liú xiàng yù liú guǒ bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú yī lái xiàng
于预流 向预流果不作有力不作无力，于一来向
nǎi zhì ā luó hàn guǒ yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn shì pú
乃至阿罗汉果亦不作有力不作无力。’世尊！是菩
sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
萨摩诃萨由起此想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般

rě jìng lǜ jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú dú jué bú zuò dà
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于独觉不作大
bú zuò xiǎo yú dú jué pú tí yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú dú jué bú
不作小，于独觉菩提亦不作大不作小；于独觉不
zuò jí bú zuò sàn yú dú jué pú tí yì bú zuò jí bú zuò sàn yú dú
作集不作散，于独觉菩提亦不作集不作散；于独
jué bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú dú jué pú tí yì bú zuò yǒu liàng
觉不作有量不作无量，于独觉菩提亦不作有量
bú zuò wú liàng yú dú jué bú zuò guǎng bú zuò xiá yú dú jué pú tí
不作无量；于独觉不作广不作狭，于独觉菩提
yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú dú jué bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì
亦不作广不作狭；于独觉不作有力不作无力，
yú dú jué pú tí yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn shì pú sà
于独觉菩提亦不作有力不作无力。’世尊！是菩萨
mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
摩诃萨由起此想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般

rě jìng lǜ jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú pú sà mó hē sà
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于菩萨摩诃萨
bú zuò dà bú zuò xiǎo yú pú sà mó hē sà xíng yì bú zuò dà bú zuò
不作大不作小，于菩萨摩诃萨行亦不作大不作
xiǎo yú pú sà mó hē sà bú zuò jí bú zuò sàn yú pú sà mó hē sà
小；于菩萨摩诃萨不作集不作散，于菩萨摩诃萨
xíng yì bú zuò jí bú zuò sàn yú pú sà mó hē sà bú zuò yǒu liàng bú
行亦不作集不作散；于菩萨摩诃萨不作有量不

zuò wú liàng yú pú sà mó hē sà xíng yì bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng
作无量，于菩萨摩诃萨行亦不作有量不作无量；

yú pú sà mó hē sà bú zuò guǎng bú zuò xiá yú pú sà mó hē sà xíng
于菩萨摩诃萨不作广不作狭，于菩萨摩诃萨行

yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú pú sà mó hē sà bú zuò yǒu lì bú zuò
亦不作广不作狭；于菩萨摩诃萨不作有力不作

wú lì yú pú sà mó hē sà xíng yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì
无力，于菩萨摩诃萨行亦不作有力不作无力。’世

zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō ruò bō luó mì duō
尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般

rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，

qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú zhū rú lái yīng
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于诸如来、应、

zhèngděng jué bú zuò dà bú zuò xiǎo yú fó wú shàng zhèngděng pú tí
正等觉不作大不作小，于佛无上正等菩提

yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú zhū rú lái yīng zhèngděng jué bú zuò
亦不作大不作小；于诸如来、应、正等觉不作

jí bú zuò sǎn yú fó wú shàng zhèngděng pú tí yì bú zuò jí bú zuò
集不作散，于佛无上正等菩提亦不作集不作

sǎn yú zhū rú lái yīng zhèngděng jué bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng
散；于诸如来、应、正等觉不作有量不作无量，

yú fó wú shàng zhèngděng pú tí yì bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú
于佛无上正等菩提亦不作有量不作无量；于

zhū rú lái yīng zhèngděng jué bú zuò guǎng bú zuò xiá yú fó wú
诸如来、应、正等觉不作广不作狭，于佛无

shàng zhèngděng pú tí yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú zhū rú lái yīng
上正等菩提亦不作广不作狭；于诸如来、应、

zhèngděng jué bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú fó wú shàng zhèngděng
正等觉不作有力不作无力，于佛无上正等

pú tí yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà
菩提亦不作有力不作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨

yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō ruò bō luó mì duō
由起此想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般

rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú yī qiè fǎ bú zuò
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于一切法不作
dà bú zuò xiǎo bú zuò jí bú zuò sàn bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng
大不作小、不作集不作散、不作有量不作无量、
bú zuò guǎng bú zuò xiá bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn shì
不作广不作狭、不作有力不作无力。’世尊！是
pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
菩萨摩诃萨由起此想非行般若波罗蜜多。

shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō rě bō
“世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般若波
luó mì duō jìng lù bō luó mì duō jīng jìn bō luó mì duō ān rěn bō
罗蜜多、静虑波罗蜜多、精进波罗蜜多、安忍波
luó mì duō jìng jiè bō luó mì duō bù shī bō luó mì duō qǐ rú shì
罗蜜多、净戒波罗蜜多、布施波罗蜜多，起如
xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú sè zuò dà zuò xiǎo yú shòu
想：‘如是般若波罗蜜多，于色作大作小，于受、
xiǎng xíng shí yì zuò dà zuò xiǎo yú sè zuò jí zuò sàn yú shòu
想、行、识亦作大作小；于色作集作散，于受、
xiǎng xíng shí yì zuò jí zuò sàn yú sè zuò yǒu liàng zuò wú liàng
想、行、识亦作集作散；于色作有量作无量，
yú shòu xiǎng xíng shí yì zuò yǒu liàng zuò wú liàng yú sè zuò guǎng
于受、想、行、识亦作有量作无量；于色作广
zuò xiá yú shòu xiǎng xíng shí yì zuò guǎng zuò xiá yú sè zuò
作狭，于受、想、行、识亦作广作狭；于色作
yǒu lì zuò wú lì yú shòu xiǎng xíng shí yì zuò yǒu lì zuò wú lì
有力作无力，于受、想、行、识亦作有力作无力。’

shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì
世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行般若波罗蜜
duō
多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般
rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú yǎn chù zuò dà zuò
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于眼处作大作

xiǎo yú ěr bí shé shēn yì chù yì zuò dà zuò xiǎo yú yǎn
小，于耳、鼻、舌、身、意处亦作大作小；于眼
chù zuò jí zuò sàn yú ěr bí shé shēn yì chù yì zuò jí zuò
处作集作散，于耳、鼻、舌、身、意处亦作集作
sàn yú yǎn chù zuò yǒu liàng zuò wú liàng yú ěr bí shé shēn
散；于眼处作有量作无量，于耳、鼻、舌、身、
yì chù yì zuò yǒu liàng zuò wú liàng yú yǎn chù zuò guǎng zuò xiá yú ěr
意处亦作有量作无量；于眼处作广作狭，于耳、
bí shé shēn yì chù yì zuò guǎng zuò xiá yú yǎn chù zuò yǒu lì
鼻、舌、身、意处亦作广作狭；于眼处作有力
zuò wú lì yú ěr bí shé shēn yì chù yì zuò yǒu lì zuò wú
作无力，于耳、鼻、舌、身、意处亦作有力作无
lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō
力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行般若波
luó mì duō
罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般
rě jìng lǜ jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú sè chù zuò dà zuò
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于色处作大作
xiǎo yú shēng xiāng wèi chù fǎ chù yì zuò dà zuò xiǎo yú
小，于声、香、味、触、法处亦作大作小；于
sè chù zuò jí zuò sàn yú shēng xiāng wèi chù fǎ chù yì zuò
色处作集作散，于声、香、味、触、法处亦作
jí zuò sàn yú sè chù zuò yǒu liàng zuò wú liàng yú shēng xiāng wèi
集作散；于色处作有量作无量，于声、香、味、
chù fǎ chù yì zuò yǒu liàng zuò wú liàng yú sè chù zuò guǎng zuò xiá
触、法处亦作有量作无量；于色处作广作狭，
yú shēng xiāng wèi chù fǎ chù yì zuò guǎng zuò xiá yú sè chù
于声、香、味、触、法处亦作广作狭；于色处
zuò yǒu lì zuò wú lì yú shēng xiāng wèi chù fǎ chù yì zuò
作有力作无力，于声、香、味、触、法处亦作
yǒu lì zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi
有力作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非
xíng bō rě bō luó mì duō
行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般

rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，

qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú yǎn jiè zuò dà zuò
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于眼界作大作

xiǎo yú sè jiè yǎn shí jiè jí yǎn chù yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū
小，于色界、眼识界及眼触、眼触为缘所生诸

shòu yì zuò dà zuò xiǎo yú yǎn jiè zuò jí zuò sàn yú sè jiè nǎi zhì yǎn
受亦作大作小；于眼界作集作散，于色界乃至眼

chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì zuò jí zuò sàn yú yǎn jiè zuò yǒu liàng
触为缘所生诸受亦作集作散；于眼界作有量

zuò wú liàng yú sè jiè nǎi zhì yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì zuò
作无量，于色界乃至眼触为缘所生诸受亦作

yǒu liàng zuò wú liàng yú yǎn jiè zuò guǎng zuò xiá yú sè jiè nǎi zhì yǎn
有量作无量；于眼界作广作狭，于色界乃至眼

chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì zuò guǎng zuò xiá yú yǎn jiè zuò yǒu lì
触为缘所生诸受亦作广作狭；于眼界作有力

zuò wú lì yú sè jiè nǎi zhì yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì zuò yǒu
作无力，于色界乃至眼触为缘所生诸受亦作有

lì zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng
力作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行

bō rě bō luó mì duō
般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般

rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，

qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú ěr jiè zuò dà zuò
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于耳界作大作

xiǎo yú shēng jiè ěr shí jiè jí ěr chù ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū
小，于声界、耳识界及耳触、耳触为缘所生诸

shòu yì zuò dà zuò xiǎo yú ěr jiè zuò jí zuò sàn yú shēng jiè nǎi zhì
受亦作大作小；于耳界作集作散，于声界乃至

ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì zuò jí zuò sàn yú ěr jiè zuò yǒu
耳触为缘所生诸受亦作集作散；于耳界作有

liàng zuò wú liàng yú shēng jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì
量作无量，于声界乃至耳触为缘所生诸受亦

zuò yǒuliàng zuò wú liàng yú ěr jiè zuò guǎng zuò xiá yú shēng jiè nǎi zhì
作有量作无量；于耳界作广作狭，于声界乃至
ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì zuò guǎng zuò xiá yú ěr jiè zuò yǒu
耳触为缘所生诸受亦作广作狭；于耳界作有
lì zuò wú lì yú shēng jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì
力作无力，于声界乃至耳触为缘所生诸受亦
zuò yǒu lì zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng
作有力作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想
fēi xíng bō rě bō luó mì duō
非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般
rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú bí jiè zuò dà zuò
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于鼻界作大作
xiǎo yú xiāng jiè bí shí jiè jí bí chù bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū
小，于香界、鼻识界及鼻触、鼻触为缘所生诸
shòu yì zuò dà zuò xiǎo yú bí jiè zuò jí zuò sàn yú xiāng jiè nǎi zhì
受亦作大作小；于鼻界作集作散，于香界乃至
bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì zuò jí zuò sàn yú bí jiè zuò yǒu
鼻触为缘所生诸受亦作集作散；于鼻界作有
liàng zuò wú liàng yú xiāng jiè nǎi zhì bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì
量作无量，于香界乃至鼻触为缘所生诸受亦
zuò yǒuliàng zuò wú liàng yú bí jiè zuò guǎng zuò xiá yú xiāng jiè nǎi zhì
作有量作无量；于鼻界作广作狭，于香界乃至
bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì zuò guǎng zuò xiá yú bí jiè zuò yǒu
鼻触为缘所生诸受亦作广作狭；于鼻界作有
lì zuò wú lì yú xiāng jiè nǎi zhì bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì
力作无力，于香界乃至鼻触为缘所生诸受亦
zuò yǒu lì zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng
作有力作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想
fēi xíng bō rě bō luó mì duō
非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般
rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，

qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú shé jiè zuò dà zuò
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于舌界作大作

xiǎo yú wèi jiè shé shí jiè jí shé chù shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū
小，于味界、舌识界及舌触、舌触为缘所生诸

shòu yì zuò dà zuò xiǎo yú shé jiè zuò jí zuò sàn yú wèi jiè nǎi zhì shé
受亦作大作小；于舌界作集作散，于味界乃至舌

chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì zuò jí zuò sàn yú shé jiè zuò yǒu liàng
触为缘所生诸受亦作集作散；于舌界作有量

zuò wú liàng yú wèi jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì zuò
作无量，于味界乃至舌触为缘所生诸受亦作

yǒu liàng zuò wú liàng yú shé jiè zuò guǎng zuò xiá yú wèi jiè nǎi zhì shé
有量作无量；于舌界作广作狭，于味界乃至舌

chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì zuò guǎng zuò xiá yú shé jiè zuò yǒu lì
触为缘所生诸受亦作广作狭；于舌界作有力

zuò wú lì yú wèi jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì zuò yǒu
作无力，于味界乃至舌触为缘所生诸受亦作有

lì zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng
力作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行

bō rě bō luó mì duō fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà
般若波罗蜜多。“复次，世尊！若新学大乘菩萨

mó hē sà yī bō rě jìng lǜ jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī
摩诃萨依般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施

bō luó mì duō qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú
波罗蜜多，起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于

shēn jiè zuò dà zuò xiǎo yú chù jiè shēn shí jiè jí shēn chù shēn chù
身界作大作小，于触界、身识界及身触、身触

wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì zuò dà zuò xiǎo yú shēn jiè zuò jí zuò sàn
为缘所生诸受亦作大作小；于身界作集作散，

yú chù jiè nǎi zhì shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì zuò jí zuò sàn
于触界乃至身触为缘所生诸受亦作集作散；

yú shēn jiè zuò yǒu liàng zuò wú liàng yú chù jiè nǎi zhì shēn chù wéi yuán
于身界作有量作无量，于触界乃至身触为缘

suǒ shēng zhū shòu yì zuò yǒu liàng zuò wú liàng yú shēn jiè zuò guǎng zuò xiá
所生诸受亦作有量作无量；于身界作广作狭，

yú chù jiè nǎi zhì shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì zuò guǎng zuò xiá
于触界乃至身触为缘所生诸受亦作广作狭；

yú shēn jiè zuò yǒu lì zuò wú lì yú chù jiè nǎi zhì shēn chù wéi yuán suǒ
于身界作有力作无力，于触界乃至身触为缘所

shēngzhūshòu yì zuò yǒu lì zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà
生 诸受亦作有力作无力。’ 世尊！是菩萨摩诃萨
yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
由起此想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘 菩萨摩诃萨依般
rě jìng lǜ jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú yì jiè zuò dà zuò
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于眼界作大作
xiǎo yú fǎ jiè yì shí jiè jí yì chù yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū
小，于法界、意识界及意触、意触为缘所生 诸
shòu yì zuò dà zuò xiǎo yú yì jiè zuò jí zuò sàn yú fǎ jiè nǎi zhì yì
受亦作大作小；于眼界作集作散，于法界乃至意
chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì zuò jí zuò sàn yú yì jiè zuò yǒu liàng
触为缘所生 诸受亦作集作散；于眼界作有量
zuò wú liàng yú fǎ jiè nǎi zhì yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì zuò
作无量，于法界乃至意触为缘所生 诸受亦作
yǒu liàng zuò wú liàng yú yì jiè zuò guǎng zuò xiá yú fǎ jiè nǎi zhì yì
有量作无量；于眼界作广作狭，于法界乃至意
chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì zuò guǎng zuò xiá yú yì jiè zuò yǒu lì
触为缘所生 诸受亦作广作狭；于眼界作有力
zuò wú lì yú fǎ jiè nǎi zhì yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì zuò yǒu
作无力，于法界乃至意触为缘所生 诸受亦作有
lì zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng
力作无力。’ 世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行
bō rě bō luó mì duō
般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘 菩萨摩诃萨依般
rě jìng lǜ jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú dì jiè zuò dà zuò
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于地界作大作
xiǎo yú shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè yì zuò dà zuò xiǎo yú
小，于水、火、风、空、识界亦作大作小；于
dì jiè zuò jí zuò sàn yú shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè yì zuò jí
地界作集作散，于水、火、风、空、识界亦作集

zuò sàn yú dì jiè zuò yǒuliàng zuò wú liàng yú shuǐ huǒ fēng
作散；于地界作有量作无量，于水、火、风、
kōng shí jiè yì zuò yǒuliàng zuò wú liàng yú dì jiè zuò guǎng zuò xiá
空、识界亦作有量作无量；于地界作广作狭，
yú shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè yì zuò guǎng zuò xiá yú dì jiè
于水、火、风、空、识界亦作广作狭；于地界
zuò yǒu lì zuò wú lì yú shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè yì zuò yǒu
作有力作无力，于水、火、风、空、识界亦作有
lì zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng
力作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行
bō rě bō luó mì duō
般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般
rě jìng lǜ jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú wú míng zuò dà zuò
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于无明作大作
xiǎo yú xíng shí míng sè liù chù chù shòu ài qǔ
小，于行、识、名色、六处、触、受、爱、取、
yǒu shēng lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo yì zuò dà zuò xiǎo yú wú míng
有、生、老死愁叹苦恼亦作大作小；于无明
zuò jí zuò sàn yú xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo yì zuò jí zuò
作集作散，于行乃至老死愁叹苦恼亦作集作
sàn yú wú míng zuò yǒuliàng zuò wú liàng yú xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn
散；于无明作有量作无量，于行乃至老死愁叹
kǔ yōunǎo yì zuò yǒuliàng zuò wú liàng yú wú míng zuò guǎng zuò xiá yú
苦烦恼亦作有量作无量；于无明作广作狭，于
xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo yì zuò guǎng zuò xiá yú wú míng
行乃至老死愁叹苦恼亦作广作狭；于无明
zuò yǒu lì zuò wú lì yú xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo yì zuò
作有力作无力，于行乃至老死愁叹苦恼亦作
yǒu lì zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi
有力作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非
xíng bō rě bō luó mì duō
行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般

rě jìng lǜ jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú bù shī bō luó mì
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于布施波罗蜜
duō zuò dà zuò xiǎo yú jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lǜ bō rě
多作大作小，于净戒、安忍、精进、静虑、般若
bō luó mì duō yì zuò dà zuò xiǎo yú bù shī bō luó mì duō zuò jí zuò
波罗蜜多亦作大作小；于布施波罗蜜多作集作
sàn yú jìng jiè nǎi zhì bō rě bō luó mì duō yì zuò jí zuò sàn yú bù
散，于净戒乃至般若波罗蜜多亦作集作散；于布
shī bō luó mì duō zuò yǒu liàng zuò wú liàng yú jìng jiè nǎi zhì bō rě bō
施波罗蜜多作有量作无量，于净戒乃至般若波
luó mì duō yì zuò yǒu liàng zuò wú liàng yú bù shī bō luó mì duō zuò
罗蜜多亦作有量作无量；于布施波罗蜜多作
guǎng zuò xiá yú jìng jiè nǎi zhì bō rě bō luó mì duō yì zuò guǎng zuò
广作狭，于净戒乃至般若波罗蜜多亦作广作
xiá yú bù shī bō luó mì duō zuò yǒu lì zuò wú lì yú jìng jiè nǎi zhì
狭；于布施波罗蜜多作有力作无力，于净戒乃至
bō rě bō luó mì duō yì zuò yǒu lì zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó
般若波罗蜜多亦作有力作无力。’世尊！是菩萨摩
hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
诃萨由起此想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般

rě jìng lǜ jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú nèi kōng zuò dà zuò
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于内空作大作
xiǎo yú wài kōng nèi wài kōng kōng kōng dà kōng shèng yì kōng
小，于外空、内外空、空空、大空、胜义空、
yǒu wéi kōng wú wéi kōng bì jìng kōng wú jì kōng sàn kōng wú
有为空、无为空、毕竟空、无际空、散空、无
biàn yì kōng běn xìng kōng zì xiàng kōng gòng xiàng kōng yī qiè fǎ
变异空、本性空、自相空、共相空、一切法
kōng bù kě dé kōng wú xìng kōng zì xìng kōng wú xìng zì xìng kōng
空、不可得空、无性空、自性空、无性自性空
yì zuò dà zuò xiǎo yú nèi kōng zuò jí zuò sàn yú wài kōng nǎi zhì wú
亦作大作小；于内空作集作散，于外空乃至无

xìng zì xìngkōng yì zuò jí zuò sàn yú nèi kōng zuò yǒuliàng zuò wú liàng
性自性空亦作集作散；于内空作有量作无量，
yú wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōng yì zuò yǒuliàng zuò wú liàng yú nèi
于外空乃至无性自性空亦作有量作无量；于内
kōng zuò guǎng zuò xiá yú wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōng yì zuò guǎng
空作广作狭，于外空乃至无性自性空亦作广
zuò xiá yú nèi kōng zuò yǒu lì zuò wú lì yú wàikōng nǎi zhì wú xìng zì
作狭；于内空作有力作无力，于外空乃至无性自
xìngkōng yì zuò yǒu lì zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu
性空亦作有力作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由
qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
起此想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般
rě jìng lǜ jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú zhēn rú zuò dà zuò
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于真如作大作
xiǎo yú fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píng
小，于法界、法性、不虚妄性、不变异性、平
děng xìng lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè
等性、离生性、法定、法住、实际、虚空界、
bù sī yì jiè yì zuò dà zuò xiǎo yú zhēn rú zuò jí zuò sàn yú fǎ jiè
不思議界亦作大作小；于真如作集作散，于法界
nǎi zhì bù sī yì jiè yì zuò jí zuò sàn yú zhēn rú zuò yǒuliàng zuò wú
乃至不思議界亦作集作散；于真如作有量作无
liàng yú fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè yì zuò yǒuliàng zuò wú liàng yú
量，于法界乃至不思議界亦作有量作无量；于
zhēn rú zuò guǎng zuò xiá yú fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè yì zuò guǎng
真如作广作狭，于法界乃至不思議界亦作广
zuò xiá yú zhēn rú zuò yǒu lì zuò wú lì yú fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì
作狭；于真如作有力作无力，于法界乃至不思議
jiè yì zuò yǒu lì zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ
界亦作有力作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此
xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般

rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú kǔ shèng dì zuò dà
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于苦圣谛作大
zuò xiǎo yú jí miè dào shèng dì yì zuò dà zuò xiǎo yú kǔ shèng
作小，于集、灭、道圣谛亦作大作小；于苦圣
dì zuò jí zuò sàn yú jí miè dào shèng dì yì zuò jí zuò sàn
谛作集作散，于集、灭、道圣谛亦作集作散；
yú kǔ shèng dì zuò yǒu liàng zuò wú liàng yú jí miè dào shèng dì yì
于苦圣谛作有量作无量，于集、灭、道圣谛亦
zuò yǒu liàng zuò wú liàng yú kǔ shèng dì zuò guǎng zuò xiá yú jí miè
作有量作无量；于苦圣谛作广作狭，于集、灭、
dào shèng dì yì zuò guǎng zuò xiá yú kǔ shèng dì zuò yǒu lì zuò wú lì
道圣谛亦作广作狭；于苦圣谛作有力作无力，
yú jí miè dào shèng dì yì zuò yǒu lì zuò wú lì shì zūn shì
于集、灭、道圣谛亦作有力作无力。’世尊！是
pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
菩萨摩诃萨由起此想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般

rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú sì jìng lù zuò dà
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于四静虑作大
zuò xiǎo yú sì wú liàng sì wú sè dìng yì zuò dà zuò xiǎo yú sì jìng
作小，于四无量、四无色定亦作大作小；于四静
lù zuò jí zuò sàn yú sì wú liàng sì wú sè dìng yì zuò jí zuò sàn
虑作集作散，于四无量、四无色定亦作集作散；
yú sì jìng lù zuò yǒu liàng zuò wú liàng yú sì wú liàng sì wú sè dìng
于四静虑作有量作无量，于四无量、四无色定
yì zuò yǒu liàng zuò wú liàng yú sì jìng lù zuò guǎng zuò xiá yú sì wú
亦作有量作无量；于四静虑作广作狭，于四无
liàng sì wú sè dìng yì zuò guǎng zuò xiá yú sì jìng lù zuò yǒu lì zuò
量、四无色定亦作广作狭；于四静虑作有力作
wú lì yú sì wú liàng sì wú sè dìng yì zuò yǒu lì zuò wú lì
无力，于四无量、四无色定亦作有力作无力。’

shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì
世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行般若波罗蜜

duō fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
多。“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般
rě jìng lǜ jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú bā jiě tuō zuò dà
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于八解脱作大
zuò xiǎo yú bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù yì zuò dà zuò
作小，于八胜处、九次第定、十遍处亦作大作
xiǎo yú bā jiě tuō zuò jí zuò sàn yú bā shèng chù jiǔ cì dì dìng
小；于八解脱作集作散，于八胜处、九次第定、
shí biàn chù yì zuò jí zuò sàn yú bā jiě tuō zuò yǒu liàng zuò wú liàng
十遍处亦作集作散；于八解脱作有量作无量，
yú bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù yì zuò yǒu liàng zuò wú liàng
于八胜处、九次第定、十遍处亦作有量作无量；
yú bā jiě tuō zuò guǎng zuò xiá yú bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí
于八解脱作广作狭，于八胜处、九次第定、十
biàn chù yì zuò guǎng zuò xiá yú bā jiě tuō zuò yǒu lì zuò wú lì yú
遍处亦作广作狭；于八解脱作有力作无力，于
bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù yì zuò yǒu lì zuò wú lì
八胜处、九次第定、十遍处亦作有力作无力。’

shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì
世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行般若波罗蜜
duō
多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般
rě jìng lǜ jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú sì niàn zhù zuò dà
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于四念住作大
zuò xiǎo yú sì zhèng duàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng
作小，于四正断、四神足、五根、五力、七等
jué zhī bā shèng dào zhī yì zuò dà zuò xiǎo yú sì niàn zhù zuò jí zuò
觉支、八圣道支亦作大作小；于四念住作集作
sàn yú sì zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī yì zuò jí zuò sàn yú sì
散，于四正断乃至八圣道支亦作集作散；于四
niàn zhù zuò yǒu liàng zuò wú liàng yú sì zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào
念住作有量作无量，于四正断乃至八圣道

zhī yì zuò yǒuliàng zuò wú liàng yú sì niàn zhù zuò guǎng zuò xiá yú sì
支亦作有量作无量；于四念住作广作狭，于四
zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī yì zuò guǎng zuò xiá yú sì niàn zhù
正断乃至八圣道支亦作广作狭；于四念住
zuò yǒu lì zuò wú lì yú sì zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī yì zuò
作有力作无力，于四正断乃至八圣道支亦作
yǒu lì zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi
有力作无力。’世尊！是菩萨摩訶萨由起此想非
xíng bō rě bō luó mì duō
行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩訶萨依般
rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú kōng jiě tuō mén zuò
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于空解脱门作
dà zuò xiǎo yú wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén yì zuò dà zuò xiǎo yú
大作小，于无相、无愿解脱门亦作大作小；于
kōng jiě tuō mén zuò jí zuò sàn yú wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén yì zuò
空解脱门作集作散，于无相、无愿解脱门亦作
jí zuò sàn yú kōng jiě tuō mén zuò yǒuliàng zuò wú liàng yú wú xiàng
集作散；于空解脱门作有量作无量，于无相、
wú yuàn jiě tuō mén yì zuò yǒuliàng zuò wú liàng yú kōng jiě tuō mén zuò
无愿解脱门亦作有量作无量；于空解脱门作
guǎng zuò xiá yú wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén yì zuò guǎng zuò xiá
广作狭，于无相、无愿解脱门亦作广作狭；
yú kōng jiě tuō mén zuò yǒu lì zuò wú lì yú wú xiàng wú yuàn jiě tuō
于空解脱门作有力作无力，于无相、无愿解脱
mén yì zuò yǒu lì zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ
门亦作有力作无力。’世尊！是菩萨摩訶萨由起
cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
此想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩訶萨依般
rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú wǔ yǎn zuò dà zuò
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于五眼作大作

xiǎo yú liù shéntōng yì zuò dà zuòxiǎo yú wǔ yǎnzhuò jí zuò sàn yú
小，于六神通亦作大作小；于五眼作集作散，于
liù shéntōng yì zuò jí zuò sàn yú wǔ yǎnzhuò yǒuliàng zuò wú liàng yú
六神通亦作集作散；于五眼作有量作无量，于
liù shéntōng yì zuò yǒuliàng zuò wú liàng yú wǔ yǎnzhuò guǎng zuò xiá yú
六神通亦作有量作无量；于五眼作广作狭，于
liù shéntōng yì zuò guǎng zuò xiá yú wǔ yǎnzhuò yǒu lì zuò wú lì yú
六神通亦作广作狭；于五眼作有力作无力，于
liù shéntōng yì zuò yǒu lì zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà
六神通亦作有力作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨
yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
由起此想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般
rě jìng lǜ jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú fó shí lì zuò dà
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于佛十力作大
zuòxiǎo yú sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà
作小，于四无所畏、四无碍解、大慈、大悲、大
xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ yì zuò dà zuòxiǎo yú fó shí lì
喜、大舍、十八佛不共法亦作大作小；于佛十力
zuò jí zuò sàn yú sì wú suǒ wèi nǎi zhì shí bā fó bú gòng fǎ yì zuò
作集作散，于四无所畏乃至十八佛不共法亦作
jí zuò sàn yú fó shí lì zuò yǒuliàng zuò wú liàng yú sì wú suǒ wèi nǎi
集作散；于佛十力作有量作无量，于四无所畏乃
zhì shí bā fó bú gòng fǎ yì zuò yǒuliàng zuò wú liàng yú fó shí lì zuò
至十八佛不共法亦作有量作无量；于佛十力作
guǎng zuò xiá yú sì wú suǒ wèi nǎi zhì shí bā fó bú gòng fǎ yì zuò
广作狭，于四无所畏乃至十八佛不共法亦作
guǎng zuò xiá yú fó shí lì zuò yǒu lì zuò wú lì yú sì wú suǒ wèi
广作狭；于佛十力作有力作无力，于四无所畏
nǎi zhì shí bā fó bú gòng fǎ yì zuò yǒu lì zuò wú lì shì zūn shì
乃至十八佛不共法亦作有力作无力。’世尊！是
pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
菩萨摩诃萨由起此想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般

rě jìng lǜ jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú wú wàng shī fǎ zuò
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于无忘失法作
dà zuò xiǎo yú héng zhù shě xìng yì zuò dà zuò xiǎo yú wú wàng shī fǎ
大作小，于恒住舍性亦作大作小；于无忘失法
zuò jí zuò sàn yú héng zhù shě xìng yì zuò jí zuò sàn yú wú wàng shī
作集作散，于恒住舍性亦作集作散；于无忘失
fǎ zuò yǒu liàng zuò wú liàng yú héng zhù shě xìng yì zuò yǒu liàng zuò wú
法作有量作无量，于恒住舍性亦作有量作无
liàng yú wú wàng shī fǎ zuò guǎng zuò xiá yú héng zhù shě xìng yì zuò
量；于无忘失法作广作狭，于恒住舍性亦作
guǎng zuò xiá yú wú wàng shī fǎ zuò yǒu lì zuò wú lì yú héng zhù shě
广作狭；于无忘失法作有力作无力，于恒住舍
xìng yì zuò yǒu lì zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ
性亦作有力作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此
xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
想非行般若波罗蜜多。

大般若波罗蜜多经卷第一百七十五

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì yī bǎi qī shí liù 大般若波罗蜜多经卷第一百七十六

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn zàn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō 初分赞般若品第三十二之五

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般

rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，

qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú yī qiè zhì zuò dà
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于一切智作大

zuò xiǎo yú dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì yì zuò dà zuò xiǎo yú yī
作小，于道相智、一切相智亦作大作小；于一

qiè zhì zuò jí zuò sàn yú dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì yì zuò jí zuò
切智作集作散，于道相智、一切相智亦作集作

sàn yú yī qiè zhì zuò yǒu liàng zuò wú liàng yú dào xiàng zhì yī qiè
散；于一切智作有量作无量，于道相智、一切

xiàng zhì yì zuò yǒu liàng zuò wú liàng yú yī qiè zhì zuò guǎng zuò xiá yú
相智亦作有量作无量；于一切智作广作狭，于

dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì yì zuò guǎng zuò xiá yú yī qiè zhì zuò yǒu
道相智、一切相智亦作广作狭；于一切智作有

lì zuò wú lì yú dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì yì zuò yǒu lì zuò wú
力作无力，于道相智、一切相智亦作有力作无

lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō
力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行般若波

luó mì duō
罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般

rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，

qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú yī qiè tuó luó ní
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于一切陀罗尼

ménzuò dà zuòxiǎo yú yī qiè sān mó dì mén yì zuò dà zuòxiǎo yú yī
门作大作小，于一切三摩地门亦作大作小；于一
qiè tuó luó ní ménzuò jí zuòsàn yú yī qiè sān mó dì mén yì zuò jí
切陀罗尼门作集作散，于一切三摩地门亦作集
zuòsàn yú yī qiè tuó luó ní ménzuò yǒuliàngzuò wú liàng yú yī qiè
作散；于一切陀罗尼门作有量作无量，于一切
sān mó dì mén yì zuò yǒuliàngzuò wú liàng yú yī qiè tuó luó ní ménzuò
三摩地门亦作有量作无量；于一切陀罗尼门作
guǎngzuò xiá yú yī qiè sān mó dì mén yì zuò guǎngzuò xiá yú yī qiè
广作狭，于一切三摩地门亦作广作狭；于一切
tuó luó ní ménzuò yǒu lì zuò wú lì yú yī qiè sān mó dì mén yì zuò
陀罗尼门作有力作无力，于一切三摩地门亦作
yǒu lì zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi
有力作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非
xíng bō rě bō luó mì duō
行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般
rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú yù liú zuò dà zuò
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于预流作大作
xiǎo yú yī lái bù huán ā luó hàn yì zuò dà zuòxiǎo yú yù liú
小，于一来、不还、阿罗汉亦作大作小；于预流
zuò jí zuòsàn yú yī lái bù huán ā luó hàn yì zuò jí zuòsàn
作集作散，于一来、不还、阿罗汉亦作集作散；
yú yù liú zuò yǒuliàngzuò wú liàng yú yī lái bù huán ā luó hàn
于预流作有量作无量，于一来、不还、阿罗汉
yì zuò yǒuliàngzuò wú liàng yú yù liú zuò guǎngzuò xiá yú yī lái
亦作有量作无量；于预流作广作狭，于一来、
bù huán ā luó hàn yì zuò guǎngzuò xiá yú yù liú zuò yǒu lì zuò wú
不还、阿罗汉亦作广作狭；于预流作有力作无
lì yú yī lái bù huán ā luó hàn yì zuò yǒu lì zuò wú lì
力，于一来、不还、阿罗汉亦作有力作无力。’
shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì
世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行般若波罗蜜
duō
多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般

rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，

qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú yù liú xiàng yù liú
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于预流向预流

guǒ zuò dà zuò xiǎo yú yī lái xiàng yī lái guǒ bù huán xiàng bù huán guǒ
果作大作小，于一来向一来果、不还向不还果、

ā luó hàn xiàng ā luó hàn guǒ yì zuò dà zuò xiǎo yú yù liú xiàng yù liú
阿罗汉向阿罗汉果亦作大作小；于预流向预流

guǒ zuò jí zuò sàn yú yī lái xiàng nǎi zhì ā luó hàn guǒ yì zuò jí zuò
果作集作散，于一来向乃至阿罗汉果亦作集作

sàn yú yù liú xiàng yù liú guǒ zuò yǒu liàng zuò wú liàng yú yī lái xiàng
散；于预流向预流果作有量作无量，于一来向

nǎi zhì ā luó hàn guǒ yì zuò yǒu liàng zuò wú liàng yú yù liú xiàng yù liú
乃至阿罗汉果亦作有量作无量；于预流向预流

guǒ zuò guǎng zuò xiá yú yī lái xiàng nǎi zhì ā luó hàn guǒ yì zuò guǎng
果作广作狭，于一来向乃至阿罗汉果亦作广

zuò xiá yú yù liú xiàng yù liú guǒ zuò yǒu lì zuò wú lì yú yī lái
作狭；于预流向预流果作有力作无力，于一来

xiàng nǎi zhì ā luó hàn guǒ yì zuò yǒu lì zuò wú lì shì zūn shì pú
向乃至阿罗汉果亦作有力作无力。’世尊！是菩

sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
萨摩诃萨由起此想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般

rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，

qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú dú jué zuò dà zuò
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于独觉作大作

xiǎo yú dú jué pú tí yì zuò dà zuò xiǎo yú dú jué zuò jí zuò sàn
小，于独觉菩提亦作大作小；于独觉作集作散，

yú dú jué pú tí yì zuò jí zuò sàn yú dú jué zuò yǒu liàng zuò wú liàng
于独觉菩提亦作集作散；于独觉作有量作无量，

yú dú jué pú tí yì zuò yǒu liàng zuò wú liàng yú dú jué zuò guǎng zuò xiá
于独觉菩提亦作有量作无量；于独觉作广作狭，

yú dú jué pú tí yì zuò guǎng zuò xiá yú dú jué zuò yǒu lì zuò wú lì
于独觉菩提亦作广作狭；于独觉作有力作无力，

yú dú jué pú tí yì zuò yǒu lì zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē
于独觉菩提亦作有力作无力。’世尊！是菩萨摩诃
sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
萨由起此想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般
rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú pú sà mó hē sà
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于菩萨摩诃萨
zuò dà zuò xiǎo yú pú sà mó hē sà xíng yì zuò dà zuò xiǎo yú pú sà
作大作小，于菩萨摩诃萨行亦作大作小；于菩萨
mó hē sà zuò jí zuò sàn yú pú sà mó hē sà xíng yì zuò jí zuò sàn
摩诃萨作集作散，于菩萨摩诃萨行亦作集作散；
yú pú sà mó hē sà zuò yǒu liàng zuò wú liàng yú pú sà mó hē sà xíng
于菩萨摩诃萨作有量作无量，于菩萨摩诃萨行
yì zuò yǒu liàng zuò wú liàng yú pú sà mó hē sà zuò guǎng zuò xiá yú
亦作有量作无量；于菩萨摩诃萨作广作狭，于
pú sà mó hē sà xíng yì zuò guǎng zuò xiá yú pú sà mó hē sà zuò yǒu
菩萨摩诃萨行亦作广作狭；于菩萨摩诃萨作有
lì zuò wú lì yú pú sà mó hē sà xíng yì zuò yǒu lì zuò wú lì shì
力作无力，于菩萨摩诃萨行亦作有力作无力。’世
zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨依般
rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú zhū rú lái yīng
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于诸如来、应、
zhèngděng jué zuò dà zuò xiǎo yú fó wú shàng zhèngděng pú tí yì zuò
正等觉作大作小，于佛无上正等菩提亦作
dà zuò xiǎo yú zhū rú lái yīng zhèngděng jué zuò jí zuò sàn yú
大作小；于诸如来、应、正等觉作集作散，于
fó wú shàng zhèngděng pú tí yì zuò jí zuò sàn yú zhū rú lái yīng
佛无上正等菩提亦作集作散；于诸如来、应、
zhèngděng jué zuò yǒu liàng zuò wú liàng yú fó wú shàng zhèngděng pú tí
正等觉作有量作无量，于佛无上正等菩提

yì zuò yǒuliàng zuò wú liàng yú zhū rú lái yīng zhèngděng jué zuò guǎng
亦作有量作无量；于诸如来、应、正等觉作广

zuò xiá yú fó wú shàng zhèngděng pú tí yì zuò guǎng zuò xiá yú zhū
作狭，于佛无上正等菩提亦作广作狭；于诸

rú lái yīng zhèngděng jué zuò yǒu lì zuò wú lì yú fó wú shàng zhèng
如来、应、正等觉作有力作无力，于佛无上正

děng pú tí yì zuò yǒu lì zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà
等菩提亦作有力作无力。’世尊！是菩萨摩訶萨

yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
由起此想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà yī bō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩訶萨依般

rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，

qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú yī qiè fǎ zuò dà
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于一切法作大

zuò xiǎo zuò jí zuò sàn zuò yǒuliàng zuò wú liàng zuò guǎng zuò xiá
作小、作集作散、作有量作无量、作广作狭、

zuò yǒu lì zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng
作有力作无力。’世尊！是菩萨摩訶萨由起此想

fēi xíng bō rě bō luó mì duō
非行般若波罗蜜多。

shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī bō rě
“世尊！若新学大乘菩萨摩訶萨不依般若

bō luó mì duō jìng lù bō luó mì duō jīng jìn bō luó mì duō ān rěn
波罗蜜多、静虑波罗蜜多、精进波罗蜜多、安忍

bō luó mì duō jìng jiè bō luó mì duō bù shī bō luó mì duō qǐ rú
波罗蜜多、净戒波罗蜜多、布施波罗蜜多，起如

shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú sè bú zuò dà bú zuò xiǎo
是想：‘如是般若波罗蜜多，于色不作大不作小，

yú shòu xiǎng xíng shí yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú sè bú zuò
于受、想、行、识亦不作大不作小；于色不作

jí bú zuò sàn yú shòu xiǎng xíng shí yì bú zuò jí bú zuò sàn
集不作散，于受、想、行、识亦不作集不作散；

yú sè bú zuò yǒuliàng bú zuò wú liàng yú shòu xiǎng xíng shí yì
于色不作有量不作无量，于受、想、行、识亦

bú zuò yǒuliàng bú zuò wú liàng yú sè bú zuò guǎng bú zuò xiá yú shòu
不作有量不作无量；于色不作广不作狭，于受、

xiǎng xíng shí yì bú zuòguǎng bú zuò xiá yú sè bú zuòyǒu lì bú
想、行、识亦不作广不作狭；于色不作有力不
zuò wú lì yú shòu xiǎng xíng shí yì bú zuòyǒu lì bú zuò wú lì
作无力，于受、想、行、识亦不作有力不作无力。
shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì
世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行般若波罗蜜
duō
多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依
bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú yǎnchù bú zuò dà
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于眼处不作大
bú zuòxiǎo yú ěr bí shé shēn yì chù yì bú zuò dà bú zuò
不作小，于耳、鼻、舌、身、意处亦不作大不作
xiǎo yú yǎnchù bú zuò jí bú zuòsàn yú ěr bí shé shēn
小；于眼处不作集不作散，于耳、鼻、舌、身、
yì chù yì bú zuò jí bú zuòsàn yú yǎnchù bú zuòyǒuliàng bú zuò wú
意处亦不作集不作散；于眼处不作有量不作无
liàng yú ěr bí shé shēn yì chù yì bú zuòyǒuliàng bú zuò
量，于耳、鼻、舌、身、意处亦不作有量不作
wú liàng yú yǎnchù bú zuòguǎng bú zuò xiá yú ěr bí shé
无量；于眼处不作广不作狭，于耳、鼻、舌、
shēn yì chù yì bú zuòguǎng bú zuò xiá yú yǎnchù bú zuòyǒu lì bú
身、意处亦不作广不作狭；于眼处不作有力不
zuò wú lì yú ěr bí shé shēn yì chù yì bú zuòyǒu lì bú
作无力，于耳、鼻、舌、身、意处亦不作有力不
zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō
作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行般
rě bō luó mì duō
若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依
bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú sè chù bú zuò dà
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于色处不作大

bú zuò xiǎo yú shēng xiāng wèi chù fǎ chù yì bú zuò dà bú
不作小，于声、香、味、触、法处亦不作大不
zuò xiǎo yú sè chù bú zuò jí bú zuò sǎn yú shēng xiāng wèi
作小；于色处不作集不作散，于声、香、味、
chù fǎ chù yì bú zuò jí bú zuò sǎn yú sè chù bú zuò yǒu liàng bú zuò
触、法处亦不作集不作散；于色处不作有量不作
wú liàng yú shēng xiāng wèi chù fǎ chù yì bú zuò yǒu liàng bú
无量，于声、香、味、触、法处亦不作有量不
zuò wú liàng yú sè chù bú zuò guǎng bú zuò xiá yú shēng xiāng
作无量；于色处不作广不作狭，于声、香、
wèi chù fǎ chù yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú sè chù bú zuò yǒu
味、触、法处亦不作广不作狭；于色处不作有
lì bú zuò wú lì yú shēng xiāng wèi chù fǎ chù yì bú zuò
力不作无力，于声、香、味、触、法处亦不作
yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng
有力不作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想
fēi xíng bō rě bō luó mì duō
非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依
bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú yǎn jiè bú zuò dà
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于眼界不作大
bú zuò xiǎo yú sè jiè yǎn shí jiè jí yǎn chù yǎn chù wéi yuán suǒ shēng
不作小，于色界、眼识界及眼触、眼触为缘所生
zhū shòu yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú yǎn jiè bú zuò jí bú zuò sǎn yú
诸受亦不作大不作小；于眼界不作集不作散，于
sè jiè nǎi zhì yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì bú zuò jí bú zuò sǎn
色界乃至眼触为缘所生诸受亦不作集不作散；
yú yǎn jiè bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú sè jiè nǎi zhì yǎn chù wéi
于眼界不作有量不作无量，于色界乃至眼触为
yuán suǒ shēng zhū shòu yì bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú yǎn jiè bú
缘所生诸受亦不作有量不作无量；于眼界不
zuò guǎng bú zuò xiá yú sè jiè nǎi zhì yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
作广不作狭，于色界乃至眼触为缘所生诸受
yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú yǎn jiè bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì
亦不作广不作狭；于眼界不作有力不作无力，

yú sè jiè nǎi zhì yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì bú zuò yǒu lì bú
于色界乃至眼触为缘所生诸受亦不作有力不
zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō
作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行般
rě bō luó mì duō
若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依

bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú ěr jiè bú zuò dà
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于耳界不作大
bú zuò xiǎo yú shēng jiè ěr shí jiè jí ěr chù ěr chù wéi yuán suǒ
不作小，于声界、耳识界及耳触、耳触为缘所
shēng zhū shòu yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú ěr jiè bú zuò jí bú zuò sǎn
生诸受亦不作大不作小；于耳界不作集不作散，
yú shēng jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì bú zuò jí bú
于声界乃至耳触为缘所生诸受亦不作集不
zuò sǎn yú ěr jiè bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú shēng jiè nǎi zhì
作散；于耳界不作有量不作无量，于声界乃至
ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú
耳触为缘所生诸受亦不作有量不作无量；于
ěr jiè bú zuò guǎng bú zuò xiá yú shēng jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ
耳界不作广不作狭，于声界乃至耳触为缘所
shēng zhū shòu yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú ěr jiè bú zuò yǒu lì bú
生诸受亦不作广不作狭；于耳界不作有力不
zuò wú lì yú shēng jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì bú
作无力，于声界乃至耳触为缘所生诸受亦不
zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ
作有力不作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此

xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō fù cì shì zūn ruò xīn xué dà
想非行般若波罗蜜多。“复次，世尊！若新学大
shèng pú sà mó hē sà bù yī bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng
乘菩萨摩诃萨不依般若、静虑、精进、安忍、净
jiè bù shī bō luó mì duō qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó
戒、布施波罗蜜多，起如是想：‘如是般若波罗
mì duō yú bí jiè bú zuò dà bú zuò xiǎo yú xiāng jiè bí shí jiè jí
蜜多，于鼻界不作大不作小，于香界、鼻识界及

bí chù bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú
鼻触、鼻触为缘所生诸受亦不作大不作小；于
bí jiè bú zuò jí bú zuò sàn yú xiāng jiè nǎi zhì bí chù wéi yuán suǒ
鼻界不作集不作散，于香界乃至鼻触为缘所
shēng zhū shòu yì bú zuò jí bú zuò sàn yú bí jiè bú zuò yǒu liàng bú zuò
生诸受亦不作集不作散；于鼻界不作有量不作
wú liàng yú xiāng jiè nǎi zhì bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì bú zuò
无量，于香界乃至鼻触为缘所生诸受亦不作
yǒu liàng bú zuò wú liàng yú bí jiè bú zuò guǎng bú zuò xiá yú xiāng jiè
有量不作无量；于鼻界不作广不作狭，于香界
nǎi zhì bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú
乃至鼻触为缘所生诸受亦不作广不作狭；于
bí jiè bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú xiāng jiè nǎi zhì bí chù wéi yuán
鼻界不作有力不作无力，于香界乃至鼻触为缘
suǒ shēng zhū shòu yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn shì pú sà
所生诸受亦不作有力不作无力。’世尊！是菩萨
mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
摩诃萨由起此想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依

bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú shé jiè bú zuò dà
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于舌界不作大
bú zuò xiǎo yú wèi jiè shé shí jiè jí shé chù shé chù wéi yuán suǒ shēng
不作小，于味界、舌识界及舌触、舌触为缘所生
zhū shòu yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú shé jiè bú zuò jí bú zuò sàn yú
诸受亦不作大不作小；于舌界不作集不作散，于
wèi jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì bú zuò jí bú zuò sàn
味界乃至舌触为缘所生诸受亦不作集不作散；
yú shé jiè bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú wèi jiè nǎi zhì shé chù wéi
于舌界不作有量不作无量，于味界乃至舌触为
yuán suǒ shēng zhū shòu yì bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú shé jiè bú
缘所生诸受亦不作有量不作无量；于舌界不
zuò guǎng bú zuò xiá yú wèi jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
作广不作狭，于味界乃至舌触为缘所生诸受
yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú shé jiè bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì
亦不作广不作狭；于舌界不作有力不作无力，

yú wèi jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì bú zuò yǒu lì bú
于味界乃至舌触为缘所生诸受亦不作有力不
zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō
作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行般
rě bō luó mì duō
若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依
bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú shēn jiè bú zuò dà
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于身界不作大
bú zuò xiǎo yú chù jiè shēn shí jiè jí shēn chù shēn chù wéi yuán suǒ
不作小，于触界、身识界及身触、身触为缘所
shēng zhū shòu yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú shēn jiè bú zuò jí bú zuò sǎn
生诸受亦不作大不作小；于身界不作集不作散，
yú chù jiè nǎi zhì shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì bú zuò jí bú zuò
于触界乃至身触为缘所生诸受亦不作集不作
sǎn yú shēn jiè bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú chù jiè nǎi zhì shēn
散；于身界不作有量不作无量，于触界乃至身
chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú shēn
触为缘所生诸受亦不作有量不作无量；于身
jiè bú zuò guǎng bú zuò xiá yú chù jiè nǎi zhì shēn chù wéi yuán suǒ shēng
界不作广不作狭，于触界乃至身触为缘所生
zhū shòu yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú shēn jiè bú zuò yǒu lì bú zuò wú
诸受亦不作广不作狭；于身界不作有力不作无
lì yú chù jiè nǎi zhì shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì bú zuò yǒu
力，于触界乃至身触为缘所生诸受亦不作有
lì bú zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi
力不作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非
xíng bō rě bō luó mì duō
行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依
bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú yì jiè bú zuò dà
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于意界不作大

bú zuòxiǎo yú fǎ jiè yì shí jiè jí yì chù yì chùwéiyuánsuǒshēng
不作小，于法界、意识界及意触、意触为缘所生
zhūshòu yì bú zuò dà bú zuòxiǎo yú yì jiè bú zuò jí bú zuòsàn yú
诸受亦不作大不作小；于意识界不作集不作散，于
fǎ jiè nǎi zhì yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu yì bú zuò jí bú zuòsàn
法界乃至意触为缘所生诸受亦不作集不作散；
yú yì jiè bú zuòyǒuliàng bú zuò wú liàng yú fǎ jiè nǎi zhì yì chùwéi
于意识界不作有量不作无量，于法界乃至意触为
yuánsuǒshēngzhūshòu yì bú zuòyǒuliàng bú zuò wú liàng yú yì jiè bú
缘所生诸受亦不作有量不作无量；于意识界不
zuòguǎng bú zuò xiá yú fǎ jiè nǎi zhì yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu
作广不作狭，于法界乃至意触为缘所生诸受
yì bú zuòguǎng bú zuò xiá yú yì jiè bú zuòyǒu lì bú zuò wú lì
亦不作广不作狭；于意识界不作有力不作无力，
yú fǎ jiè nǎi zhì yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu yì bú zuòyǒu lì bú
于法界乃至意触为缘所生诸受亦不作有力不
zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō
作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行般
rě bō luó mì duō
若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依
bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú dì jiè bú zuò dà
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于地界不作大
bú zuòxiǎo yú shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè yì bú zuò dà bú zuò
不作小，于水、火、风、空、识界亦不作大不作
xiǎo yú dì jiè bú zuò jí bú zuòsàn yú shuǐ huǒ fēng kōng
小；于地界不作集不作散，于水、火、风、空、
shí jiè yì bú zuò jí bú zuòsàn yú dì jiè bú zuòyǒuliàng bú zuò wú
识界亦不作集不作散；于地界不作有量不作无
liàng yú shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè yì bú zuòyǒuliàng bú zuò
量，于水、火、风、空、识界亦不作有量不作
wú liàng yú dì jiè bú zuòguǎng bú zuò xiá yú shuǐ huǒ fēng
无量；于地界不作广不作狭，于水、火、风、
kōng shí jiè yì bú zuòguǎng bú zuò xiá yú dì jiè bú zuòyǒu lì bú
空、识界亦不作广不作狭；于地界不作有力不

zuò wú lì yú shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè yì bú zuò yǒu lì bú
作无力，于水、火、风、空、识界亦不作有力不
zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō
作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行般
rě bō luó mì duō
若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依

bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú wú míng bú zuò dà
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于无明不作大
bú zuò xiǎo yú xíng shí míng sè liù chù chù shòu ài
不作小，于行、识、名色、六处、触、受、爱、
qǔ yǒu shēng lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōu nǎo yì bú zuò dà bú zuò xiǎo
取、有、生、老死愁叹苦恼亦不作大不作小；
yú wú míng bú zuò jí bú zuò sàn yú xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōu
于无明不作集不作散，于行乃至老死愁叹苦恼
nǎo yì bú zuò jí bú zuò sàn yú wú míng bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng
恼亦不作集不作散；于无明不作有量不作无量，
yú xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōu nǎo yì bú zuò yǒu liàng bú zuò wú
于行乃至老死愁叹苦恼亦不作有量不作无
liàng yú wú míng bú zuò guǎng bú zuò xiá yú xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn
量；于无明不作广不作狭，于行乃至老死愁叹
kǔ yōu nǎo yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú wú míng bú zuò yǒu lì bú zuò
苦恼恼亦不作广不作狭；于无明不作有力不作
wú lì yú xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōu nǎo yì bú zuò yǒu lì bú
无力，于行乃至老死愁叹苦恼恼亦不作有力不
zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō
作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行般
rě bō luó mì duō
若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依

bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú bù shī bō luó mì
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于布施波罗蜜

duō bú zuò dà bú zuòxiǎo yú jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lǜ
多不作大不作小，于净戒、安忍、精进、静虑、
bō rě bō luó mì duō yì bú zuò dà bú zuòxiǎo yú bù shī bō luó mì
般若波罗蜜多亦不作大不作小；于布施波罗蜜
duō bú zuò jí bú zuò sàn yú jìng jiè nǎi zhì bō rě bō luó mì duō yì
多不作集不作散，于净戒乃至般若波罗蜜多亦
bú zuò jí bú zuò sàn yú bù shī bō luó mì duō bú zuò yǒuliàng bú zuò
不作集不作散；于布施波罗蜜多不作有量不作
wú liàng yú jìng jiè nǎi zhì bō rě bō luó mì duō yì bú zuò yǒuliàng bú
无量，于净戒乃至般若波罗蜜多亦不作有量不
zuò wú liàng yú bù shī bō luó mì duō bú zuò guǎng bú zuò xiá yú jìng
作无量；于布施波罗蜜多不作广不作狭，于净
jiè nǎi zhì bō rě bō luó mì duō yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú bù shī
戒乃至般若波罗蜜多亦不作广不作狭；于布施
bō luó mì duō bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú jìng jiè nǎi zhì bō rě bō
波罗蜜多不作有力不作无力，于净戒乃至般若波
luó mì duō yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē
罗蜜多亦不作有力不作无力。’世尊！是菩萨摩诃
sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
萨由起此想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依
bō rě jìng lǜ jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú nèi kōng bú zuò dà
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于内空不作大
bú zuòxiǎo yú wàikōng nèi wàikōng kōngkōng dà kōng shèng
不作小，于外空、内外空、空空、大空、胜
yì kōng yǒuwéikōng wú wéikōng bì jìngkōng wú jì kōng sàn
义空、有为空、无为空、毕竟空、无际空、散
kōng wú biàn yì kōng běnxìngkōng zì xiàngkōng gòngxiàngkōng
空、无变异空、本性空、自相空、共相空、
yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú xìngkōng zì xìngkōng wú xìng
一切法空、不可得空、无性空、自性空、无性
zì xìngkōng yì bú zuò dà bú zuòxiǎo yú nèi kōng bú zuò jí bú zuò sàn
自性空亦不作大不作小；于内空不作集不作散，
yú wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōng yì bú zuò jí bú zuò sàn yú nèi
于外空乃至无性自性空亦不作集不作散；于内

kōng bú zuò yǒuliàng bú zuò wú liàng yú wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìng
空不作有量不作无量，于外空乃至无性自性

kōng yì bú zuò yǒuliàng bú zuò wú liàng yú nèi kōng bú zuò guǎng bú zuò

xiá yú wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng yì bú zuò guǎng bú zuò xiá
狭，于外空乃至无性自性空亦不作广不作狭；

yú nèi kōng bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú wàikōng nǎi zhì wú xìng zì

xìng kōng yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē
性空亦不作有力不作无力。’世尊！是菩萨摩诃

sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
萨由起此想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依

bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，

qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú zhēn rú bú zuò dà
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于真如不作大

bú zuò xiǎo yú fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng
不作小，于法界、法性、不虚妄性、不变异性、

píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè
平等性、离生性、法定、法住、实际、虚空界、

bù sī yì jiè yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú zhēn rú bú zuò jí bú zuò
不思議界亦不作大不作小；于真如不作集不作

sàn yú fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè yì bú zuò jí bú zuò sàn yú zhēn
散，于法界乃至不思議界亦不作集不作散；于真

rú bú zuò yǒuliàng bú zuò wú liàng yú fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè yì
如不作有量不作无量，于法界乃至不思議界亦

bú zuò yǒuliàng bú zuò wú liàng yú zhēn rú bú zuò guǎng bú zuò xiá yú
不作有量不作无量；于真如不作广不作狭，于

fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú zhēn rú bú
法界乃至不思議界亦不作广不作狭；于真如不

zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè yì bú zuò yǒu
作有力不作无力，于法界乃至不思議界亦不作有

lì bú zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi
力不作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非

xíng bō rě bō luó mì duō
行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依

bō rě jìng lǜ jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，

qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú kǔ shèng dì bú zuò
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于苦圣谛不作

dà bú zuò xiǎo yú jí miè dào shèng dì yì bú zuò dà bú zuò xiǎo
大不作小，于集、灭、道圣谛亦不作大不作小；

yú kǔ shèng dì bú zuò jí bú zuò sàn yú jí miè dào shèng dì yì
于苦圣谛不作集不作散，于集、灭、道圣谛亦

bú zuò jí bú zuò sàn yú kǔ shèng dì bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng
不作集不作散；于苦圣谛不作有量不作无量，

yú jí miè dào shèng dì yì bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú kǔ
于集、灭、道圣谛亦不作有量不作无量；于苦

shèng dì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú jí miè dào shèng dì yì bú
圣谛不作广不作狭，于集、灭、道圣谛亦不

zuò guǎng bú zuò xiá yú kǔ shèng dì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú
作广不作狭；于苦圣谛不作有力不作无力，于

jí miè dào shèng dì yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn
集、灭、道圣谛亦不作有力不作无力。’世尊！

shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
是菩萨摩诃萨由起此想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依

bō rě jìng lǜ jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，

qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú sì jìng lǜ bú zuò
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于四静虑不作

dà bú zuò xiǎo yú sì wú liàng sì wú sè dìng yì bú zuò dà bú zuò xiǎo
大不作小，于四无量、四无色定亦不作大不作小；

yú sì jìng lǜ bú zuò jí bú zuò sàn yú sì wú liàng sì wú sè dìng yì
于四静虑不作集不作散，于四无量、四无色定亦

bú zuò jí bú zuò sàn yú sì jìng lǜ bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú
不作集不作散；于四静虑不作有量不作无量，于

sì wú liàng sì wú sè dìng yì bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú sì
四无量、四无色定亦不作有量不作无量；于四

jìng lǜ bú zuò guǎng bú zuò xiá yú sì wú liàng sì wú sè dìng yì bú
静虑不作广不作狭，于四无量、四无色定亦不

zuòguǎng bú zuò xiá yú sì jìng lǜ bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú
作 广 不 作 狭； 于 四 静 虑 不 作 有 力 不 作 无 力， 于
sì wú liàng sì wú sè dìng yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn
四 无 量、 四 无 色 定 亦 不 作 有 力 不 作 无 力。’ 世 尊！
shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
是 菩 萨 摩 诃 萨 由 起 此 想 非 行 般 若 波 罗 蜜 多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“ 复 次， 世 尊！ 若 新 学 大 乘 菩 萨 摩 诃 萨 不 依

bō rě jìng lǜ jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般 若、 静 虑、 精 进、 安 忍、 净 戒、 布 施 波 罗 蜜 多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú bā jiě tuō bú zuò
起 如 是 想： ‘ 如 是 般 若 波 罗 蜜 多， 于 八 解 脱 不 作
dà bú zuò xiǎo yú bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù yì bú
大 不 作 小， 于 八 胜 处、 九 次 第 定、 十 遍 处 亦 不
zuò dà bú zuò xiǎo yú bā jiě tuō bú zuò jí bú zuò sàn yú bā shèng
作 大 不 作 小； 于 八 解 脱 不 作 集 不 作 散， 于 八 胜
chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù yì bú zuò jí bú zuò sàn yú bā jiě
处、 九 次 第 定、 十 遍 处 亦 不 作 集 不 作 散； 于 八 解
tuō bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú bā shèng chù jiǔ cì dì dìng
脱 不 作 有 量 不 作 无 量， 于 八 胜 处、 九 次 第 定、
shí biàn chù yì bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú bā jiě tuō bú zuò
十 遍 处 亦 不 作 有 量 不 作 无 量； 于 八 解 脱 不 作
guǎng bú zuò xiá yú bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù yì bú
广 不 作 狭， 于 八 胜 处、 九 次 第 定、 十 遍 处 亦 不
zuò guǎng bú zuò xiá yú bā jiě tuō bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú
作 广 不 作 狭； 于 八 解 脱 不 作 有 力 不 作 无 力， 于
bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú
八 胜 处、 九 次 第 定、 十 遍 处 亦 不 作 有 力 不 作 无
lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō
力。’ 世 尊！ 是 菩 萨 摩 诃 萨 由 起 此 想 非 行 般 若 波
luó mì duō
罗 蜜 多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“ 复 次， 世 尊！ 若 新 学 大 乘 菩 萨 摩 诃 萨 不 依

bō rě jìng lǜ jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般 若、 静 虑、 精 进、 安 忍、 净 戒、 布 施 波 罗 蜜 多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú sì niàn zhù bú zuò
起 如 是 想： ‘ 如 是 般 若 波 罗 蜜 多， 于 四 念 住 不 作

dà bú zuò xiǎo yú sì zhèng duàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì
大不作小，于四正断、四神足、五根、五力、
qī děng jué zhī bā shèng dào zhī yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú sì niàn
七等觉支、八圣道支亦不作大不作小；于四念
zhù bú zuò jí bú zuò sàn yú sì zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī yì
住不作集不作散，于四正断乃至八圣道支亦
bú zuò jí bú zuò sàn yú sì niàn zhù bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú
不作集不作散；于四念住不作有量不作无量，于
sì zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī yì bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng
四正断乃至八圣道支亦不作有量不作无量；
yú sì niàn zhù bú zuò guǎng bú zuò xiá yú sì zhèng duàn nǎi zhì bā
于四念住不作广不作狭，于四正断乃至八
shèng dào zhī yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú sì niàn zhù bú zuò yǒu lì
圣道支亦不作广不作狭；于四念住不作有力
bú zuò wú lì yú sì zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī yì bú zuò yǒu
不作无力，于四正断乃至八圣道支亦不作有
lì bú zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi
力不作无力。’世尊！是菩萨摩訶萨由起此想非
xíng bō rě bō luó mì duō
行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩訶萨不依
bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú kōng jiě tuō mén bú
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于空解脱门不
zuò dà bú zuò xiǎo yú wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén yì bú zuò dà bú
作大不作小，于无相、无愿解脱门亦不作大不
zuò xiǎo yú kōng jiě tuō mén bú zuò jí bú zuò sàn yú wú xiàng wú
作小；于空解脱门不作集不作散，于无相、无
yuàn jiě tuō mén yì bú zuò jí bú zuò sàn yú kōng jiě tuō mén bú zuò yǒu
愿解脱门亦不作集不作散；于空解脱门不作有
liàng bú zuò wú liàng yú wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén yì bú zuò yǒu liàng
量不作无量，于无相、无愿解脱门亦不作有量
bú zuò wú liàng yú kōng jiě tuō mén bú zuò guǎng bú zuò xiá yú wú
不作无量；于空解脱门不作广不作狭，于无
xiàng wú yuàn jiě tuō mén yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú kōng jiě tuō
相、无愿解脱门亦不作广不作狭；于空解脱

mén bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén yì
门不作有力不作无力，于无相、无愿解脱门亦
bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ
不作有力不作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此
xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依
bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú wǔ yǎn bú zuò dà
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于五眼不作大
bú zuò xiǎo yú liù shéntōng yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú wǔ yǎn bú zuò
不作小，于六神通亦不作大不作小；于五眼不作
jí bú zuò sàn yú liù shéntōng yì bú zuò jí bú zuò sàn yú wǔ yǎn bú
集不作散，于六神通亦不作集不作散；于五眼不
zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú liù shéntōng yì bú zuò yǒu liàng bú zuò wú
作有量不作无量，于六神通亦不作有量不作无
liàng yú wǔ yǎn bú zuò guǎng bú zuò xiá yú liù shéntōng yì bú zuò
量；于五眼不作广不作狭，于六神通亦不作
guǎng bú zuò xiá yú wǔ yǎn bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú liù shén
广不作狭；于五眼不作有力不作无力，于六神
tōng yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà
通亦不作有力不作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨
yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
由起此想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依
bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú fó shí lì bú zuò
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于佛十力不作
dà bú zuò xiǎo yú sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi
大不作小，于四无所畏、四无碍解、大慈、大悲、
dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú
大喜、大舍、十八佛不共法亦不作大不作小；于
fó shí lì bú zuò jí bú zuò sàn yú sì wú suǒ wèi nǎi zhì shí bā fó bú
佛十力不作集不作散，于四无所畏乃至十八佛不

gòng fǎ yì bú zuò jí bú zuò sàn yú fó shí lì bú zuò yǒuliàng bú zuò
共法亦不作集不作散；于佛十力不作有量不作
wú liàng yú sì wú suǒ wèi nǎi zhì shí bā fó bú gòng fǎ yì bú zuò yǒu
无量，于四无所畏乃至十八佛不共法亦不作有
liàng bú zuò wú liàng yú fó shí lì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú sì wú
量不作无量；于佛十力不作广不作狭，于四无
suǒ wèi nǎi zhì shí bā fó bú gòng fǎ yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú fó
所畏乃至十八佛不共法亦不作广不作狭；于佛
shí lì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú sì wú suǒ wèi nǎi zhì shí bā fó
十力不作有力不作无力，于四无所畏乃至十八佛
bú gòng fǎ yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó
不共法亦不作有力不作无力。’世尊！是菩萨摩
hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
诃萨由起此想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依
bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú wú wàng shī fǎ bú
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于无忘失法不
zuò dà bú zuò xiǎo yú héng zhù shě xìng yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú wú
作大不作小，于恒住舍性亦不作大不作小；于无
wàng shī fǎ bú zuò jí bú zuò sàn yú héng zhù shě xìng yì bú zuò jí bú
忘失法不作集不作散，于恒住舍性亦不作集不
zuò sàn yú wú wàng shī fǎ bú zuò yǒuliàng bú zuò wú liàng yú héng zhù
作散；于无忘失法不作有量不作无量，于恒住
shě xìng yì bú zuò yǒuliàng bú zuò wú liàng yú wú wàng shī fǎ bú zuò
舍性亦不作有量不作无量；于无忘失法不作
guǎng bú zuò xiá yú héng zhù shě xìng yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú wú
广不作狭，于恒住舍性亦不作广不作狭；于无
wàng shī fǎ bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú héng zhù shě xìng yì bú zuò
忘失法不作有力不作无力，于恒住舍性亦不作
yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng
有力不作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想
fēi xíng bō rě bō luó mì duō
非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依

bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú yī qiè zhì bú zuò
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于一切智不作
dà bú zuò xiǎo yú dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì yì bú zuò dà bú zuò
大不作小，于道相智、一切相智亦不作大不作
xiǎo yú yī qiè zhì bú zuò jí bú zuò sàn yú dào xiàng zhì yī qiè xiàng
小；于一切智不作集不作散，于道相智、一切相
zhì yì bú zuò jí bú zuò sàn yú yī qiè zhì bú zuò yǒu liàng bú zuò wú
智亦不作集不作散；于一切智不作有量不作无
liàng yú dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì yì bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng
量，于道相智、一切相智亦不作有量不作无量；
yú yī qiè zhì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì
于一切智不作广不作狭，于道相智、一切相智
yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú yī qiè zhì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì
亦不作广不作狭；于一切智不作有力不作无力，
yú dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì
于道相智、一切相智亦不作有力不作无力。’世
zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依

bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú yī qiè tuó luó ní
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于一切陀罗尼
mén bú zuò dà bú zuò xiǎo yú yī qiè sān mó dì mén yì bú zuò dà bú
门不作大不作小，于一切三摩地门亦不作大不
zuò xiǎo yú yī qiè tuó luó ní mén bú zuò jí bú zuò sàn yú yī qiè sān
作小；于一切陀罗尼门不作集不作散，于一切三
mó dì mén yì bú zuò jí bú zuò sàn yú yī qiè tuó luó ní mén bú zuò
摩地门亦不作集不作散；于一切陀罗尼门不作
yǒu liàng bú zuò wú liàng yú yī qiè sān mó dì mén yì bú zuò yǒu liàng bú
有量不作无量，于一切三摩地门亦不作有量不
zuò wú liàng yú yī qiè tuó luó ní mén bú zuò guǎng bú zuò xiá yú yī
作无量；于一切陀罗尼门不作广不作狭，于一
qiè sān mó dì mén yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú yī qiè tuó luó ní mén
切三摩地门亦不作广不作狭；于一切陀罗尼门

bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú yī qiè sān mó dì mén yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
不作有力不作无力，于一切三摩地门亦不作有力不作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú yù liú bú zuò dà bú zuò xiǎo yú yī lái bù huán ā luó hàn yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú yù liú bú zuò jí bú zuò sàn yú yī lái bù huán ā luó hàn yì bú zuò jí bú zuò sàn yú yù liú bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú yī lái bù huán ā luó hàn yì bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú yù liú bú zuò guǎng bú zuò xiá yú yī lái bù huán ā luó hàn yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú yī lái bù huán ā luó hàn yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于预流不作大不作小，于一来、不还、阿罗汉亦不作大不作小；于预流不作集不作散，于一来、不还、阿罗汉亦不作集不作散；于预流不作有量不作无量，于一来、不还、阿罗汉亦不作有量不作无量；于预流不作广不作狭，于一来、不还、阿罗汉亦不作广不作狭；于预流不作有力不作无力，于一来、不还、阿罗汉亦不作有力不作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú yù liú xiàng yù liú guǒ bú zuò dà bú zuò xiǎo yú yī lái xiàng yī lái guǒ bù huán xiàng bù huán guǒ ā luó hàn xiàng ā luó hàn guǒ yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于预流向预流果不作大不作小，于一来向一来果、不还向不还果、阿罗汉向阿罗汉果亦不作大不作小；于

yù liú xiàng yù liú guǒ bú zuò jí bú zuò sǎn yú yī lái xiàng nǎi zhì ā
预流向预流果不作集不作散，于一来向乃至阿
luó hàn guǒ yì bú zuò jí bú zuò sǎn yú yù liú xiàng yù liú guǒ bú zuò
罗汉果亦不作集不作散；于预流向预流果不作
yǒu liàng bú zuò wú liàng yú yī lái xiàng nǎi zhì ā luó hàn guǒ yì bú zuò
有量不作无量，于一来向乃至阿罗汉果亦不作
yǒu liàng bú zuò wú liàng yú yù liú xiàng yù liú guǒ bú zuò guǎng bú zuò
有量不作无量；于预流向预流果不作广不作
xiá yú yī lái xiàng nǎi zhì ā luó hàn guǒ yì bú zuò guǎng bú zuò xiá
狭，于一来向乃至阿罗汉果亦不作广不作狭；
yú yù liú xiàng yù liú guǒ bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú yī lái xiàng
于预流向预流果不作有力不作无力，于一来向
nǎi zhì ā luó hàn guǒ yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn shì pú
乃至阿罗汉果亦不作有力不作无力。’世尊！是菩
sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
萨摩诃萨由起此想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依
bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú dú jué bú zuò dà
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于独觉不作大
bú zuò xiǎo yú dú jué pú tí yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú dú jué bú
不作小，于独觉菩提亦不作大不作小；于独觉不
zuò jí bú zuò sǎn yú dú jué pú tí yì bú zuò jí bú zuò sǎn yú dú
作集不作散，于独觉菩提亦不作集不作散；于独
jué bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú dú jué pú tí yì bú zuò yǒu liàng
觉不作有量不作无量，于独觉菩提亦不作有量
bú zuò wú liàng yú dú jué bú zuò guǎng bú zuò xiá yú dú jué pú tí
不作无量；于独觉不作广不作狭，于独觉菩提
yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú dú jué bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì
亦不作广不作狭；于独觉不作有力不作无力，
yú dú jué pú tí yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn shì pú sà
于独觉菩提亦不作有力不作无力。’世尊！是菩萨
mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
摩诃萨由起此想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依

bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú pú sà mó hē sà
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于菩萨摩诃萨
bú zuò dà bú zuò xiǎo yú pú sà mó hē sà xíng yì bú zuò dà bú zuò
不作大不作小，于菩萨摩诃萨行亦不作大不作
xiǎo yú pú sà mó hē sà bú zuò jí bú zuò sǎn yú pú sà mó hē sà
小；于菩萨摩诃萨不作集不作散，于菩萨摩诃萨
xíng yì bú zuò jí bú zuò sǎn yú pú sà mó hē sà bú zuò yǒu liàng bú
行亦不作集不作散；于菩萨摩诃萨不作有量不
zuò wú liàng yú pú sà mó hē sà xíng yì bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng
作无量，于菩萨摩诃萨行亦不作有量不作无量；
yú pú sà mó hē sà bú zuò guǎng bú zuò xiá yú pú sà mó hē sà xíng
于菩萨摩诃萨不作广不作狭，于菩萨摩诃萨行
yì bú zuò guǎng bú zuò xiá yú pú sà mó hē sà bú zuò yǒu lì bú zuò
亦不作广不作狭；于菩萨摩诃萨不作有力不作
wú lì yú pú sà mó hē sà xíng yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì
无力，于菩萨摩诃萨行亦不作有力不作无力。’世
zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依

bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú zhū rú lái yīng
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于诸如来、应、
zhèngděng jué bú zuò dà bú zuò xiǎo yú fó wú shàng zhèngděng pú tí
正等觉不作大不作小，于佛无上正等菩提
yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú zhū rú lái yīng zhèngděng jué bú zuò
亦不作大不作小；于诸如来、应、正等觉不作
jí bú zuò sǎn yú fó wú shàng zhèngděng pú tí yì bú zuò jí bú zuò
集不作散，于佛无上正等菩提亦不作集不作
sǎn yú zhū rú lái yīng zhèngděng jué bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng
散；于诸如来、应、正等觉不作有量不作无量，
yú fó wú shàng zhèngděng pú tí yì bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng yú
于佛无上正等菩提亦不作有量不作无量；于
zhū rú lái yīng zhèngděng jué bú zuò guǎng bú zuò xiá yú fó wú
诸如来、应、正等觉不作广不作狭，于佛无

shàngzhèngděng pú tí yì bú zuòguǎng bú zuò xiá yú zhū rú lái yīng
上 正 等 菩提亦不作 广 不作狭；于诸如来、应、
zhèngděng jué bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú fó wú shàngzhèngděng
正 等 觉不作有力不作无力，于佛无上 正 等
pú tí yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà
菩提亦不作有力不作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨
yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
由起此 想 非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘 菩萨摩诃萨不依
bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú yī qiè fǎ bú zuò
起如是 想：‘如是般若波罗蜜多，于一切法不作
dà bú zuò xiǎo bú zuò jí bú zuò sàn bú zuò yǒu liàng bú zuò wú liàng
大不作小、不作集不作散、不作有量不作无量、
bú zuò guǎng bú zuò xiá bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì shì zūn shì
不作 广 不作狭、不作有力不作无力。’世尊！是
pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
菩萨摩诃萨由起此 想 非行般若波罗蜜多。

大般若波罗蜜多经卷第一百七十六

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì yī bǎi qī shí qī 大般若波罗蜜多经卷第一百七十七

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn zàn ān rěn pǐn dì sān shí èr zhī liù 初分赞般若品第三十二之六

shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī bō rě
“世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依般若

bō luó mì duō jìng lù bō luó mì duō jīng jìn bō luó mì duō ān rěn
波罗蜜多、静虑波罗蜜多、精进波罗蜜多、安忍

bō luó mì duō jìng jiè bō luó mì duō bù shī bō luó mì duō qǐ rú
波罗蜜多、净戒波罗蜜多、布施波罗蜜多，起如

shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú sè zuò dà zuò xiǎo yú
是想：‘如是般若波罗蜜多，于色作大作小，于

shòu xiǎng xíng shí yì zuò dà zuò xiǎo yú sè zuò jí zuò sàn
受、想、行、识亦作大作小；于色作集作散，

yú shòu xiǎng xíng shí yì zuò jí zuò sàn yú sè zuò yǒu liàng zuò
于受、想、行、识亦作集作散；于色作有量作

wú liàng yú shòu xiǎng xíng shí yì zuò yǒu liàng zuò wú liàng yú
无量，于受、想、行、识亦作有量作无量；于

sè zuò guǎng zuò xiá yú shòu xiǎng xíng shí yì zuò guǎng zuò xiá
色作广作狭，于受、想、行、识亦作广作狭；

yú sè zuò yǒu lì zuò wú lì yú shòu xiǎng xíng shí yì zuò yǒu lì
于色作有力作无力，于受、想、行、识亦作有力

zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō
作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行般

rě bō luó mì duō
若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依

bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，

qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú yǎn chù zuò dà zuò
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于眼处作大作

xiǎo yú ěr bí shé shēn yì chù yì zuò dà zuòxiǎo yú yǎn
小，于耳、鼻、舌、身、意处亦作大作小；于眼
chùzuò jí zuòsàn yú ěr bí shé shēn yì chù yì zuò jí zuò
处作集作散，于耳、鼻、舌、身、意处亦作集作
sàn yú yǎnchùzuòyǒuliàngzuò wú liàng yú ěr bí shé shēn
散；于眼处作有量作无量，于耳、鼻、舌、身、
yì chù yì zuòyǒuliàngzuò wú liàng yú yǎnchùzuòguǎngzuò xiá yú ěr
意处亦作有量作无量；于眼处作广作狭，于耳、
bí shé shēn yì chù yì zuòguǎngzuò xiá yú yǎnchùzuòyǒu lì
鼻、舌、身、意处亦作广作狭；于眼处作有力
zuò wú lì yú ěr bí shé shēn yì chù yì zuòyǒu lì zuò wú
作无力，于耳、鼻、舌、身、意处亦作有力作无
lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō
力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行般若波
luó mì duō
罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依
bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú sè chùzuò dà zuò
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于色处作大作
xiǎo yú shēng xiāng wèi chù fǎ chù yì zuò dà zuòxiǎo yú
小，于声、香、味、触、法处亦作大作小；于
sè chùzuò jí zuòsàn yú shēng xiāng wèi chù fǎ chù yì zuò
色处作集作散，于声、香、味、触、法处亦作
jí zuòsàn yú sè chùzuòyǒuliàngzuò wú liàng yú shēng xiāng wèi
集作散；于色处作有量作无量，于声、香、味、
chù fǎ chù yì zuòyǒuliàngzuò wú liàng yú sè chùzuòguǎngzuò xiá
触、法处亦作有量作无量；于色处作广作狭，
yú shēng xiāng wèi chù fǎ chù yì zuòguǎngzuò xiá yú sè chù
于声、香、味、触、法处亦作广作狭；于色处
zuòyǒu lì zuò wú lì yú shēng xiāng wèi chù fǎ chù yì zuò
作有力作无力，于声、香、味、触、法处亦作
yǒu lì zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi
有力作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非
xíng bō rě bō luó mì duō
行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依

bō rě jìng lǜ jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，

qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú yǎn jiè zuò dà zuò
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于眼界作大作

xiǎo yú sè jiè yǎn shí jiè jí yǎn chù yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū
小，于色界、眼识界及眼触、眼触为缘所生诸

shòu yì zuò dà zuò xiǎo yú yǎn jiè zuò jí zuò sǎn yú sè jiè nǎi zhì yǎn
受亦作大作小；于眼界作集作散，于色界乃至眼

chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì zuò jí zuò sǎn yú yǎn jiè zuò yǒu liàng
触为缘所生诸受亦作集作散；于眼界作有量

zuò wú liàng yú sè jiè nǎi zhì yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì zuò
作无量，于色界乃至眼触为缘所生诸受亦作

yǒu liàng zuò wú liàng yú yǎn jiè zuò guǎng zuò xiá yú sè jiè nǎi zhì yǎn
有量作无量；于眼界作广作狭，于色界乃至眼

chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì zuò guǎng zuò xiá yú yǎn jiè zuò yǒu lì
触为缘所生诸受亦作广作狭；于眼界作有力

zuò wú lì yú sè jiè nǎi zhì yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì zuò yǒu
作无力，于色界乃至眼触为缘所生诸受亦作有

lì zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng
力作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行

bō rě bō luó mì duō
般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依

bō rě jìng lǜ jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，

qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú ěr jiè zuò dà zuò
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于耳界作大作

xiǎo yú shēng jiè ěr shí jiè jí ěr chù ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū
小，于声界、耳识界及耳触、耳触为缘所生诸

shòu yì zuò dà zuò xiǎo yú ěr jiè zuò jí zuò sǎn yú shēng jiè nǎi zhì
受亦作大作小；于耳界作集作散，于声界乃至

ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì zuò jí zuò sǎn yú ěr jiè zuò yǒu
耳触为缘所生诸受亦作集作散；于耳界作有

liàng zuò wú liàng yú shēng jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì
量作无量，于声界乃至耳触为缘所生诸受亦

zuò yǒuliàng zuò wú liàng yú ěr jiè zuò guǎng zuò xiá yú shēng jiè nǎi zhì
作有量作无量；于耳界作广作狭，于声界乃至
ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì zuò guǎng zuò xiá yú ěr jiè zuò yǒu
耳触为缘所生诸受亦作广作狭；于耳界作有
lì zuò wú lì yú shēng jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì
力作无力，于声界乃至耳触为缘所生诸受亦
zuò yǒu lì zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng
作有力作无力。’世尊！是菩萨摩訶萨由起此想
fēi xíng bō rě bō luó mì duō
非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩訶萨不依
bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú bí jiè zuò dà zuò
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于鼻界作大作
xiǎo yú xiāng jiè bí shí jiè jí bí chù bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū
小，于香界、鼻识界及鼻触、鼻触为缘所生诸
shòu yì zuò dà zuò xiǎo yú bí jiè zuò jí zuò sàn yú xiāng jiè nǎi zhì
受亦作大作小；于鼻界作集作散，于香界乃至
bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì zuò jí zuò sàn yú bí jiè zuò yǒu
鼻触为缘所生诸受亦作集作散；于鼻界作有
liàng zuò wú liàng yú xiāng jiè nǎi zhì bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì
量作无量，于香界乃至鼻触为缘所生诸受亦
zuò yǒuliàng zuò wú liàng yú bí jiè zuò guǎng zuò xiá yú xiāng jiè nǎi zhì
作有量作无量；于鼻界作广作狭，于香界乃至
bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì zuò guǎng zuò xiá yú bí jiè zuò yǒu
鼻触为缘所生诸受亦作广作狭；于鼻界作有
lì zuò wú lì yú xiāng jiè nǎi zhì bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì
力作无力，于香界乃至鼻触为缘所生诸受亦
zuò yǒu lì zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng
作有力作无力。’世尊！是菩萨摩訶萨由起此想
fēi xíng bō rě bō luó mì duō fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng
非行般若波罗蜜多。“复次，世尊！若新学大乘
pú sà mó hē sà bù yī bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè
菩萨摩訶萨不依般若、静虑、精进、安忍、净戒、
bù shī bō luó mì duō qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō
布施波罗蜜多，起如是想：‘如是般若波罗蜜多，

yú shé jiè zuò dà zuòxiǎo yú wèi jiè shé shí jiè jí shé chù shé chù
于舌界作大作小，于味界、舌识界及舌触、舌触
wéiyuánsuǒshēngzhūshòu yì zuò dà zuòxiǎo yú shé jiè zuò jí zuòsàn
为缘所生诸受亦作大作小；于舌界作集作散，
yú wèi jiè nǎi zhì shé chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu yì zuò jí zuòsàn yú
于味界乃至舌触为缘所生诸受亦作集作散；于
shé jiè zuò yǒuliàng zuò wú liàng yú wèi jiè nǎi zhì shé chùwéiyuánsuǒ
舌界作有量作无量，于味界乃至舌触为缘所
shēngzhūshòu yì zuò yǒuliàng zuò wú liàng yú shé jiè zuò guǎng zuò xiá
生诸受亦作有量作无量；于舌界作广作狭，
yú wèi jiè nǎi zhì shé chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu yì zuò guǎng zuò xiá
于味界乃至舌触为缘所生诸受亦作广作狭；
yú shé jiè zuò yǒu lì zuò wú lì yú wèi jiè nǎi zhì shé chùwéiyuánsuǒ
于舌界作有力作无力，于味界乃至舌触为缘所
shēngzhūshòu yì zuò yǒu lì zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà
生诸受亦作有力作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨
yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
由起此想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依
bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú shēn jiè zuò dà zuò
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于身界作大作
xiǎo yú chù jiè shēn shí jiè jí shēn chù shēn chùwéiyuánsuǒshēng
小，于触界、身识界及身触、身触为缘所生
zhūshòu yì zuò dà zuòxiǎo yú shēn jiè zuò jí zuòsàn yú chù jiè nǎi zhì
诸受亦作大作小；于身界作集作散，于触界乃至
shēn chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu yì zuò jí zuòsàn yú shēn jiè zuò yǒu
身触为缘所生诸受亦作集作散；于身界作有
liàng zuò wú liàng yú chù jiè nǎi zhì shēn chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu yì
量作无量，于触界乃至身触为缘所生诸受亦
zuò yǒuliàng zuò wú liàng yú shēn jiè zuò guǎng zuò xiá yú chù jiè nǎi zhì
作有量作无量；于身界作广作狭，于触界乃至
shēn chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu yì zuò guǎng zuò xiá yú shēn jiè zuò
身触为缘所生诸受亦作广作狭；于身界作
yǒu lì zuò wú lì yú chù jiè nǎi zhì shēn chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu
有力作无力，于触界乃至身触为缘所生诸受

yì zuò yǒu lì zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ
亦作有力作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此

xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依

bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，

qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú yì jiè zuò dà zuò
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于眼界作大作

xiǎo yú fǎ jiè yì shí jiè jí yì chù yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū
小，于法界、意识界及意触、意触为缘所生诸

shòu yì zuò dà zuò xiǎo yú yì jiè zuò jí zuò sàn yú fǎ jiè nǎi zhì yì
受亦作大作小；于眼界作集作散，于法界乃至意

chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì zuò jí zuò sàn yú yì jiè zuò yǒu liàng
触为缘所生诸受亦作集作散；于眼界作有量

zuò wú liàng yú fǎ jiè nǎi zhì yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì zuò
作无量，于法界乃至意触为缘所生诸受亦作

yǒu liàng zuò wú liàng yú yì jiè zuò guǎng zuò xiá yú fǎ jiè nǎi zhì yì
有量作无量；于眼界作广作狭，于法界乃至意

chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì zuò guǎng zuò xiá yú yì jiè zuò yǒu lì
触为缘所生诸受亦作广作狭；于眼界作有力

zuò wú lì yú fǎ jiè nǎi zhì yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì zuò yǒu
作无力，于法界乃至意触为缘所生诸受亦作有

lì zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng
力作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行

bō rě bō luó mì duō
般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依

bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，

qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú dì jiè zuò dà zuò
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于地界作大作

xiǎo yú shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè yì zuò dà zuò xiǎo yú
小，于水、火、风、空、识界亦作大作小；于

dì jiè zuò jí zuò sàn yú shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè yì zuò jí
地界作集作散，于水、火、风、空、识界亦作集

zuò sàn yú dì jiè zuò yǒuliàng zuò wú liàng yú shuǐ huǒ fēng
作散；于地界作有量作无量，于水、火、风、
kōng shí jiè yì zuò yǒuliàng zuò wú liàng yú dì jiè zuò guǎng zuò xiá
空、识界亦作有量作无量；于地界作广作狭，
yú shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè yì zuò guǎng zuò xiá yú dì jiè
于水、火、风、空、识界亦作广作狭；于地界
zuò yǒu lì zuò wú lì yú shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè yì zuò yǒu
作有力作无力，于水、火、风、空、识界亦作有
lì zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng
力作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行
bō rě bō luó mì duō
般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依
bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú wú míng zuò dà zuò
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于无明作大作
xiǎo yú xíng shí míng sè liù chù chù shòu ài qǔ
小，于行、识、名色、六处、触、受、爱、取、
yǒu shēng lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo yì zuò dà zuò xiǎo yú wú míng
有、生、老死愁叹苦忧恼亦作大作小；于无明
zuò jí zuò sàn yú xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo yì zuò jí zuò
作集作散，于行乃至老死愁叹苦忧恼亦作集作
sàn yú wú míng zuò yǒuliàng zuò wú liàng yú xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn
散；于无明作有量作无量，于行乃至老死愁叹
kǔ yōunǎo yì zuò yǒuliàng zuò wú liàng yú wú míng zuò guǎng zuò xiá yú
苦忧恼亦作有量作无量；于无明作广作狭，于
xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo yì zuò guǎng zuò xiá yú wú míng
行乃至老死愁叹苦忧恼亦作广作狭；于无明
zuò yǒu lì zuò wú lì yú xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo yì zuò
作有力作无力，于行乃至老死愁叹苦忧恼亦作
yǒu lì zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi
有力作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非
xíng bō rě bō luó mì duō
行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依

bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú bù shī bō luó mì
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于布施波罗蜜
duō zuò dà zuò xiǎo yú jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě
多作大作小，于净戒、安忍、精进、静虑、般若
bō luó mì duō yì zuò dà zuò xiǎo yú bù shī bō luó mì duō zuò jí zuò
波罗蜜多亦作大作小；于布施波罗蜜多作集作
sàn yú jìng jiè nǎi zhì bō rě bō luó mì duō yì zuò jí zuò sàn yú bù
散，于净戒乃至般若波罗蜜多亦作集作散；于布
shī bō luó mì duō zuò yǒu liàng zuò wú liàng yú jìng jiè nǎi zhì bō rě bō
施波罗蜜多作有量作无量，于净戒乃至般若波
luó mì duō yì zuò yǒu liàng zuò wú liàng yú bù shī bō luó mì duō zuò
罗蜜多亦作有量作无量；于布施波罗蜜多作
guǎng zuò xiá yú jìng jiè nǎi zhì bō rě bō luó mì duō yì zuò guǎng zuò
广作狭，于净戒乃至般若波罗蜜多亦作广作
xiá yú bù shī bō luó mì duō zuò yǒu lì zuò wú lì yú jìng jiè nǎi zhì
狭；于布施波罗蜜多作有力作无力，于净戒乃至
bō rě bō luó mì duō yì zuò yǒu lì zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó
般若波罗蜜多亦作有力作无力。’世尊！是菩萨摩
hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
诃萨由起此想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依

bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú nèi kōng zuò dà zuò
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于内空作大作
xiǎo yú wài kōng nèi wài kōng kōng kōng dà kōng shèng yì kōng
小，于外空、内外空、空空、大空、胜义空、
yǒu wéi kōng wú wéi kōng bì jìng kōng wú jì kōng sàn kōng wú
有为空、无为空、毕竟空、无际空、散空、无
biàn yì kōng běn xìng kōng zì xiàng kōng gòng xiàng kōng yī qiè fǎ
变异空、本性空、自相空、共相空、一切法
kōng bù kě dé kōng wú xìng kōng zì xìng kōng wú xìng zì xìng kōng
空、不可得空、无性空、自性空、无性自性空
yì zuò dà zuò xiǎo yú nèi kōng zuò jí zuò sàn yú wài kōng nǎi zhì wú
亦作大作小；于内空作集作散，于外空乃至无

xìng zì xìngkōng yì zuò jí zuò sàn yú nèi kōng zuò yǒuliàng zuò wú liàng
性自性空亦作集作散；于内空作有量作无量，
yú wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōng yì zuò yǒuliàng zuò wú liàng yú nèi
于外空乃至无性自性空亦作有量作无量；于内
kōng zuò guǎng zuò xiá yú wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōng yì zuò guǎng
空作广作狭，于外空乃至无性自性空亦作广
zuò xiá yú nèi kōng zuò yǒu lì zuò wú lì yú wàikōng nǎi zhì wú xìng zì
作狭；于内空作有力作无力，于外空乃至无性自
xìngkōng yì zuò yǒu lì zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu
性空亦作有力作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由
qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
起此想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依
bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú zhēn rú zuò dà zuò
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于真如作大作
xiǎo yú fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píng
小，于法界、法性、不虚妄性、不变异性、平
děng xìng lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè
等性、离生性、法定、法住、实际、虚空界、
bù sī yì jiè yì zuò dà zuò xiǎo yú zhēn rú zuò jí zuò sàn yú fǎ jiè
不思議界亦作大作小；于真如作集作散，于法界
nǎi zhì bù sī yì jiè yì zuò jí zuò sàn yú zhēn rú zuò yǒuliàng zuò wú
乃至不思議界亦作集作散；于真如作有量作无
liàng yú fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè yì zuò yǒuliàng zuò wú liàng yú
量，于法界乃至不思議界亦作有量作无量；于
zhēn rú zuò guǎng zuò xiá yú fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè yì zuò guǎng
真如作广作狭，于法界乃至不思議界亦作广
zuò xiá yú zhēn rú zuò yǒu lì zuò wú lì yú fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì
作狭；于真如作有力作无力，于法界乃至不思議
jiè yì zuò yǒu lì zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ
界亦作有力作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此
xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依

bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú kǔ shèng dì zuò dà
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于苦圣谛作大
zuò xiǎo yú jí miè dào shèng dì yì zuò dà zuò xiǎo yú kǔ shèng
作小，于集、灭、道圣谛亦作大作小；于苦圣
dì zuò jí zuò sàn yú jí miè dào shèng dì yì zuò jí zuò sàn
谛作集作散，于集、灭、道圣谛亦作集作散；
yú kǔ shèng dì zuò yǒu liàng zuò wú liàng yú jí miè dào shèng dì yì
于苦圣谛作有量作无量，于集、灭、道圣谛亦
zuò yǒu liàng zuò wú liàng yú kǔ shèng dì zuò guǎng zuò xiá yú jí miè
作有量作无量；于苦圣谛作广作狭，于集、灭、
dào shèng dì yì zuò guǎng zuò xiá yú kǔ shèng dì zuò yǒu lì zuò wú lì
道圣谛亦作广作狭；于苦圣谛作有力作无力，
yú jí miè dào shèng dì yì zuò yǒu lì zuò wú lì shì zūn shì
于集、灭、道圣谛亦作有力作无力。’世尊！是
pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
菩萨摩诃萨由起此想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依

bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú sì jìng lù zuò dà
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于四静虑作大
zuò xiǎo yú sì wú liàng sì wú sè dìng yì zuò dà zuò xiǎo yú sì jìng
作小，于四无量、四无色定亦作大作小；于四静
lù zuò jí zuò sàn yú sì wú liàng sì wú sè dìng yì zuò jí zuò sàn
虑作集作散，于四无量、四无色定亦作集作散；
yú sì jìng lù zuò yǒu liàng zuò wú liàng yú sì wú liàng sì wú sè dìng
于四静虑作有量作无量，于四无量、四无色定
yì zuò yǒu liàng zuò wú liàng yú sì jìng lù zuò guǎng zuò xiá yú sì wú
亦作有量作无量；于四静虑作广作狭，于四无
liàng sì wú sè dìng yì zuò guǎng zuò xiá yú sì jìng lù zuò yǒu lì zuò
量、四无色定亦作广作狭；于四静虑作有力作
wú lì yú sì wú liàng sì wú sè dìng yì zuò yǒu lì zuò wú lì
无力，于四无量、四无色定亦作有力作无力。’
shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì
世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行般若波罗蜜

duō
多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依
bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú bā jiě tuō zuò dà
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于八解脱作大
zuò xiǎo yú bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù yì zuò dà zuò
作小，于八胜处、九次第定、十遍处亦作大作
xiǎo yú bā jiě tuō zuò jí zuò sàn yú bā shèng chù jiǔ cì dì dìng
小；于八解脱作集作散，于八胜处、九次第定、
shí biàn chù yì zuò jí zuò sàn yú bā jiě tuō zuò yǒu liàng zuò wú liàng
十遍处亦作集作散；于八解脱作有量作无量，
yú bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù yì zuò yǒu liàng zuò wú liàng
于八胜处、九次第定、十遍处亦作有量作无量；
yú bā jiě tuō zuò guǎng zuò xiá yú bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí
于八解脱作广作狭，于八胜处、九次第定、十
biàn chù yì zuò guǎng zuò xiá yú bā jiě tuō zuò yǒu lì zuò wú lì yú
遍处亦作广作狭；于八解脱作有力作无力，于
bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù yì zuò yǒu lì zuò wú lì
八胜处、九次第定、十遍处亦作有力作无力。’

shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì
世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行般若波罗蜜
duō
多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依
bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú sì niàn zhù zuò dà
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于四念住作大
zuò xiǎo yú sì zhèng duàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng
作小，于四正断、四神足、五根、五力、七等
jué zhī bā shèng dào zhī yì zuò dà zuò xiǎo yú sì niàn zhù zuò jí zuò
觉支、八圣道支亦作大作小；于四念住作集作
sàn yú sì zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī yì zuò jí zuò sàn yú sì
散，于四正断乃至八圣道支亦作集作散；于四

niàn zhù zuò yǒuliàng zuò wú liàng yú sì zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào
念住作有量作无量，于四正断乃至八圣道
zhī yì zuò yǒuliàng zuò wú liàng yú sì niàn zhù zuò guǎng zuò xiá yú sì
支亦作有量作无量；于四念住作广作狭，于四
zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī yì zuò guǎng zuò xiá yú sì niàn zhù
正断乃至八圣道支亦作广作狭；于四念住
zuò yǒu lì zuò wú lì yú sì zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī yì zuò
作有力作无力，于四正断乃至八圣道支亦作
yǒu lì zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi
有力作无力。’世尊！是菩萨摩訶萨由起此想非
xíng bō rě bō luó mì duō
行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩訶萨不依
bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú kōng jiě tuō mén zuò
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于空解脱门作
dà zuò xiǎo yú wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén yì zuò dà zuò xiǎo yú
大作小，于无相、无愿解脱门亦作大作小；于
kōng jiě tuō mén zuò jí zuò sǎn yú wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén yì zuò
空解脱门作集作散，于无相、无愿解脱门亦作
jí zuò sǎn yú kōng jiě tuō mén zuò yǒuliàng zuò wú liàng yú wú xiàng
集作散；于空解脱门作有量作无量，于无相、
wú yuàn jiě tuō mén yì zuò yǒuliàng zuò wú liàng yú kōng jiě tuō mén zuò
无愿解脱门亦作有量作无量；于空解脱门作
guǎng zuò xiá yú wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén yì zuò guǎng zuò xiá
广作狭，于无相、无愿解脱门亦作广作狭；
yú kōng jiě tuō mén zuò yǒu lì zuò wú lì yú wú xiàng wú yuàn jiě tuō
于空解脱门作有力作无力，于无相、无愿解脱
mén yì zuò yǒu lì zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ
门亦作有力作无力。’世尊！是菩萨摩訶萨由起
cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō fù cì shì zūn ruò xīn xué
此想非行般若波罗蜜多。“复次，世尊！若新学
dà shèng pú sà mó hē sà bù yī bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn
大乘菩萨摩訶萨不依般若、静虑、精进、安忍、
jìng jiè bù shī bō luó mì duō qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō
净戒、布施波罗蜜多，起如是想：‘如是般若波

luó mì duō yú wǔ yǎn zuò dà zuò xiǎo yú liù shéntōng yì zuò dà zuò
罗蜜多，于五眼作大作小，于六神通亦作大作
xiǎo yú wǔ yǎn zuò jí zuò sàn yú liù shéntōng yì zuò jí zuò sàn yú
小；于五眼作集作散，于六神通亦作集作散；于
wǔ yǎn zuò yǒuliàng zuò wú liàng yú liù shéntōng yì zuò yǒuliàng zuò wú
五眼作有量作无量，于六神通亦作有量作无
liàng yú wǔ yǎn zuò guǎng zuò xiá yú liù shéntōng yì zuò guǎng zuò xiá
量；于五眼作广作狭，于六神通亦作广作狭；
yú wǔ yǎn zuò yǒu lì zuò wú lì yú liù shéntōng yì zuò yǒu lì zuò wú
于五眼作有力作无力，于六神通亦作有力作无
lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō
力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行般若波
luó mì duō
罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依
bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú fó shí lì zuò dà
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于佛十力作大
zuò xiǎo yú sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà
作小，于四无所畏、四无碍解、大慈、大悲、大
xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ yì zuò dà zuò xiǎo yú fó shí lì
喜、大舍、十八佛不共法亦作大作小；于佛十力
zuò jí zuò sàn yú sì wú suǒ wèi nǎi zhì shí bā fó bú gòng fǎ yì zuò
作集作散，于四无所畏乃至十八佛不共法亦作
jí zuò sàn yú fó shí lì zuò yǒuliàng zuò wú liàng yú sì wú suǒ wèi nǎi
集作散；于佛十力作有量作无量，于四无所畏乃
zhì shí bā fó bú gòng fǎ yì zuò yǒuliàng zuò wú liàng yú fó shí lì zuò
至十八佛不共法亦作有量作无量；于佛十力作
guǎng zuò xiá yú sì wú suǒ wèi nǎi zhì shí bā fó bú gòng fǎ yì zuò
广作狭，于四无所畏乃至十八佛不共法亦作
guǎng zuò xiá yú fó shí lì zuò yǒu lì zuò wú lì yú sì wú suǒ wèi
广作狭；于佛十力作有力作无力，于四无所畏
nǎi zhì shí bā fó bú gòng fǎ yì zuò yǒu lì zuò wú lì shì zūn shì
乃至十八佛不共法亦作有力作无力。’世尊！是
pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
菩萨摩诃萨由起此想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依

bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，

qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú wú wàng shī fǎ zuò
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于无忘失法作

dà zuò xiǎo yú héng zhù shě xìng yì zuò dà zuò xiǎo yú wú wàng shī fǎ
大作小，于恒住舍性亦作大作小；于无忘失法

zuò jí zuò sǎn yú héng zhù shě xìng yì zuò jí zuò sǎn yú wú wàng shī
作集作散，于恒住舍性亦作集作散；于无忘失

fǎ zuò yǒu liàng zuò wú liàng yú héng zhù shě xìng yì zuò yǒu liàng zuò wú
法作有量作无量，于恒住舍性亦作有量作无

liàng yú wú wàng shī fǎ zuò guǎng zuò xiá yú héng zhù shě xìng yì zuò
量；于无忘失法作广作狭，于恒住舍性亦作

guǎng zuò xiá yú wú wàng shī fǎ zuò yǒu lì zuò wú lì yú héng zhù shě
广作狭；于无忘失法作有力作无力，于恒住舍

xìng yì zuò yǒu lì zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ
性亦作有力作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此

xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依

bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，

qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú yī qiè zhì zuò dà
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于一切智作大

zuò xiǎo yú dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì yì zuò dà zuò xiǎo yú yī
作小，于道相智、一切相智亦作大作小；于一

qiè zhì zuò jí zuò sǎn yú dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì yì zuò jí zuò
切智作集作散，于道相智、一切相智亦作集作

sǎn yú yī qiè zhì zuò yǒu liàng zuò wú liàng yú dào xiàng zhì yī qiè
散；于一切智作有量作无量，于道相智、一切

xiàng zhì yì zuò yǒu liàng zuò wú liàng yú yī qiè zhì zuò guǎng zuò xiá yú
相智亦作有量作无量；于一切智作广作狭，于

dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì yì zuò guǎng zuò xiá yú yī qiè zhì zuò yǒu
道相智、一切相智亦作广作狭；于一切智作有

lì zuò wú lì yú dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì yì zuò yǒu lì zuò wú
力作无力，于道相智、一切相智亦作有力作无

lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō
力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行般若波
luó mì duō
罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依
bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú yī qiè tuó luó ní
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于一切陀罗尼
mén zuò dà zuò xiǎo yú yī qiè sān mó dì mén yì zuò dà zuò xiǎo yú yī
门作大作小，于一切三摩地门亦作大作小；于一
qiè tuó luó ní mén zuò jí zuò sàn yú yī qiè sān mó dì mén yì zuò jí
切陀罗尼门作集作散，于一切三摩地门亦作集
zuò sàn yú yī qiè tuó luó ní mén zuò yǒu liàng zuò wú liàng yú yī qiè
作散；于一切陀罗尼门作有量作无量，于一切
sān mó dì mén yì zuò yǒu liàng zuò wú liàng yú yī qiè tuó luó ní mén zuò
三摩地门亦作有量作无量；于一切陀罗尼门作
guǎng zuò xiá yú yī qiè sān mó dì mén yì zuò guǎng zuò xiá yú yī qiè
广作狭，于一切三摩地门亦作广作狭；于一切
tuó luó ní mén zuò yǒu lì zuò wú lì yú yī qiè sān mó dì mén yì zuò
陀罗尼门作有力作无力，于一切三摩地门亦作
yǒu lì zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi
有力作无力。’世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非
xíng bō rě bō luó mì duō
行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依
bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú yù liú zuò dà zuò
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于预流作大作
xiǎo yú yī lái bù huán ā luó hàn yì zuò dà zuò xiǎo yú yù liú
小，于一来、不还、阿罗汉亦作大作小；于预流
zuò jí zuò sàn yú yī lái bù huán ā luó hàn yì zuò jí zuò sàn
作集作散，于一来、不还、阿罗汉亦作集作散；
yú yù liú zuò yǒu liàng zuò wú liàng yú yī lái bù huán ā luó hàn
于预流作有量作无量，于一来、不还、阿罗汉

yì zuò yǒuliàng zuò wú liàng yú yù liú zuò guǎng zuò xiá yú yī lái
亦作有量作无量；于预流作广作狭，于一来、
bù huán ā luó hàn yì zuò guǎng zuò xiá yú yù liú zuò yǒu lì zuò wú
不还、阿罗汉亦作广作狭；于预流作有力作无
lì yú yī lái bù huán ā luó hàn yì zuò yǒu lì zuò wú lì
力，于一来、不还、阿罗汉亦作有力作无力。’

shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì
世尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行般若波罗蜜
duō
多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依
bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú yù liú xiàng yù liú
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于预流向预流
guǒ zuò dà zuò xiǎo yú yī lái xiàng yī lái guǒ bù huán xiàng bù huán guǒ
果作大作小，于一来向一来果、不还向不还果、
ā luó hàn xiàng ā luó hàn guǒ yì zuò dà zuò xiǎo yú yù liú xiàng yù liú
阿罗汉向阿罗汉果亦作大作小；于预流向预流
guǒ zuò jí zuò sǎn yú yī lái xiàng nǎi zhì ā luó hàn guǒ yì zuò jí zuò
果作集作散，于一来向乃至阿罗汉果亦作集作
sǎn yú yù liú xiàng yù liú guǒ zuò yǒuliàng zuò wú liàng yú yī lái xiàng
散；于预流向预流果作有量作无量，于一来向
nǎi zhì ā luó hàn guǒ yì zuò yǒuliàng zuò wú liàng yú yù liú xiàng yù liú
乃至阿罗汉果亦作有量作无量；于预流向预流
guǒ zuò guǎng zuò xiá yú yī lái xiàng nǎi zhì ā luó hàn guǒ yì zuò guǎng
果作广作狭，于一来向乃至阿罗汉果亦作广
zuò xiá yú yù liú xiàng yù liú guǒ zuò yǒu lì zuò wú lì yú yī lái
作狭；于预流向预流果作有力作无力，于一来
xiàng nǎi zhì ā luó hàn guǒ yì zuò yǒu lì zuò wú lì shì zūn shì pú
向乃至阿罗汉果亦作有力作无力。’世尊！是菩
sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
萨摩诃萨由起此想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依
bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，

qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú dú jué zuò dà zuò
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于独觉作大作
xiǎo yú dú jué pú tí yì zuò dà zuò xiǎo yú dú jué zuò jí zuò sàn
小，于独觉菩提亦作大作小；于独觉作集作散，
yú dú jué pú tí yì zuò jí zuò sàn yú dú jué zuò yǒu liàng zuò wú liàng
于独觉菩提亦作集作散；于独觉作有量作无量，
yú dú jué pú tí yì zuò yǒu liàng zuò wú liàng yú dú jué zuò guǎng zuò xiá
于独觉菩提亦作有量作无量；于独觉作广作狭，
yú dú jué pú tí yì zuò guǎng zuò xiá yú dú jué zuò yǒu lì zuò wú lì
于独觉菩提亦作广作狭；于独觉作有力作无力，
yú dú jué pú tí yì zuò yǒu lì zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē
于独觉菩提亦作有力作无力。’世尊！是菩萨摩诃
sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
萨由起此想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依
bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú pú sà mó hē sà
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于菩萨摩诃萨
zuò dà zuò xiǎo yú pú sà mó hē sà xíng yì zuò dà zuò xiǎo yú pú sà
作大作小，于菩萨摩诃萨行亦作大作小；于菩萨
mó hē sà zuò jí zuò sàn yú pú sà mó hē sà xíng yì zuò jí zuò sàn
摩诃萨作集作散，于菩萨摩诃萨行亦作集作散；
yú pú sà mó hē sà zuò yǒu liàng zuò wú liàng yú pú sà mó hē sà xíng
于菩萨摩诃萨作有量作无量，于菩萨摩诃萨行
yì zuò yǒu liàng zuò wú liàng yú pú sà mó hē sà zuò guǎng zuò xiá yú
亦作有量作无量；于菩萨摩诃萨作广作狭，于
pú sà mó hē sà xíng yì zuò guǎng zuò xiá yú pú sà mó hē sà zuò yǒu
菩萨摩诃萨行亦作广作狭；于菩萨摩诃萨作有
lì zuò wú lì yú pú sà mó hē sà xíng yì zuò yǒu lì zuò wú lì shì
力作无力，于菩萨摩诃萨行亦作有力作无力。’世
zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
尊！是菩萨摩诃萨由起此想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩诃萨不依
bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，

qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú zhū rú lái yīng
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于诸如来、应、
zhèngděng jué zuò dà zuò xiǎo yú fó wú shàng zhèngděng pú tí yì zuò
正等觉作大作小，于佛无上正等菩提亦作
dà zuò xiǎo yú zhū rú lái yīng zhèngděng jué zuò jí zuò sàn yú
大作小；于诸如来、应、正等觉作集作散，于
fó wú shàng zhèngděng pú tí yì zuò jí zuò sàn yú zhū rú lái yīng
佛无上正等菩提亦作集作散；于诸如来、应、
zhèngděng jué zuò yǒu liàng zuò wú liàng yú fó wú shàng zhèngděng pú tí
正等觉作有量作无量，于佛无上正等菩提
yì zuò yǒu liàng zuò wú liàng yú zhū rú lái yīng zhèngděng jué zuò guǎng
亦作有量作无量；于诸如来、应、正等觉作广
zuò xiá yú fó wú shàng zhèngděng pú tí yì zuò guǎng zuò xiá yú zhū
作狭，于佛无上正等菩提亦作广作狭；于诸
rú lái yīng zhèngděng jué zuò yǒu lì zuò wú lì yú fó wú shàng zhèng
如来、应、正等觉作有力作无力，于佛无上正
děng pú tí yì zuò yǒu lì zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà
等菩提亦作有力作无力。’世尊！是菩萨摩訶萨
yóu qǐ cǐ xiǎng fēi xíng bō rě bō luó mì duō
由起此想非行般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn ruò xīn xué dà shèng pú sà mó hē sà bù yī
“复次，世尊！若新学大乘菩萨摩訶萨不依
bō rě jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō
般若、静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，
qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú yī qiè fǎ zuò dà
起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于一切法作大
zuò xiǎo zuò jí zuò sàn zuò yǒu liàng zuò wú liàng zuò guǎng zuò xiá
作小、作集作散、作有量作无量、作广作狭、
zuò yǒu lì zuò wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ cǐ xiǎng
作有力作无力。’世尊！是菩萨摩訶萨由起此想
fēi xíng bō rě bō luó mì duō hé yǐ gù
非行般若波罗蜜多。何以故？

shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng rú shì bō
“世尊！若菩萨摩訶萨起如是想：‘如是般
rě bō luó mì duō yú sè ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo yú shòu
若波罗蜜多，于色若作大小、不作大小，于受、
xiǎng xíng shí ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo yú sè ruò zuò jí sàn
想、行、识若作大小、不作大小；于色若作集散、

bú zuò jí sàn yú shòu xiǎng xíng shí ruò zuò jí sàn bú zuò jí
不作集散，于受、想、行、识若作集散、不作集
sàn yú sè ruò zuò yǒuliàng wú liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng yú shòu
散；于色若作有量无量、不作有量无量，于受、
xiǎng xíng shí ruò zuò yǒuliàng wú liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng yú
想、行、识若作有量无量、不作有量无量；于
sè ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú shòu xiǎng xíng shí
色若作广狭、不作广狭，于受、想、行、识
ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú sè ruò zuò yǒu lì wú lì bú
若作广狭、不作广狭；于色若作有力无力、不
zuò yǒu lì wú lì yú shòu xiǎng xíng shí ruò zuò yǒu lì wú lì
作有力无力，于受、想、行、识若作有力无力、
bú zuò yǒu lì wú lì shì zūn rú shì yī qiè jiē fēi bō rě bō luó mì
不作有力无力。’世尊！如是一切皆非般若波罗蜜
duōděng liú guǒ gù
多等流果故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú yǎnchù ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà
‘如是般若波罗蜜多，于眼处若作大小、不作大
xiǎo yú ěr bí shé shēn yì chù ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà
小，于耳、鼻、舌、身、意处若作大小、不作大
xiǎo yú yǎnchù ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú ěr bí shé
小；于眼处若作集散、不作集散，于耳、鼻、舌、
shēn yì chù ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú yǎnchù ruò zuò yǒuliàng
身、意处若作集散、不作集散；于眼处若作有量
wú liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng yú ěr bí shé shēn yì
无量、不作有量无量，于耳、鼻、舌、身、意
chù ruò zuò yǒuliàng wú liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng yú yǎnchù ruò zuò
处若作有量无量、不作有量无量；于眼处若作
guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú ěr bí shé shēn yì chù ruò
广狭、不作广狭，于耳、鼻、舌、身、意处若
zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú yǎnchù ruò zuò yǒu lì wú lì bú
作广狭、不作广狭；于眼处若作有力无力、不
zuò yǒu lì wú lì yú ěr bí shé shēn yì chù ruò zuò yǒu lì
作有力无力，于耳、鼻、舌、身、意处若作有力
wú lì bú zuò yǒu lì wú lì shì zūn rú shì yī qiè jiē fēi bō rě
无力、不作有力无力。’世尊！如是一切皆非般若

bō luó mì duōděng liú guǒ gù
波罗蜜多等流果故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú sè chù ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà
‘如是般若波罗蜜多，于色处若作大小、不作大

xiǎo yú shēng xiāng wèi chù fǎ chù ruò zuò dà xiǎo bú zuò
小，于声、香、味、触、法处若作大小、不作

dà xiǎo yú sè chù ruò zuò jí sǎn bú zuò jí sǎn yú shēng xiāng
大小；于色处若作集散、不作集散，于声、香、

wèi chù fǎ chù ruò zuò jí sǎn bú zuò jí sǎn yú sè chù ruò zuò
味、触、法处若作集散、不作集散；于色处若作

yǒuliàng wú liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng yú shēng xiāng wèi
有量无量、不作有量无量，于声、香、味、

chù fǎ chù ruò zuò yǒuliàng wú liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng yú sè
触、法处若作有量无量、不作有量无量；于色

chù ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú shēng xiāng wèi chù
处若作广狭、不作广狭，于声、香、味、触、

fǎ chù ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú sè chù ruò zuò yǒu lì wú
法处若作广狭、不作广狭；于色处若作有力无

lì bú zuò yǒu lì wú lì yú shēng xiāng wèi chù fǎ chù
力、不作有力无力，于声、香、味、触、法处

ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì shì zūn rú shì yī qiè
若作有力无力、不作有力无力。’世尊！如是一切

jiē fēi bō rě bō luó mì duōděng liú guǒ gù
皆非般若波罗蜜多等流果故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú yǎn jiè ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà
‘如是般若波罗蜜多，于眼界若作大小、不作大

xiǎo yú sè jiè yǎn shí jiè jí yǎn chù yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū
小，于色界、眼识界及眼触、眼触为缘所生诸

shòu ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo yú yǎn jiè ruò zuò jí sǎn bú zuò
受若作大小、不作大小；于眼界若作集散、不作

jí sǎn yú sè jiè nǎi zhì yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu ruò zuò jí sǎn
集散，于色界乃至眼触为缘所生诸受若作集散、

bú zuò jí sǎn yú yǎn jiè ruò zuò yǒuliàng wú liàng bú zuò yǒuliàng wú
不作集散；于眼界若作有量无量、不作有量无

liàng yú sè jiè nǎi zhì yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu ruò zuò yǒu liàng
量，于色界乃至眼触为缘所生诸受若作有量
wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú yǎn jiè ruò zuò guǎng xiá bú zuò
无量、不作有量无量；于眼界若作广狭、不作
guǎng xiá yú sè jiè nǎi zhì yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu ruò zuò
广狭，于色界乃至眼触为缘所生诸受若作
guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú yǎn jiè ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò
广狭、不作广狭；于眼界若作有力无力、不作
yǒu lì wú lì yú sè jiè nǎi zhì yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu ruò zuò
有力无力，于色界乃至眼触为缘所生诸受若作
yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì shì zūn rú shì yī qiè jiē fēi
有力无力、不作有力无力。’世尊！如是一切皆非
bō rě bō luó mì duō děng liú guǒ gù fù cì shì zūn ruò pú sà
般若波罗蜜多等流果故。“复次，世尊！若菩萨
mó hē sà qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú ěr jiè
摩诃萨起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于耳界
ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo yú shēng jiè ěr shí jiè jí ěr chù
若作大小、不作大小，于声界、耳识界及耳触、
ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo yú ěr
耳触为缘所生诸受若作大小、不作大小；于耳
jiè ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú shēng jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán
界若作集散、不作集散，于声界乃至耳触为缘
suǒ shēng zhū shòu ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú ěr jiè ruò zuò yǒu
所生诸受若作集散、不作集散；于耳界若作有
liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú shēng jiè nǎi zhì ěr chù wéi
量无量、不作有量无量，于声界乃至耳触为
yuán suǒ shēng zhū shòu ruò zuò yǒu liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng
缘所生诸受若作有量无量、不作有量无量；
yú ěr jiè ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú shēng jiè nǎi zhì ěr
于耳界若作广狭、不作广狭，于声界乃至耳
chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú ěr
触为缘所生诸受若作广狭、不作广狭；于耳
jiè ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì yú shēng jiè nǎi zhì ěr
界若作有力无力、不作有力无力，于声界乃至耳
chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú
触为缘所生诸受若作有力无力、不作有力无
lì shì zūn rú shì yī qiè jiē fēi bō rě bō luó mì duō děng liú guǒ
力。’世尊！如是一切皆非般若波罗蜜多等流果

gù fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng rú
故。“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：‘如
shì bō rě bō luó mì duō yú bí jiè ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo
是般若波罗蜜多，于鼻界若作大小、不作大小，
yú xiāng jiè bí shí jiè jí bí chù bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu ruò
于香界、鼻识界及鼻触、鼻触为缘所生诸受若
zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo yú bí jiè ruò zuò jí sǎn bú zuò jí sǎn
作大小、不作大小；于鼻界若作集散、不作集散，
yú xiāng jiè nǎi zhì bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu ruò zuò jí sǎn bú
于香界乃至鼻触为缘所生诸受若作集散、不
zuò jí sǎn yú bí jiè ruò zuò yǒu liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng
作集散；于鼻界若作有量无量、不作有量无量，
yú xiāng jiè nǎi zhì bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu ruò zuò yǒu liàng wú
于香界乃至鼻触为缘所生诸受若作有量无
liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú bí jiè ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng
量、不作有量无量；于鼻界若作广狭、不作广
xiá yú xiāng jiè nǎi zhì bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu ruò zuò guǎng
狭，于香界乃至鼻触为缘所生诸受若作广
xiá bú zuò guǎng xiá yú bí jiè ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu
狭、不作广狭；于鼻界若作有力无力、不作有
lì wú lì yú xiāng jiè nǎi zhì bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu ruò zuò
力无力，于香界乃至鼻触为缘所生诸受若作
yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì shì zūn rú shì yī qiè jiē fēi
有力无力、不作有力无力。’世尊！如是一切皆非
bō rě bō luó mì duō děng liú guǒ gù fù cì shì zūn ruò pú sà
般若波罗蜜多等流果故。“复次，世尊！若菩萨
mó hē sà qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú shé jiè
摩诃萨起如是想：‘如是般若波罗蜜多，于舌界
ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo yú wèi jiè shé shí jiè jí shé chù
若作大小、不作大小，于味界、舌识界及舌触、
shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo yú shé
舌触为缘所生诸受若作大小、不作大小；于舌
jiè ruò zuò jí sǎn bú zuò jí sǎn yú wèi jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ
界若作集散、不作集散，于味界乃至舌触为缘所
shēng zhū shòu ruò zuò jí sǎn bú zuò jí sǎn yú shé jiè ruò zuò yǒu liàng
生诸受若作集散、不作集散；于舌界若作有量
wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú wèi jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ
无量、不作有量无量，于味界乃至舌触为缘所

shēngzhūshòuruò zuò yǒuliàng wú liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng yú shé
生 诸受若作有量无量、不作有量无量；于舌
jiè ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú wèi jiè nǎi zhì shé chù wéiyuán
界若作 广 狭、不作 广 狭，于味界乃至舌触为缘
suǒ shēngzhūshòuruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú shé jiè ruò zuò
所生 诸受若作 广 狭、不作 广 狭；于舌界若作
yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì yú wèi jiè nǎi zhì shé chù wéiyuán
有力无力、不作有力无力，于味界乃至舌触为缘
suǒ shēngzhūshòuruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì shì zūn
所生 诸受若作有力无力、不作有力无力。’世尊！

rú shì yī qiè jiē fēi bō rě bō luó mì duōděng liú guǒ gù fù cì
如是一切皆非般若波罗蜜多等流果故。“复次，
shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng rú shì bō rě bō luó
世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：‘如是般若波罗
mì duō yú shēn jiè ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo yú chù jiè shēn
蜜多，于身界若作大小、不作大小，于触界、身
shí jiè jí shēnchù shēnchù wéiyuán suǒ shēngzhūshòuruò zuò dà xiǎo
识界及身触、身触为缘所生 诸受若作大小、
bú zuò dà xiǎo yú shēn jiè ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú chù jiè
不作大小；于身界若作集散、不作集散，于触界
nǎi zhì shēnchù wéiyuán suǒ shēngzhūshòuruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn
乃至身触为缘所生 诸受若作集散、不作集散；
yú shēn jiè ruò zuò yǒuliàng wú liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng yú chù jiè
于身界若作有量无量、不作有量无量，于触界
nǎi zhì shēnchù wéiyuán suǒ shēngzhūshòuruò zuò yǒuliàng wú liàng bú zuò
乃至身触为缘所生 诸受若作有量无量、不作
yǒuliàng wú liàng yú shēn jiè ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú
有量无量；于身界若作 广 狭、不作 广 狭，于
chù jiè nǎi zhì shēnchù wéiyuán suǒ shēngzhūshòuruò zuò guǎng xiá bú zuò
触界乃至身触为缘所生 诸受若作 广 狭、不作
guǎng xiá yú shēn jiè ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì
广 狭；于身界若作有力无力、不作有力无力，
yú chù jiè nǎi zhì shēnchù wéiyuán suǒ shēngzhūshòuruò zuò yǒu lì wú lì
于触界乃至身触为缘所生 诸受若作有力无力、
bú zuò yǒu lì wú lì shì zūn rú shì yī qiè jiē fēi bō rě bō luó mì
不作有力无力。’世尊！如是一切皆非般若波罗蜜
duōděng liú guǒ gù fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú
多等流果故。“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如

shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú yì jiè ruò zuò dà xiǎo
是想：‘如是般若波罗蜜多，于眼界若作大小、
bú zuò dà xiǎo yú fǎ jiè yì shí jiè jí yì chù yì chù wéi yuán suǒ
不作大小，于法界、意识界及意触、意触为缘所
shēng zhū shòu ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo yú yì jiè ruò zuò jí sàn
生诸受若作大小、不作大小；于眼界若作集散、
bú zuò jí sàn yú fǎ jiè nǎi zhì yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu ruò zuò
不作集散，于法界乃至意触为缘所生诸受若作
jí sàn bú zuò jí sàn yú yì jiè ruò zuò yǒu liàng wú liàng bú zuò yǒu
集散、不作集散；于眼界若作有量无量、不作有
liàng wú liàng yú fǎ jiè nǎi zhì yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu ruò zuò
量无量，于法界乃至意触为缘所生诸受若作
yǒu liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú yì jiè ruò zuò guǎng xiá
有量无量、不作有量无量；于眼界若作广狭、
bú zuò guǎng xiá yú fǎ jiè nǎi zhì yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu ruò
不作广狭，于法界乃至意触为缘所生诸受若
zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú yì jiè ruò zuò yǒu lì wú lì bú
作广狭、不作广狭；于眼界若作有力无力、不
zuò yǒu lì wú lì yú fǎ jiè nǎi zhì yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu ruò
作有力无力，于法界乃至意触为缘所生诸受若
zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì shì zūn rú shì yī qiè jiē
作有力无力、不作有力无力。’世尊！如是一切皆
fēi bō rě bō luó mì duō děng liú guǒ gù
非般若波罗蜜多等流果故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：
rú shì bō rě bō luó mì duō yú dì jiè ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà
‘如是般若波罗蜜多，于地界若作大小、不作大
xiǎo yú shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè ruò zuò dà xiǎo bú zuò
小，于水、火、风、空、识界若作大小、不作
dà xiǎo yú dì jiè ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú shuǐ huǒ
大小；于地界若作集散、不作集散，于水、火、
fēng kōng shí jiè ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú dì jiè ruò zuò
风、空、识界若作集散、不作集散；于地界若作
yǒu liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú shuǐ huǒ fēng kōng
有量无量、不作有量无量，于水、火、风、空、
shí jiè ruò zuò yǒu liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú dì jiè ruò
识界若作有量无量、不作有量无量；于地界若

zuòguǎng xiá bú zuòguǎng xiá yú shuǐ huǒ fēng kōng shí
作广狭、不作广狭，于水、火、风、空、识
jiè ruò zuòguǎng xiá bú zuòguǎng xiá yú dì jiè ruò zuòyǒu lì wú lì
界若作广狭、不作广狭；于地界若作有力无力、
bú zuòyǒu lì wú lì yú shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè ruò zuòyǒu
不作有力无力，于水、火、风、空、识界若作有
lì wú lì bú zuòyǒu lì wú lì shì zūn rú shì yī qiè jiē fēi bō
力无力、不作有力无力。’世尊！如是一切皆非般
rě bō luó mì duōděng liú guǒ gù
若波罗蜜多等流果故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú wú míng ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà
‘如是般若波罗蜜多，于无明若作大小、不作大
xiǎo yú xíng shí míng sè liù chù chù shòu ài qǔ
小，于行、识、名色、六处、触、受、爱、取、
yǒu shēng lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo
有、生、老死愁叹苦忧恼若作大小、不作大小；
yú wú míng ruò zuò jí sǎn bú zuò jí sǎn yú xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu
于无明若作集散、不作集散，于行乃至老死愁
tàn kǔ yōunǎo ruò zuò jí sǎn bú zuò jí sǎn yú wú míng ruò zuò yǒuliàng
叹苦忧恼若作集散、不作集散；于无明若作有量
wú liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng yú xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōu
无量、不作有量无量，于行乃至老死愁叹苦忧
nǎo ruò zuò yǒuliàng wú liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng yú wú míng ruò zuò
恼若作有量无量、不作有量无量；于无明若作
guǎng xiá bú zuòguǎng xiá yú xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo
广狭、不作广狭，于行乃至老死愁叹苦忧恼
ruò zuòguǎng xiá bú zuòguǎng xiá yú wú míng ruò zuò yǒu lì wú lì
若作广狭、不作广狭；于无明若作有力无力、
bú zuò yǒu lì wú lì yú xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo ruò zuò
不作有力无力，于行乃至老死愁叹苦忧恼若作
yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì shì zūn rú shì yī qiè jiē fēi
有力无力、不作有力无力。’世尊！如是一切皆非
bō rě bō luó mì duōděng liú guǒ gù
般若波罗蜜多等流果故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú bù shī bō luó mì duō ruò zuò dà
‘如是般若波罗蜜多，于布施波罗蜜多若作大
xiǎo bú zuò dà xiǎo yú jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō
小、不作大小，于净戒、安忍、精进、静虑、般
rě bō luó mì duō ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo yú bù shī bō luó mì
若波罗蜜多若作大小、不作大小；于布施波罗蜜
duō ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú jìng jiè nǎi zhì bō rě bō luó mì
多若作集散、不作集散，于净戒乃至般若波罗蜜
duō ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú bù shī bō luó mì duō ruò zuò yǒu
多若作集散、不作集散；于布施波罗蜜多若作有
liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú jìng jiè nǎi zhì bō rě bō luó
量无量、不作有量无量，于净戒乃至般若波罗
mì duō ruò zuò yǒu liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú bù shī bō
蜜多若作有量无量、不作有量无量；于布施波
luó mì duō ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú jìng jiè nǎi zhì bō rě
罗蜜多若作广狭、不作广狭，于净戒乃至般若
bō luó mì duō ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú bù shī bō luó mì
波罗蜜多若作广狭、不作广狭；于布施波罗蜜
duō ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì yú jìng jiè nǎi zhì bō
多若作有力无力、不作有力无力，于净戒乃至般
rě bō luó mì duō ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì shì zūn
若波罗蜜多若作有力无力、不作有力无力。’世尊！
rú shì yī qiè jiē fēi bō rě bō luó mì duō děng liú guǒ gù
如是一切皆非般若波罗蜜多等流果故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú nèi kōng ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà
‘如是般若波罗蜜多，于内空若作大小、不作大
xiǎo yú wàikōng nèi wàikōng kōng kōng dà kōng shèng yì kōng
小，于外空、内外空、空空、大空、胜义空、
yǒu wéi kōng wú wéi kōng bì jìng kōng wú jì kōng sàn kōng wú
有为空、无为空、毕竟空、无际空、散空、无
biàn yì kōng běn xìng kōng zì xiàng kōng gòng xiàng kōng yī qiè fǎ
变异空、本性空、自相空、共相空、一切法
kōng bù kě dé kōng wú xìng kōng zì xìng kōng wú xìng zì xìng kōng
空、不可得空、无性空、自性空、无性自性空
ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo yú nèi kōng ruò zuò jí sàn bú zuò jí
若作大小、不作大小；于内空若作集散、不作集

sàn yú wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōng ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn
散，于外空乃至无性自性空若作集散、不作集散；
yú nèi kōng ruò zuò yǒuliàng wú liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng yú wàikōng
于内空若作有量无量、不作有量无量，于外空
nǎi zhì wú xìng zì xìngkōng ruò zuò yǒuliàng wú liàng bú zuò yǒuliàng wú
乃至无性自性空若作有量无量、不作有量无
liàng yú nèi kōng ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú wàikōng nǎi
量；于内空若作广狭、不作广狭，于外空乃
zhì wú xìng zì xìngkōng ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú nèi kōng
至无性自性空若作广狭、不作广狭；于内空
ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì yú wàikōng nǎi zhì wú xìng
若作有力无力、不作有力无力，于外空乃至无性
zì xìngkōng ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì shì zūn
自性空若作有力无力、不作有力无力。’世尊！
rú shì yī qiè jiē fēi bō rě bō luó mì duōděng liú guǒ gù
如是一切皆非般若波罗蜜多等流果故。

大般若波罗蜜多经卷第一百七十七

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì yī bǎi qī shí bā
大般若波罗蜜多经卷第一百七十八

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn zàn ān rě pǐn dì sān shí èr zhī qī
初分赞般若品第三十二之七

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú zhēn rú ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà
‘如是般若波罗蜜多，于真如若作大小、不作大

xiǎo yú fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píng
小，于法界、法性、不虚妄性、不变异性、平

děng xìng lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè
等性、离生性、法定、法住、实际、虚空界、

bù sī yì jiè ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo yú zhēn rú ruò zuò jí sàn
不思議界若作大小、不作大小；于真如若作集散、

bú zuò jí sàn yú fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè ruò zuò jí sàn bú zuò
不作集散，于法界乃至不思議界若作集散、不作

jí sàn yú zhēn rú ruò zuò yǒu liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng
集散；于真如若作有量无量、不作有量无量，

yú fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè ruò zuò yǒu liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng
于法界乃至不思議界若作有量无量、不作有量

wú liàng yú zhēn rú ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú fǎ jiè
无量；于真如若作广狭、不作广狭，于法界

nǎi zhì bù sī yì jiè ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú zhēn rú ruò
乃至不思議界若作广狭、不作广狭；于真如若

zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì yú fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì
作有力无力、不作有力无力，于法界乃至不思議

jiè ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì shì zūn rú shì yī
界若作有力无力、不作有力无力。’世尊！如是一

qiè jiē fēi bō rě bō luó mì duō děng liú guǒ gù
切皆非般若波罗蜜多等流果故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú kǔ shèng dì ruò zuò dà xiǎo bú
‘如是般若波罗蜜多，于苦圣谛若作大小、不
zuò dà xiǎo yú jí miè dào shèng dì ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà
作大小，于集、灭、道圣谛若作大小、不作大
xiǎo yú kǔ shèng dì ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú jí miè
小；于苦圣谛若作集散、不作集散，于集、灭、
dào shèng dì ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú kǔ shèng dì ruò zuò yǒu
道圣谛若作集散、不作集散；于苦圣谛若作有
liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú jí miè dào shèng dì ruò
量无量、不作有量无量，于集、灭、道圣谛若
zuò yǒu liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú kǔ shèng dì ruò zuò
作有量无量、不作有量无量；于苦圣谛若作
guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú jí miè dào shèng dì ruò zuò guǎng
广狭、不作广狭，于集、灭、道圣谛若作广
xiá bú zuò guǎng xiá yú kǔ shèng dì ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò
狭、不作广狭；于苦圣谛若作有力无力、不作
yǒu lì wú lì yú jí miè dào shèng dì ruò zuò yǒu lì wú lì
有力无力，于集、灭、道圣谛若作有力无力、
bú zuò yǒu lì wú lì shì zūn rú shì yī qiè jiē fēi bō rě bō luó mì
不作有力无力。’世尊！如是一切皆非般若波罗蜜
duō děng liú guǒ gù fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú
多等流果故。“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如
shì xiǎng rú shì bō rě bō luó mì duō yú sì jìng lǜ ruò zuò dà xiǎo
是想：‘如是般若波罗蜜多，于四静虑若作大小、
bú zuò dà xiǎo yú sì wú liàng sì wú sè dìng ruò zuò dà xiǎo bú zuò
不作大小，于四无量、四无色定若作大小、不作
dà xiǎo yú sì jìng lǜ ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú sì wú liàng
大小；于四静虑若作集散、不作集散，于四无量、
sì wú sè dìng ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú sì jìng lǜ ruò zuò yǒu
四无色定若作集散、不作集散；于四静虑若作有
liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú sì wú liàng sì wú sè dìng
量无量、不作有量无量，于四无量、四无色定
ruò zuò yǒu liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú sì jìng lǜ ruò zuò
若作有量无量、不作有量无量；于四静虑若作
guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú sì wú liàng sì wú sè dìng ruò zuò
广狭、不作广狭，于四无量、四无色定若作
guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú sì jìng lǜ ruò zuò yǒu lì wú lì bú
广狭、不作广狭；于四静虑若作有力无力、不

zuò yǒu lì wú lì yú sì wú liàng sì wú sè dìng ruò zuò yǒu lì wú lì
作有力无力，于四无量、四无色定若作有力无力、
bú zuò yǒu lì wú lì shì zūn rú shì yī qiè jiē fēi bō rě bō luó mì
不作有力无力。’世尊！如是一切皆非般若波罗蜜
duō děng liú guǒ gù
多等流果故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú bā jiě tuō ruò zuò dà xiǎo bú zuò
‘如是般若波罗蜜多，于八解脱若作大小、不作
dà xiǎo yú bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù ruò zuò dà xiǎo
大小，于八胜处、九次第定、十遍处若作大小、
bú zuò dà xiǎo yú bā jiě tuō ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú bā
不作大小；于八解脱若作集散、不作集散，于八
shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn
胜处、九次第定、十遍处若作集散、不作集散；
yú bā jiě tuō ruò zuò yǒu liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú bā
于八解脱若作有量无量、不作有量无量，于八
shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù ruò zuò yǒu liàng wú liàng bú zuò
胜处、九次第定、十遍处若作有量无量、不作
yǒu liàng wú liàng yú bā jiě tuō ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá
有量无量；于八解脱若作广狭、不作广狭，
yú bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù ruò zuò guǎng xiá bú zuò
于八胜处、九次第定、十遍处若作广狭、不作
guǎng xiá yú bā jiě tuō ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì
广狭；于八解脱若作有力无力、不作有力无力，
yú bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù ruò zuò yǒu lì wú lì
于八胜处、九次第定、十遍处，若作有力无力、
bú zuò yǒu lì wú lì shì zūn rú shì yī qiè jiē fēi bō rě bō luó mì
不作有力无力。’世尊！如是一切皆非般若波罗蜜
duō děng liú guǒ gù
多等流果故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú sì niàn zhù ruò zuò dà xiǎo bú zuò
‘如是般若波罗蜜多，于四念住若作大小、不作
dà xiǎo yú sì zhèng duàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng
大小，于四正断、四神足、五根、五力、七等

jué zhī bā shèngdào zhī ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo yú sì niàn
觉支、八圣道支若作大小、不作大小；于四念
zhù ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào
住若作集散、不作集散，于四正断乃至八圣道
zhī ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú sì niàn zhù ruò zuò yǒuliàng wú liàng
支若作集散、不作集散；于四念住若作有量无量、
bú zuò yǒuliàng wú liàng yú sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī ruò zuò
不作有量无量，于四正断乃至八圣道支若作
yǒuliàng wú liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng yú sì niàn zhù ruò zuò guǎng
有量无量、不作有量无量；于四念住若作广
xiá bú zuò guǎng xiá yú sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī ruò zuò
狭、不作广狭，于四正断乃至八圣道支若作
guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú sì niàn zhù ruò zuò yǒu lì wú lì bú
广狭、不作广狭；于四念住若作有力无力、不
zuò yǒu lì wú lì yú sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī ruò zuò yǒu
作有力无力，于四正断乃至八圣道支若作有
lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì shì zūn rú shì yī qiè jiē fēi bō
力无力、不作有力无力。’世尊！如是一切皆非般
rě bō luó mì duōděng liú guǒ gù
若波罗蜜多等流果故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú kōng jiě tuō mén ruò zuò dà xiǎo
‘如是般若波罗蜜多，于空解脱门若作大小、
bú zuò dà xiǎo yú wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén ruò zuò dà xiǎo bú
不作大小，于无相、无愿解脱门若作大小、不
zuò dà xiǎo yú kōng jiě tuō mén ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú wú
作大小；于空解脱门若作集散、不作集散，于无
xiàng wú yuàn jiě tuō mén ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú kōng jiě
相、无愿解脱门若作集散、不作集散；于空解
tuō mén ruò zuò yǒuliàng wú liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng yú wú xiàng
脱门若作有量无量、不作有量无量，于无相、
wú yuàn jiě tuō mén ruò zuò yǒuliàng wú liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng yú
无愿解脱门若作有量无量、不作有量无量；于
kōng jiě tuō mén ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú wú xiàng wú
空解脱门若作广狭、不作广狭，于无相、无
yuàn jiě tuō mén ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú kōng jiě tuō mén
愿解脱门若作广狭、不作广狭；于空解脱门

ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì yú wú xiàng wú yuàn
若作有力无力、不作有力无力，于无相、无愿

jiě tuō mén ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì shì zūn
解脱门若作有力无力、不作有力无力。’世尊！

rú shì yī qiè jiē fēi bō rě bō luó mì duō děng liú guǒ gù
如是一切皆非般若波罗蜜多等流果故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú wǔ yǎn ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà
‘如是般若波罗蜜多，于五眼若作大小、不作大

xiǎo yú liù shéntōng ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo yú wǔ yǎn ruò
小，于六神通若作大小、不作大小；于五眼若

zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú liù shéntōng ruò zuò jí sàn bú zuò jí
作集散、不作集散，于六神通若作集散、不作集

sàn yú wǔ yǎn ruò zuò yǒu liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú
散；于五眼若作有量无量、不作有量无量，于

liù shéntōng ruò zuò yǒu liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú wǔ yǎn
六神通若作有量无量、不作有量无量；于五眼

ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú liù shéntōng ruò zuò guǎng xiá
若作广狭、不作广狭，于六神通若作广狭、

bú zuò guǎng xiá yú wǔ yǎn ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú
不作广狭；于五眼若作有力无力、不作有力无

lì yú liù shéntōng ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì
力，于六神通若作有力无力、不作有力无力。’

shì zūn rú shì yī qiè jiē fēi bō rě bō luó mì duō děng liú guǒ gù
世尊！如是一切皆非般若波罗蜜多等流果故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú fó shí lì ruò zuò dà xiǎo bú zuò
‘如是般若波罗蜜多，于佛十力若作大小、不作

dà xiǎo yú sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà
大小，于四无所畏、四无碍解、大慈、大悲、大

xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo
喜、大舍、十八佛不共法若作大小、不作大小；

yú fó shí lì ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú sì wú suǒ wèi nǎi zhì
于佛十力若作集散、不作集散，于四无所畏乃至

shí bā fó bú gòng fǎ ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú fó shí lì ruò
十八佛不共法若作集散、不作集散；于佛十力若

zuò yǒuliàng wú liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng yú sì wú suǒ wèi nǎi zhì
作有量无量、不作有量无量，于四无所畏乃至

shí bā fó bú gòng fǎ ruò zuò yǒuliàng wú liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng
十八佛不共法若作有量无量、不作有量无量；

yú fó shí lì ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú sì wú suǒ wèi nǎi
于佛十力若作广狭、不作广狭，于四无所畏乃

zhì shí bā fó bú gòng fǎ ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú fó shí
至十八佛不共法若作广狭、不作广狭；于佛十

lì ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì yú sì wú suǒ wèi nǎi
力若作有力无力、不作有力无力，于四无所畏乃

zhì shí bā fó bú gòng fǎ ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì
至十八佛不共法若作有力无力、不作有力无力。’

shì zūn rú shì yī qiè jiē fēi bō rě bō luó mì duōděng liú guǒ gù
世尊！如是一切皆非般若波罗蜜多等流果故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú wú wàng shī fǎ ruò zuò dà xiǎo
‘如是般若波罗蜜多，于无忘失法若作大小、

bú zuò dà xiǎo yú héng zhù shě xìng ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo
不作大小，于恒住舍性若作大小、不作大小；

yú wú wàng shī fǎ ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú héng zhù shě xìng
于无忘失法若作集散、不作集散，于恒住舍性

ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú wú wàng shī fǎ ruò zuò yǒuliàng wú
若作集散、不作集散；于无忘失法若作有量无

liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng yú héng zhù shě xìng ruò zuò yǒuliàng wú liàng
量、不作有量无量，于恒住舍性若作有量无量、

bú zuò yǒuliàng wú liàng yú wú wàng shī fǎ ruò zuò guǎng xiá bú zuò
不作有量无量；于无忘失法若作广狭、不作

guǎng xiá yú héng zhù shě xìng ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú
广狭，于恒住舍性若作广狭、不作广狭；于

wú wàng shī fǎ ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì yú héng
无忘失法若作有力无力、不作有力无力，于恒

zhù shě xìng ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì shì zūn rú
住舍性若作有力无力、不作有力无力。’世尊！如

shì yī qiè jiē fēi bō rě bō luó mì duōděng liú guǒ gù
是一切皆非般若波罗蜜多等流果故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú yī qiè zhì ruò zuò dà xiǎo bú zuò
‘如是般若波罗蜜多，于一切智若作大小、不作
dà xiǎo yú dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà
大小，于道相智、一切相智若作大小、不作大
xiǎo yú yī qiè zhì ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú dào xiàng zhì
小；于一切智若作集散、不作集散，于道相智、
yī qiè xiàng zhì ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú yī qiè zhì ruò zuò yǒu
一切相智若作集散、不作集散；于一切智若作有
liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú dào xiàng zhì yī qiè xiàng
量无量、不作有量无量，于道相智、一切相
zhì ruò zuò yǒu liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú yī qiè zhì ruò
智若作有量无量、不作有量无量；于一切智若
zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì ruò
作广狭、不作广狭，于道相智、一切相智若
zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú yī qiè zhì ruò zuò yǒu lì wú lì
作广狭、不作广狭；于一切智若作有力无力、
bú zuò yǒu lì wú lì yú dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì ruò zuò yǒu lì
不作有力无力，于道相智、一切相智若作有力
wú lì bú zuò yǒu lì wú lì shì zūn rú shì yī qiè jiē fēi bō rě
无力、不作有力无力。’世尊！如是一切皆非般若
bō luó mì duō děng liú guǒ gù
波罗蜜多等流果故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú yī qiè tuó luó ní mén ruò zuò dà
‘如是般若波罗蜜多，于一切陀罗尼门若作大
xiǎo bú zuò dà xiǎo yú yī qiè sān mó dì mén ruò zuò dà xiǎo bú zuò
小、不作大小，于一切三摩地门若作大小、不作
dà xiǎo yú yī qiè tuó luó ní mén ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú
大小；于一切陀罗尼门若作集散、不作集散，于
yī qiè sān mó dì mén ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú yī qiè tuó luó
一切三摩地门若作集散、不作集散；于一切陀罗
ní mén ruò zuò yǒu liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú yī qiè sān
尼门若作有量无量、不作有量无量，于一切三
mó dì mén ruò zuò yǒu liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú yī qiè
摩地门若作有量无量、不作有量无量；于一切
tuó luó ní mén ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú yī qiè sān mó dì
陀罗尼门若作广狭、不作广狭，于一切三摩地

mén ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú yī qiè tuó luó ní mén ruò
门若作广狭、不作广狭；于一切陀罗尼门若
zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì yú yī qiè sān mó dì mén ruò
作有力无力、不作有力无力，于一切三摩地门若
zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì shì zūn rú shì yī qiè jiē
作有力无力、不作有力无力。’世尊！如是一切皆
fēi bō rě bō luó mì duō děng liú guǒ gù
非般若波罗蜜多等流果故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú yù liú ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà
‘如是般若波罗蜜多，于预流若作大小、不作大
xiǎo yú yī lái bù huán ā luó hàn ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo
小，于一来、不还、阿罗汉若作大小、不作大小；
yú yù liú ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú yī lái bù huán ā
于预流若作集散、不作集散，于一来、不还、阿
luó hàn ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú yù liú ruò zuò yǒu liàng wú liàng
罗汉若作集散、不作集散；于预流若作有量无量、
bú zuò yǒu liàng wú liàng yú yī lái bù huán ā luó hàn ruò zuò yǒu
不作有量无量，于一来、不还、阿罗汉若作有
liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú yù liú ruò zuò guǎng xiá bú
量无量、不作有量无量；于预流若作广狭、不
zuò guǎng xiá yú yī lái bù huán ā luó hàn ruò zuò guǎng xiá
作广狭，于一来、不还、阿罗汉若作广狭、
bú zuò guǎng xiá yú yù liú ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú
不作广狭；于预流若作有力无力、不作有力无
lì yú yī lái bù huán ā luó hàn ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò
力，于一来、不还、阿罗汉若作有力无力、不作
yǒu lì wú lì shì zūn rú shì yī qiè jiē fēi bō rě bō luó mì duō
有力无力。’世尊！如是一切皆非般若波罗蜜多
děng liú guǒ gù
等流果故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú yù liú xiàng yù liú guǒ ruò zuò dà
‘如是般若波罗蜜多，于预流向预流果若作大
xiǎo bú zuò dà xiǎo yú yī lái xiàng yī lái guǒ bù huán xiàng bù huán
小、不作大小，于一来向一来果、不还向不还

guǒ ā luó hànxiàng ā luó hànguǒ ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo
果、阿罗汉向阿罗汉果若作大小、不作大小；
yú yù liú xiàng yù liú guǒ ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú yī lái
于预流向预流果若作集散、不作集散，于一来
xiàng nǎi zhì ā luó hànguǒ ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú yù liú
向乃至阿罗汉果若作集散、不作集散；于预流
xiàng yù liú guǒ ruò zuò yǒuliàng wú liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng yú yī
向预流果若作有量无量、不作有量无量，于一
lái xiàng nǎi zhì ā luó hànguǒ ruò zuò yǒuliàng wú liàng bú zuò yǒuliàng wú
来向乃至阿罗汉果若作有量无量、不作有量无
liàng yú yù liú xiàng yù liú guǒ ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá
量；于预流向预流果若作广狭、不作广狭，
yú yī lái xiàng nǎi zhì ā luó hànguǒ ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá
于一来向乃至阿罗汉果若作广狭、不作广狭；
yú yù liú xiàng yù liú guǒ ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì
于预流向预流果若作有力无力、不作有力无力，
yú yī lái xiàng nǎi zhì ā luó hànguǒ ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu
于一来向乃至阿罗汉果若作有力无力、不作有
lì wú lì shì zūn rú shì yī qiè jiē fēi bō rě bō luó mì duōděng
力无力。’世尊！如是一切皆非般若波罗蜜多等
liú guǒ gù
流果故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú dú jué ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà
‘如是般若波罗蜜多，于独觉若作大小、不作大
xiǎo yú dú jué pú tí ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo yú dú jué ruò
小，于独觉菩提若作大小、不作大小；于独觉若
zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú dú jué pú tí ruò zuò jí sàn bú zuò
作集散、不作集散，于独觉菩提若作集散、不作
jí sàn yú dú jué ruò zuò yǒuliàng wú liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng
集散；于独觉若作有量无量、不作有量无量，
yú dú jué pú tí ruò zuò yǒuliàng wú liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng yú
于独觉菩提若作有量无量、不作有量无量；于
dú jué ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú dú jué pú tí ruò zuò
独觉若作广狭、不作广狭，于独觉菩提若作
guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú dú jué ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò
广狭、不作广狭；于独觉若作有力无力、不作

yǒu lì wú lì yú dú jué pú tí ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì
有力无力，于独觉菩提若作有力无力、不作有力
wú lì shì zūn rú shì yī qiè jiē fēi bō rě bō luó mì duō dēng liú
无力。’世尊！如是一切皆非般若波罗蜜多等流
guǒ gù
果故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩訶萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú pú sà mó hē sà ruò zuò dà xiǎo
‘如是般若波罗蜜多，于菩萨摩訶萨若作大小、
bú zuò dà xiǎo yú pú sà mó hē sà xíng ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo
不作大小，于菩萨摩訶萨行若作大小、不作大小；
yú pú sà mó hē sà ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú pú sà mó hē
于菩萨摩訶萨若作集散、不作集散，于菩萨摩訶
sà xíng ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú pú sà mó hē sà ruò zuò yǒu
萨行若作集散、不作集散；于菩萨摩訶萨若作有
liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú pú sà mó hē sà xíng ruò zuò
量无量、不作有量无量，于菩萨摩訶萨行若作
yǒu liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú pú sà mó hē sà ruò zuò
有量无量、不作有量无量；于菩萨摩訶萨若作
guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú pú sà mó hē sà xíng ruò zuò guǎng xiá
广狭、不作广狭，于菩萨摩訶萨行若作广狭、
bú zuò guǎng xiá yú pú sà mó hē sà ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò
不作广狭；于菩萨摩訶萨若作有力无力、不作
yǒu lì wú lì yú pú sà mó hē sà xíng ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò
有力无力，于菩萨摩訶萨行若作有力无力、不作
yǒu lì wú lì shì zūn rú shì yī qiè jiē fēi bō rě bō luó mì duō
有力无力。’世尊！如是一切皆非般若波罗蜜多
dēng liú guǒ gù
等流果故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩訶萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú zhū rú lái yīng zhèng dēng jué
‘如是般若波罗蜜多，于诸如来、应、正等觉
ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo yú fó wú shàng zhèng dēng pú tí ruò
若作大小、不作大小，于佛无上正等菩提若
zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo yú zhū rú lái yīng zhèng dēng jué ruò
作大小、不作大小；于诸如来、应、正等觉若

zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú fó wú shàngzhèngděng pú tí ruò zuò jí
作集散、不作集散，于佛无上正等菩提若作集
sàn bú zuò jí sàn yú zhū rú lái yīng zhèngděngjué ruò zuò yǒu
散、不作集散；于诸如来、应、正等觉若作有
liàng wú liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng yú fó wú shàngzhèngděng pú tí
量无量、不作有量无量，于佛无上正等菩提
ruò zuò yǒuliàng wú liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng yú zhū rú lái yīng
若作有量无量、不作有量无量；于诸如来、应、
zhèngděngjué ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú fó wú shàngzhèng
正等觉若作广狭、不作广狭，于佛无上正
děng pú tí ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú zhū rú lái yīng
等菩提若作广狭、不作广狭；于诸如来、应、
zhèngděngjué ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì yú fó wú
正等觉若作有力无力、不作有力无力，于佛无
shàngzhèngděng pú tí ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì
上正等菩提若作有力无力、不作有力无力。’

shì zūn rú shì yī qiè jiē fēi bō rě bō luó mì duōděng liú guǒ gù
世尊！如是一切皆非般若波罗蜜多等流果故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú yī qiè fǎ ruò zuò dà xiǎo bú zuò
‘如是般若波罗蜜多，于一切法若作大小、不作
dà xiǎo yú yī qiè fǎ ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú yī qiè fǎ
大小，于一切法若作集散、不作集散，于一切法
ruò zuò yǒuliàng wú liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng yú yī qiè fǎ ruò zuò
若作有量无量、不作有量无量，于一切法若作
guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú yī qiè fǎ ruò zuò yǒu lì wú lì bú
广狭、不作广狭，于一切法若作有力无力、不
zuò yǒu lì wú lì shì zūn rú shì yī qiè jiē fēi bō rě bō luó mì duō
作有力无力。’世尊！如是一切皆非般若波罗蜜多
děng liú guǒ gù
等流果故。

shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng rú shì bō
“世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：‘如是般
rě bō luó mì duō yú sè ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo yú shòu
若波罗蜜多，于色若作大小、不作大小，于受、
xiǎng xíng shí ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo yú sè ruò zuò jí sàn
想、行、识若作大小、不作大小；于色若作集散、

bú zuò jí sàn yú shòu xiǎng xíng shí ruò zuò jí sàn bú zuò jí
不作集散，于受、想、行、识若作集散、不作集
sàn yú sè ruò zuò yǒuliàng wú liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng yú shòu
散；于色若作有量无量、不作有量无量，于受、
xiǎng xíng shí ruò zuò yǒuliàng wú liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng yú
想、行、识若作有量无量、不作有量无量；于
sè ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú shòu xiǎng xíng shí
色若作广狭、不作广狭，于受、想、行、识
ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú sè ruò zuò yǒu lì wú lì bú
若作广狭、不作广狭；于色若作有力无力、不
zuò yǒu lì wú lì yú shòu xiǎng xíng shí ruò zuò yǒu lì wú lì
作有力无力，于受、想、行、识若作有力无力、
bú zuò yǒu lì wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà míng dà yǒu suǒ
不作有力无力。’世尊！是菩萨摩诃萨名大有所
dé fēi xíng bō rě bō luó mì duō hé yǐ gù fēi yǒu suǒ dé xiǎng
得，非行般若波罗蜜多。何以故？非有所得想
néng zhèng wú shàng zhèng děng pú tí gù
能证无上正等菩提故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú yǎn chù ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà
‘如是般若波罗蜜多，于眼处若作大小、不作大
xiǎo yú ěr bí shé shēn yì chù ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà
小，于耳、鼻、舌、身、意处若作大小、不作大
xiǎo yú yǎn chù ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú ěr bí shé
小；于眼处若作集散、不作集散，于耳、鼻、舌、
shēn yì chù ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú yǎn chù ruò zuò yǒuliàng
身、意处若作集散、不作集散；于眼处若作有量
wú liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng yú ěr bí shé shēn yì
无量、不作有量无量，于耳、鼻、舌、身、意
chù ruò zuò yǒuliàng wú liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng yú yǎn chù ruò zuò
处若作有量无量、不作有量无量；于眼处若作
guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú ěr bí shé shēn yì chù ruò
广狭、不作广狭，于耳、鼻、舌、身、意处若
zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú yǎn chù ruò zuò yǒu lì wú lì bú
作广狭、不作广狭；于眼处若作有力无力、不
zuò yǒu lì wú lì yú ěr bí shé shēn yì chù ruò zuò yǒu lì
作有力无力，于耳、鼻、舌、身、意处若作有力

wú lì bú zuò yǒu lì wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà míng
无力、不作有力无力。’世尊！是菩萨摩诃萨名
dà yǒu suǒ dé fēi xíng bō rě bō luó mì duō hé yǐ gù fēi yǒu suǒ
大有所得，非行般若波罗蜜多。何以故？非有所
dé xiǎng néng zhèng wú shàng zhèng děng pú tí gù
得想能证无上正等菩提故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú sè chù ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà
‘如是般若波罗蜜多，于色处若作大小、不作大
xiǎo yú shēng xiāng wèi chù fǎ chù ruò zuò dà xiǎo bú zuò
小，于声、香、味、触、法处若作大小、不作
dà xiǎo yú sè chù ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú shēng xiāng
大小；于色处若作集散、不作集散，于声、香、
wèi chù fǎ chù ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú sè chù ruò zuò
味、触、法处若作集散、不作集散；于色处若作
yǒu liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú shēng xiāng wèi
有量无量、不作有量无量，于声、香、味、
chù fǎ chù ruò zuò yǒu liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú sè
触、法处若作有量无量、不作有量无量；于色
chù ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú shēng xiāng wèi chù
处若作广狭、不作广狭，于声、香、味、触、
fǎ chù ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú sè chù ruò zuò yǒu lì wú
法处若作广狭、不作广狭；于色处若作有力无
lì bú zuò yǒu lì wú lì yú shēng xiāng wèi chù fǎ chù
力、不作有力无力，于声、香、味、触、法处
ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì shì zūn shì pú sà mó
若作有力无力、不作有力无力。’世尊！是菩萨摩
hē sà míng dà yǒu suǒ dé fēi xíng bō rě bō luó mì duō hé yǐ gù
诃萨名大有所得，非行般若波罗蜜多。何以故？

fēi yǒu suǒ dé xiǎng néng zhèng wú shàng zhèng děng pú tí gù
非有所得想能证无上正等菩提故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú yǎn jiè ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà
‘如是般若波罗蜜多，于眼界若作大小、不作大
xiǎo yú sè jiè yǎn shí jiè jí yǎn chù yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū
小，于色界、眼识界及眼触、眼触为缘所生诸

shòuruò zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo yú yǎn jiè ruò zuò jí sàn bú zuò
受若作大小、不作大小；于眼界若作集散、不作
jí sàn yú sè jiè nǎi zhì yǎnchù wéiyuán suǒ shēng zhū shòuruò zuò jí sàn
集散，于色界乃至眼触为缘所生诸受若作集散、
bú zuò jí sàn yú yǎn jiè ruò zuò yǒuliàng wú liàng bú zuò yǒuliàng wú
不作集散；于眼界若作有量无量、不作有量无
liàng yú sè jiè nǎi zhì yǎnchù wéiyuán suǒ shēng zhū shòuruò zuò yǒuliàng
量，于色界乃至眼触为缘所生诸受若作有量
wú liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng yú yǎn jiè ruò zuò guǎng xiá bú zuò
无量、不作有量无量；于眼界若作广狭、不作
guǎng xiá yú sè jiè nǎi zhì yǎnchù wéiyuán suǒ shēng zhū shòuruò zuò
广狭，于色界乃至眼触为缘所生诸受若作
guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú yǎn jiè ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò
广狭、不作广狭；于眼界若作有力无力、不作
yǒu lì wú lì yú sè jiè nǎi zhì yǎnchù wéiyuán suǒ shēng zhū shòuruò zuò
有力无力，于色界乃至眼触为缘所生诸受若作
yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà
有力无力、不作有力无力。’世尊！是菩萨摩诃萨
míng dà yǒu suǒ dé fēi xíng bō rě bō luó mì duō hé yǐ gù fēi yǒu
名大有所得，非行般若波罗蜜多。何以故？非有
suǒ dé xiǎng néng zhèng wú shàng zhèng děng pú tí gù
所得想能证无上正等菩提故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú ěr jiè ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà
‘如是般若波罗蜜多，于耳界若作大小、不作大
xiǎo yú shēng jiè ěr shí jiè jí ěr chù ěr chù wéiyuán suǒ shēng zhū
小，于声界、耳识界及耳触、耳触为缘所生诸
shòuruò zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo yú ěr jiè ruò zuò jí sàn bú zuò
受若作大小、不作大小；于耳界若作集散、不作
jí sàn yú shēng jiè nǎi zhì ěr chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòuruò zuò jí
集散，于声界乃至耳触为缘所生诸受若作集
sàn bú zuò jí sàn yú ěr jiè ruò zuò yǒuliàng wú liàng bú zuò yǒuliàng
散、不作集散；于耳界若作有量无量、不作有量
wú liàng yú shēng jiè nǎi zhì ěr chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòuruò zuò yǒu
无量，于声界乃至耳触为缘所生诸受若作有
liàng wú liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng yú ěr jiè ruò zuò guǎng xiá bú
量无量、不作有量无量；于耳界若作广狭、不

zuò guǎng xiá yú shēng jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu ruò
作广狭，于声界乃至耳触为缘所生诸受若
zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú ěr jiè ruò zuò yǒu lì wú lì bú
作广狭、不作广狭；于耳界若作有力无力、不
zuò yǒu lì wú lì yú shēng jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
作有力无力，于声界乃至耳触为缘所生诸受
ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì shì zūn shì pú sà mó
若作有力无力、不作有力无力。’世尊！是菩萨摩

hē sà míng dà yǒu suǒ dé fēi xíng bō rě bō luó mì duō hé yǐ gù
诃萨名大有所得，非行般若波罗蜜多。何以故？

fēi yǒu suǒ dé xiǎng néng zhèng wú shàng zhèng děng pú tí gù
非有所得想能证无上正等菩提故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú bí jiè ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà
‘如是般若波罗蜜多，于鼻界若作大小、不作大

xiǎo yú xiāng jiè bí shí jiè jí bí chù bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū
小，于香界、鼻识界及鼻触、鼻触为缘所生诸

shòu ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo yú bí jiè ruò zuò jí sàn bú zuò
受若作大小、不作大小；于鼻界若作集散、不作

jí sàn yú xiāng jiè nǎi zhì bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu ruò zuò jí
集散，于香界乃至鼻触为缘所生诸受若作集

sàn bú zuò jí sàn yú bí jiè ruò zuò yǒu liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng
散、不作集散；于鼻界若作有量无量、不作有量

wú liàng yú xiāng jiè nǎi zhì bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu ruò zuò yǒu
无量，于香界乃至鼻触为缘所生诸受若作有

liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú bí jiè ruò zuò guǎng xiá bú
量无量、不作有量无量；于鼻界若作广狭、不

zuò guǎng xiá yú xiāng jiè nǎi zhì bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu ruò
作广狭，于香界乃至鼻触为缘所生诸受若

zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú bí jiè ruò zuò yǒu lì wú lì bú
作广狭、不作广狭；于鼻界若作有力无力、不

zuò yǒu lì wú lì yú xiāng jiè nǎi zhì bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
作有力无力，于香界乃至鼻触为缘所生诸受

ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì shì zūn shì pú sà mó
若作有力无力、不作有力无力。’世尊！是菩萨摩

hē sà míng dà yǒu suǒ dé fēi xíng bō rě bō luó mì duō hé yǐ gù
诃萨名大有所得，非行般若波罗蜜多。何以故？

fēi yǒu suǒ dé xiǎng néng zhèng wú shàng zhèng děng pú tí gù
非有所得想能证无上正等菩提故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú shé jiè ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà
‘如是般若波罗蜜多，于舌界若作大小、不作大

xiǎo yú wèi jiè shé shí jiè jí shé chù shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū
小，于味界、舌识界及舌触、舌触为缘所生诸

shòu ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo yú shé jiè ruò zuò jí sàn bú zuò
受若作大小、不作大小；于舌界若作集散、不作

jí sàn yú wèi jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu ruò zuò jí sàn
集散，于味界乃至舌触为缘所生诸受若作集散、

bú zuò jí sàn yú shé jiè ruò zuò yǒu liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú
不作集散；于舌界若作有量无量、不作有量无

liàng yú wèi jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu ruò zuò yǒu liàng
量，于味界乃至舌触为缘所生诸受若作有量

wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú shé jiè ruò zuò guǎng xiá bú zuò
无量、不作有量无量；于舌界若作广狭、不作

guǎng xiá yú wèi jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu ruò zuò
广狭，于味界乃至舌触为缘所生诸受若作

guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú shé jiè ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò
广狭、不作广狭；于舌界若作有力无力、不作

yǒu lì wú lì yú wèi jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu ruò zuò
有力无力，于味界乃至舌触为缘所生诸受若作

yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà
有力无力、不作有力无力。’世尊！是菩萨摩诃萨

míng dà yǒu suǒ dé fēi xíng bō rě bō luó mì duō hé yǐ gù fēi yǒu
名大有所得，非行般若波罗蜜多。何以故？非有

suǒ dé xiǎng néng zhèng wú shàng zhèng děng pú tí gù
所得想能证无上正等菩提故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú shēn jiè ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà
‘如是般若波罗蜜多，于身界若作大小、不作大

xiǎo yú chù jiè shēn shí jiè jí shēn chù shēn chù wéi yuán suǒ shēng
小，于触界、身识界及身触、身触为缘所生

zhū shòu ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo yú shēn jiè ruò zuò jí sàn
诸受若作大小、不作大小；于身界若作集散、

bú zuò jí sàn yú chù jiè nǎi zhì shēnchù wéiyuánsuǒ shēngzhū shòu ruò
不作集散，于触界乃至身触为缘所生诸受若
zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú shēn jiè ruò zuò yǒuliàng wú liàng bú
作集散、不作集散；于身界若作有量无量、不
zuò yǒuliàng wú liàng yú chù jiè nǎi zhì shēnchù wéiyuánsuǒ shēngzhū shòu
作有量无量，于触界乃至身触为缘所生诸受
ruò zuò yǒuliàng wú liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng yú shēn jiè ruò zuò
若作有量无量、不作有量无量；于身界若作
guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú chù jiè nǎi zhì shēnchù wéiyuánsuǒ shēng
广狭、不作广狭，于触界乃至身触为缘所生
zhū shòu ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú shēn jiè ruò zuò yǒu lì
诸受若作广狭、不作广狭；于身界若作有力
wú lì bú zuò yǒu lì wú lì yú chù jiè nǎi zhì shēnchù wéiyuánsuǒ
无力、不作有力无力，于触界乃至身触为缘所
shēngzhū shòu ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì shì zūn
生诸受若作有力无力、不作有力无力。’世尊！

shì pú sà mó hē sà míng dà yǒu suǒ dé fēi xíng bō rě bō luó mì duō
是菩萨摩诃萨名大有所得，非行般若波罗蜜多。

hé yǐ gù fēi yǒu suǒ dé xiǎng néng zhèng wú shàng zhèng děng pú tí
何以故？非有所得想能证无上正等菩提
gù
故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú yì jiè ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà
‘如是般若波罗蜜多，于眼界若作大小、不作大
xiǎo yú fǎ jiè yì shí jiè jí yì chù yì chù wéiyuánsuǒ shēngzhū
小，于法界、意识界及意触、意触为缘所生诸
shòu ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo yú yì jiè ruò zuò jí sàn bú zuò
受若作大小、不作大小；于眼界若作集散、不作
jí sàn yú fǎ jiè nǎi zhì yì chù wéiyuánsuǒ shēngzhū shòu ruò zuò jí sàn
集散，于法界乃至意触为缘所生诸受若作集散、
bú zuò jí sàn yú yì jiè ruò zuò yǒuliàng wú liàng bú zuò yǒuliàng wú
不作集散；于眼界若作有量无量、不作有量无
liàng yú fǎ jiè nǎi zhì yì chù wéiyuánsuǒ shēngzhū shòu ruò zuò yǒuliàng
量，于法界乃至意触为缘所生诸受若作有量
wú liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng yú yì jiè ruò zuò guǎng xiá bú zuò
无量、不作有量无量；于眼界若作广狭、不作

guǎng xiá yú fǎ jiè nǎi zhì yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu ruò zuò
广狭，于法界乃至意触为缘所生诸受若作
guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú yì jiè ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò
广狭、不作广狭；于意界若作有力无力、不作
yǒu lì wú lì yú fǎ jiè nǎi zhì yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu ruò zuò
有力无力，于法界乃至意触为缘所生诸受若作
yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà
有力无力、不作有力无力。’世尊！是菩萨摩诃萨
míng dà yǒu suǒ dé fēi xíng bō rě bō luó mì duō hé yǐ gù fēi yǒu
名大有所得，非行般若波罗蜜多。何以故？非有
suǒ dé xiǎng néng zhèng wú shàng zhèng děng pú tí gù
所得想能证无上正等菩提故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú dì jiè ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà
‘如是般若波罗蜜多，于地界若作大小、不作大
xiǎo yú shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè ruò zuò dà xiǎo bú zuò
小，于水、火、风、空、识界若作大小、不作
dà xiǎo yú dì jiè ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú shuǐ huǒ
大小；于地界若作集散、不作集散，于水、火、
fēng kōng shí jiè ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú dì jiè ruò zuò
风、空、识界若作集散、不作集散；于地界若作
yǒu liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú shuǐ huǒ fēng kōng
有量无量、不作有量无量，于水、火、风、空、
shí jiè ruò zuò yǒu liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú dì jiè ruò
识界若作有量无量、不作有量无量；于地界若
zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú shuǐ huǒ fēng kōng shí
作广狭、不作广狭，于水、火、风、空、识
jiè ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú dì jiè ruò zuò yǒu lì wú lì
界若作广狭、不作广狭；于地界若作有力无力、
bú zuò yǒu lì wú lì yú shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè ruò zuò yǒu
不作有力无力，于水、火、风、空、识界若作有
lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà míng
力无力、不作有力无力。’世尊！是菩萨摩诃萨名
dà yǒu suǒ dé fēi xíng bō rě bō luó mì duō hé yǐ gù fēi yǒu suǒ
大有所得，非行般若波罗蜜多。何以故？非有所
dé xiǎng néng zhèng wú shàng zhèng děng pú tí gù
得想能证无上正等菩提故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú wú míng ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà
‘如是般若波罗蜜多，于无明若作大小、不作大

xiǎo yú xíng shí míng sè liù chù chù shòu ài qǔ
小，于行、识、名色、六处、触、受、爱、取、

yǒu shēng lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo
有、生、老死愁叹苦恼若作大小、不作大小；

yú wú míng ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu
于无明若作集散、不作集散，于行乃至老死愁

tàn kǔ yōunǎo ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú wú míng ruò zuò yǒuliàng
叹苦恼若作集散、不作集散；于无明若作有量

wú liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng yú xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōu
无量、不作有量无量，于行乃至老死愁叹苦恼

nǎo ruò zuò yǒuliàng wú liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng yú wú míng ruò zuò
恼若作有量无量、不作有量无量；于无明若作

guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo
广狭、不作广狭，于行乃至老死愁叹苦恼

ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú wú míng ruò zuò yǒu lì wú lì
若作广狭、不作广狭；于无明若作有力无力、

bú zuò yǒu lì wú lì yú xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo ruò zuò
不作有力无力，于行乃至老死愁叹苦恼若作

yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà
有力无力、不作有力无力。’世尊！是菩萨摩诃萨

míng dà yǒu suǒ dé fēi xíng bō rě bō luó mì duō hé yǐ gù fēi yǒu
名大有所得，非行般若波罗蜜多。何以故？非有

suǒ dé xiǎng néng zhèng wú shàng zhèng děng pú tí gù
所得想能证无上正等菩提故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú bù shī bō luó mì duō ruò zuò dà
‘如是般若波罗蜜多，于布施波罗蜜多若作大

xiǎo bú zuò dà xiǎo yú jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō
小、不作大小，于净戒、安忍、精进、静虑、般

rě bō luó mì duō ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo yú bù shī bō luó mì
若波罗蜜多若作大小、不作大小；于布施波罗蜜

duō ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú jìng jiè nǎi zhì bō rě bō luó mì
多若作集散、不作集散，于净戒乃至般若波罗蜜

duō ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú bù shī bō luó mì duō ruò zuò yǒu
多若作集散、不作集散；于布施波罗蜜多若作有
liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú jìng jiè nǎi zhì bō rě bō luó
量无量、不作有量无量，于净戒乃至般若波罗
mì duō ruò zuò yǒu liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú bù shī bō
蜜多若作有量无量、不作有量无量；于布施波
luó mì duō ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú jìng jiè nǎi zhì bō rě
罗蜜多若作广狭、不作广狭，于净戒乃至般若
bō luó mì duō ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú bù shī bō luó mì
波罗蜜多若作广狭、不作广狭；于布施波罗蜜
duō ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì yú jìng jiè nǎi zhì bō
多若作有力无力、不作有力无力，于净戒乃至般
rě bō luó mì duō ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì shì zūn
若波罗蜜多若作有力无力、不作有力无力。’世尊！
shì pú sà mó hē sà míng dà yǒu suǒ dé fēi xíng bō rě bō luó mì duō
是菩萨摩诃萨名大有所得，非行般若波罗蜜多。
hé yǐ gù fēi yǒu suǒ dé xiǎng néng zhèng wú shàng zhèng děng pú tí
何以故？非有所得想能证无上正等菩提
gù
故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú nèi kōng ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà
‘如是般若波罗蜜多，于内空若作大小、不作大
xiǎo yú wàikōng nèi wàikōng kōngkōng dà kōng shèng yì kōng
小，于外空、内外空、空空、大空、胜义空、
yǒu wéi kōng wú wéi kōng bì jìng kōng wú jì kōng sàn kōng wú
有为空、无为空、毕竟空、无际空、散空、无
biàn yì kōng běn xìng kōng zì xiàng kōng gòng xiàng kōng yī qiè fǎ
变异空、本性空、自相空、共相空、一切法
kōng bù kě dé kōng wú xìng kōng zì xìng kōng wú xìng zì xìng kōng
空、不可得空、无性空、自性空、无性自性空
ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo yú nèi kōng ruò zuò jí sàn bú zuò jí
若作大小、不作大小；于内空若作集散、不作集
sàn yú wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn
散，于外空乃至无性自性空若作集散、不作集散；
yú nèi kōng ruò zuò yǒu liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú wàikōng
于内空若作有量无量、不作有量无量，于外空

nǎi zhì wú xìng zì xìngkōng ruò zuò yǒuliàng wú liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng
乃至无性自性空若作有量无量、不作有量无
liàng yú nèi kōng ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú wàikōng nǎi
量；于内空若作广狭、不作广狭，于外空乃
zhì wú xìng zì xìngkōng ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú nèi kōng
至无性自性空若作广狭、不作广狭；于内空
ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì yú wàikōng nǎi zhì wú xìng
若作有力无力、不作有力无力，于外空乃至无性
zì xìngkōng ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì shì zūn
自性空若作有力无力、不作有力无力。’世尊！
shì pú sà mó hē sà míng dà yǒu suǒ dé fēi xíng bō rě bō luó mì duō
是菩萨摩诃萨名大有所得，非行般若波罗蜜多。
hé yǐ gù fēi yǒu suǒ dé xiǎng néng zhèng wú shàng zhèng děng pú tí
何以故？非有所得想能证无上正等菩提
gù
故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú zhēn rú ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà
‘如是般若波罗蜜多，于真如若作大小、不作大

xiǎo yú fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píng
小，于法界、法性、不虚妄性、不变异性、平

děng xìng lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè
等性、离生性、法定、法住、实际、虚空界、

bù sī yì jiè ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo yú zhēn rú ruò zuò jí sàn
不思議界若作大小、不作大小；于真如若作集散、

bú zuò jí sàn yú fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè ruò zuò jí sàn bú zuò
不作集散，于法界乃至不思議界若作集散、不作

jí sàn yú zhēn rú ruò zuò yǒuliàng wú liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng
集散；于真如若作有量无量、不作有量无量，

yú fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè ruò zuò yǒuliàng wú liàng bú zuò yǒuliàng
于法界乃至不思議界若作有量无量、不作有量

wú liàng yú zhēn rú ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú fǎ jiè
无量；于真如若作广狭、不作广狭，于法界

nǎi zhì bù sī yì jiè ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú zhēn rú ruò
乃至不思議界若作广狭、不作广狭；于真如若

zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì yú fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì
作有力无力、不作有力无力，于法界乃至不思議

jiè ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì shì zūn shì pú sà
界若作有力无力、不作有力无力。’世尊！是菩萨
mó hē sà míng dà yǒu suǒ dé fēi xíng bō rě bō luó mì duō hé yǐ gù
摩诃萨名大有所得，非行般若波罗蜜多。何以故？
fēi yǒu suǒ dé xiǎng néng zhèng wú shàng zhèng děng pú tí gù
非有所得想能证无上正等菩提故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú kǔ shèng dì ruò zuò dà xiǎo bú
‘如是般若波罗蜜多，于苦圣谛若作大小、不
zuò dà xiǎo yú jí miè dào shèng dì ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà
作大小，于集、灭、道圣谛若作大小、不作大
xiǎo yú kǔ shèng dì ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú jí miè
小；于苦圣谛若作集散、不作集散，于集、灭、
dào shèng dì ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú kǔ shèng dì ruò zuò yǒu
道圣谛若作集散、不作集散；于苦圣谛若作有
liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú jí miè dào shèng dì ruò
量无量、不作有量无量，于集、灭、道圣谛若
zuò yǒu liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú kǔ shèng dì ruò zuò
作有量无量、不作有量无量；于苦圣谛若作
guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú jí miè dào shèng dì ruò zuò guǎng
广狭、不作广狭，于集、灭、道圣谛若作广
xiá bú zuò guǎng xiá yú kǔ shèng dì ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò
狭、不作广狭；于苦圣谛若作有力无力、不作
yǒu lì wú lì yú jí miè dào shèng dì ruò zuò yǒu lì wú lì
有力无力，于集、灭、道圣谛若作有力无力、
bú zuò yǒu lì wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà míng dà yǒu suǒ
不作有力无力。’世尊！是菩萨摩诃萨名大有所
dé fēi xíng bō rě bō luó mì duō hé yǐ gù fēi yǒu suǒ dé xiǎng
得，非行般若波罗蜜多。何以故？非有所得想
néng zhèng wú shàng zhèng děng pú tí gù
能证无上正等菩提故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú sì jìng lǜ ruò zuò dà xiǎo bú zuò
‘如是般若波罗蜜多，于四静虑若作大小、不作
dà xiǎo yú sì wú liàng sì wú sè dìng ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo
大小，于四无量、四无色定若作大小、不作大小；

yú sì jìng lǜ ruò zuò jí sǎn bú zuò jí sǎn yú sì wú liàng sì wú
于四静虑若作集散、不作集散，于四无量、四无
sè dìng ruò zuò jí sǎn bú zuò jí sǎn yú sì jìng lǜ ruò zuò yǒu liàng wú
色定若作集散、不作集散；于四静虑若作有量无
liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú sì wú liàng sì wú sè dìng ruò zuò
量、不作有量无量，于四无量、四无色定若作
yǒu liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú sì jìng lǜ ruò zuò guǎng xiá
有量无量、不作有量无量；于四静虑若作广狭、
bú zuò guǎng xiá yú sì wú liàng sì wú sè dìng ruò zuò guǎng xiá bú
不作广狭，于四无量、四无色定若作广狭、不
zuò guǎng xiá yú sì jìng lǜ ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú
作广狭；于四静虑若作有力无力、不作有力无
lì yú sì wú liàng sì wú sè dìng ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu
力，于四无量、四无色定若作有力无力、不作有
lì wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà míng dà yǒu suǒ dé fēi
力无力。’世尊！是菩萨摩诃萨名大有所得，非
xíng bō rě bō luó mì duō hé yǐ gù fēi yǒu suǒ dé xiǎng néng zhèng
行般若波罗蜜多。何以故？非有所得想能证
wú shàng zhèng děng pú tí gù
无上正等菩提故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú bā jiě tuō ruò zuò dà xiǎo bú zuò
‘如是般若波罗蜜多，于八解脱若作大小、不作
dà xiǎo yú bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù ruò zuò dà xiǎo
大小，于八胜处、九次第定、十遍处若作大小、
bú zuò dà xiǎo yú bā jiě tuō ruò zuò jí sǎn bú zuò jí sǎn yú bā
不作大小；于八解脱若作集散、不作集散，于八
shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù ruò zuò jí sǎn bú zuò jí sǎn
胜处、九次第定、十遍处若作集散、不作集散；
yú bā jiě tuō ruò zuò yǒu liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú bā
于八解脱若作有量无量、不作有量无量，于八
shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù ruò zuò yǒu liàng wú liàng bú zuò
胜处、九次第定、十遍处若作有量无量、不作
yǒu liàng wú liàng yú bā jiě tuō ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá
有量无量；于八解脱若作广狭、不作广狭，
yú bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù ruò zuò guǎng xiá bú zuò
于八胜处、九次第定、十遍处若作广狭、不作

guǎng xiá yú bā jiě tuō ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì
广狭；于八解脱若作有力无力、不作有力无力，
yú bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù ruò zuò yǒu lì wú lì
于八胜处、九次第定、十遍处若作有力无力、
bú zuò yǒu lì wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà míng dà yǒu suǒ
不作有力无力。’世尊！是菩萨摩诃萨名大有所
dé fēi xíng bō rě bō luó mì duō hé yǐ gù fēi yǒu suǒ dé xiǎng
得，非行般若波罗蜜多。何以故？非有所得想
néng zhèng wú shàng zhèng děng pú tí gù
能证无上正等菩提故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú sì niàn zhù ruò zuò dà xiǎo bú zuò
‘如是般若波罗蜜多，于四念住若作大小、不作
dà xiǎo yú sì zhèng duàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng
大小，于四正断、四神足、五根、五力、七等
jué zhī bā shèng dào zhī ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo yú sì niàn
觉支、八圣道支若作大小、不作大小；于四念
zhù ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú sì zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào
住若作集散、不作集散，于四正断乃至八圣道
zhī ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú sì niàn zhù ruò zuò yǒu liàng wú liàng
支若作集散、不作集散；于四念住若作有量无量、
bú zuò yǒu liàng wú liàng yú sì zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī ruò zuò
不作有量无量，于四正断乃至八圣道支若作
yǒu liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú sì niàn zhù ruò zuò guǎng
有量无量、不作有量无量；于四念住若作广
xiá bú zuò guǎng xiá yú sì zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī ruò zuò
狭、不作广狭，于四正断乃至八圣道支若作
guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú sì niàn zhù ruò zuò yǒu lì wú lì bú
广狭、不作广狭；于四念住若作有力无力、不
zuò yǒu lì wú lì yú sì zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī ruò zuò yǒu
作有力无力，于四正断乃至八圣道支若作有
lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà míng dà yǒu suǒ
力无力、不作有力无力。’世尊！是菩萨摩诃萨名
dà yǒu suǒ dé fēi xíng bō rě bō luó mì duō hé yǐ gù fēi yǒu suǒ
大有所得，非行般若波罗蜜多。何以故？非有所
dé xiǎng néng zhèng wú shàng zhèng děng pú tí gù
得想能证无上正等菩提故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú kōng jiě tuō mén ruò zuò dà xiǎo
‘如是般若波罗蜜多，于空解脱门若作大小、
bú zuò dà xiǎo yú wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén ruò zuò dà xiǎo bú
不作大小，于无相、无愿解脱门若作大小、不
zuò dà xiǎo yú kōng jiě tuō mén ruò zuò jí sǎn bú zuò jí sǎn yú wú
作大小；于空解脱门若作集散、不作集散，于无
xiàng wú yuàn jiě tuō mén ruò zuò jí sǎn bú zuò jí sǎn yú kōng jiě
相、无愿解脱门若作集散、不作集散；于空解
tuō mén ruò zuò yǒu liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú wú xiàng
解脱门若作有量无量、不作有量无量，于无相、
wú yuàn jiě tuō mén ruò zuò yǒu liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú
无愿解脱门若作有量无量、不作有量无量；于
kōng jiě tuō mén ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú wú xiàng wú
空解脱门若作广狭、不作广狭，于无相、无
yuàn jiě tuō mén ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú kōng jiě tuō mén
愿解脱门若作广狭、不作广狭；于空解脱门
ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì yú wú xiàng wú yuàn
若作有力无力、不作有力无力，于无相、无愿
jiě tuō mén ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì shì zūn
解脱门若作有力无力、不作有力无力。’世尊！

shì pú sà mó hē sà míng dà yǒu suǒ dé fēi xíng bō rě bō luó mì duō
是菩萨摩诃萨名大有所得，非行般若波罗蜜多。

hé yǐ gù fēi yǒu suǒ dé xiǎng néng zhèng wú shàng zhèng děng pú tí
何以故？非有所得想能证无上正等菩提
gù
故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú wǔ yǎn ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà
‘如是般若波罗蜜多，于五眼若作大小、不作大
xiǎo yú liù shéntōng ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo yú wǔ yǎn ruò
小，于六神通若作大小、不作大小；于五眼若
zuò jí sǎn bú zuò jí sǎn yú liù shéntōng ruò zuò jí sǎn bú zuò jí
作集散、不作集散，于六神通若作集散、不作集
sǎn yú wǔ yǎn ruò zuò yǒu liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú
散；于五眼若作有量无量、不作有量无量，于

liù shéntōngruò zuò yǒuliàng wú liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng yú wǔ yǎn
六神通若作有量无量、不作有量无量；于五眼

ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú liù shéntōngruò zuò guǎng xiá
若作广狭、不作广狭，于六神通若作广狭、

bú zuò guǎng xiá yú wǔ yǎn ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú
不作广狭；于五眼若作有力无力、不作有力无

lì yú liù shéntōngruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì
力，于六神通若作有力无力、不作有力无力。’

shì zūn shì pú sà mó hē sà míng dà yǒu suǒ dé fēi xíng bō rě bō luó
世尊！是菩萨摩诃萨名大有所得，非行般若波罗

mì duō hé yǐ gù fēi yǒu suǒ dé xiǎng néng zhèng wú shàng zhèng děng
蜜多。何以故？非有所得想能证无上正等

pú tí gù
菩提故。

大般若波罗蜜多经卷第一百七十八

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì yī bǎi qī shí jiǔ
大般若波罗蜜多经卷第一百七十九

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn zàn ān rě pǐn dì sān shí èr zhī bā
初分赞般若品第三十二之八

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú fó shí lì ruò zuò dà xiǎo bú zuò
‘如是般若波罗蜜多，于佛十力若作大小、不作

dà xiǎo yú sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà
大小，于四无所畏、四无碍解、大慈、大悲、大

xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo
喜、大舍、十八佛不共法若作大小、不作大小；

yú fó shí lì ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú sì wú suǒ wèi nǎi zhì
于佛十力若作集散、不作集散，于四无所畏乃至

shí bā fó bú gòng fǎ ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú fó shí lì ruò
十八佛不共法若作集散、不作集散；于佛十力若

zuò yǒu liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú sì wú suǒ wèi nǎi zhì
作有量无量、不作有量无量，于四无所畏乃至

shí bā fó bú gòng fǎ ruò zuò yǒu liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng
十八佛不共法若作有量无量、不作有量无量；

yú fó shí lì ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú sì wú suǒ wèi nǎi
于佛十力若作广狭、不作广狭，于四无所畏乃

zhì shí bā fó bú gòng fǎ ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú fó shí
至十八佛不共法若作广狭、不作广狭；于佛十

lì ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì yú sì wú suǒ wèi nǎi
力若作有力无力、不作有力无力，于四无所畏乃

zhì shí bā fó bú gòng fǎ ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì
至十八佛不共法若作有力无力、不作有力无力。’

shì zūn shì pú sà mó hē sà míng dà yǒu suǒ dé fēi xíng bō rě bō luó
世尊！是菩萨摩诃萨名大有所得，非行般若波罗

mì duō hé yǐ gù fēi yǒu suǒ dé xiǎng néng zhèng wú shàng zhèng děng
蜜多。何以故？非有所得想能证无上正等

pú tí gù
菩提故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú wú wàng shī fǎ ruò zuò dà xiǎo
‘如是般若波罗蜜多，于无忘失法若作大小、

bú zuò dà xiǎo yú héng zhù shě xìng ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo
不作大小，于恒住舍性若作大小、不作大小；

yú wú wàng shī fǎ ruò zuò jí sǎn bú zuò jí sǎn yú héng zhù shě xìng
于无忘失法若作集散、不作集散，于恒住舍性

ruò zuò jí sǎn bú zuò jí sǎn yú wú wàng shī fǎ ruò zuò yǒu liàng wú
若作集散、不作集散；于无忘失法若作有量无

liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú héng zhù shě xìng ruò zuò yǒu liàng wú liàng
量、不作有量无量，于恒住舍性若作有量无量、

bú zuò yǒu liàng wú liàng yú wú wàng shī fǎ ruò zuò guǎng xiá bú zuò
不作有量无量；于无忘失法若作广狭、不作

guǎng xiá yú héng zhù shě xìng ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú
广狭，于恒住舍性若作广狭、不作广狭；于

wú wàng shī fǎ ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì yú héng
无忘失法若作有力无力、不作有力无力，于恒

zhù shě xìng ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì shì zūn shì
住舍性若作有力无力、不作有力无力。’世尊！是

pú sà mó hē sà míng dà yǒu suǒ dé fēi xíng bō rě bō luó mì duō hé
菩萨摩诃萨名大有所得，非行般若波罗蜜多。何

yǐ gù fēi yǒu suǒ dé xiǎng néng zhèng wú shàng zhèng děng pú tí gù
以故？非有所得想能证无上正等菩提故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú yī qiè zhì ruò zuò dà xiǎo bú zuò
‘如是般若波罗蜜多，于一切智若作大小、不作

dà xiǎo yú dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà
大小，于道相智、一切相智若作大小、不作大

xiǎo yú yī qiè zhì ruò zuò jí sǎn bú zuò jí sǎn yú dào xiàng zhì
小；于一切智若作集散、不作集散，于道相智、

yī qiè xiàng zhì ruò zuò jí sǎn bú zuò jí sǎn yú yī qiè zhì ruò zuò yǒu
一切相智若作集散、不作集散；于一切智若作有

liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú dào xiàng zhì yī qiè xiàng
量无量、不作有量无量，于道相智、一切相

zhì ruò zuò yǒuliàng wú liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng yú yī qiè zhì ruò
智若作有量无量、不作有量无量；于一切智若
zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì ruò
作广狭、不作广狭，于道相智、一切相智若
zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú yī qiè zhì ruò zuò yǒu lì wú lì
作广狭、不作广狭；于一切智若作有力无力、
bú zuò yǒu lì wú lì yú dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì ruò zuò yǒu lì
不作有力无力，于道相智、一切相智若作有力
wú lì bú zuò yǒu lì wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà míng
无力、不作有力无力。’世尊！是菩萨摩诃萨名
dà yǒu suǒ dé fēi xíng bō rě bō luó mì duō hé yǐ gù fēi yǒu suǒ
大有所得，非行般若波罗蜜多。何以故？非有所
dé xiǎng néng zhèng wú shàng zhèng děng pú tí gù
得想能证无上正等菩提故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú yī qiè tuó luó ní mén ruò zuò dà
‘如是般若波罗蜜多，于一切陀罗尼门若作大
xiǎo bú zuò dà xiǎo yú yī qiè sān mó dì mén ruò zuò dà xiǎo bú zuò
小、不作大小，于一切三摩地门若作大小、不作
dà xiǎo yú yī qiè tuó luó ní mén ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú
大小；于一切陀罗尼门若作集散、不作集散，于
yī qiè sān mó dì mén ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú yī qiè tuó luó
一切三摩地门若作集散、不作集散；于一切陀罗
ní mén ruò zuò yǒuliàng wú liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng yú yī qiè sān
尼门若作有量无量、不作有量无量，于一切三
mó dì mén ruò zuò yǒuliàng wú liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng yú yī qiè
摩地门若作有量无量、不作有量无量；于一切
tuó luó ní mén ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú yī qiè sān mó dì
陀罗尼门若作广狭、不作广狭，于一切三摩地
mén ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú yī qiè tuó luó ní mén ruò
门若作广狭、不作广狭；于一切陀罗尼门若
zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì yú yī qiè sān mó dì mén ruò
作有力无力、不作有力无力，于一切三摩地门若
zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì shì zūn shì pú sà mó hē
作有力无力、不作有力无力。’世尊！是菩萨摩诃
sà míng dà yǒu suǒ dé fēi xíng bō rě bō luó mì duō hé yǐ gù fēi
萨名大有所得，非行般若波罗蜜多。何以故？非

yǒu suǒ dé xiǎng néng zhèng wú shàng zhèng děng pú tí gù
有所得想能证无上正等菩提故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú yù liú ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà
‘如是般若波罗蜜多，于预流若作大小、不作大

xiǎo yú yī lái bù huán ā luó hàn ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo
小，于一来、不还、阿罗汉若作大小、不作大小；

yú yù liú ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú yī lái bù huán ā
于预流若作集散、不作集散，于一来、不还、阿

luó hàn ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú yù liú ruò zuò yǒu liàng wú liàng
罗汉若作集散、不作集散；于预流若作有量无量、

bú zuò yǒu liàng wú liàng yú yī lái bù huán ā luó hàn ruò zuò yǒu
不作有量无量，于一来、不还、阿罗汉若作有

liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú yù liú ruò zuò guǎng xiá bú
量无量、不作有量无量；于预流若作广狭、不

zuò guǎng xiá yú yī lái bù huán ā luó hàn ruò zuò guǎng xiá
作广狭，于一来、不还、阿罗汉若作广狭、

bú zuò guǎng xiá yú yù liú ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú
不作广狭；于预流若作有力无力、不作有力无

lì yú yī lái bù huán ā luó hàn ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò
力，于一来、不还、阿罗汉若作有力无力、不作

yǒu lì wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà míng dà yǒu suǒ dé
有力无力。’世尊！是菩萨摩诃萨名大有所得，

fēi xíng bō rě bō luó mì duō hé yǐ gù fēi yǒu suǒ dé xiǎng néng
非行般若波罗蜜多。何以故？非有所得想能

zhèng wú shàng zhèng děng pú tí gù
证无上正等菩提故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú yù liú xiàng yù liú guǒ ruò zuò dà
‘如是般若波罗蜜多，于预流向预流果若作大

xiǎo bú zuò dà xiǎo yú yī lái xiàng yī lái guǒ bù huán xiàng bù huán
小、不作大小，于一来向一来果、不还向不还

guǒ ā luó hàn xiàng ā luó hàn guǒ ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo
果、阿罗汉向阿罗汉果若作大小、不作大小；

yú yù liú xiàng yù liú guǒ ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú yī lái
于预流向预流果若作集散、不作集散，于一来

xiàng nǎi zhì ā luó hànguǒ ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú yù liú
向 乃至阿罗汉果若作集散、不作集散；于预流
xiàng yù liú guǒ ruò zuò yǒuliàng wú liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng yú yī
向 预流果若作有量无量、不作有量无量，于一
lái xiàng nǎi zhì ā luó hànguǒ ruò zuò yǒuliàng wú liàng bú zuò yǒuliàng wú
来 向 乃至阿罗汉果若作有量无量、不作有量无
liàng yú yù liú xiàng yù liú guǒ ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá
量；于预流向 预流果若作 广狭、不作 广狭，
yú yī lái xiàng nǎi zhì ā luó hànguǒ ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá
于 一来 向 乃至阿罗汉果若作 广狭、不作 广狭；
yú yù liú xiàng yù liú guǒ ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì
于 预流 向 预流果若作 有力无力、不作 有力无力，
yú yī lái xiàng nǎi zhì ā luó hànguǒ ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu
于 一来 向 乃至阿罗汉果若作 有力无力、不作有
lì wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà míng dà yǒu suǒ dé fēi
力 无力。’ 世尊！ 是 菩萨摩诃萨 名 大有所得，非
xíng bō rě bō luó mì duō hé yǐ gù fēi yǒu suǒ dé xiǎng néng zhèng
行 般若波罗蜜多。何以故？非 有所得 想 能 证
wú shàng zhèng děng pú tí gù
无 上 正 等 菩提 故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若 菩萨摩诃萨 起 如是 想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú dú jué ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà
‘如是 般若波罗蜜多，于 独觉若作 大小、不作 大
xiǎo yú dú jué pú tí ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo yú dú jué ruò
小，于 独觉菩提若作 大小、不作 大小；于 独觉若
zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú dú jué pú tí ruò zuò jí sàn bú zuò
作 集散、不作 集散，于 独觉菩提若作 集散、不作
jí sàn yú dú jué ruò zuò yǒuliàng wú liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng
集散；于 独觉若作 有量无量、不作 有量无量，
yú dú jué pú tí ruò zuò yǒuliàng wú liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng yú
于 独觉菩提若作 有量无量、不作 有量无量；于
dú jué ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú dú jué pú tí ruò zuò
独觉若作 广狭、不作 广狭，于 独觉菩提若作
guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú dú jué ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò
广狭、不作 广狭；于 独觉若作 有力无力、不作
yǒu lì wú lì yú dú jué pú tí ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì
有力无力，于 独觉菩提若作 有力无力、不作 有力

wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà míng dà yǒu suǒ dé fēi xíng
无力。’世尊！是菩萨摩诃萨名大有所得，非行
bō rě bō luó mì duō hé yǐ gù fēi yǒu suǒ dé xiǎng néng zhèng wú
般若波罗蜜多。何以故？非有所得想能证无
shàng zhèng děng pú tí gù
上正等菩提故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú zhū pú sà mó hē sà ruò zuò dà
‘如是般若波罗蜜多，于诸菩萨摩诃萨若作大
xiǎo bú zuò dà xiǎo yú pú sà mó hē sà xíng ruò zuò dà xiǎo bú zuò
小、不作大小，于菩萨摩诃萨行若作大小、不作
dà xiǎo yú zhū pú sà mó hē sà ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú
大小；于诸菩萨摩诃萨若作集散、不作集散，于
pú sà mó hē sà xíng ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú zhū pú sà mó
菩萨摩诃萨行若作集散、不作集散；于诸菩萨摩
hē sà ruò zuò yǒu liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú pú sà mó
诃萨若作有量无量、不作有量无量，于菩萨摩
hē sà xíng ruò zuò yǒu liàng wú liàng bú zuò yǒu liàng wú liàng yú zhū pú
诃萨行若作有量无量、不作有量无量；于诸菩
sà mó hē sà ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú pú sà mó hē sà
萨摩诃萨若作广狭、不作广狭，于菩萨摩诃萨
xíng ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú zhū pú sà mó hē sà ruò zuò
行若作广狭、不作广狭；于诸菩萨摩诃萨若作
yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì yú pú sà mó hē sà xíng ruò zuò
有力无力、不作有力无力，于菩萨摩诃萨行若作
yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà
有力无力、不作有力无力。’世尊！是菩萨摩诃萨
míng dà yǒu suǒ dé fēi xíng bō rě bō luó mì duō hé yǐ gù fēi yǒu
名大有所得，非行般若波罗蜜多。何以故？非有
suǒ dé xiǎng néng zhèng wú shàng zhèng děng pú tí gù
所得想能证无上正等菩提故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú zhū rú lái yīng zhèng děng jué
‘如是般若波罗蜜多，于诸如来、应、正等觉
ruò zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo yú fó wú shàng zhèng děng pú tí ruò
若作大小、不作大小，于佛无上正等菩提若

zuò dà xiǎo bú zuò dà xiǎo yú zhū rú lái yīng zhèngděng jué ruò
作大小、不作大小；于诸如来、应、正等觉若
zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú fó wú shàngzhèngděng pú tí ruò zuò jí
作集散、不作集散，于佛无上正等菩提若作集
sàn bú zuò jí sàn yú zhū rú lái yīng zhèngděng jué ruò zuò yǒu
散、不作集散；于诸如来、应、正等觉若作有
liàng wú liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng yú fó wú shàngzhèngděng pú tí
量无量、不作有量无量，于佛无上正等菩提
ruò zuò yǒuliàng wú liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng yú zhū rú lái yīng
若作有量无量、不作有量无量；于诸如来、应、
zhèngděng jué ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú fó wú shàngzhèng
正等觉若作广狭、不作广狭，于佛无上正
děng pú tí ruò zuò guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú zhū rú lái yīng
等菩提若作广狭、不作广狭；于诸如来、应、
zhèngděng jué ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì yú fó wú
正等觉若作有力无力、不作有力无力，于佛无
shàngzhèngděng pú tí ruò zuò yǒu lì wú lì bú zuò yǒu lì wú lì
上正等菩提若作有力无力、不作有力无力。’

shì zūn shì pú sà mó hē sà míng dà yǒu suǒ dé fēi xíng bō rě bō luó
世尊！是菩萨摩诃萨名大有所得，非行般若波罗
mì duō hé yǐ gù fēi yǒu suǒ dé xiǎng néng zhèng wú shàngzhèngděng
蜜多。何以故？非有所得想能证无上正等
pú tí gù
菩提故。

fù cì shì zūn ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng
“复次，世尊！若菩萨摩诃萨起如是想：

rú shì bō rě bō luó mì duō yú yī qiè fǎ ruò zuò dà xiǎo bú zuò
‘如是般若波罗蜜多，于一切法若作大小、不作
dà xiǎo yú yī qiè fǎ ruò zuò jí sàn bú zuò jí sàn yú yī qiè fǎ
大小，于一切法若作集散、不作集散，于一切法
ruò zuò yǒuliàng wú liàng bú zuò yǒuliàng wú liàng yú yī qiè fǎ ruò zuò
若作有量无量、不作有量无量，于一切法若作
guǎng xiá bú zuò guǎng xiá yú yī qiè fǎ ruò zuò yǒu lì wú lì bú
广狭、不作广狭，于一切法若作有力无力、不
zuò yǒu lì wú lì shì zūn shì pú sà mó hē sà míng dà yǒu suǒ dé
作有力无力。’世尊！是菩萨摩诃萨名大有所得，
fēi xíng bō rě bō luó mì duō hé yǐ gù fēi yǒu suǒ dé xiǎng néng
非行般若波罗蜜多。何以故？非有所得想能

zhèng wú shàngzhèngděng pú tí gù
证无上正等菩提故。

suǒ yǐ zhě hé shì zūn yǒuqíng wú shēng gù dāng zhī bō
“所以者何？世尊！有情无生故，当知般若
rě bō luó mì duō yì wú shēng yǒuqíng wú miè gù dāng zhī bō rě bō
若波罗蜜多亦无生。有情无灭故，当知般若波
luó mì duō yì wú miè yǒuqíng wú zì xìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì
罗蜜多亦无灭。有情无自性故，当知般若波罗蜜
duō yì wú zì xìng yǒuqíng wú suǒ yǒu gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō
多亦无自性。有情无所有故，当知般若波罗蜜多
yì wú suǒ yǒu yǒuqíng kōng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì kōng
亦无所有。有情空故，当知般若波罗蜜多亦空。
yǒuqíng wú xiàng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú xiàng yǒuqíng
有情无相故，当知般若波罗蜜多亦无相。有情
wú yuàn gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú yuàn yǒuqíng yuǎn lí
无愿故，当知般若波罗蜜多亦无愿。有情远离
gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì yuǎn lí yǒuqíng jì jìng gù
故，当知般若波罗蜜多亦远离。有情寂静故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì jì jìng yǒuqíng bù kě dé gù dāng
当知般若波罗蜜多亦寂静。有情不可得故，当
zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě dé yǒuqíng bù kě sī yì gù dāng
知般若波罗蜜多亦不可得。有情不可思议故，当
zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě sī yì yǒuqíng wú jué zhī gù dāng
知般若波罗蜜多亦不可思议。有情无觉知故，当
zhī bō rě bō luó mì duō yì wú jué zhī yǒuqíng shì lì bù chéng jiù gù
知般若波罗蜜多亦无觉知。有情势力不成就故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō shì lì yì bù chéng jiù shì zūn wǒ yuán
当知般若波罗蜜多势力亦不成就。世尊！我缘
cǐ yì gù shuō pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō míng dà bō luó
此意，故说菩萨摩诃萨般若波罗蜜多名大波罗
mì duō
蜜多。

fù cì shì zūn sè wú shēng gù dāng zhī bō rě bō luó
“复次，世尊！色无生故，当知般若波罗
mì duō yì wú shēng shòu xiǎng xíng shí wú shēng gù dāng zhī
蜜多亦无生；受、想、行、识无生故，当知
bō rě bō luó mì duō yì wú shēng sè wú miè gù dāng zhī bō rě bō
般若波罗蜜多亦无生。色无灭故，当知般若波

luó mì duō yì wú miè shòu xiǎng xíng shí wú miè gù dāng zhī
罗蜜多亦无灭；受、想、行、识无灭故，当知

bō rě bō luó mì duō yì wú miè sè wú zì xìng gù dāng zhī bō rě bō
般若波罗蜜多亦无灭。色无自性故，当知般若波

luó mì duō yì wú zì xìng shòu xiǎng xíng shí wú zì xìng gù
罗蜜多亦无自性；受、想、行、识无自性故，

dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú zì xìng sè wú suǒ yǒu gù dāng
当知般若波罗蜜多亦无自性。色无所有故，当

zhī bō rě bō luó mì duō yì wú suǒ yǒu shòu xiǎng xíng shí wú
知般若波罗蜜多亦无所有；受、想、行、识无

suǒ yǒu gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú suǒ yǒu sè kōng gù
所有故，当知般若波罗蜜多亦无所有。色空故，

dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì kōng shòu xiǎng xíng shí kōng gù
当知般若波罗蜜多亦空；受、想、行、识空故，

dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì kōng sè wú xiàng gù dāng zhī bō rě
当知般若波罗蜜多亦空。色无相故，当知般若

bō luó mì duō yì wú xiàng shòu xiǎng xíng shí wú xiàng gù dāng
波罗蜜多亦无相；受、想、行、识无相故，当

zhī bō rě bō luó mì duō yì wú xiàng sè wú yuàn gù dāng zhī bō rě
知般若波罗蜜多亦无相。色无愿故，当知般若

bō luó mì duō yì wú yuàn shòu xiǎng xíng shí wú yuàn gù dāng
波罗蜜多亦无愿；受、想、行、识无愿故，当

zhī bō rě bō luó mì duō yì wú yuàn sè yuǎn lí gù dāng zhī bō rě
知般若波罗蜜多亦无愿。色远离故，当知般若

bō luó mì duō yì yuǎn lí shòu xiǎng xíng shí yuǎn lí gù dāng
波罗蜜多亦远离；受、想、行、识远离故，当

zhī bō rě bō luó mì duō yì yuǎn lí sè jì jìng gù dāng zhī bō rě
知般若波罗蜜多亦远离。色寂静故，当知般若

bō luó mì duō yì jì jìng shòu xiǎng xíng shí jì jìng gù dāng
波罗蜜多亦寂静；受、想、行、识寂静故，当

zhī bō rě bō luó mì duō yì jì jìng sè bù kě dé gù dāng zhī bō rě
知般若波罗蜜多亦寂静。色不可得故，当知般若

bō luó mì duō yì bù kě dé shòu xiǎng xíng shí bù kě dé gù
波罗蜜多亦不可得；受、想、行、识不可得故，

dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě dé sè bù kě sī yì gù
当知般若波罗蜜多亦不可得。色不可思议故，

dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě sī yì shòu xiǎng xíng
当知般若波罗蜜多亦不可思议；受、想、行、

shí bù kě sī yì gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě sī yì
识不可思议故，当知般若波罗蜜多亦不可思议。

sè wú jué zhī gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú jué zhī shòu
色无觉知故，当知般若波罗蜜多亦无觉知；受、

xiǎng xíng shí wú jué zhī gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú
想、行、识无觉知故，当知般若波罗蜜多亦无

jué zhī sè shì lì bù chéng jiù gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō shì
觉知。色势力不成就故，当知般若波罗蜜多势

lì yì bù chéng jiù shòu xiǎng xíng shí shì lì bù chéng jiù gù
力亦不成就；受、想、行、识势力不成就故，

dāng zhī bō rě bō luó mì duō shì lì yì bù chéng jiù shì zūn wǒ yuán
当知般若波罗蜜多势力亦不成就。世尊！我缘

cǐ yì gù shuō pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō míng dà bō luó
此意，故说菩萨摩诃萨般若波罗蜜多名大波罗

mì duō
蜜多。

fù cì shì zūn yǎn chù wú shēng gù dāng zhī bō rě bō
“复次，世尊！眼处无生故，当知般若波

luó mì duō yì wú shēng ěr bí shé shēn yì chù wú shēng gù
罗蜜多亦无生；耳、鼻、舌、身、意处无生故，

dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú shēng yǎn chù wú miè gù dāng zhī
当知般若波罗蜜多亦无生。眼处无灭故，当知

bō rě bō luó mì duō yì wú miè ěr bí shé shēn yì chù wú
般若波罗蜜多亦无灭；耳、鼻、舌、身、意处无

miè gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú miè yǎn chù wú zì xìng gù
灭故，当知般若波罗蜜多亦无灭。眼处无自性故，

dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú zì xìng ěr bí shé shēn
当知般若波罗蜜多亦无自性；耳、鼻、舌、身、

yì chù wú zì xìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú zì xìng yǎn
意处无自性故，当知般若波罗蜜多亦无自性。眼

chù wú suǒ yǒu gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú suǒ yǒu ěr
处无所有故，当知般若波罗蜜多亦无所有；耳、

bí shé shēn yì chù wú suǒ yǒu gù dāng zhī bō rě bō luó mì
鼻、舌、身、意处无所有故，当知般若波罗蜜

duō yì wú suǒ yǒu yǎn chù kōng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì
多亦无所有。眼处空故，当知般若波罗蜜多亦

kōng ěr bí shé shēn yì chù kōng gù dāng zhī bō rě bō
空；耳、鼻、舌、身、意处空故，当知般若波

luó mì duō yì kōng yǎnchù wú xiàng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō
罗蜜多亦空。眼处无相故，当知般若波罗蜜多
yì wú xiàng ěr bí shé shēn yì chù wú xiàng gù dāng zhī
亦无相；耳、鼻、舌、身、意处无相故，当知
bō rě bō luó mì duō yì wú xiàng yǎnchù wú yuàn gù dāng zhī bō rě
般若波罗蜜多亦无相。眼处无愿故，当知般若
bō luó mì duō yì wú yuàn ěr bí shé shēn yì chù wú yuàn
波罗蜜多亦无愿；耳、鼻、舌、身、意处无愿
gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú yuàn yǎnchù yuǎn lí gù
故，当知般若波罗蜜多亦无愿。眼处远离故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì yuǎn lí ěr bí shé shēn
当知般若波罗蜜多亦远离；耳、鼻、舌、身、
yì chù yuǎn lí gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì yuǎn lí yǎnchù
意处远离故，当知般若波罗蜜多亦远离。眼处
jì jìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì jì jìng ěr bí shé
寂静故，当知般若波罗蜜多亦寂静；耳、鼻、舌、
shēn yì chù jì jìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì jì jìng
身、意处寂静故，当知般若波罗蜜多亦寂静。
yǎnchù bù kě dé gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě dé ěr
眼处不可得故，当知般若波罗蜜多亦不可得；耳、
bí shé shēn yì chù bù kě dé gù dāng zhī bō rě bō luó mì
鼻、舌、身、意处不可得故，当知般若波罗蜜
duō yì bù kě dé yǎnchù bù kě sī yì gù dāng zhī bō rě bō luó mì
多亦不可得。眼处不可思议故，当知般若波罗蜜
duō yì bù kě sī yì ěr bí shé shēn yì chù bù kě sī yì
多亦不可思议；耳、鼻、舌、身、意处不可思议
gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě sī yì yǎnchù wú jué zhī
故，当知般若波罗蜜多亦不可思议。眼处无觉知
gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú jué zhī ěr bí shé
故，当知般若波罗蜜多亦无觉知；耳、鼻、舌、
shēn yì chù wú jué zhī gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú jué
身、意处无觉知故，当知般若波罗蜜多亦无觉
zhī yǎnchù shì lì bù chéng jiù gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō shì
知。眼处势力不成就故，当知般若波罗蜜多势
lì yì bù chéng jiù ěr bí shé shēn yì chù shì lì bù chéng
力亦不成就；耳、鼻、舌、身、意处势力不成就
jiù gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō shì lì yì bù chéng jiù shì zūn
就故，当知般若波罗蜜多势力亦不成就。世尊！

wǒ yuán cǐ yì gù shuō pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō míng dà
我缘此意，故说菩萨摩诃萨般若波罗蜜多名大
bō luó mì duō
波罗蜜多。

fù cì shì zūn sè chù wú shēng gù dāng zhī bō rě bō
“复次，世尊！色处无生故，当知般若波
luó mì duō yì wú shēng shēng xiāng wèi chù fǎ chù wú shēng
罗蜜多亦无生；声、香、味、触、法处无生
gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú shēng sè chù wú miè gù
故，当知般若波罗蜜多亦无生。色处无灭故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú miè shēng xiāng wèi chù
当知般若波罗蜜多亦无灭；声、香、味、触、
fǎ chù wú miè gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú miè sè chù wú
法处无灭故，当知般若波罗蜜多亦无灭。色处无
zì xìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú zì xìng shēng xiāng
自性故，当知般若波罗蜜多亦无自性；声、香、
wèi chù fǎ chù wú zì xìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú
味、触、法处无自性故，当知般若波罗蜜多亦无
zì xìng sè chù wú suǒ yǒu gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú suǒ
自性。色处无所有故，当知般若波罗蜜多亦无所
yǒu shēng xiāng wèi chù fǎ chù wú suǒ yǒu gù dāng zhī bō
有；声、香、味、触、法处无所有故，当知般
rě bō luó mì duō yì wú suǒ yǒu sè chù kōng gù dāng zhī bō rě bō
若波罗蜜多亦无所有。色处空故，当知般若波
luó mì duō yì kōng shēng xiāng wèi chù fǎ chù kōng gù dāng
罗蜜多亦空；声、香、味、触、法处空故，当
zhī bō rě bō luó mì duō yì kōng sè chù wú xiàng gù dāng zhī bō rě
知般若波罗蜜多亦空。色处无相故，当知般若
bō luó mì duō yì wú xiàng shēng xiāng wèi chù fǎ chù wú xiàng
波罗蜜多亦无相；声、香、味、触、法处无相
gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú xiàng sè chù wú yuàn gù
故，当知般若波罗蜜多亦无相。色处无愿故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú yuàn shēng xiāng wèi chù
当知般若波罗蜜多亦无愿；声、香、味、触、
fǎ chù wú yuàn gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú yuàn sè chù
法处无愿故，当知般若波罗蜜多亦无愿。色处
yuǎn lí gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì yuǎn lí shēng xiāng
远离故，当知般若波罗蜜多亦远离；声、香、

wèi chù fǎ chùyuǎn lí gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì yuǎn
味、触、法处远离故，当知般若波罗蜜多亦远
lí sè chù jì jìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì jì jìng shēng
离。色处寂静故，当知般若波罗蜜多亦寂静；声、
xiāng wèi chù fǎ chù jì jìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō
香、味、触、法处寂静故，当知般若波罗蜜多
yì jì jìng sè chù bù kě dé gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù
亦寂静。色处不可得故，当知般若波罗蜜多亦不
kě dé shēng xiāng wèi chù fǎ chù bù kě dé gù dāng zhī
可得；声、香、味、触、法处不可得故，当知
bō rě bō luó mì duō yì bù kě dé sè chù bù kě sī yì gù dāng zhī
般若波罗蜜多亦不可得。色处不可思议故，当知
bō rě bō luó mì duō yì bù kě sī yì shēng xiāng wèi chù
般若波罗蜜多亦不可思议；声、香、味、触、
fǎ chù bù kě sī yì gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě sī
法处不可思议故，当知般若波罗蜜多亦不可思
yì sè chù wú jué zhī gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú jué zhī
议。色处无觉知故，当知般若波罗蜜多亦无觉知；
shēng xiāng wèi chù fǎ chù wú jué zhī gù dāng zhī bō rě bō
声、香、味、触、法处无觉知故，当知般若波
luó mì duō yì wú jué zhī sè chù shì lì bù chéng jiù gù dāng zhī bō
罗蜜多亦无觉知。色处势力不成就故，当知般
rě bō luó mì duō shì lì yì bù chéng jiù shēng xiāng wèi chù
若波罗蜜多势力亦不成就；声、香、味、触、
fǎ chù shì lì bù chéng jiù gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō shì lì
法处势力不成就故，当知般若波罗蜜多势力
yì bù chéng jiù shì zūn wǒ yuán cǐ yì gù shuō pú sà mó hē sà
亦不成就。世尊！我缘此意，故说菩萨摩诃萨
bō rě bō luó mì duō míng dà bō luó mì duō
般若波罗蜜多名大波罗蜜多。

fù cì shì zūn yǎn jiè wú shēng gù dāng zhī bō rě bō
“复次，世尊！眼界无生故，当知般若波
luó mì duō yì wú shēng sè jiè yǎn shí jiè jí yǎnchù yǎnchùwéi
罗蜜多亦无生；色界、眼识界及眼触、眼触为
yuánsuǒshēngzhūshòu wú shēng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú
缘所生诸受无生故，当知般若波罗蜜多亦无
shēng yǎn jiè wú miè gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú miè
生。眼界无灭故，当知般若波罗蜜多亦无灭；

sè jiè nǎi zhì yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú miè gù dāng zhī bō
色界乃至眼触为缘所生诸受无灭故，当知般
rě bō luó mì duō yì wú miè yǎn jiè wú zì xìng gù dāng zhī bō rě bō
若波罗蜜多亦无灭。眼界无自性故，当知般若波
luó mì duō yì wú zì xìng sè jiè nǎi zhì yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhū
罗蜜多亦无自性；色界乃至眼触为缘所生诸
shòu wú zì xìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú zì xìng yǎn
受无自性故，当知般若波罗蜜多亦无自性。眼
jiè wú suǒyǒu gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú suǒyǒu sè jiè
界无所有故，当知般若波罗蜜多亦无所有；色界
nǎi zhì yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú suǒyǒu gù dāng zhī bō rě
乃至眼触为缘所生诸受无所有故，当知般若
bō luó mì duō yì wú suǒyǒu yǎn jiè kōng gù dāng zhī bō rě bō luó
波罗蜜多亦无所有。眼界空故，当知般若波罗
mì duō yì kōng sè jiè nǎi zhì yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòukōng gù
蜜多亦空；色界乃至眼触为缘所生诸受空故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì kōng yǎn jiè wú xiàng gù dāng zhī bō
当知般若波罗蜜多亦空。眼界无相故，当知般
rě bō luó mì duō yì wú xiàng sè jiè nǎi zhì yǎnchùwéiyuánsuǒshēng
若波罗蜜多亦无相；色界乃至眼触为缘所生
zhūshòu wú xiàng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú xiàng yǎn jiè
诸受无相故，当知般若波罗蜜多亦无相。眼界
wú yuàn gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú yuàn sè jiè nǎi zhì
无愿故，当知般若波罗蜜多亦无愿；色界乃至
yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú yuàn gù dāng zhī bō rě bō luó mì
眼触为缘所生诸受无愿故，当知般若波罗蜜
duō yì wú yuàn yǎn jiè yuǎn lí gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì
多亦无愿。眼界远离故，当知般若波罗蜜多亦
yuǎn lí sè jiè nǎi zhì yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuyuǎn lí gù
远离；色界乃至眼触为缘所生诸受远离故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì yuǎn lí yǎn jiè jì jìng gù dāng zhī
当知般若波罗蜜多亦远离。眼界寂静故，当知
bō rě bō luó mì duō yì jì jìng sè jiè nǎi zhì yǎnchùwéiyuánsuǒshēng
般若波罗蜜多亦寂静；色界乃至眼触为缘所生
zhūshòu jì jìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì jì jìng yǎn jiè
诸受寂静故，当知般若波罗蜜多亦寂静。眼界
bù kě dé gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě dé sè jiè nǎi
不可得故，当知般若波罗蜜多亦不可得；色界乃

zhì yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu bù kě dé gù dāng zhī bō rě bō
至眼触为缘所生诸受不可得故，当知般若波
luó mì duō yì bù kě dé yǎn jiè bù kě sī yì gù dāng zhī bō rě bō
罗蜜多亦不可得。眼界不可思议故，当知般若波
luó mì duō yì bù kě sī yì sè jiè nǎi zhì yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhū
罗蜜多亦不可思议；色界乃至眼触为缘所生诸
shòu bù kě sī yì gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě sī yì
受不可思议故，当知般若波罗蜜多亦不可思议。

yǎn jiè wú jué zhī gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú jué zhī sè
眼界无觉知故，当知般若波罗蜜多亦无觉知；色
jiè nǎi zhì yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú jué zhī gù dāng zhī bō
界乃至眼触为缘所生诸受无觉知故，当知般
rě bō luó mì duō yì wú jué zhī yǎn jiè shì lì bù chéng jiù gù dāng
若波罗蜜多亦无觉知。眼界势力不成就故，当
zhī bō rě bō luó mì duō shì lì yì bù chéng jiù sè jiè nǎi zhì yǎnchù
知般若波罗蜜多势力亦不成就；色界乃至眼触
wéiyuánsuǒshēngzhūshòu shì lì bù chéng jiù gù dāng zhī bō rě bō
为缘所生诸受势力不成就故，当知般若波
luó mì duō shì lì yì bù chéng jiù shì zūn wǒ yuán cǐ yì gù shuō
罗蜜多势力亦不成就。世尊！我缘此意，故说
pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō míng dà bō luó mì duō
菩萨摩诃萨般若波罗蜜多名大波罗蜜多。

fù cì shì zūn ěr jiè wú shēng gù dāng zhī bō rě bō
“复次，世尊！耳界无生故，当知般若波
luó mì duō yì wú shēng shēng jiè ěr shí jiè jí ěr chù ěr chùwéi
罗蜜多亦无生；声界、耳识界及耳触、耳触为
yuánsuǒshēngzhūshòu wú shēng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú
缘所生诸受无生故，当知般若波罗蜜多亦无
shēng ěr jiè wú miè gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú miè
生。耳界无灭故，当知般若波罗蜜多亦无灭；
shēng jiè nǎi zhì ěr chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú miè gù dāng zhī bō
声界乃至耳触为缘所生诸受无灭故，当知般
rě bō luó mì duō yì wú miè ěr jiè wú zì xìng gù dāng zhī bō rě bō
若波罗蜜多亦无灭。耳界无自性故，当知般若波
luó mì duō yì wú zì xìng shēng jiè nǎi zhì ěr chùwéiyuánsuǒshēngzhū
罗蜜多亦无自性；声界乃至耳触为缘所生诸
shòu wú zì xìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú zì xìng ěr
受无自性故，当知般若波罗蜜多亦无自性。耳

jiè wú suǒ yǒu gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú suǒ yǒu shēng
界无所有故，当知般若波罗蜜多亦无所有；声

jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒ yǒu gù dāng zhī bō
界乃至耳触为缘所生诸受无所有故，当知般

rě bō luó mì duō yì wú suǒ yǒu ěr jiè kōng gù dāng zhī bō rě bō
若波罗蜜多亦无所有。耳界空故，当知般若波

luó mì duō yì kōng shēng jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
罗蜜多亦空；声界乃至耳触为缘所生诸受

kōng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì kōng ěr jiè wú xiàng gù
空故，当知般若波罗蜜多亦空。耳界无相故，

dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú xiàng shēng jiè nǎi zhì ěr chù wéi
当知般若波罗蜜多亦无相；声界乃至耳触为

yuán suǒ shēng zhū shòu wú xiàng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú
缘所生诸受无相故，当知般若波罗蜜多亦无

xiàng ěr jiè wú yuàn gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú yuàn
相。耳界无愿故，当知般若波罗蜜多亦无愿；

shēng jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú yuàn gù dāng zhī
声界乃至耳触为缘所生诸受无愿故，当知

bō rě bō luó mì duō yì wú yuàn ěr jiè yuǎn lí gù dāng zhī bō rě
般若波罗蜜多亦无愿。耳界远离故，当知般若

bō luó mì duō yì yuǎn lí shēng jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū
波罗蜜多亦远离；声界乃至耳触为缘所生诸

shòu yuǎn lí gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì yuǎn lí ěr jiè jì
受远离故，当知般若波罗蜜多亦远离。耳界寂

jìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì jì jìng shēng jiè nǎi zhì ěr
静故，当知般若波罗蜜多亦寂静；声界乃至耳

chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu jì jìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō
触为缘所生诸受寂静故，当知般若波罗蜜多

yì jì jìng ěr jiè bù kě dé gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù
亦寂静。耳界不可得故，当知般若波罗蜜多亦不

kě dé shēng jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu bù kě dé gù
可得；声界乃至耳触为缘所生诸受不可得故，

dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě dé ěr jiè bù kě sī yì gù
当知般若波罗蜜多亦不可得。耳界不可思议故，

dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě sī yì shēng jiè nǎi zhì ěr chù
当知般若波罗蜜多亦不可思议；声界乃至耳触

wéi yuán suǒ shēng zhū shòu bù kě sī yì gù dāng zhī bō rě bō luó mì
为缘所生诸受不可思议故，当知般若波罗蜜

duō yì bù kě sī yì ěr jiè wú jué zhī gù dāng zhī bō rě bō luó mì
多亦不可思议。耳界无觉知故，当知般若波罗蜜
duō yì wú jué zhī shēng jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú
多亦无觉知；声界乃至耳触为缘所生诸受无
jué zhī gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú jué zhī ěr jiè shì lì
觉知故，当知般若波罗蜜多亦无觉知。耳界势力
bù chéng jiù gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō shì lì yì bù chéng jiù
不成就故，当知般若波罗蜜多势力亦不成就；
shēng jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu shì lì bù chéng jiù gù
声界乃至耳触为缘所生诸受势力不成就故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō shì lì yì bù chéng jiù shì zūn wǒ yuán
当知般若波罗蜜多势力亦不成就。世尊！我缘
cǐ yì gù shuō pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō míng dà bō luó
此意，故说菩萨摩訶萨般若波罗蜜多名大波罗
mì duō
蜜多。

fù cì shì zūn bí jiè wú shēng gù dāng zhī bō rě bō
“复次，世尊！鼻界无生故，当知般若波
luó mì duō yì wú shēng xiāng jiè bí shí jiè jí bí chù bí chù wéi
罗蜜多亦无生；香界、鼻识界及鼻触、鼻触为
yuán suǒ shēng zhū shòu wú shēng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú
缘所生诸受无生故，当知般若波罗蜜多亦无
shēng bí jiè wú miè gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú miè
生。鼻界无灭故，当知般若波罗蜜多亦无灭；
xiāng jiè nǎi zhì bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú miè gù dāng zhī bō
香界乃至鼻触为缘所生诸受无灭故，当知般
rě bō luó mì duō yì wú miè bí jiè wú zì xìng gù dāng zhī bō rě bō
若波罗蜜多亦无灭。鼻界无自性故，当知般若波
luó mì duō yì wú zì xìng xiāng jiè nǎi zhì bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū
罗蜜多亦无自性；香界乃至鼻触为缘所生诸
shòu wú zì xìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú zì xìng bí
受无自性故，当知般若波罗蜜多亦无自性。鼻
jiè wú suǒ yǒu gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú suǒ yǒu xiāng
界无所有故，当知般若波罗蜜多亦无所有；香
jiè nǎi zhì bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒ yǒu gù dāng zhī bō
界乃至鼻触为缘所生诸受无所有故，当知般
rě bō luó mì duō yì wú suǒ yǒu bí jiè kōng gù dāng zhī bō rě bō
若波罗蜜多亦无所有。鼻界空故，当知般若波

luó mì duō yì kōng xiāng jiè nǎi zhì bí chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòukōng
罗蜜多亦空；香界乃至鼻触为缘所生诸受空

gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì kōng bí jiè wú xiàng gù dāng
故，当知般若波罗蜜多亦空。鼻界无相故，当

zhī bō rě bō luó mì duō yì wú xiàng xiāng jiè nǎi zhì bí chùwéiyuán
知般若波罗蜜多亦无相；香界乃至鼻触为缘

suǒshēngzhūshòu wú xiàng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú xiàng
所生诸受无相故，当知般若波罗蜜多亦无相。

bí jiè wú yuàn gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú yuàn xiāng jiè
鼻界无愿故，当知般若波罗蜜多亦无愿；香界

nǎi zhì bí chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú yuàn gù dāng zhī bō rě bō
乃至鼻触为缘所生诸受无愿故，当知般若波

luó mì duō yì wú yuàn bí jiè yuǎn lí gù dāng zhī bō rě bō luó mì
罗蜜多亦无愿。鼻界远离故，当知般若波罗蜜

duō yì yuǎn lí xiāng jiè nǎi zhì bí chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuyuǎn
多亦远离；香界乃至鼻触为缘所生诸受远

lí gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì yuǎn lí bí jiè jì jìng gù
离故，当知般若波罗蜜多亦远离。鼻界寂静故，

dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì jì jìng xiāng jiè nǎi zhì bí chùwéi
当知般若波罗蜜多亦寂静；香界乃至鼻触为

yuánsuǒshēngzhūshòu jì jìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì jì
缘所生诸受寂静故，当知般若波罗蜜多亦寂

jìng bí jiè bù kě dé gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě dé
静。鼻界不可得故，当知般若波罗蜜多亦不可得；

xiāng jiè nǎi zhì bí chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu bù kě dé gù dāng zhī
香界乃至鼻触为缘所生诸受不可得故，当知

bō rě bō luó mì duō yì bù kě dé bí jiè bù kě sī yì gù dāng zhī
般若波罗蜜多亦不可得。鼻界不可思议故，当知

bō rě bō luó mì duō yì bù kě sī yì xiāng jiè nǎi zhì bí chùwéiyuán
般若波罗蜜多亦不可思议；香界乃至鼻触为缘

suǒshēngzhūshòu bù kě sī yì gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì
所生诸受不可思议故，当知般若波罗蜜多亦

bù kě sī yì bí jiè wú jué zhī gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì
不可思议。鼻界无觉知故，当知般若波罗蜜多亦

wú jué zhī xiāng jiè nǎi zhì bí chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú jué zhī
无觉知；香界乃至鼻触为缘所生诸受无觉知

gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú jué zhī bí jiè shì lì bù
故，当知般若波罗蜜多亦无觉知。鼻界势力不

chéng jiù gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō shì lì yì bù chéng jiù
成就故，当知般若波罗蜜多势力亦不成就；

xiāng jiè nǎi zhì bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu shì lì bù chéng jiù gù
香界乃至鼻触为缘所生诸受势力不成就故，

dāng zhī bō rě bō luó mì duō shì lì yì bù chéng jiù shì zūn wǒ yuán
当知般若波罗蜜多势力亦不成就。世尊！我缘

cǐ yì gù shuō pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō míng dà bō luó
此意，故说菩萨摩訶萨般若波罗蜜多名大波罗

mì duō
蜜多。

fù cì shì zūn shé jiè wú shēng gù dāng zhī bō rě bō
“复次，世尊！舌界无生故，当知般若波

luó mì duō yì wú shēng wèi jiè shé shí jiè jí shé chù shé chù wéi
罗蜜多亦无生；味界、舌识界及舌触、舌触为

yuán suǒ shēng zhū shòu wú shēng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú
缘所生诸受无生故，当知般若波罗蜜多亦无

shēng shé jiè wú miè gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú miè
生。舌界无灭故，当知般若波罗蜜多亦无灭；

wèi jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú miè gù dāng zhī bō
味界乃至舌触为缘所生诸受无灭故，当知般

rě bō luó mì duō yì wú miè shé jiè wú zì xìng gù dāng zhī bō rě bō
若波罗蜜多亦无灭。舌界无自性故，当知般若波

luó mì duō yì wú zì xìng wèi jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū
罗蜜多亦无自性；味界乃至舌触为缘所生诸

shòu wú zì xìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú zì xìng shé
受无自性故，当知般若波罗蜜多亦无自性。舌

jiè wú suǒ yǒu gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú suǒ yǒu wèi jiè
界无所有故，当知般若波罗蜜多亦无所有；味界

nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒ yǒu gù dāng zhī bō rě
乃至舌触为缘所生诸受无所有故，当知般若

bō luó mì duō yì wú suǒ yǒu shé jiè kōng gù dāng zhī bō rě bō luó
波罗蜜多亦无所有。舌界空故，当知般若波罗

mì duō yì kōng wèi jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu kōng gù
蜜多亦空；味界乃至舌触为缘所生诸受空故，

dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì kōng shé jiè wú xiàng gù dāng zhī bō
当知般若波罗蜜多亦空。舌界无相故，当知般

rě bō luó mì duō yì wú xiàng wèi jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng
若波罗蜜多亦无相；味界乃至舌触为缘所生

zhūshòu wú xiàng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú xiàng shé jiè
诸受无相故，当知般若波罗蜜多亦无相。舌界
wú yuàn gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú yuàn wèi jiè nǎi zhì
无愿故，当知般若波罗蜜多亦无愿；味界乃至
shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú yuàn gù dāng zhī bō rě bō luó mì
舌触为缘所生诸受无愿故，当知般若波罗蜜
duō yì wú yuàn shé jiè yuǎn lí gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì
多亦无愿。舌界远离故，当知般若波罗蜜多亦
yuǎn lí wèi jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yuǎn lí gù
远离；味界乃至舌触为缘所生诸受远离故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì yuǎn lí shé jiè jì jìng gù dāng zhī
当知般若波罗蜜多亦远离。舌界寂静故，当知
bō rě bō luó mì duō yì jì jìng wèi jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng
般若波罗蜜多亦寂静；味界乃至舌触为缘所生
zhū shòu jì jìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì jì jìng shé jiè
诸受寂静故，当知般若波罗蜜多亦寂静。舌界
bù kě dé gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě dé wèi jiè nǎi
不可得故，当知般若波罗蜜多亦不可得；味界乃
zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu bù kě dé gù dāng zhī bō rě bō
至舌触为缘所生诸受不可得故，当知般若波
luó mì duō yì bù kě dé shé jiè bù kě sī yì gù dāng zhī bō rě bō
罗蜜多亦不可得。舌界不可思议故，当知般若波
luó mì duō yì bù kě sī yì wèi jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū
罗蜜多亦不可思议；味界乃至舌触为缘所生诸
shòu bù kě sī yì gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě sī yì
受不可思议故，当知般若波罗蜜多亦不可思议。
shé jiè wú jué zhī gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú jué zhī wèi
舌界无觉知故，当知般若波罗蜜多亦无觉知；味
jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú jué zhī gù dāng zhī bō
界乃至舌触为缘所生诸受无觉知故，当知般
rě bō luó mì duō yì wú jué zhī shé jiè shì lì bù chéng jiù gù dāng
若波罗蜜多亦无觉知。舌界势力不成就故，当
zhī bō rě bō luó mì duō shì lì yì bù chéng jiù wèi jiè nǎi zhì shé chù
知般若波罗蜜多势力亦不成就；味界乃至舌触
wéi yuán suǒ shēng zhū shòu shì lì bù chéng jiù gù dāng zhī bō rě bō
为缘所生诸受势力不成就故，当知般若波
luó mì duō shì lì yì bù chéng jiù shì zūn wǒ yuán cǐ yì gù shuō
罗蜜多势力亦不成就。世尊！我缘此意，故说

pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō míng dà bō luó mì duō
菩萨摩訶萨般若波罗蜜多名大波罗蜜多。

fù cì shì zūn shēn jiè wú shēng gù dāng zhī bō rě bō
“复次，世尊！身界无生故，当知般若波
luó mì duō yì wú shēng chù jiè shēn shí jiè jí shēnchù shēnchùwéi
罗蜜多亦无生；触界、身识界及身触、身触为
yuánsuǒshēngzhūshòu wú shēng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú
缘所生诸受无生故，当知般若波罗蜜多亦无
shēng shēn jiè wú miè gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú miè
生。身界无灭故，当知般若波罗蜜多亦无灭；
chù jiè nǎi zhì shēnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú miè gù dāng zhī bō
触界乃至身触为缘所生诸受无灭故，当知般
rě bō luó mì duō yì wú miè shēn jiè wú zì xìng gù dāng zhī bō rě
若波罗蜜多亦无灭。身界无自性故，当知般若
bō luó mì duō yì wú zì xìng chù jiè nǎi zhì shēnchùwéiyuánsuǒshēng
波罗蜜多亦无自性；触界乃至身触为缘所生
zhūshòu wú zì xìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú zì xìng
诸受无自性故，当知般若波罗蜜多亦无自性。
shēn jiè wú suǒyǒu gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú suǒyǒu
身界无所有故，当知般若波罗蜜多亦无所有；
chù jiè nǎi zhì shēnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú suǒyǒu gù dāng zhī
触界乃至身触为缘所生诸受无所有故，当知
bō rě bō luó mì duō yì wú suǒyǒu shēn jiè kōng gù dāng zhī bō rě
般若波罗蜜多亦无所有。身界空故，当知般若
bō luó mì duō yì kōng chù jiè nǎi zhì shēnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu
波罗蜜多亦空；触界乃至身触为缘所生诸受
kōng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì kōng shēn jiè wú xiàng gù
空故，当知般若波罗蜜多亦空。身界无相故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú xiàng chù jiè nǎi zhì shēnchùwéi
当知般若波罗蜜多亦无相；触界乃至身触为
yuánsuǒshēngzhūshòu wú xiàng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú
缘所生诸受无相故，当知般若波罗蜜多亦无
xiàng shēn jiè wú yuàn gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú yuàn
相。身界无愿故，当知般若波罗蜜多亦无愿；
chù jiè nǎi zhì shēnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú yuàn gù dāng zhī bō
触界乃至身触为缘所生诸受无愿故，当知般
rě bō luó mì duō yì wú yuàn shēn jiè yuǎn lí gù dāng zhī bō rě bō
若波罗蜜多亦无愿。身界远离故，当知般若波

luó mì duō yì yuǎn lí chù jiè nǎi zhì shēnchù wéiyuánsuǒshēngzhūshòu
罗蜜多亦远离；触界乃至身触为缘所生诸受
yuǎn lí gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì yuǎn lí shēn jiè jì jìng
远离故，当知般若波罗蜜多亦远离。身界寂静
gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì jì jìng chù jiè nǎi zhì shēnchù
故，当知般若波罗蜜多亦寂静；触界乃至身触
wéiyuánsuǒshēngzhūshòu jì jìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì
为缘所生诸受寂静故，当知般若波罗蜜多亦
jì jìng shēn jiè bù kě dé gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù
寂静。身界不可得故，当知般若波罗蜜多亦不
kě dé chù jiè nǎi zhì shēnchù wéiyuánsuǒshēngzhūshòu bù kě dé gù
可得；触界乃至身触为缘所生诸受不可得故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě dé shēn jiè bù kě sī yì gù
当知般若波罗蜜多亦不可得。身界不可思议故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě sī yì chù jiè nǎi zhì shēnchù
当知般若波罗蜜多亦不可思议；触界乃至身触
wéiyuánsuǒshēngzhūshòu bù kě sī yì gù dāng zhī bō rě bō luó mì
为缘所生诸受不可思议故，当知般若波罗蜜
duō yì bù kě sī yì shēn jiè wú jué zhī gù dāng zhī bō rě bō luó
多亦不可思议。身界无觉知故，当知般若波罗
mì duō yì wú jué zhī chù jiè nǎi zhì shēnchù wéiyuánsuǒshēngzhūshòu
蜜多亦无觉知；触界乃至身触为缘所生诸受
wú jué zhī gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú jué zhī shēn jiè
无觉知故，当知般若波罗蜜多亦无觉知。身界
shì lì bù chéng jiù gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō shì lì yì bù
势力不成就故，当知般若波罗蜜多势力亦不
chéng jiù chù jiè nǎi zhì shēnchù wéiyuánsuǒshēngzhūshòu shì lì bù
成就；触界乃至身触为缘所生诸受势力不
chéng jiù gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō shì lì yì bù chéng jiù
成就故，当知般若波罗蜜多势力亦不成就。
shì zūn wǒ yuán cǐ yì gù shuō pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì
世尊！我缘此意，故说菩萨摩诃萨般若波罗蜜
duō míng dà bō luó mì duō
多名大波罗蜜多。

fù cì shì zūn yì jiè wú shēng gù dāng zhī bō rě bō
“复次，世尊！眼界无生故，当知般若波

luó mì duō yì wú shēng fǎ jiè yì shí jiè jí yì chù yì chù wéi
罗蜜多亦无生；法界、意识界及意触、意触为

yuánsuǒshēngzhūshòu wú shēng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú
缘所生诸受无生故，当知般若波罗蜜多亦无
shēng yì jiè wú miè gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú miè
生。眼界无灭故，当知般若波罗蜜多亦无灭；
fǎ jiè nǎi zhì yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú miè gù dāng zhī bō
法界乃至意触为缘所生诸受无灭故，当知般
rě bō luó mì duō yì wú miè yì jiè wú zì xìng gù dāng zhī bō rě bō
若波罗蜜多亦无灭。眼界无自性故，当知般若波
luó mì duō yì wú zì xìng fǎ jiè nǎi zhì yì chùwéiyuánsuǒshēngzhū
罗蜜多亦无自性；法界乃至意触为缘所生诸
shòu wú zì xìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú zì xìng yì
受无自性故，当知般若波罗蜜多亦无自性。意
jiè wú suǒyǒu gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú suǒyǒu fǎ jiè
界无所有故，当知般若波罗蜜多亦无所有；法界
nǎi zhì yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú suǒyǒu gù dāng zhī bō rě
乃至意触为缘所生诸受无所有故，当知般若
bō luó mì duō yì wú suǒyǒu yì jiè kōng gù dāng zhī bō rě bō luó
波罗蜜多亦无所有。眼界空故，当知般若波罗
mì duō yì kōng fǎ jiè nǎi zhì yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòukōng gù
蜜多亦空；法界乃至意触为缘所生诸受空故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì kōng yì jiè wú xiàng gù dāng zhī bō
当知般若波罗蜜多亦空。眼界无相故，当知般
rě bō luó mì duō yì wú xiàng fǎ jiè nǎi zhì yì chùwéiyuánsuǒshēng
若波罗蜜多亦无相；法界乃至意触为缘所生
zhūshòu wú xiàng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú xiàng yì jiè
诸受无相故，当知般若波罗蜜多亦无相。眼界
wú yuàn gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú yuàn fǎ jiè nǎi zhì
无愿故，当知般若波罗蜜多亦无愿；法界乃至
yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú yuàn gù dāng zhī bō rě bō luó mì
意触为缘所生诸受无愿故，当知般若波罗蜜
duō yì wú yuàn yì jiè yuǎn lí gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì
多亦无愿。眼界远离故，当知般若波罗蜜多亦
yuǎn lí fǎ jiè nǎi zhì yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuyuǎn lí gù
远离；法界乃至意触为缘所生诸受远离故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì yuǎn lí yì jiè jì jìng gù dāng zhī
当知般若波罗蜜多亦远离。眼界寂静故，当知
bō rě bō luó mì duō yì jì jìng fǎ jiè nǎi zhì yì chùwéiyuánsuǒshēng
般若波罗蜜多亦寂静；法界乃至意触为缘所生

zhūshòu jì jìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì jì jìng yì jiè
诸受寂静故，当知般若波罗蜜多亦寂静。眼界
bù kě dé gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě dé fǎ jiè nǎi
不可得故，当知般若波罗蜜多亦不可得；法界乃
zhì yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu bù kě dé gù dāng zhī bō rě bō
至意触为缘所生诸受不可得故，当知般若波
luó mì duō yì bù kě dé yì jiè bù kě sī yì gù dāng zhī bō rě bō
罗蜜多亦不可得。眼界不可思议故，当知般若波
luó mì duō yì bù kě sī yì fǎ jiè nǎi zhì yì chùwéiyuánsuǒshēngzhū
罗蜜多亦不可思议；法界乃至意触为缘所生诸
shòu bù kě sī yì gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě sī yì
受不可思议故，当知般若波罗蜜多亦不可思议。
yì jiè wú jué zhī gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú jué zhī fǎ
眼界无觉知故，当知般若波罗蜜多亦无觉知；法
jiè nǎi zhì yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú jué zhī gù dāng zhī bō
界乃至意触为缘所生诸受无觉知故，当知般
rě bō luó mì duō yì wú jué zhī yì jiè shì lì bù chéng jiù gù dāng
若波罗蜜多亦无觉知。眼界势力不成就故，当
zhī bō rě bō luó mì duō shì lì yì bù chéng jiù fǎ jiè nǎi zhì yì chù
知般若波罗蜜多势力亦不成就；法界乃至意触
wéiyuánsuǒshēngzhūshòu shì lì bù chéng jiù gù dāng zhī bō rě bō
为缘所生诸受势力不成就故，当知般若波
luó mì duō shì lì yì bù chéng jiù shì zūn wǒ yuán cǐ yì gù shuō
罗蜜多势力亦不成就。世尊！我缘此意，故说
pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō míng dà bō luó mì duō
菩萨摩诃萨般若波罗蜜多名大波罗蜜多。

fù cì shì zūn dì jiè wú shēng gù dāng zhī bō rě bō
“复次，世尊！地界无生故，当知般若波
luó mì duō yì wú shēng shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè wú shēng gù
罗蜜多亦无生；水、火、风、空、识界无生故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú shēng dì jiè wú miè gù dāng zhī
当知般若波罗蜜多亦无生。地界无灭故，当知
bō rě bō luó mì duō yì wú miè shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè wú
般若波罗蜜多亦无灭；水、火、风、空、识界无
miè gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú miè dì jiè wú zì xìng gù
灭故，当知般若波罗蜜多亦无灭。地界无自性故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú zì xìng shuǐ huǒ fēng kōng
当知般若波罗蜜多亦无自性；水、火、风、空、

shí jiè wú zì xìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú zì xìng dì
识界无自性故，当知般若波罗蜜多亦无自性。地
jiè wú suǒ yǒu gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú suǒ yǒu shuǐ
界无所有故，当知般若波罗蜜多亦无所有；水、
huǒ fēng kōng shí jiè wú suǒ yǒu gù dāng zhī bō rě bō luó mì
火、风、空、识界无所有故，当知般若波罗蜜
duō yì wú suǒ yǒu dì jiè kōng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì
多亦无所有。地界空故，当知般若波罗蜜多亦
kōng shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè kōng gù dāng zhī bō rě bō
空；水、火、风、空、识界空故，当知般若波
luó mì duō yì kōng dì jiè wú xiàng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō
罗蜜多亦空。地界无相故，当知般若波罗蜜多
yì wú xiàng shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè wú xiàng gù dāng zhī
亦无相；水、火、风、空、识界无相故，当知
bō rě bō luó mì duō yì wú xiàng dì jiè wú yuàn gù dāng zhī bō rě
般若波罗蜜多亦无相。地界无愿故，当知般若
bō luó mì duō yì wú yuàn shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè wú yuàn
波罗蜜多亦无愿；水、火、风、空、识界无愿
gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú yuàn dì jiè yuǎn lí gù
故，当知般若波罗蜜多亦无愿。地界远离故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì yuǎn lí shuǐ huǒ fēng kōng
当知般若波罗蜜多亦远离；水、火、风、空、
shí jiè yuǎn lí gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì yuǎn lí dì jiè
识界远离故，当知般若波罗蜜多亦远离。地界
jì jìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì jì jìng shuǐ huǒ fēng
寂静故，当知般若波罗蜜多亦寂静；水、火、风、
kōng shí jiè jì jìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì jì jìng
空、识界寂静故，当知般若波罗蜜多亦寂静。
dì jiè bù kě dé gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě dé shuǐ
地界不可得故，当知般若波罗蜜多亦不可得；水、
huǒ fēng kōng shí jiè bù kě dé gù dāng zhī bō rě bō luó mì
火、风、空、识界不可得故，当知般若波罗蜜
duō yì bù kě dé dì jiè bù kě sī yì gù dāng zhī bō rě bō luó mì
多亦不可得。地界不可思议故，当知般若波罗蜜
duō yì bù kě sī yì shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè bù kě sī yì
多亦不可思议；水、火、风、空、识界不可思议
gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě sī yì dì jiè wú jué zhī
故，当知般若波罗蜜多亦不可思议。地界无觉知

gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú jué zhī shuǐ huǒ fēng
故，当知般若波罗蜜多亦无觉知；水、火、风、
kōng shí jiè wú jué zhī gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú jué
空、识界无觉知故，当知般若波罗蜜多亦无觉
zhī dì jiè shì lì bù chéng jiù gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō shì
知。地界势力不成就故，当知般若波罗蜜多势
lì yì bù chéng jiù shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè shì lì bù chéng
力亦不成就；水、火、风、空、识界势力不
jiù gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō shì lì yì bù chéng jiù shì zūn
成就故，当知般若波罗蜜多势力亦不成就。世尊！
wǒ yuán cǐ yì gù shuō pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō míng dà
我缘此意，故说菩萨摩诃萨般若波罗蜜多名大
bō luó mì duō
波罗蜜多。

fù cì shì zūn wú míng wú shēng gù dāng zhī bō rě bō
“复次，世尊！无明无生故，当知般若波
luó mì duō yì wú shēng xíng shí míng sè liù chù chù shòu
罗蜜多亦无生；行、识、名色、六处、触、受、
ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo wú shēng gù dāng
爱、取、有、生、老死愁叹苦忧恼无生故，当
zhī bō rě bō luó mì duō yì wú shēng wú míng wú miè gù dāng zhī bō
知般若波罗蜜多亦无生。无明无灭故，当知般
rě bō luó mì duō yì wú miè xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo wú
若波罗蜜多亦无灭；行乃至老死愁叹苦忧恼无
miè gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú miè wú míng wú zì xìng
灭故，当知般若波罗蜜多亦无灭。无明无自性
gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú zì xìng xíng nǎi zhì lǎo sǐ
故，当知般若波罗蜜多亦无自性；行乃至老死
chóu tàn kǔ yōunǎo wú zì xìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú
愁叹苦忧恼无自性故，当知般若波罗蜜多亦无
zì xìng wú míng wú suǒ yǒu gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú
自性。无明无所有故，当知般若波罗蜜多亦无
suǒ yǒu xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo wú suǒ yǒu gù dāng zhī
所有；行乃至老死愁叹苦忧恼无所有故，当知
bō rě bō luó mì duō yì wú suǒ yǒu wú míng kōng gù dāng zhī bō rě
般若波罗蜜多亦无所有。无明空故，当知般若
bō luó mì duō yì kōng xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo kōng gù
波罗蜜多亦空；行乃至老死愁叹苦忧恼空故，

dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì kōng wú míng wú xiàng gù dāng zhī
当知般若波罗蜜多亦空。无明无相故，当知
bō rě bō luó mì duō yì wú xiàng xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo
般若波罗蜜多亦无相；行乃至老死愁叹苦忧恼
wú xiàng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú xiàng wú míng wú
无相故，当知般若波罗蜜多亦无相。无明无
yuàn gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú yuàn xíng nǎi zhì lǎo sǐ
愿故，当知般若波罗蜜多亦无愿；行乃至老死
chóu tàn kǔ yōunǎo wú yuàn gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú
愁叹苦忧恼无愿故，当知般若波罗蜜多亦无
yuàn wú míng yuǎn lí gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì yuǎn lí
愿。无明远离故，当知般若波罗蜜多亦远离；
xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo yuǎn lí gù dāng zhī bō rě bō
行乃至老死愁叹苦忧恼远离故，当知般若波
luó mì duō yì yuǎn lí wú míng jì jìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì
罗蜜多亦远离。无明寂静故，当知般若波罗蜜
duō yì jì jìng xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo jì jìng gù dāng
多亦寂静；行乃至老死愁叹苦忧恼寂静故，当
zhī bō rě bō luó mì duō yì jì jìng wú míng bù kě dé gù dāng zhī
知般若波罗蜜多亦寂静。无明不可得故，当知
bō rě bō luó mì duō yì bù kě dé xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōu
般若波罗蜜多亦不可得；行乃至老死愁叹苦忧
nǎo bù kě dé gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě dé wú
恼不可得故，当知般若波罗蜜多亦不可得。无
míng bù kě sī yì gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě sī yì
明不可思议故，当知般若波罗蜜多亦不可思议；
xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo bù kě sī yì gù dāng zhī bō rě
行乃至老死愁叹苦忧恼不可思议故，当知般若
bō luó mì duō yì bù kě sī yì wú míng wú jué zhī gù dāng zhī bō
波罗蜜多亦不可思议。无明无觉知故，当知般
rě bō luó mì duō yì wú jué zhī xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo
若波罗蜜多亦无觉知；行乃至老死愁叹苦忧恼
wú jué zhī gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú jué zhī wú míng
无觉知故，当知般若波罗蜜多亦无觉知。无明
shì lì bù chéng jiù gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō shì lì yì bù
势力不成就故，当知般若波罗蜜多势力亦不
chéng jiù xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo shì lì bù chéng jiù gù
成就；行乃至老死愁叹苦忧恼势力不成就故，

dāng zhī bō rě bō luó mì duō shì lì yì bù chéng jiù shì zūn wǒ yuán
当知般若波罗蜜多势力亦不成就。世尊！我缘
cǐ yì gù shuō pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō míng dà bō luó
此意，故说菩萨摩诃萨般若波罗蜜多名大波罗
mì duō
蜜多。

大般若波罗蜜多经卷第一百七十九

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì yī bǎi bā shí
大般若波罗蜜多经卷第一百八十

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn zàn ān rěn jīng jìn jìng
初分赞般若品第三十二之九

fù cì shì zūn bù shī bō luó mì duō wú shēng gù dāng
“复次，世尊！布施波罗蜜多无生故，当
zhī bō rě bō luó mì duō yì wú shēng jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng
知般若波罗蜜多亦无生；净戒、安忍、精进、静
lǜ bō luó mì duō wú shēng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú
虑波罗蜜多无生故，当知般若波罗蜜多亦无
shēng bù shī bō luó mì duō wú miè gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō
生。布施波罗蜜多无灭故，当知般若波罗蜜多
yì wú miè jìng jiè nǎi zhì jìng lǜ bō luó mì duō wú miè gù dāng zhī bō
亦无灭；净戒乃至静虑波罗蜜多无灭故，当知般
rě bō luó mì duō yì wú miè bù shī bō luó mì duō wú zì xìng gù dāng
若波罗蜜多亦无灭。布施波罗蜜多无自性故，当
zhī bō rě bō luó mì duō yì wú zì xìng jìng jiè nǎi zhì jìng lǜ bō luó mì
知般若波罗蜜多亦无自性；净戒乃至静虑波罗蜜
duō wú zì xìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú zì xìng bù shī
多无自性故，当知般若波罗蜜多亦无自性。布施
bō luó mì duō wú suǒ yǒu gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú suǒ
波罗蜜多无所有故，当知般若波罗蜜多亦无所
yǒu jìng jiè nǎi zhì jìng lǜ bō luó mì duō wú suǒ yǒu gù dāng zhī bō rě
有；净戒乃至静虑波罗蜜多无所有故，当知般若
bō luó mì duō yì wú suǒ yǒu bù shī bō luó mì duō kōng gù dāng zhī
波罗蜜多亦无所有。布施波罗蜜多空故，当知
bō rě bō luó mì duō yì kōng jìng jiè nǎi zhì jìng lǜ bō luó mì duō kōng
般若波罗蜜多亦空；净戒乃至静虑波罗蜜多空
gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì kōng bù shī bō luó mì duō wú
故，当知般若波罗蜜多亦空。布施波罗蜜多无
xiàng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú xiàng jìng jiè nǎi zhì jìng
相故，当知般若波罗蜜多亦无相；净戒乃至静

lù bō luó mì duō wú xiàng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú
虑波罗蜜多无相故，当知般若波罗蜜多亦无

xiàng bù shī bō luó mì duō wú yuàn gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō
相。布施波罗蜜多无愿故，当知般若波罗蜜多

yì wú yuàn jìng jiè nǎi zhì jìng lù bō luó mì duō wú yuàn gù dāng zhī
亦无愿；净戒乃至静虑波罗蜜多无愿故，当知

bō rě bō luó mì duō yì wú yuàn bù shī bō luó mì duō yuǎn lí gù
般若波罗蜜多亦无愿。布施波罗蜜多远离故，

dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì yuǎn lí jìng jiè nǎi zhì jìng lù bō luó
当知般若波罗蜜多亦远离；净戒乃至静虑波罗

mì duō yuǎn lí gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì yuǎn lí bù shī
蜜多远离故，当知般若波罗蜜多亦远离。布施

bō luó mì duō jì jìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì jì jìng jìng
波罗蜜多寂静故，当知般若波罗蜜多亦寂静；净

jiè nǎi zhì jìng lù bō luó mì duō jì jìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì
戒乃至静虑波罗蜜多寂静故，当知般若波罗蜜

duō yì jì jìng bù shī bō luó mì duō bù kě dé gù dāng zhī bō rě bō
多亦寂静。布施波罗蜜多不可得故，当知般若波

luó mì duō yì bù kě dé jìng jiè nǎi zhì jìng lù bō luó mì duō bù kě
罗蜜多亦不可得；净戒乃至静虑波罗蜜多不可

dé gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě dé bù shī bō luó mì
得故，当知般若波罗蜜多亦不可得。布施波罗蜜

duō bù kě sī yì gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě sī yì
多不可思议故，当知般若波罗蜜多亦不可思议；

jìng jiè nǎi zhì jìng lù bō luó mì duō bù kě sī yì gù dāng zhī bō rě
净戒乃至静虑波罗蜜多不可思议故，当知般若

bō luó mì duō yì bù kě sī yì bù shī bō luó mì duō wú jué zhī gù
波罗蜜多亦不可思议。布施波罗蜜多无觉知故，

dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú jué zhī jìng jiè nǎi zhì jìng lù bō
当知般若波罗蜜多亦无觉知；净戒乃至静虑波

luó mì duō wú jué zhī gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú jué zhī
罗蜜多无觉知故，当知般若波罗蜜多亦无觉知。

bù shī bō luó mì duō shì lì bù chéng jiù gù dāng zhī bō rě bō luó mì
布施波罗蜜多势力不成就故，当知般若波罗蜜

duō shì lì yì bù chéng jiù jìng jiè nǎi zhì jìng lù bō luó mì duō shì lì
多势力亦不成就；净戒乃至静虑波罗蜜多势力

bù chéng jiù gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō shì lì yì bù chéng jiù
不成就故，当知般若波罗蜜多势力亦不成就。

shì zūn wǒ yuán cǐ yì gù shuō pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì
世尊！我缘此意，故说菩萨摩诃萨般若波罗蜜
duō míng dà bō luó mì duō
多名大波罗蜜多。

fù cì shì zūn nèi kōng wú shēng gù dāng zhī bō rě bō
“复次，世尊！内空无生故，当知般若波
luó mì duō yì wú shēng wàikōng nèi wàikōng kōngkōng dà kōng
罗蜜多亦无生；外空、内外空、空空、大空、
shèng yì kōng yǒu wéi kōng wú wéi kōng bì jìng kōng wú jì kōng
胜义空、有为空、无为空、毕竟空、无际空、
sàn kōng wú biàn yì kōng běn xìng kōng zì xiàng kōng gòng xiàng kōng
散空、无变异空、本性空、自相空、共相空、
yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú xìng kōng zì xìng kōng wú xìng
一切法空、不可得空、无性空、自性空、无性
zì xìng kōng wú shēng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú shēng
自性空无生故，当知般若波罗蜜多亦无生。
nèi kōng wú miè gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú miè wàikōng
内空无灭故，当知般若波罗蜜多亦无灭；外空
nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng wú miè gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì
乃至无性自性空无灭故，当知般若波罗蜜多亦
wú miè nèi kōng wú zì xìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú
无灭。内空无自性故，当知般若波罗蜜多亦无
zì xìng wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng wú zì xìng gù dāng zhī bō
自性；外空乃至无性自性空无自性故，当知般
rě bō luó mì duō yì wú zì xìng nèi kōng wú suǒ yǒu gù dāng zhī bō
若波罗蜜多亦无自性。内空无所有故，当知般
rě bō luó mì duō yì wú suǒ yǒu wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng wú
若波罗蜜多亦无所有；外空乃至无性自性空无
suǒ yǒu gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú suǒ yǒu nèi kōng kōng
所有故，当知般若波罗蜜多亦无所有。内空空
gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì kōng wàikōng nǎi zhì wú xìng zì
故，当知般若波罗蜜多亦空；外空乃至无性自
xìng kōng kōng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì kōng nèi kōng wú
性空空故，当知般若波罗蜜多亦空。内空无
xiàng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú xiàng wàikōng nǎi zhì wú
相故，当知般若波罗蜜多亦无相；外空乃至无
xìng zì xìng kōng wú xiàng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú xiàng
性自性空无相故，当知般若波罗蜜多亦无相。

nèi kōng wú yuàn gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú yuàn wài
内空无愿故，当知般若波罗蜜多亦无愿；外
kōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng wú yuàn gù dāng zhī bō rě bō luó mì
空乃至无性自性空无愿故，当知般若波罗蜜
duō yì wú yuàn nèi kōng yuǎn lí gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì
多亦无愿。内空远离故，当知般若波罗蜜多亦
yuǎn lí wài kōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng yuǎn lí gù dāng zhī bō rě
远离；外空乃至无性自性空远离故，当知般若
bō luó mì duō yì yuǎn lí nèi kōng jì jìng gù dāng zhī bō rě bō luó
波罗蜜多亦远离。内空寂静故，当知般若波罗
mì duō yì jì jìng wài kōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng jì jìng gù dāng
蜜多亦寂静；外空乃至无性自性空寂静故，当
zhī bō rě bō luó mì duō yì jì jìng nèi kōng bù kě dé gù dāng zhī
知般若波罗蜜多亦寂静。内空不可得故，当知
bō rě bō luó mì duō yì bù kě dé wài kōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng
般若波罗蜜多亦不可得；外空乃至无性自性空
bù kě dé gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě dé nèi kōng
不可得故，当知般若波罗蜜多亦不可得。内空
bù kě sī yì gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě sī yì wài
不可思议故，当知般若波罗蜜多亦不可思议；外
kōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng bù kě sī yì gù dāng zhī bō rě bō luó
空乃至无性自性空不可思议故，当知般若波罗
mì duō yì bù kě sī yì nèi kōng wú jué zhī gù dāng zhī bō rě bō
蜜多亦不可思议。内空无觉知故，当知般若波
luó mì duō yì wú jué zhī wài kōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng wú jué zhī
罗蜜多亦无觉知；外空乃至无性自性空无觉知
gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú jué zhī nèi kōng shì lì bù
故，当知般若波罗蜜多亦无觉知。内空势力不
chéng jiù gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō shì lì yì bù chéng jiù
成就故，当知般若波罗蜜多势力亦不成就；
wài kōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng shì lì bù chéng jiù gù dāng zhī bō
外空乃至无性自性空势力不成就故，当知般
rě bō luó mì duō shì lì yì bù chéng jiù shì zūn wǒ yuán cǐ yì
若波罗蜜多势力亦不成就。世尊！我缘此意，
gù shuō pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō míng dà bō luó mì duō
故说菩萨摩诃萨般若波罗蜜多名大波罗蜜多。

fù cì shì zūn zhēn rú wú shēng gù dāng zhī bō rě bō
“复次，世尊！真如无生故，当知般若波

luó mì duō yì wú shēng fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn
罗蜜多亦无生；法界、法性、不虚妄性、不变
yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì
异性、平等性、离生性、法定、法住、实际、
xū kōng jiè bù sī yì jiè wú shēng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō
虚空界、不思議界无生故，当知般若波罗蜜多
yì wú shēng zhēn rú wú miè gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú
亦无生。真如无灭故，当知般若波罗蜜多亦无
miè fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè wú miè gù dāng zhī bō rě bō luó mì
灭；法界乃至不思議界无灭故，当知般若波罗蜜
duō yì wú miè zhēn rú wú zì xìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō
多亦无灭。真如无自性故，当知般若波罗蜜多
yì wú zì xìng fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè wú zì xìng gù dāng zhī bō
亦无自性；法界乃至不思議界无自性故，当知般
rě bō luó mì duō yì wú zì xìng zhēn rú wú suǒ yǒu gù dāng zhī bō
若波罗蜜多亦无自性。真如无所有故，当知般
rě bō luó mì duō yì wú suǒ yǒu fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè wú suǒ yǒu
若波罗蜜多亦无所有；法界乃至不思議界无所有
gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú suǒ yǒu zhēn rú kōng gù
故，当知般若波罗蜜多亦无所有。真如空故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì kōng fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè kōng
当知般若波罗蜜多亦空；法界乃至不思議界空
gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì kōng zhēn rú wú xiàng gù dāng
故，当知般若波罗蜜多亦空。真如无相故，当
zhī bō rě bō luó mì duō yì wú xiàng fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè wú
知般若波罗蜜多亦无相；法界乃至不思議界无
xiàng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú xiàng zhēn rú wú yuàn
相故，当知般若波罗蜜多亦无相。真如无愿
gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú yuàn fǎ jiè nǎi zhì bù sī
故，当知般若波罗蜜多亦无愿；法界乃至不思
yì jiè wú yuàn gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú yuàn zhēn rú
议界无愿故，当知般若波罗蜜多亦无愿。真如
yuǎn lí gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì yuǎn lí fǎ jiè nǎi zhì
远离故，当知般若波罗蜜多亦远离；法界乃至
bù sī yì jiè yuǎn lí gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì yuǎn lí
不思議界远离故，当知般若波罗蜜多亦远离。
zhēn rú jì jìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì jì jìng fǎ jiè
真如寂静故，当知般若波罗蜜多亦寂静；法界

nǎi zhì bù sī yì jiè jì jìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì jì
乃至不_思议_界寂_静故，当_知般_若波_罗蜜_多亦_寂
jìng zhēn rú bù kě dé gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě
静。真_如不可_得故，当_知般_若波_罗蜜_多亦_{不可}
dé fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè bù kě dé gù dāng zhī bō rě bō luó
得；法_界乃至_不思_议界_{不可}得_故，当_知般_若波_罗
mì duō yì bù kě dé zhēn rú bù kě sī yì gù dāng zhī bō rě bō
蜜_多亦_{不可}得_{。真如不可}思_议故_{，当知}般_若波_罗
luó mì duō yì bù kě sī yì fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè bù kě sī yì
罗_{蜜多}亦_{不可}思_议；法_界乃至_不思_议界_{不可}思_议
gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě sī yì zhēn rú wú jué
故_{，当知}般_若波_罗蜜_多亦_{不可}思_议。真_如无_觉
zhī gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú jué zhī fǎ jiè nǎi zhì bù
知_故，当_知般_若波_罗蜜_多亦_无觉_知；法_界乃至_不
sī yì jiè wú jué zhī gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú jué zhī
思_议界_无觉_知故_{，当知}般_若波_罗蜜_多亦_无觉_知。
zhēn rú shì lì bù chéng jiù gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō shì lì
真_如势_力不_成就_故，当_知般_若波_罗蜜_多势_力
yì bù chéng jiù fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè shì lì bù chéng jiù gù
亦_不成_就；法_界乃至_不思_议界_势力_不成_就故_，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō shì lì yì bù chéng jiù shì zūn wǒ yuán
当_知般_若波_罗蜜_多势_力亦_不成_就。世_尊！我_缘
cǐ yì gù shuō pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō míng dà bō luó
此_意，故_说菩_萨摩_诃萨_般若_波罗_蜜多_名大_波罗
mì duō
蜜_多。

fù cì shì zūn kǔ shèng dì wú shēng gù dāng zhī bō rě
“复_次，世_尊！苦_圣谛_无生_故，当_知般_若
bō luó mì duō yì wú shēng jí miè dào shèng dì wú shēng gù
波_罗蜜_多亦_无生_{；集、灭、道}圣_谛无_生故_，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú shēng kǔ shèng dì wú miè gù
当_知般_若波_罗蜜_多亦_无生_{。苦}圣_谛无_灭故_，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú miè jí miè dào shèng dì wú
当_知般_若波_罗蜜_多亦_无灭_{；集、灭、道}圣_谛无_自
miè gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú miè kǔ shèng dì wú zì
灭_故，当_知般_若波_罗蜜_多亦_无灭_{。苦}圣_谛无_自
xìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú zì xìng jí miè dào
性_故，当_知般_若波_罗蜜_多亦_无自_性；集_{、灭、道}

shèng dì wú zì xìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú zì xìng
圣 谛 无 自 性 故 ， 当 知 般 若 波 罗 蜜 多 亦 无 自 性 。

kǔ shèng dì wú suǒ yǒu gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú suǒ yǒu
苦 圣 谛 无 所 有 故 ， 当 知 般 若 波 罗 蜜 多 亦 无 所 有 ；

jí miè dào shèng dì wú suǒ yǒu gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō
集 、 灭 、 道 圣 谛 无 所 有 故 ， 当 知 般 若 波 罗 蜜 多

yì wú suǒ yǒu kǔ shèng dì kōng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì
亦 无 所 有 。 苦 圣 谛 空 故 ， 当 知 般 若 波 罗 蜜 多 亦

kōng jí miè dào shèng dì kōng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō
空 ； 集 、 灭 、 道 圣 谛 空 故 ， 当 知 般 若 波 罗 蜜 多

yì kōng kǔ shèng dì wú xiàng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú
亦 空 。 苦 圣 谛 无 相 故 ， 当 知 般 若 波 罗 蜜 多 亦 无

xiàng jí miè dào shèng dì wú xiàng gù dāng zhī bō rě bō luó
相 ； 集 、 灭 、 道 圣 谛 无 相 故 ， 当 知 般 若 波 罗

mì duō yì wú xiàng kǔ shèng dì wú yuàn gù dāng zhī bō rě bō luó
蜜 多 亦 无 相 。 苦 圣 谛 无 愿 故 ， 当 知 般 若 波 罗

mì duō yì wú yuàn jí miè dào shèng dì wú yuàn gù dāng zhī
蜜 多 亦 无 愿 ； 集 、 灭 、 道 圣 谛 无 愿 故 ， 当 知

bō rě bō luó mì duō yì wú yuàn kǔ shèng dì yuǎn lí gù dāng zhī
般 若 波 罗 蜜 多 亦 无 愿 。 苦 圣 谛 远 离 故 ， 当 知

bō rě bō luó mì duō yì yuǎn lí jí miè dào shèng dì yuǎn lí gù
般 若 波 罗 蜜 多 亦 远 离 ； 集 、 灭 、 道 圣 谛 远 离 故 ，

dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì yuǎn lí kǔ shèng dì jì jìng gù
当 知 般 若 波 罗 蜜 多 亦 远 离 。 苦 圣 谛 寂 静 故 ，

dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì jì jìng jí miè dào shèng dì jì
当 知 般 若 波 罗 蜜 多 亦 寂 静 ； 集 、 灭 、 道 圣 谛 寂

jìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì jì jìng kǔ shèng dì bù kě
静 故 ， 当 知 般 若 波 罗 蜜 多 亦 寂 静 。 苦 圣 谛 不 可

dé gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě dé jí miè dào
得 故 ， 当 知 般 若 波 罗 蜜 多 亦 不 可 得 ； 集 、 灭 、 道

shèng dì bù kě dé gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě dé
圣 谛 不 可 得 故 ， 当 知 般 若 波 罗 蜜 多 亦 不 可 得 。

kǔ shèng dì bù kě sī yì gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě
苦 圣 谛 不 可 思 议 故 ， 当 知 般 若 波 罗 蜜 多 亦 不 可

sī yì jí miè dào shèng dì bù kě sī yì gù dāng zhī bō rě
思 议 ； 集 、 灭 、 道 圣 谛 不 可 思 议 故 ， 当 知 般 若

bō luó mì duō yì bù kě sī yì kǔ shèng dì wú jué zhī gù dāng zhī
波 罗 蜜 多 亦 不 可 思 议 。 苦 圣 谛 无 觉 知 故 ， 当 知

bō rě bō luó mì duō yì wú jué zhī jí miè dào shèng dì wú jué
般若波罗蜜多亦无觉知；集、灭、道圣谛无觉
zhī gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú jué zhī kǔ shèng dì shì
知故，当知般若波罗蜜多亦无觉知。苦圣谛势
lì bù chéng jiù gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō shì lì yì bù chéng
力不成就故，当知般若波罗蜜多势力亦不
jiù jí miè dào shèng dì shì lì bù chéng jiù gù dāng zhī bō
就；集、灭、道圣谛势力不成就故，当知般
rě bō luó mì duō shì lì yì bù chéng jiù shì zūn wǒ yuán cǐ yì gù
若波罗蜜多势力亦不成就。世尊！我缘此意故，
shuō pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō míng dà bō luó mì duō
说菩萨摩诃萨般若波罗蜜多名大波罗蜜多。

fù cì shì zūn sì jìng lǜ wú shēng gù dāng zhī bō rě
“复次，世尊！四静虑无生故，当知般若
bō luó mì duō yì wú shēng sì wú liàng sì wú sè dìng wú shēng gù
波罗蜜多亦无生；四无量、四无色定无生故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú shēng sì jìng lǜ wú miè gù dāng
当知般若波罗蜜多亦无生。四静虑无灭故，当
zhī bō rě bō luó mì duō yì wú miè sì wú liàng sì wú sè dìng wú miè
知般若波罗蜜多亦无灭；四无量、四无色定无灭
gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú miè sì jìng lǜ wú zì xìng gù
故，当知般若波罗蜜多亦无灭。四静虑无自性故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú zì xìng sì wú liàng sì wú sè
当知般若波罗蜜多亦无自性；四无量、四无色
dìng wú zì xìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú zì xìng sì jìng
定无自性故，当知般若波罗蜜多亦无自性。四静
lǜ wú suǒ yǒu gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú suǒ yǒu sì wú
虑无所有故，当知般若波罗蜜多亦无所有；四无
liàng sì wú sè dìng wú suǒ yǒu gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì
量、四无色定无所有故，当知般若波罗蜜多亦
wú suǒ yǒu sì jìng lǜ kōng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì kōng
无所有。四静虑空故，当知般若波罗蜜多亦空；
sì wú liàng sì wú sè dìng kōng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì
四无量、四无色定空故，当知般若波罗蜜多亦
kōng sì jìng lǜ wú xiàng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú xiàng
空。四静虑无相故，当知般若波罗蜜多亦无相；
sì wú liàng sì wú sè dìng wú xiàng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō
四无量、四无色定无相故，当知般若波罗蜜多

yì wú xiàng sì jìng lǜ wú yuàn gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì
亦无相。四静虑无愿故，当知般若波罗蜜多亦
wú yuàn sì wú liàng sì wú sè dìng wú yuàn gù dāng zhī bō rě bō
无愿；四无量、四无色定无愿故，当知般若波
luó mì duō yì wú yuàn sì jìng lǜ yuǎn lí gù dāng zhī bō rě bō luó
罗蜜多亦无愿。四静虑远离故，当知般若波罗
mì duō yì yuǎn lí sì wú liàng sì wú sè dìng yuǎn lí gù dāng zhī
蜜多亦远离；四无量、四无色定远离故，当知
bō rě bō luó mì duō yì yuǎn lí sì jìng lǜ jì jìng gù dāng zhī bō
般若波罗蜜多亦远离。四静虑寂静故，当知般
rě bō luó mì duō yì jì jìng sì wú liàng sì wú sè dìng jì jìng gù
若波罗蜜多亦寂静；四无量、四无色定寂静故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì jì jìng sì jìng lǜ bù kě dé gù
当知般若波罗蜜多亦寂静。四静虑不可得故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě dé sì wú liàng sì wú sè
当知般若波罗蜜多亦不可得；四无量、四无色
dìng bù kě dé gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě dé sì jìng
定不可得故，当知般若波罗蜜多亦不可得。四静
lǜ bù kě sī yì gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě sī yì
虑不可思议故，当知般若波罗蜜多亦不可思议；
sì wú liàng sì wú sè dìng bù kě sī yì gù dāng zhī bō rě bō luó
四无量、四无色定不可思议故，当知般若波罗
mì duō yì bù kě sī yì sì jìng lǜ wú jué zhī gù dāng zhī bō rě bō
蜜多亦不可思议。四静虑无觉知故，当知般若波
luó mì duō yì wú jué zhī sì wú liàng sì wú sè dìng wú jué zhī gù
罗蜜多亦无觉知；四无量、四无色定无觉知故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú jué zhī sì jìng lǜ shì lì bù chéng
当知般若波罗蜜多亦无觉知。四静虑势力不 成
jiù gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō shì lì yì bù chéng jiù sì wú
就故，当知般若波罗蜜多势力亦不 成就；四无
liàng sì wú sè dìng shì lì bù chéng jiù gù dāng zhī bō rě bō luó mì
量、四无色定势力不 成就故，当知般若波罗蜜
duō shì lì yì bù chéng jiù shì zūn wǒ yuán cǐ yì gù shuō pú sà
多势力亦不 成就。世尊！我缘此意，故说菩萨
mó hē sà bō rě bō luó mì duō míng dà bō luó mì duō
摩诃萨般若波罗蜜多名大波罗蜜多。

fù cì shì zūn bā jiě tuō wú shēng gù dāng zhī bō rě
“复次，世尊！八解脱无生故，当知般若

bō luó mì duō yì wú shēng bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù
波罗蜜多亦无生；八胜处、九次第定、十遍处
wú shēng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú shēng bā jiě tuō wú
无生故，当知般若波罗蜜多亦无生。八解脱无
miè gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú miè bā shèngchù jiǔ
灭故，当知般若波罗蜜多亦无灭；八胜处、九
cì dì dìng shí biànchù wú miè gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì
次第定、十遍处无灭故，当知般若波罗蜜多亦
wú miè bā jiě tuō wú zì xìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú
无灭。八解脱无自性故，当知般若波罗蜜多亦无
zì xìng bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù wú zì xìng gù
自性；八胜处、九次第定、十遍处无自性故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú zì xìng bā jiě tuō wú suǒ yǒu gù
当知般若波罗蜜多亦无自性。八解脱无所有故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú suǒ yǒu bā shèngchù jiǔ cì dì
当知般若波罗蜜多亦无所有；八胜处、九次第
dìng shí biànchù wú suǒ yǒu gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú
定、十遍处无所有故，当知般若波罗蜜多亦无
suǒ yǒu bā jiě tuō kōng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì kōng
所有。八解脱空故，当知般若波罗蜜多亦空；
bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù kōng gù dāng zhī bō rě bō
八胜处、九次第定、十遍处空故，当知般若波
luó mì duō yì kōng bā jiě tuō wú xiàng gù dāng zhī bō rě bō luó mì
罗蜜多亦空。八解脱无相故，当知般若波罗蜜
duō yì wú xiàng bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù wú xiàng
多亦无相；八胜处、九次第定、十遍处无相
gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú xiàng bā jiě tuō wú yuàn gù
故，当知般若波罗蜜多亦无相。八解脱无愿故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú yuàn bā shèngchù jiǔ cì dì dìng
当知般若波罗蜜多亦无愿；八胜处、九次第定、
shí biànchù wú yuàn gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú yuàn bā
十遍处无愿故，当知般若波罗蜜多亦无愿。八
jiě tuō yuǎn lí gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì yuǎn lí bā
解脱远离故，当知般若波罗蜜多亦远离；八
shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù yuǎn lí gù dāng zhī bō rě bō
胜处、九次第定、十遍处远离故，当知般若波
luó mì duō yì yuǎn lí bā jiě tuō jì jìng gù dāng zhī bō rě bō luó
罗蜜多亦远离。八解脱寂静故，当知般若波罗

mì duō yì jì jìng bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù jì jìng
蜜多亦寂静；八胜处、九次第定、十遍处寂静
gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì jì jìng bā jiě tuō bù kě dé gù
故，当知般若波罗蜜多亦寂静。八解脱不可得故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě dé bā shèngchù jiǔ cì dì
当知般若波罗蜜多亦不可得；八胜处、九次第
dìng shí biànchù bù kě dé gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù
定、十遍处不可得故，当知般若波罗蜜多亦不
kě dé bā jiě tuō bù kě sī yì gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì
可得。八解脱不可思议故，当知般若波罗蜜多亦
bù kě sī yì bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù bù kě sī
不可思议；八胜处、九次第定、十遍处不可思
yì gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě sī yì bā jiě tuō wú
议故，当知般若波罗蜜多亦不可思议。八解脱无
jué zhī gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú jué zhī bā shèngchù
觉知故，当知般若波罗蜜多亦无觉知；八胜处、
jiǔ cì dì dìng shí biànchù wú jué zhī gù dāng zhī bō rě bō luó mì
九次第定、十遍处无觉知故，当知般若波罗蜜
duō yì wú jué zhī bā jiě tuō shì lì bù chéng jiù gù dāng zhī bō rě
多亦无觉知。八解脱势力不成就故，当知般若
bō luó mì duō shì lì yì bù chéng jiù bā shèngchù jiǔ cì dì dìng
波罗蜜多势力亦不成就；八胜处、九次第定、
shí biànchù shì lì bù chéng jiù gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō shì
十遍处势力不成就故，当知般若波罗蜜多势
lì yì bù chéng jiù shì zūn wǒ yuán cǐ yì gù shuō pú sà mó hē
力亦不成就。世尊！我缘此意，故说菩萨摩訶
sà bō rě bō luó mì duō míng dà bō luó mì duō
萨般若波罗蜜多名大波罗蜜多。

fù cì shì zūn sì niànzhù wú shēng gù dāng zhī bō rě
“复次，世尊！四念住无生故，当知般若
bō luó mì duō yì wú shēng sì zhèngduàn sì shén zú wǔ gēn
波罗蜜多亦无生；四正断、四神足、五根、
wǔ lì qī děng jué zhī bā shèngdào zhī wú shēng gù dāng zhī bō
五力、七等觉支、八圣道支无生故，当知般
rě bō luó mì duō yì wú shēng sì niànzhù wú miè gù dāng zhī bō rě
若波罗蜜多亦无生。四念住无灭故，当知般若
bō luó mì duō yì wú miè sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī wú miè
波罗蜜多亦无灭；四正断乃至八圣道支无灭

gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú miè sì niàn zhù wú zì xìng gù
故，当知般若波罗蜜多亦无灭。四念住无自性故，

dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú zì xìng sì zhèng duàn nǎi zhì bā
当知般若波罗蜜多亦无自性；四正断乃至八

shèng dào zhī wú zì xìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú zì xìng
圣道支无自性故，当知般若波罗蜜多亦无自性。

sì niàn zhù wú suǒ yǒu gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú suǒ yǒu
四念住无所有故，当知般若波罗蜜多亦无所有；

sì zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī wú suǒ yǒu gù dāng zhī bō rě bō
四正断乃至八圣道支无所有故，当知般若波

luó mì duō yì wú suǒ yǒu sì niàn zhù kōng gù dāng zhī bō rě bō luó
罗蜜多亦无所有。四念住空故，当知般若波罗

mì duō yì kōng sì zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī kōng gù dāng zhī
蜜多亦空；四正断乃至八圣道支空故，当知

bō rě bō luó mì duō yì kōng sì niàn zhù wú xiàng gù dāng zhī bō rě
般若波罗蜜多亦空。四念住无相故，当知般若

bō luó mì duō yì wú xiàng sì zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī wú
波罗蜜多亦无相；四正断乃至八圣道支无

xiàng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú xiàng sì niàn zhù wú
相故，当知般若波罗蜜多亦无相。四念住无

yuàn gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú yuàn sì zhèng duàn nǎi
愿故，当知般若波罗蜜多亦无愿；四正断乃

zhì bā shèng dào zhī wú yuàn gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú
至八圣道支无愿故，当知般若波罗蜜多亦无

yuàn sì niàn zhù yuǎn lí gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì yuǎn lí
愿。四念住远离故，当知般若波罗蜜多亦远离；

sì zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī yuǎn lí gù dāng zhī bō rě bō
四正断乃至八圣道支远离故，当知般若波

luó mì duō yì yuǎn lí sì niàn zhù jì jìng gù dāng zhī bō rě bō luó
罗蜜多亦远离。四念住寂静故，当知般若波罗

mì duō yì jì jìng sì zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī jì jìng gù
蜜多亦寂静；四正断乃至八圣道支寂静故，

dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì jì jìng sì niàn zhù bù kě dé gù
当知般若波罗蜜多亦寂静。四念住不可得故，

dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě dé sì zhèng duàn nǎi zhì bā
当知般若波罗蜜多亦不可得；四正断乃至八

shèng dào zhī bù kě dé gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě dé
圣道支不可得故，当知般若波罗蜜多亦不可得。

sì niànzhù bù kě sī yì gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě
四念住不可思议故，当知般若波罗蜜多亦不可
sī yì sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī bù kě sī yì gù dāng
思议；四正断乃至八圣道支不可思议故，当
zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě sī yì sì niànzhù wú jué zhī gù
知般若波罗蜜多亦不可思议。四念住无觉知故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú jué zhī sì zhèngduàn nǎi zhì bā
当知般若波罗蜜多亦无觉知；四正断乃至八
shèngdào zhī wú jué zhī gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú jué zhī
圣道支无觉知故，当知般若波罗蜜多亦无觉知。
sì niànzhù shì lì bù chéng jiù gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō shì
四念住势力不成就故，当知般若波罗蜜多势
lì yì bù chéng jiù sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī shì lì bù
力亦不成就；四正断乃至八圣道支势力不
chéng jiù gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō shì lì yì bù chéng jiù
成就故，当知般若波罗蜜多势力亦不成就。
shì zūn wǒ yuán cǐ yì gù shuō pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì
世尊！我缘此意，故说菩萨摩訶萨般若波罗蜜
duō míng dà bō luó mì duō
多名大波罗蜜多。

fù cì shì zūn kōng jiě tuō mén wú shēng gù dāng zhī bō
“复次，世尊！空解脱门无生故，当知般
rě bō luó mì duō yì wú shēng wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén wú shēng
若波罗蜜多亦无生；无相、无愿解脱门无生
gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú shēng kōng jiě tuō mén wú miè
故，当知般若波罗蜜多亦无生。空解脱门无灭
gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú miè wú xiàng wú yuàn jiě
故，当知般若波罗蜜多亦无灭；无相、无愿解
tuō mén wú miè gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú miè kōng jiě
脱门无灭故，当知般若波罗蜜多亦无灭。空解
tuō mén wú zì xìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú zì xìng
脱门无自性故，当知般若波罗蜜多亦无自性；
wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén wú zì xìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì
无相、无愿解脱门无自性故，当知般若波罗蜜
duō yì wú zì xìng kōng jiě tuō mén wú suǒ yǒu gù dāng zhī bō rě bō
多亦无自性。空解脱门无所有故，当知般若波
luó mì duō yì wú suǒ yǒu wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén wú suǒ yǒu gù
罗蜜多亦无所有；无相、无愿解脱门无所有故，

dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú suǒ yǒu kōng jiě tuō mén kōng gù
当知般若波罗蜜多亦无所有。空解脱门空故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì kōng wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén
当知般若波罗蜜多亦空；无相、无愿解脱门
kōng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì kōng kōng jiě tuō mén wú
空故，当知般若波罗蜜多亦空。空解脱门无
xiàng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú xiàng wú xiàng wú yuàn
相故，当知般若波罗蜜多亦无相；无相、无愿
jiě tuō mén wú xiàng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú xiàng
解脱门无相故，当知般若波罗蜜多亦无相。
kōng jiě tuō mén wú yuàn gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú yuàn
空解脱门无愿故，当知般若波罗蜜多亦无愿；
wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén wú yuàn gù dāng zhī bō rě bō luó mì
无相、无愿解脱门无愿故，当知般若波罗蜜
duō yì wú yuàn kōng jiě tuō mén yuǎn lí gù dāng zhī bō rě bō luó mì
多亦无愿。空解脱门远离故，当知般若波罗蜜
duō yì yuǎn lí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén yuǎn lí gù dāng zhī
多亦远离；无相、无愿解脱门远离故，当知
bō rě bō luó mì duō yì yuǎn lí kōng jiě tuō mén jì jìng gù dāng zhī
般若波罗蜜多亦远离。空解脱门寂静故，当知
bō rě bō luó mì duō yì jì jìng wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén jì jìng
般若波罗蜜多亦寂静；无相、无愿解脱门寂静
gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì jì jìng kōng jiě tuō mén bù kě
故，当知般若波罗蜜多亦寂静。空解脱门不可
dé gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě dé wú xiàng wú
得故，当知般若波罗蜜多亦不可得；无相、无
yuàn jiě tuō mén bù kě dé gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě
愿解脱门不可得故，当知般若波罗蜜多亦不可
dé kōng jiě tuō mén bù kě sī yì gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō
得。空解脱门不可思议故，当知般若波罗蜜多
yì bù kě sī yì wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén bù kě sī yì gù
亦不可思议；无相、无愿解脱门不可思议故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě sī yì kōng jiě tuō mén wú jué
当知般若波罗蜜多亦不可思议。空解脱门无觉
zhī gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú jué zhī wú xiàng wú
知故，当知般若波罗蜜多亦无觉知；无相、无
yuàn jiě tuō mén wú jué zhī gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú jué
愿解脱门无觉知故，当知般若波罗蜜多亦无觉

zhī kōng jiě tuō mén shì lì bù chéng jiù gù dāng zhī bō rě bō luó mì
知。空解脱门势力不成就故，当知般若波罗蜜
duō shì lì yì bù chéng jiù wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén shì lì bù
多势力亦不成就；无相、无愿解脱门势力不
chéng jiù gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō shì lì yì bù chéng jiù
成就故，当知般若波罗蜜多势力亦不成就。

shì zūn wǒ yuán cǐ yì gù shuō pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì
世尊！我缘此意，故说菩萨摩诃萨般若波罗蜜
duō míng dà bō luó mì duō
多名大波罗蜜多。

fù cì shì zūn wǔ yǎn wú shēng gù dāng zhī bō rě bō
“复次，世尊！五眼无生故，当知般若波
luó mì duō yì wú shēng liù shéntōng wú shēng gù dāng zhī bō rě bō
罗蜜多亦无生；六神通无生故，当知般若波
luó mì duō yì wú shēng wǔ yǎn wú miè gù dāng zhī bō rě bō luó mì
罗蜜多亦无生。五眼无灭故，当知般若波罗蜜
duō yì wú miè liù shéntōng wú miè gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō
多亦无灭；六神通无灭故，当知般若波罗蜜多
yì wú miè wǔ yǎn wú zì xìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú
亦无灭。五眼无自性故，当知般若波罗蜜多亦无
zì xìng liù shéntōng wú zì xìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì
自性；六神通无自性故，当知般若波罗蜜多亦
wú zì xìng wǔ yǎn wú suǒ yǒu gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú
无自性。五眼无所有故，当知般若波罗蜜多亦无
suǒ yǒu liù shéntōng wú suǒ yǒu gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì
所有；六神通无所有故，当知般若波罗蜜多亦
wú suǒ yǒu wǔ yǎn kōng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì kōng
无所有。五眼空故，当知般若波罗蜜多亦空；
liù shéntōng kōng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì kōng wǔ yǎn wú
六神通空故，当知般若波罗蜜多亦空。五眼无
xiàng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú xiàng liù shéntōng wú
相故，当知般若波罗蜜多亦无相；六神通无
xiàng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú xiàng wǔ yǎn wú yuàn gù
相故，当知般若波罗蜜多亦无相。五眼无愿故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú yuàn liù shéntōng wú yuàn gù
当知般若波罗蜜多亦无愿；六神通无愿故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú yuàn wǔ yǎn yuǎn lí gù dāng zhī
当知般若波罗蜜多亦无愿。五眼远离故，当知

bō rě bō luó mì duō yì yuǎn lí liù shéntōng yuǎn lí gù dāng zhī bō
般若波罗蜜多亦远离；六神通远离故，当知般
rě bō luó mì duō yì yuǎn lí wǔ yǎn jì jìng gù dāng zhī bō rě bō
若波罗蜜多亦远离。五眼寂静故，当知般若波
luó mì duō yì jì jìng liù shéntōng jì jìng gù dāng zhī bō rě bō luó
罗蜜多亦寂静；六神通寂静故，当知般若波
mì duō yì jì jìng wǔ yǎn bù kě dé gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō
蜜多亦寂静。五眼不可得故，当知般若波罗蜜多
yì bù kě dé liù shéntōng bù kě dé gù dāng zhī bō rě bō luó mì
亦不可得；六神通不可得故，当知般若波罗蜜
duō yì bù kě dé wǔ yǎn bù kě sī yì gù dāng zhī bō rě bō luó mì
多亦不可得。五眼不可思议故，当知般若波罗蜜
duō yì bù kě sī yì liù shéntōng bù kě sī yì gù dāng zhī bō rě
多亦不可思议；六神通不可思议故，当知般若
bō luó mì duō yì bù kě sī yì wǔ yǎn wú jué zhī gù dāng zhī bō rě
波罗蜜多亦不可思议。五眼无觉知故，当知般若
bō luó mì duō yì wú jué zhī liù shéntōng wú jué zhī gù dāng zhī bō
波罗蜜多亦无觉知；六神通无觉知故，当知般
rě bō luó mì duō yì wú jué zhī wǔ yǎn shì lì bù chéng jiù gù dāng
若波罗蜜多亦无觉知。五眼势力不成就故，当
zhī bō rě bō luó mì duō shì lì yì bù chéng jiù liù shéntōng shì lì
知般若波罗蜜多势力亦不成就；六神通势力
bù chéng jiù gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō shì lì yì bù chéng jiù
不成就故，当知般若波罗蜜多势力亦不成就。

shì zūn wǒ yuán cǐ yì gù shuō pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì
世尊！我缘此意，故说菩萨摩诃萨般若波罗蜜
duō míng dà bō luó mì duō
多名大波罗蜜多。

fù cì shì zūn fó shí lì wú shēng gù dāng zhī bō rě
“复次，世尊！佛十力无生故，当知般若
bō luó mì duō yì wú shēng sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí
波罗蜜多亦无生；四无所畏、四无碍解、大慈、
dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ wú shēng gù dāng
大悲、大喜、大舍、十八佛不共法无生故，当
zhī bō rě bō luó mì duō yì wú shēng fó shí lì wú miè gù dāng zhī
知般若波罗蜜多亦无生。佛十力无灭故，当知
bō rě bō luó mì duō yì wú miè sì wú suǒ wèi nǎi zhì shí bā fó bú
般若波罗蜜多亦无灭；四无所畏乃至十八佛不

gòng fǎ wú miè gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú miè fó shí
共法无灭故，当知般若波罗蜜多亦无灭。佛十
lì wú zì xìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú zì xìng sì wú
力无自性故，当知般若波罗蜜多亦无自性；四无
suǒ wèi nǎi zhì shí bā fó bú gòng fǎ wú zì xìng gù dāng zhī bō rě bō
所畏乃至十八佛不共法无自性故，当知般若波
luó mì duō yì wú zì xìng fó shí lì wú suǒ yǒu gù dāng zhī bō rě bō
罗蜜多亦无自性。佛十力无所有故，当知般若波
luó mì duō yì wú suǒ yǒu sì wú suǒ wèi nǎi zhì shí bā fó bú gòng fǎ
罗蜜多亦无所有；四无所畏乃至十八佛不共法
wú suǒ yǒu gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú suǒ yǒu fó shí lì
无所有故，当知般若波罗蜜多亦无所有。佛十力
kōng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì kōng sì wú suǒ wèi nǎi zhì
空故，当知般若波罗蜜多亦空；四无所畏乃至
shí bā fó bú gòng fǎ kōng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì kōng
十八佛不共法空故，当知般若波罗蜜多亦空。
fó shí lì wú xiàng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú xiàng sì
佛十力无相故，当知般若波罗蜜多亦无相；四
wú suǒ wèi nǎi zhì shí bā fó bú gòng fǎ wú xiàng gù dāng zhī bō rě bō
无所畏乃至十八佛不共法无相故，当知般若波
luó mì duō yì wú xiàng fó shí lì wú yuàn gù dāng zhī bō rě bō luó
罗蜜多亦无相。佛十力无愿故，当知般若波罗
mì duō yì wú yuàn sì wú suǒ wèi nǎi zhì shí bā fó bú gòng fǎ wú yuàn
蜜多亦无愿；四无所畏乃至十八佛不共法无愿
gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú yuàn fó shí lì yuǎn lí gù
故，当知般若波罗蜜多亦无愿。佛十力远离故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì yuǎn lí sì wú suǒ wèi nǎi zhì shí bā
当知般若波罗蜜多亦远离；四无所畏乃至十八
fó bú gòng fǎ yuǎn lí gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì yuǎn lí
佛不共法远离故，当知般若波罗蜜多亦远离。
fó shí lì jì jìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì jì jìng sì wú
佛十力寂静故，当知般若波罗蜜多亦寂静；四无
suǒ wèi nǎi zhì shí bā fó bú gòng fǎ jì jìng gù dāng zhī bō rě bō luó
所畏乃至十八佛不共法寂静故，当知般若波
mì duō yì jì jìng fó shí lì bù kě dé gù dāng zhī bō rě bō luó mì
蜜多亦寂静。佛十力不可得故，当知般若波罗蜜
duō yì bù kě dé sì wú suǒ wèi nǎi zhì shí bā fó bú gòng fǎ bù kě
多亦不可得；四无所畏乃至十八佛不共法不可

dé gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě dé fó shí lì bù kě
得故，当知般若波罗蜜多亦不可得。佛十力不可
sī yì gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě sī yì sì wú suǒ
思议故，当知般若波罗蜜多亦不可思议；四无所
wèi nǎi zhì shí bā fó bú gòng fǎ bù kě sī yì gù dāng zhī bō rě bō
畏乃至十八佛不共法不可思议故，当知般若波
luó mì duō yì bù kě sī yì fó shí lì wú jué zhī gù dāng zhī bō rě
罗蜜多亦不可思议。佛十力无觉知故，当知般若
bō luó mì duō yì wú jué zhī sì wú suǒ wèi nǎi zhì shí bā fó bú gòng
波罗蜜多亦无觉知；四无所畏乃至十八佛不共
fǎ wú jué zhī gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú jué zhī fó shí
法无觉知故，当知般若波罗蜜多亦无觉知。佛十
lì shì lì bù chéng jiù gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō shì lì yì bù
力势力不成就故，当知般若波罗蜜多势力亦不
chéng jiù sì wú suǒ wèi nǎi zhì shí bā fó bú gòng fǎ shì lì bù chéng
成就；四无所畏乃至十八佛不共法势力不
jiù gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō shì lì yì bù chéng jiù shì zūn
成就故，当知般若波罗蜜多势力亦不成就。世尊！
wǒ yuán cǐ yì gù shuō pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō míng dà
我缘此意，故说菩萨摩诃萨般若波罗蜜多名大
bō luó mì duō
波罗蜜多。

fù cì shì zūn wú wàng shī fǎ wú shēng gù dāng zhī bō
“复次，世尊！无忘失法无生故，当知般
rě bō luó mì duō yì wú shēng héngzhù shěxìng wú shēng gù dāng zhī
若波罗蜜多亦无生；恒住舍性无生故，当知
bō rě bō luó mì duō yì wú shēng wú wàng shī fǎ wú miè gù dāng zhī
般若波罗蜜多亦无生。无忘失法无灭故，当知
bō rě bō luó mì duō yì wú miè héngzhù shěxìng wú miè gù dāng zhī
般若波罗蜜多亦无灭；恒住舍性无灭故，当知
bō rě bō luó mì duō yì wú miè wú wàng shī fǎ wú zì xìng gù dāng
般若波罗蜜多亦无灭。无忘失法无自性故，当
zhī bō rě bō luó mì duō yì wú zì xìng héngzhù shěxìng wú zì xìng gù
知般若波罗蜜多亦无自性；恒住舍性无自性故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú zì xìng wú wàng shī fǎ wú suǒ yǒu
当知般若波罗蜜多亦无自性。无忘失法无所有
gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú suǒ yǒu héngzhù shěxìng wú
故，当知般若波罗蜜多亦无所有；恒住舍性无

suǒyǒu gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú suǒyǒu wú wàng shī
所有故，当知般若波罗蜜多亦无所有。无忘失
fǎ kōng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì kōng héngzhù shěxìng kōng
法空故，当知般若波罗蜜多亦空；恒住舍性空
gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì kōng wú wàng shī fǎ wú xiàng gù
故，当知般若波罗蜜多亦空。无忘失法无相故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú xiàng héngzhù shěxìng wú xiàng gù
当知般若波罗蜜多亦无相；恒住舍性无相故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú xiàng wú wàng shī fǎ wú yuàn gù
当知般若波罗蜜多亦无相。无忘失法无愿故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú yuàn héngzhù shěxìng wú yuàn gù
当知般若波罗蜜多亦无愿；恒住舍性无愿故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú yuàn wú wàng shī fǎ yuǎn lí gù
当知般若波罗蜜多亦无愿。无忘失法远离故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì yuǎn lí héngzhù shěxìng yuǎn lí gù
当知般若波罗蜜多亦远离；恒住舍性远离故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì yuǎn lí wú wàng shī fǎ jì jìng gù
当知般若波罗蜜多亦远离。无忘失法寂静故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì jì jìng héngzhù shěxìng jì jìng gù
当知般若波罗蜜多亦寂静；恒住舍性寂静故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì jì jìng wú wàng shī fǎ bù kě dé gù
当知般若波罗蜜多亦寂静。无忘失法不可得故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě dé héngzhù shěxìng bù kě dé
当知般若波罗蜜多亦不可得；恒住舍性不可得
gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě dé wú wàng shī fǎ bù
故，当知般若波罗蜜多亦不可得。无忘失法不
kě sī yì gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě sī yì héng
可思议故，当知般若波罗蜜多亦不可思议；恒
zhù shěxìng bù kě sī yì gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě
住舍性不可思议故，当知般若波罗蜜多亦不可
sī yì wú wàng shī fǎ wú jué zhī gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō
思议。无忘失法无觉知故，当知般若波罗蜜多
yì wú jué zhī héngzhù shěxìng wú jué zhī gù dāng zhī bō rě bō luó
亦无觉知；恒住舍性无觉知故，当知般若波罗
mì duō yì wú jué zhī wú wàng shī fǎ shì lì bù chéng jiù gù dāng zhī
蜜多亦无觉知。无忘失法势力不成就故，当知
bō rě bō luó mì duō shì lì yì bù chéng jiù héngzhù shěxìng shì lì bù
般若波罗蜜多势力亦不成就；恒住舍性势力不

chéng jiù gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō shì lì yì bù chéng jiù
成就故，当知般若波罗蜜多势力亦不成就。

shì zūn wǒ yuán cǐ yì gù shuō pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì
世尊！我缘此意，故说菩萨摩诃萨般若波罗蜜
duō míng dà bō luó mì duō
多名大波罗蜜多。

fù cì shì zūn yī qiè zhì wú shēng gù dāng zhī bō rě
“复次，世尊！一切智无生故，当知般若

bō luó mì duō yì wú shēng dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì wú shēng gù
波罗蜜多亦无生；道相智、一切相智无生故，

dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú shēng yī qiè zhì wú miè gù dāng
当知般若波罗蜜多亦无生。一切智无灭故，当

zhī bō rě bō luó mì duō yì wú miè dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì wú
知般若波罗蜜多亦无灭；道相智、一切相智无

miè gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú miè yī qiè zhì wú zì xìng
灭故，当知般若波罗蜜多亦无灭。一切智无自性

gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú zì xìng dào xiàng zhì yī
故，当知般若波罗蜜多亦无自性；道相智、一

qiè xiàng zhì wú zì xìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú zì xìng
切相智无自性故，当知般若波罗蜜多亦无自性。

yī qiè zhì wú suǒ yǒu gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú suǒ yǒu
一切智无所有故，当知般若波罗蜜多亦无所有；

dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì wú suǒ yǒu gù dāng zhī bō rě bō luó mì
道相智、一切相智无所有故，当知般若波罗蜜

duō yì wú suǒ yǒu yī qiè zhì kōng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō
多亦无所有。一切智空故，当知般若波罗蜜多

yì kōng dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì kōng gù dāng zhī bō rě bō
亦空；道相智、一切相智空故，当知般若波

luó mì duō yì kōng yī qiè zhì wú xiàng gù dāng zhī bō rě bō luó mì
罗蜜多亦空。一切智无相故，当知般若波罗蜜

duō yì wú xiàng dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì wú xiàng gù dāng zhī
多亦无相；道相智、一切相智无相故，当知

bō rě bō luó mì duō yì wú xiàng yī qiè zhì wú yuàn gù dāng zhī bō
般若波罗蜜多亦无相。一切智无愿故，当知般

rě bō luó mì duō yì wú yuàn dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì wú yuàn gù
若波罗蜜多亦无愿；道相智、一切相智无愿故，

dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú yuàn yī qiè zhì yuǎn lí gù dāng
当知般若波罗蜜多亦无愿。一切智远离故，当

zhī bō rě bō luó mì duō yì yuǎn lí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì yuǎn
知般若波罗蜜多亦远离；道相智、一切相智远
lí gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì yuǎn lí yī qiè zhì jì jìng
离故，当知般若波罗蜜多亦远离。一切智寂静
gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì jì jìng dào xiàng zhì yī qiè
故，当知般若波罗蜜多亦寂静；道相智、一切
xiàng zhì jì jìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì jì jìng yī qiè
相智寂静故，当知般若波罗蜜多亦寂静。一切
zhì bù kě dé gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě dé dào
智不可得故，当知般若波罗蜜多亦不可得；道
xiàng zhì yī qiè xiàng zhì bù kě dé gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō
相智、一切相智不可得故，当知般若波罗蜜多
yì bù kě dé yī qiè zhì bù kě sī yì gù dāng zhī bō rě bō luó mì
亦不可得。一切智不可思议故，当知般若波罗蜜
duō yì bù kě sī yì dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì bù kě sī yì gù
多亦不可思议；道相智、一切相智不可思议故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě sī yì yī qiè zhì wú jué zhī
当知般若波罗蜜多亦不可思议。一切智无觉知
gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú jué zhī dào xiàng zhì yī
故，当知般若波罗蜜多亦无觉知；道相智、一
qiè xiàng zhì wú jué zhī gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú jué zhī
切相智无觉知故，当知般若波罗蜜多亦无觉知。
yī qiè zhì shì lì bù chéng jiù gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō shì lì
一切智势力不成就故，当知般若波罗蜜多势力
yì bù chéng jiù dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì shì lì bù chéng jiù gù
亦不成就；道相智、一切相智势力不成就故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō shì lì yì bù chéng jiù shì zūn wǒ yuán
当知般若波罗蜜多势力亦不成就。世尊！我缘
cǐ yì gù shuō pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō míng dà bō luó
此意，故说菩萨摩诃萨般若波罗蜜多名大波罗
mì duō
蜜多。

fù cì shì zūn yī qiè tuó luó ní mén wú shēng gù dāng
“复次，世尊！一切陀罗尼门无生故，当
zhī bō rě bō luó mì duō yì wú shēng yī qiè sān mó dì mén wú shēng
知般若波罗蜜多亦无生；一切三摩地门无生
gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú shēng yī qiè tuó luó ní mén
故，当知般若波罗蜜多亦无生。一切陀罗尼门

wú miè gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú miè yī qiè sān mó dì
无灭故，当知般若波罗蜜多亦无灭；一切三摩地

mén wú miè gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú miè yī qiè tuó
门无灭故，当知般若波罗蜜多亦无灭。一切陀

luó ní mén wú zì xìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú zì xìng
罗尼门无自性故，当知般若波罗蜜多亦无自性；

yī qiè sān mó dì mén wú zì xìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì
一切三摩地门无自性故，当知般若波罗蜜多亦

wú zì xìng yī qiè tuó luó ní mén wú suǒ yǒu gù dāng zhī bō rě bō luó
无自性。一切陀罗尼门无所有故，当知般若波罗

mì duō yì wú suǒ yǒu yī qiè sān mó dì mén wú suǒ yǒu gù dāng zhī
蜜多亦无所有；一切三摩地门无所有故，当知

bō rě bō luó mì duō yì wú suǒ yǒu yī qiè tuó luó ní mén kōng gù
般若波罗蜜多亦无所有。一切陀罗尼门空故，

dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì kōng yī qiè sān mó dì mén kōng gù
当知般若波罗蜜多亦空；一切三摩地门空故，

dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì kōng yī qiè tuó luó ní mén wú xiàng
当知般若波罗蜜多亦空。一切陀罗尼门无相

gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú xiàng yī qiè sān mó dì mén
故，当知般若波罗蜜多亦无相；一切三摩地门

wú xiàng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú xiàng yī qiè tuó luó
无相故，当知般若波罗蜜多亦无相。一切陀罗

ní mén wú yuàn gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú yuàn yī qiè
尼门无愿故，当知般若波罗蜜多亦无愿；一切

sān mó dì mén wú yuàn gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú yuàn
三摩地门无愿故，当知般若波罗蜜多亦无愿。

yī qiè tuó luó ní mén yuǎn lí gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì
一切陀罗尼门远离故，当知般若波罗蜜多亦

yuǎn lí yī qiè sān mó dì mén yuǎn lí gù dāng zhī bō rě bō luó mì
远离；一切三摩地门远离故，当知般若波罗蜜

duō yì yuǎn lí yī qiè tuó luó ní mén jì jìng gù dāng zhī bō rě bō
多亦远离。一切陀罗尼门寂静故，当知般若波

luó mì duō yì jì jìng yī qiè sān mó dì mén jì jìng gù dāng zhī bō
罗蜜多亦寂静；一切三摩地门寂静故，当知般

rě bō luó mì duō yì jì jìng yī qiè tuó luó ní mén bù kě dé gù
若波罗蜜多亦寂静。一切陀罗尼门不可得故，

dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě dé yī qiè sān mó dì mén bù
当知般若波罗蜜多亦不可得；一切三摩地门不

kě dé gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě dé yī qiè tuó luó
可得故，当知般若波罗蜜多亦不可得。一切陀罗
ní mén bù kě sī yì gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě sī
尼门不可思议故，当知般若波罗蜜多亦不可思
yì yī qiè sān mó dì mén bù kě sī yì gù dāng zhī bō rě bō luó mì
议；一切三摩地门不可思议故，当知般若波罗蜜
duō yì bù kě sī yì yī qiè tuó luó ní mén wú jué zhī gù dāng zhī
多亦不可思议。一切陀罗尼门无觉知故，当知
bō rě bō luó mì duō yì wú jué zhī yī qiè sān mó dì mén wú jué zhī
般若波罗蜜多亦无觉知；一切三摩地门无觉知
gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú jué zhī yī qiè tuó luó ní
故，当知般若波罗蜜多亦无觉知。一切陀罗尼
mén shì lì bù chéng jiù gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō shì lì yì
门势力不成就故，当知般若波罗蜜多势力亦
bù chéng jiù yī qiè sān mó dì mén shì lì bù chéng jiù gù dāng zhī
不成就；一切三摩地门势力不成就故，当知
bō rě bō luó mì duō shì lì yì bù chéng jiù shì zūn wǒ yuán cǐ yì
般若波罗蜜多势力亦不成就。世尊！我缘此意，
gù shuō pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō míng dà bō luó mì duō
故说菩萨摩诃萨般若波罗蜜多名大波罗蜜多。

fù cì shì zūn yù liú wú shēng gù dāng zhī bō rě bō
“复次，世尊！预流无生故，当知般若波
luó mì duō yì wú shēng yī lái bù huán ā luó hàn wú shēng gù
罗蜜多亦无生；一来、不还、阿罗汉无生故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú shēng yù liú wú miè gù dāng zhī
当知般若波罗蜜多亦无生。预流无灭故，当知
bō rě bō luó mì duō yì wú miè yī lái bù huán ā luó hàn wú miè
般若波罗蜜多亦无灭；一来、不还、阿罗汉无灭
gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú miè yù liú wú zì xìng gù
故，当知般若波罗蜜多亦无灭。预流无自性故，
dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú zì xìng yī lái bù huán ā
当知般若波罗蜜多亦无自性；一来、不还、阿
luó hàn wú zì xìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú zì xìng yù
罗汉无自性故，当知般若波罗蜜多亦无自性。预
liú wú suǒ yǒu gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú suǒ yǒu yī lái
流无所有故，当知般若波罗蜜多亦无所有；一来、
bù huán ā luó hàn wú suǒ yǒu gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì
不还、阿罗汉无所有故，当知般若波罗蜜多亦

wú suǒ yǒu yù liú kōng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì kōng
无所有。预流空故，当知般若波罗蜜多亦空；

yī lái bù huán ā luó hàn kōng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō
一来、不还、阿罗汉空故，当知般若波罗蜜多

yì kōng yù liú wú xiàng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú xiàng
亦空。预流无相故，当知般若波罗蜜多亦无相；

yī lái bù huán ā luó hàn wú xiàng gù dāng zhī bō rě bō luó mì
一来、不还、阿罗汉无相故，当知般若波罗蜜

duō yì wú xiàng yù liú wú yuàn gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì
多亦无相。预流无愿故，当知般若波罗蜜多亦

wú yuàn yī lái bù huán ā luó hàn wú yuàn gù dāng zhī bō rě
无愿；一来、不还、阿罗汉无愿故，当知般若

bō luó mì duō yì wú yuàn yù liú yuǎn lí gù dāng zhī bō rě bō luó
波罗蜜多亦无愿。预流远离故，当知般若波罗

mì duō yì yuǎn lí yī lái bù huán ā luó hàn yuǎn lí gù dāng
蜜多亦远离；一来、不还、阿罗汉远离故，当

zhī bō rě bō luó mì duō yì yuǎn lí yù liú jì jìng gù dāng zhī bō
知般若波罗蜜多亦远离。预流寂静故，当知般

rě bō luó mì duō yì jì jìng yī lái bù huán ā luó hàn jì jìng gù
若波罗蜜多亦寂静；一来、不还、阿罗汉寂静故，

dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì jì jìng yù liú bù kě dé gù dāng
当知般若波罗蜜多亦寂静。预流不可得故，当

zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě dé yī lái bù huán ā luó hàn
知般若波罗蜜多亦不可得；一来、不还、阿罗汉

bù kě dé gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě dé yù liú bù
不可得故，当知般若波罗蜜多亦不可得。预流不

kě sī yì gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě sī yì yī lái
可思议故，当知般若波罗蜜多亦不可思议；一来、

bù huán ā luó hàn bù kě sī yì gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō
不还、阿罗汉不可思议故，当知般若波罗蜜多

yì bù kě sī yì yù liú wú jué zhī gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō
亦不可思议。预流无觉知故，当知般若波罗蜜多

yì wú jué zhī yī lái bù huán ā luó hàn wú jué zhī gù dāng
亦无觉知；一来、不还、阿罗汉无觉知故，当

zhī bō rě bō luó mì duō yì wú jué zhī yù liú shì lì bù chéng jiù gù
知般若波罗蜜多亦无觉知。预流势力不成就故，

dāng zhī bō rě bō luó mì duō shì lì yì bù chéng jiù yī lái bù huán
当知般若波罗蜜多势力亦不成就；一来、不还、

ā luó hàn shì lì bù chéng jiù gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō shì
阿罗汉势力不成就故，当知般若波罗蜜多势
lì yì bù chéng jiù shì zūn wǒ yuán cǐ yì gù shuō pú sà mó hē
力亦不成就。世尊！我缘此意，故说菩萨摩诃
sà bō rě bō luó mì duō míng dà bō luó mì duō
萨般若波罗蜜多名大波罗蜜多。

大般若波罗蜜多经卷第一百八十

bǔ quēzhēnyán
补阙真言

(三遍)

ná mó hē là dá nà duō là yè yē qié là qié là jù zhù jù zhù mó
南无喝啰怛那.哆罗夜耶.佉啰佉啰.俱住俱住.摩
là mó là hǔ là hōng hè hè sū dá ná hōng pō mò ná suō pó
啰摩啰.虎啰.吽.贺贺.苏怛拿.吽.泼抹拿.娑婆
hē
诃.

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南無本师释迦牟尼佛 (合掌三称)

ná mó dà bō rě bō luó mì duō jīng
南無大般若波罗蜜多经 (合掌三称)

huíxiàng jì
回向偈

(一遍)

yuàn yǐ cǐ gōng dé zhuāngyán fó jìng tǔ
愿以此功德 庄严佛净土
shàngbào sì chóng ēn xià jì sān tú kǔ
上报四重恩 下济三途苦
ruò yǒu jiàn wén zhě xī fā pú tí xīn
若有见闻者 悉发菩提心
jìn cǐ yī bào shēn tóngshēng jí lè guó
尽此一报身 同生极乐国

shí fāng sān shì yí qiè fó yí qiè pú sà mó hē sà mó hē bō
十方三世一切佛.一切菩萨摩诃萨.摩诃般

rě bō luó mì
若波罗蜜

南无护法韦驮尊天菩萨

此咒置经书中可灭误跨之罪